ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Λόγοι ἐκλεκτοί.

SELECTÆ

DEMOSTHENIS ORATIONES:

Quarum Titulos versa indicabit Pagina.

In usum studiosorum hoc modo separatim extusæ.

LONDINI,
Typis *Eliz. Redmayne*,
MDCLXXXVI.

TRINITY COLLEGE
LIBRARY.
CAMBRIDGE

Περὶ συντάξεως.
Περὶ συμμοριῶν.
Περὶ τῆς τῶν Ῥοδίων ἐλευθερίας.
Ὑπὲρ τῶν Μεγαλοπολιτῶν.
Περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν.
Ὀλυμπιακοὶ τρεῖς.
Φιλιππικοὶ τέσσαρες.

De Republica ordinanda.
De Classibus.
De Rhodiorum libertate.
Pro Megalopolitis.
De fœdere Alexandreo.
Olympiacæ tres.
Philippicæ quatuor.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Συμβουλευτικὸς ἢ περὶ τῆς Συντάξεως Λόγος.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὁ λόγος οὗτος οὐκ ἐκκλησιαστικός ἐστιν, ἀλλ' ἁπλῶς συμβουλευτικός. Ἐκκλησίαν γὰρ ἀγόντων τῶν Ἀθηναίων περὶ τῶν διωβελικῶν χρημάτων, παρελθὼν ὁ Δημοσθένης πείθει συνταχθῆναι αὐτοὺς, καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀνθαιρεῖν ἀξίωμα στρατιώτας, καὶ τῶν Ἑλλήνων κινδυνεύοντας, καὶ συσκευὰς τὰ νῦν τοῖς τότε μὲν ὄντων, πολὺ φαυλότερα καὶ ταπεινότερα τῶν παλαιῶν δεικνύς.

Περὶ μὲν τοῦ παρόντος ἀργυρίου, καὶ ὧν ἕνεκα τὴν ἐκκλησίαν ποιεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἔμοιγέ μοι δοκεῖ τὴν χαλεπῶν εἶναι, ὅτι ὀλιγωρήσαντα τοῖς νόμοις καὶ διδόντι τὰ κοινὰ, εὐδοκιμῆσαι παρὰ τοῖς βλάπτουσι διὰ τούτων ἡγεμόσι τὴν πόλιν· ὅτε σωτηρίου ὄντα, καὶ παραινέσαντα, ὡς δεῖ λαμβάνειν, χαρίσασθαι τοῖς σφόδρα ἐν χρείᾳ τοῦ λαβεῖν ὄσιν. ἡμέτεροι γὰρ πρὸς τὴν πόλιν σύμφορον σκοποῦντες, ὅτι ἐπαινοῦσιν, ὅτι δυσχεραίνουσι τὸ σῶμα, μὴ ὡς ἑκάτεροι χρείας καὶ τροφὰς ἔχουσιν. ἐγὼ γοῦν, τοῦτο μὲν, ὅτι

ἂν οἰσπγησαίμην, ὅτ' ἀντεῖπεῖν μοι δοκῶ
λαμβάνειν πρᾶγμα μέγα τοῦ παντὸς, καὶ
μέλλειν ὑμᾶς αὐτὸν, ὅπερ τὸ ἀργύριον
μέλλει ὅδε τοῦτο, περὶ ἑβολιάδου, μικρὸν τὸ μὴ
ἄδος, μέγα, ἀγνοεῖν ἢ μὴ τοῦτο. οἱ μὲν ἓν μὴ
τῷ θεατρικῷ ἀ θεσπίζει, καὶ τὸ λαμβάνειν
καταγελάσεσθε, ἀ μόνον ἐβλάψετε ἀλλὰ καὶ
τὰ μέγιστ' ὠφελήσετε ἡ πόλιν, καὶ ὑμᾶς αὐ-
τούς. εἰ δ' τῷ μὲν λαμβάνειν, καὶ ὀρθῶς, καὶ πέ-
ρα ἀρκέσει σοφίσασθαι, τῷ δ' ἃ θεὸς τύχοις δεῖ
ποιεῖν, μὴ δὲ παρὰ λόγους ἀκύρου ἐπιτελέσῃς ὁ-
ρᾶτε μήποτε, ἀ νῦν ὀρθῶς ἠρεῖσθε θεατρικὸν,
σοφὸν ἐφ' ἡμῖν ἀπεργάσηται νομίσητε. ἐγὼ δ' φημι
δεῖν (καὶ μοι μὴ θορυβήσητε ἐφ' ᾧ μέλλω
λέγειν, ἀλλ' ἀκούσαντες κρίνατε) ὥσπερ τοῦ λα-
βεῖν ἐκκλησίαν ἀποδείκνυμι, οὕτω καὶ περὶ τοῦ
συντάξασθαι, καὶ παρασκευάσασθαι τοὺς θεοὺς
ὑπὲρ τοῦ πολέμου, ἐκκλησίαν ἀποδεῖναι καὶ παραχρῆμ'
ἔγωγ' ἂν τοῦτο μόνον τοῦτ' ἀκούειν ἐβουλόμην,
ἀλλὰ καὶ θεατρικὸν βουλόμενον. ἵνα, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, τῶν ἀγαθῶν τὰς ἐλπίδας ἐν ὑμῖν
μᾶλλον ἔχητε, καὶ μὴ τὰ δεινὰ, μὴ δὲ τὰ δεινὰ
σκοπῆτε, τί θεατρικόν. καὶ τὰ μὲν θεσπισθέν-
τα πολλὰ πέπλασται, καὶ ἃ νῦν ἐν τοῖς λόγοις θεσπισα-
λίσατε οἷς ἐδεῖν δέον, καὶ ὅσα ἐν τοῖς συμβεβηκόσιν
ὑπάρχει, λαμβάνειν ὑμᾶς φημὶ χρῆναι τὸ ἴσον
ἕκαστον. τὰ μὲν ἐν ὑλικῇ, θεατρικόν. τὰ δ'
ἐφ' ἁπάντων, ἐξεταστικόν, ἢ ὅπως ἄν
τις ὀνομάσαι τοῦτο θεατρίσασθαι δὲ αὐτὸν, καὶ
μηδενὶ τούτῳ παραχωρεῖν, ἀλλὰ τῇ διανοίᾳ

τὴν πόλεως εἰκείαν ἔχῃ, καὶ τὰ παντοδαπὰ ἀφικνῆται ἀπὸ τύτων, ἵν' ἐμπορῆται, καὶ τὰ ἐκείνων πωλῆται, καὶ ὁ φρατηγὸν ἡγεῖσθαι ταύτης ἵν' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ταῦτα ἄφρων νομίσῃ συμβαίνειν, τὸν φρατηγὲς ὠφελεῖν καὶ βλάπτειν ἡμῶν ὃν ἂν βούλωνται, ὁ ξένος τὸ ξένῳ καὶ ξένος πολεμήσαντι· ἀλλὰ δὲ ἰδίᾳ· ἀλλὰ τί ὑμῶν ἡμῖν; ἐκεῖνον μὲν οὐ σύμμαχοι μὴ φυγεῖν, ἀλλὰ τὸ τὰ αὐτὰ συμφέρειν ὑμῖν τε καὶ ἐκείνοις ὅσιν οἰκεῖοι· ἔπειτα οἱ φρατηγοὶ μὴ ξένους ἔχοντες, τοὺς μὲν συμμάχους ἄγειν καὶ φέρειν, τὸν δὲ πολεμίους μὴ ἢ ὁρᾶν· ἀφ' ὧν αἱ μὲν ὠφέλειαι τὰ παρεῖσιν ἴδιαι, τὰ δὲ μίσος, καὶ τὰ ἐσχλήματα ἀφ' ὅλων ἔρχεται ἐπὶ πόλιν· ἀλλὰ πολίτας τὸν ἀκολυθοῦντας ἔχοντες, τοὺς ἐχθροὺς, ὦ νῦν τοὺς συμμάχους ἢ φίλους, ποιῶσι. χωρὶς δὲ τύτων, πολλὰ τῶν πραγμάτων τὸν ὑμετέρων ποδὸς παρεῖσιν. ἀνὰ γὰρ τὸ πρὸς τὸν οἰκείους πολέμιον οἰκεία χρῆσις δυνάμεί συμφέρει· καὶ πρὸς τὰ ἄλλα πρόσφορα, ἀναγκαῖον ἔστιν. οἱ μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἄγοντες ὑμῖν ἀσύχως, καὶ μηδὲν τῶν Ἑλληνικῶν ὑπερβαλλόντως ὅπως ἔχει, ἀλλ' ὃν ἐν τῷ λόγῳ· σοὶ νῦν ἢ πρότερον μᾶλλον ἀξιῶτε, καὶ τὰ δίκαια ἐθέλοντες τοῖς ἄλλοις· ἢ ἢ ταῦτα ἐποιοῦντες καὶ φυλάττοντες δυνάμενοι ἔτι κατασκάπτεσθαι, ἔτε πορεύεσθαι· ἀλλ', ὅτε μὲν πολλῆς μὲν ἡσυχίας, καὶ ἀρχαίας ὑμῖν ὁ Μεγαλωπαίων δῆμος κατεσκάφη· ὅτε πολλῆς ἢ ἡσυχίας, ὁ Ῥοδίων· ἀλλ' ἐγὼ γε οὐκ ὑμῶν φαίην ἂν ἐγὼ μείζω χρὴ νομίζειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

ἂν οἰσυμποσίμιλω, ὅτ' ἀντεῖποιμι, ὡς ὐ δεῖ λαμβάνειν παρὰ τοῦ θεσπεῖν, ἢ λοιδορεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτὸν, ὅτι τὰ ἀργύρια μὴ δότε τότε, πρὶν ἢ βελτίω ἦτε, μικρὸν τὸ ἦθος, μέγα, ὦ γῆ καὶ θεοί, τότε. οἱ μὲν γὰρ μὴ τῶν πραττειν ἃ προσήκει, καὶ τὸ λαμβάνειν καταισχύνεσθε, ὐ μόνον ὐ βλάπτετε, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα ὠφελήσετε τὴν πόλιν, καὶ ὑμᾶς αὐτούς. εἰ δ' τῶν μὴ λαμβάνειν, καὶ ἑορτὴ, καὶ πάντα ἀρκέσει πρόφασις, τῶν δ' ἃ προς τούτοις δεῖ ποιεῖν, μὴ δ' τὸν λόγους ἀκούειν ἐθελήσητε· ὁρᾶτε μήποτε, ἃ νῦν ὀρθῶς ἡγεῖσθε πράττειν, σφόδρα ἡμᾶς πεπεικέναι νομίσητε. ἐγὼ δ' φημὶ δεῖν (καί μοι μὴ θορυβήσητε ἐφ' ᾧ μέλλω λέγειν, ἐὰν ἀκούσαντες χρήσησθε) ὥσπερ τὸν λαβεῖν ἐκκλησίαν ἀποδόμενον, οὕτω καὶ δεῖ τῶν ζωντα χθῆναι, καὶ παρασκευάζεσθαι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, ἐκκλησίαν ἀποδόσθαι· καὶ παραχρῆν ἕκαστον αὐτῶν, μὴ μόνον ταῦτ' ἀκούειν ἐθέλοντα, ἀλλὰ καὶ πράττειν βουλόμενον· ἵνα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σὺν ἀγαθῶν τὰς ἐλπίδας δ' ὑμῶν αὐτῶν ἔχητε, καὶ μὴ τὰ δεινὰ, μὴ δ' τὰ δεινὰ σκοπῆσθε, τί πράττῃ. καὶ τὰ μὲν πρόσοντα τῆ πόλει πάντα, καὶ ἃ νῦν ἐν τῷ λόγων προσαναλίσκετε εἰς ὀλέθρον, καὶ ὅσα ἐν τῷ συμβάλλειν ὑπάρχει, λαμβάνειν ὑμᾶς φημὶ χρῆναι τὸ ἴσον ἕκαστον· τὸν μὲν ἐν ὑλικὰ, στρατηγικόν. τὸν δ' ὑπὸ τῷ καταλόγων, ἐξεταστικὸν, ἢ ὅπως ἂν τις ὀνομάσαι τοῦτο· στρατεύεσθαι δὲ αὐτὸν, καὶ μηδενὶ τούτω παραχωρεῖν, ἀλλὰ τῷ ἡμίσειαν

τὴν πόλεως οἰκείαν εἶδε, καὶ κατεσκεδασμένην ἀπὸ τύτων, ἵν' ἐυπορῆτε, καὶ τὰ δέοντα ποιῆτε, καὶ τὰ πρατηγὲν ἡγεῖσθαι ταύτης ἵν' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ταῦτα ἄφορητα συμβαίνῃ, τῶν πρατηγῶν κρίνητε· καὶ δεῖσιν ἡμῖν ὀκ ἐκ τῶν πεπραγμένων, ὁ δεῖνα τὸν δεῖνα ἐξ ἐκείνα εἰσήγαγεν· ἄλλο δὲ ὑδέν· ἀλλὰ τί ὑμῖν χρήσιμον; πρῶτον μὲν οἱ σύμμαχοι μὴ φυγαδῶν, ἀλλὰ πρὸς τὰ αὐτὰ συμφέρειν ὑμῖν τε καὶ ἐκείνοις ὦσιν οἰκεῖοι· ἔπειτ' οἱ πρατηγοὶ μὴ ξένους ἔχοντες, τοὺς μὲν συμμάχους ἄγωσι καὶ φέρωσι, τοὺς δὲ πολεμίους μὴ ἢ ὁρῶσιν· ἀφ' ὧν αἱ μὲν ὠφέλειαι τύτων εἰσὶν ἴδιαι, τὰ δὲ μίσι, καὶ τὰ ἐσκλήματα ἐφ' ὅλιν ἔρχε[ται] τὴν πόλιν· ἀλλὰ πολίτας τοὺς ἀκολυθήκατας ἔχοντες, τοὺς ἐχθροὺς, ἃ νῦν τοὺς συμμάχους καὶ φίλους, ποιῶσι. χρεὼν δὲ τύτων, πολλὰ τῶν πεπραγμένων πρὸ ὑμετέρων ποδῶν παρεῖσαι. ἀγαθὸν γὰρ τῷ σῷ τὸν οἰκείως πολέμιον οἰκεία χρῆσθαι δυνάμει συμφέρει· καὶ σῷ τὰ ἄλλα πεπίσματα, ἀναστρέφειν ὄζιν. εἰ μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἔχειν ὑμῖν ἐσήκειν, καὶ μηδὲν τῶν Ἑλλωνικῶν φιλοπραγμονεῖν ὅπως ἔχει, ἄλλο ἂν ἦν λόγος· νῦν δὲ πρὸς τοῖς ἔχειν μὴ ἀξιῦτε, καὶ τὰ δίκαια ὀείζειν τοῖς ἄλλοις· ἢ ἢ ταῦτα ἐποπτεύειν καὶ φυλάττειν δυνάμιν ἔτε κατεσκάδαται, ἔτε παρασκευάζεται· ἀλλ', ὅπ πολλῆς μὲν ἡσυχίας, καὶ ἐρημίας ὑμῖν ὁ Μιτυληναίων δῆμος κατέλυσ· ὑπὸ πολλῆς δ' ἡσυχίας, ὁ Ῥοδίων· ἀληθές γε ἂν ὑμῖν φαίητε ἂν ἐγὼ μείζω χρὴ νομίζειν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-

ναῦοι, πῶς σοὶς πὰς ὀλιγαρχίας ὑπ' αὐτῆς ἢ σοιμαρέτεως ἔχθεαν, ἢ ὑ σοὸς τὸν δῆμον ὑπ' ὧν ποτ' ἂν ἢ. Ἀλλ' ἵν' ἐκεῖσε ἐπανέλθω, φημὶ δεῖν ὑμᾶς σωτεταχθαι, καὶ ὑ αὐτῶν τῶν τε λαβεῖν, καὶ τῶ ποιεῖν ἃ σοσήκει, (ωὐταξιν ἔχ) ἀλλέχθω ὃ ὑμῖν σοὶ τύτων καὶ σοότερον, καὶ διεξῆλθον, ὡς ἂν σωταχθεί-ητε οἵτε ὁπλῖ), καὶ οἱ ἱππεῖς, καὶ ὅσοι τύτων ἐντὸς ἐσε καὶ εὐποεία τις ἂν ἅπασι γἠύοιτο κοινή. ὁ δ' ἐμοὶ πλεῖσ-ω ᾠδυμίαν ἁ πάντων παρέχηκεν ἐρῶ σοὸς ὑμᾶς, καὶ ὐκ ἀποξυνῶ. ὅτι πολλῶν, καὶ καλῶν, καὶ μεγάλων ὄντων τύτων ἁπάντων, ὑ μὸ ἄλλων, ὐδενὸς ὀλεῖς μέμνη), τοῖν δυοῖν ὃ ὁβολοῖν ἅπαντες· καὶ τι τοὺ μὸ ὐκ ἔστι πλείον, ἢ δυοῖν ὀβολοῖν ἀξίους ἔχ) τὰ δ' ἄλλα, ἃ μ' τύτων εἶπον, σὺ βασιλέως ἄξιά ὄτι χεημάτων, πόλιν τοσύτους ὁπλίτας ἔχυσ, καὶ σειήρεις, καὶ ἱππέας, καὶ χεημάτων σοόσοδον, σωισταχθαι, καὶ σαρεσκευάσθαι· τί ὖν, φαίη τις ἄν, ταῦτα νῦν λέγω; ὅτι φημὶ δεῖν ὑμᾶς (ἐπιδὴ τὸ μὸ ἅπαντας μὴ διαφορεῖν δυχεραίνει καί τινες, τὸ δ' σωταχθῆναι, καὶ παρασκευασθῆναι, παρὰ πάντων χήσιμον ἔχ) δοκιμάζε) ἐντεῦθεν ἄρξασθαι τῶ σοιήσασθαι, καὶ σοοδεῖναι σοὶ τύτων τῶ βελομένῳ χωμῶν ἀποφήνασθαι· ὡς ὅτως ἔχει· ἐὰν μὲν ὑμεῖς νῦν πειθῆτε τύτων χρεὼν ἔχ) νομίσαντες, ὅταν εἰ χρεία αὖθις ἔλθητε, ἕτοιμα ὑπάρξει· ἐὰν δ' ἀκριβεία ἠγησάμενοι παιδιὰν, ὅταν δέη χρῆσθαι, τότε ἀναγκασθήσεσθε σαρασκευάζεσθαι

Ἡ σ

Ἤδη δέ τις εἶπεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πῶς λέγων, (οὐχ ὑμῶν γε πολλῶν, ἀλλὰ γε παῤῥησιαζομένων, εἰ ταῦτα γνώσεσθε) τί δ' ἡμῖν ἀπὸ τῆς Δημοσθένους λόγων ἀγαθὸν γέγονεν; ὃς παρελθὼν ὑμῖν, ὅταν αὐτῷ δόξῃ, ἐνέπλησε τὰ ὦτα λόγων, καὶ διέσυρε τὰ παρόντα, καὶ τοὺς προγόνους ἐπῃνέσας, καὶ μετεωρίσας, καὶ φυσήσας ὑμᾶς, κατέβη. ἐγὼ δ' εἰ μὲν ὑμᾶς ἀναίμακτον ἂν λέγω τι πεῖσαι, τηλικαῦτ' ἂν οἶμαι τὴν πόλιν πράξαι ἀγαθά, ὥς εἰ λέγειν νῦν ὁπηχειρήσαιμι, πολλὰς ἂν ἀπῆσθαι, ὡς μείζοσιν, ἢ δυνατοῖς· ὃ μὲν, οὐδὲ τοῦτο μικρὸν ὠφελεῖν οἶμαι, εἰ τὰ βέλτιστα, ἀκούειν ὑμᾶς ζωηδίζω. δεῖ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν βουλόμενον τι ποιῆσαι τῇ πόλιν ἡμῶν ἀγαθὸν, τὰ ὦτα πρόχειρον ὑμῶν ἔχουσαν· διόφθαρται γάρ· ὅτῳ πολλὰ καὶ ψευδῆ, καὶ πάντα μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστα ἀκούειν ζωηδίζεται. οἷς (ὅπως μὴ θορυβήσῃ μοι μηδεὶς, πρὶν ἅπαντα εἴπω) ἀνέῳξάν πυκνὰ πρόσθεν δήπου τὸ ὀπισθόδομον. ἐκεῖ οἱ παιόντες ἅπαντες τὴν δῆμον καταλελυδάκασι, τοὺς νόμους οὐκέτ' ἔᾳ, τοιαῦτα ἔλεγον. καίτοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοπεῖτε ἂν ἀληθῆ λέγω· οἱ μὲν ταῦτα ποιοῦντες ἄξια ἐποίουν θανάτου· ὁ δῆμος δ' ὁ διὰ τούτων καταλυόμενος. πάλιν, κώπας τις ὑφείλετο· μαστιγοῦν, κρεμᾶν πάντες ἐβόων, λέγοντες καταλύεσθαι τὸν δῆμον. ἐγὼ δή, τί φημι; τὸν μὲν ὑφαιρούμενον, θανάτου ποιεῖν ἄξια, ὥσπερ ἐκεῖνοι· τὸν δῆμον δ' ὁ διὰ τούτων καταλύεσθαι· ἀλλὰ πῶς καταλύεται, ἴσως λέγεις, ὁ δῆμος παῤῥησιάζεται; ἐγὼ δέ

δὲ φεύσω, ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φανλως ἠγμένοι πολλοί, καὶ ἄπειροι, καὶ ἀπλοι, καὶ ἀσυντακτοι, καὶ μὴ τὰ αὐτὰ γενόσκοντες ἢτε καὶ μήτε σεσωσμένος, μήτ' ἄλλῳ μηδεὶς, ὧν ἂν ὑμεῖς ψηφίσησθε, φεύγῃ· καὶ ταῦτα μηδεὶς λέγειν ἐθέλῃ, μὴ ὃ ἐπανορθῶν, μὴ ὃ, ὅπως ταῦτ' ἢ τοιαῦτα ὄνλα πραχθῇ· ὁ νυνὶ ζυμβαίνει· καὶ νὴ Δία, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἕτερός γε λόγοι παρεῤῥύηκασι πρὸς ὑμᾶς ψευδεῖς, καὶ πολλὰ τὴν πολιτείαν βλάπτοντες, οἷς, ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὑμῖν ὄζιν ἡ σωτηρία· καὶ δεῖ τῇ ψήφῳ τὴν πολιτείαν ὑμᾶς φυλάττειν. ἐγὼ δ' οἶδα, ὅτι ταῦτα μὴ ὑμῖν τὰ δικαστήρια τὴν πρὸς ἀλλήλους δικῶν ὄζι κοινά· ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις δεῖ κρατεῖν τὴν ἐχθρῶν· καὶ διὰ τούτων ὄζιν ἡ σωτηρία τῆς πολιτείας. ὁ δὲ τὸ ψηφίσασθαι τοῦ ἐν τοῖς ὅπλοις ποιήσῃ νικᾶν· ἀλλ' οἱ μὴ τούτων κρατοῦντες τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ψηφισάμενοι, καὶ ἄλλο ὅ, τι βέλεσθε ποιεῖν ὑμᾶς ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν παρασκευάζουσι· δεῖ δὲ ἐν μὲν τοῖς ὅπλοις φοβεροὺς, ἐν δὲ τοῖς δικαστηρίοις φιλανθρώπους εἶναι. εἰ δέ τῳ δοκῶ μείζως ἢ κατ' ἐμαυτὸν λέγειν λόγους, αὐτὸ τοῦτο ὀρθῶς ἔχειν αὐτῷ δοκῶ· τὸν γὰρ τῆς πολιτικῆς πόλεως ῥηθησόμενον λόγον, καὶ τοιούτων πραγμάτων, πάντως ἐνὸς τοῦ λέγοντος ἀεὶ μείζω φαίνεσθαι δεῖ, καὶ τῆς ἀξίας τῆς ὑμετέρας ἐλλὺς εἶναι, μὴ τῆς τοῦ λέγοντος. ὅτι δ' ὑδεὶς τὴν ὑφ' ὑμῶν τιμωρίαν ταύτας λέγει τὰς προφάσεις, ἐγὼ δηλώσειμι ὑμῖν. οἱ μὲν πρὸς ἀρχαιρεσίαν, καὶ ταύτην τὴν τάξιν προσιόντες,

δῆλοι

δῆλοι τῆς ὅτι τὸ χειροτονεῖσθαι χαλεπὸν καὶ σπάνιον ἦν, τελευτᾶν δὲ πάντας ἑκάστους καὶ καθ' ἡμέραν ἐνόμιζον, ἂν μηδεὶς ἔργον μέγα καὶ λαμπρὸν πράξῃ· οἱ δὲ νῦν καὶ τοιοῦτός ἐστιν, οἷος ἐγχειρεῖν ἔργῳ τῳ, νῦν μὲν ἡσυχάζει, πάλιν δὲ τῆς πόλεως δόξαν ἀφορμὴν ἔχων καὶ τύχην, τῆς ἐπ' ἐκπλεούσῃ ἑρμαίας ἀπολαύων, τὰς ἐλπίδας ὑμῶν ὑποτείνων, ἄλλο δ' οὐδὲν, κληρονομήσειν αὐτὸς τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν, ὅπερ ἐστίν. ἂν δ' ὑμεῖς δὲ ὑμῖν αὐτῶν ἕκαστα παράσχητε, τὸ ἴσον πᾶς ἄλλοις, ὥσπερ τῶν ἔργων αὐτῶν, ἅπαν καὶ τῆς ἐκ τούτων τιμῆς ἕξετε. οἱ δὲ πολιτευόμενοι, καὶ περὶ ταῦτα ὄντες, τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν ὑμῖν ἀφέντες, προσκεχωρήκασι πρὸς τούτους· καὶ παρέστεργον μὲν τὴν συμμορείας εἰσφέρειν, νῦν δὲ πολιτεύεσθαι τῆς συμμορείας. Ῥήτωρ ἡγεμὼν, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βουσόμενοι μεθ' ἑκατέρων, πειρώμενοι. οἱ δ' ἄλλοι προσγενέσθαι δεῖ, οἱ μὲν, ὡς τούτους, οἱ δ' ὡς ἐκείνους. τοιγαροῦν ὑμῖν πρείττων ὁ πόλεμος, ὁ δεινὰ χαλκεύς, καὶ ὁ δεῖνα εὐδαίμων, ὃς ἦν δύο ἢ τρία τάλαντα πόλιν. οἱ δ' ἄλλοι μάρτυρες τῆς τούτων εὐδαιμονίας κάθησθε, τῆς καθ' ἡμέραν ῥᾳδιμίας πολλῷ καὶ μεγάλῳ ὑπάρχουσαν ὑμῖν εὐδαιμονίαν τούτοις προσέμενοι. Καί τοι σκέψασθε ὅπως ἐπὶ τῷ προγόνων τῶν εἶχεν. ὑμᾶς δὲ ἀλλοτρίοις ὑμῖν παραδείγμασι χρησομένους, ἀλλ' οἰκείοις ἐξέστιν ἃ προσήκει πράττειν, εἰδέναι. ἐκεῖνοι Θεμιστοκλέα μὲν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν στρατηγήσαντα, καὶ Μιλτιάδην τὸν ἡγεμόνα ἐν Μαραθῶνι, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὐκ ἴσα τοῖς

γυμ-

νῶν ἐστιν ἀγαθὰ εἰργασμένους, μὰ Δί', [illegible]
χαλκοῦς ἴσας, ἀλλ' ὑπηρέτας· ἀλλ' ὡς ἀλη[illegible]
αὐτῆς χρείτ[τ]ους ὄντας ἀχ ὑπερτίμων. καὶ γὰρ τ[illegible]
τῶν ἔργων ἀξίους, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν τότε [illegible]
ἀπεξέρησε ἑαυτούς. ἃ δ' ὅτιν ἀξίως ὅς τις ἂν [illegible]
εἴποι τῶν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν Θεμιστοκλέ[illegible]
ους, ἀλλ' Ἀθηναίων· ἀξίως τῶν ἐν Μαραθῶνι μά[illegible]
χην Μιλτιάδην, ἀλλὰ τῆς πόλεως· νῦν δ' οἱ πολ[illegible]
λοὶ τοῦτο λέγουσιν, ὡς Κέρκυραν εἶλε Τιμόθεος [illegible]
καὶ τὴν μόραν κατέκοψεν Ἰφικράτης· καὶ τὴν πε[illegible]
εἰ Νάξον ἐνίκα ναυμαχίαν Χαβρίας· δοκεῖτε γ[illegible]
αὐτὰ δὴ ταῦτ' ἔργων τούτων παραχωρεῖν τῷ τιμᾶ[illegible]
τῷ ὑπερβολαῖς, ἃς δεδώκασε ἐκ αὐτοῖς ἐ[illegible]
κάστῳ τούτων. τὰς μὲν δὴ πολιτικὰς δωρεὰ[illegible]
ἐπαίνοί τε καλῶς ἐδόθ[illegible], καὶ ὑμεῖς ἂν ὀρθῶ[illegible]
τὰς δὲ τῶν ξένων, πῶς; ἐπαῖνοι. Μένωνι τῷ φαρ[illegible]
σαλίῳ δώδεκα μὲν τάλαντα ἀργυρίου δόντ[illegible]
τῷ ἐπ' Ἠιόνι τῇ πρὸς Ἀμφίπολιν πόλεμον, δ[illegible]
ἀκοσίοις δ' ἱππεῦσι πενέσαις ἰδίοις βοηθήσαντ[illegible]
ἐκ ἐψηφίσαντο πολιτείαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδω[illegible]
καν μόνον· καὶ πρότερον τούτου, Περδίκκα τ[illegible]
κτὶ τῶν βαρβάρων ποτὲ ὅπως ἐσται ἐν βασιλ[illegible]
οντι Μακεδονίας, τοὺς ἀναχωρῆσαντας ἐκ Πλα[illegible]
τωῶν τῶν βαρβάρων ἀπὸ τῆς ὑπ[illegible]ης διαφθε[illegible]
ραντι, καὶ τέλειον τὰ τύχημα ποιήσαντι τῷ βα[illegible]
σιλεῖ, οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτείαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔ[illegible]
ἔδωκαν μόνον· μεγάλων οἶμαι καὶ τιμίαν, κ[illegible]
ζεαν δὲ αὐτῶν πατρίδα ἠλευθέρωσε καὶ πάσ[illegible]
μείζονα εὐεργεσίας· νῦν δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι [illegible]
φθόρους ἀνθρώπους, οἰκοτρίβων οἰκότριβας, τιμ[illegible]

ὥστε

ἀπερ ἄλλα τινὸς τῶν ὠνίων λαμβάνοντες, ποιεῖσθε
πολίτας. ταῦτα δ' ὑμῖν ἐπιλήψεσθαι προσήκει,
οὐχ ὅτι τὰς φύσεις ἐσθ' χείρους τῶν προγόνων·
ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν ἐφ' ἑαυτοῖς παρέσται μέγα
φρονεῖν, ὑμῖν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσήκει
τοῦτο. ἔστι δὲ ἁπλοῦν οἶμαι δυνατὸν, μικρὰ
φαῦλα πράττοντας μέγα καὶ νεανικὸν φρονεῖν
λαλεῖν· ὥσπερ ὁ δὲ καλὰ καὶ λαμπρὰ πράτ-
τοντας μικρὸν καὶ ταπεινὸν φρονεῖν. ὅποι' ἄττα
ἂν τὰ ὑπηρεσιώματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ,
τοιοῦτον ἀναγκαῖον καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν· σκέψα-
σθε δὲ ἃ πρόσθεν ἂν ἔχοι τῶν πραγμάτων
ἐπιεῖν, πρὶν τῶν τε ἐκείνοις πεπραγμένων, καὶ
ἃ ὑμῖν ἂν ἄρα ὑμῖν αὐτοῖς ἐκ τούτων γε
νῦν ἐπράσθη κρείττους γεγένησθαι. Πέντε μὲν τοίνυν
καὶ τετταράκοντα ἔτη τῆς Ἑλλησπόντου ἦρξαν
ἐκεῖνοι ἑκόντων· πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα
εἰς τὴν ἀκρόπολιν συνήγαγον· πολλὰ δὲ καὶ
καλὰ, καὶ πεζῇ, καὶ ναυμαχήσαντες ἔστιν ἃ πρό-
σθεμα, ἐφ' οἷς ἔπι καὶ νῦν φιλοτιμούμεθα. καὶ
τοι ταῦτα νομίζετε αὐτοὺς σῆσαι, ἵνα
θαυμάζωμεν μόνον ἡμεῖς αὐτὰ θεωρῶντες,
ἀλλ' ἵνα καὶ μιμώμεθα τὰς τῶν ἀναθέντων
ἀρετάς. ἐκεῖνοι μὲν δὴ, ταῦτα, ἡμεῖς δ' ὅσης
βασιλείας ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, σκέψα-
σθε εἰ παραπλήσια· ὃ πλεῖόν μὲν ἢ χίλια, καὶ
πεντακόσια τάλαντα ἀνήλωσε μάτην εἰς τοὺς
τῶν Ἑλλήνων ἀπόρους; ἐξανήλωσε δὲ οἵ τε
ἄλλοι πάντες οἶκοι, καὶ τὰ κοινὰ τῇ πόλει, καὶ
τὰ παρὰ τῶν συμμάχων; ὃς δ' ἐν τῷ πολέμῳ
συμμά-

συμμάχους ὑπολαμβάνετε, ὅτι νεῶν ἐν τῇ εἰρήνῃ ἀπολελάκασιν; ἀλλὰ μὴ Δία, ταῦτα μέντοι τότ' εἶχε βέλτιον ἢ νεῶν; τὰ δὲ ἄλλα χείρονι; πολλῷ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ὅ, τι βούλεσθε, ἐξετάσωμεν. οἰκοδομήματα μέν γε, καὶ κόσμον τῆς πόλεως, ἱερῶν, καὶ λιμένων, καὶ τῆς ἀκροπόλεως ταύτης, τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον κατάλιπον ὑμεῖνοι, ὥστε μηδενὶ τῶν ὑπαρχόντων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι. ἀγυπτίαια ταῦτα, νεώσοικοι, σταί, παλαιοί, οἷς ὑμεῖνοι κοσμήσαντες τὴν πόλιν ἡμῖν παρέδωκαν· τὰς δὲ ἰδίας οἰκίας τῶν ὑπ' ἐμοῦ τότε ῥηθέντων ἕτω μειζόνως, καὶ τοῦ τῆς πολιτείας ὀνόματος ἀκολούθους, ὥστε τὴν Θεμιστοκλέους, τὴν Κίμωνος, καὶ Ἀριστείδου, καὶ Μιλτιάδου, καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν, εἴτις ἄρα εἶδεν ὑμῶν, ὁποία ποτ' ἐστὶν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος ἑκάστου ἐλάττω ζημιοτέραν οὖσαν. νυνὶ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἡ πόλις ἡμῶν τὰς οἰκίας ἀγαπᾷ κατασκευάζουσα, καὶ κρήνας, καὶ κοσμήματα, καὶ λήρους· καὶ ἐ τοῖς εἰσηγησαμένοις ταῦτ' ὀπτημῶ· πολλῷ γε καὶ δέω· ἀλλ' ὑμῖν, εἰ ταῦτα ἱκανὰ ὑμῖν αὐτοῖς ὑπολαμβάνετε εἶ) διοικεῖν· ἰδίᾳ δ' οἱ τῶν κοινῶν ὅπη τῳ μεμελημένοι, οἱ μὲν τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας τὰς ἰδίας οἰκίας κατεσκευάκασιν, ἐ μόνον τῶν πολλῶν ὑπερηφανωτέρας· οἱ δὲ ἡμῖν ὠφεωνημένοι γεωργοῦσιν, ὅσῳ ἂν ὄναρ πλησιάσῃς πώποτε τούτων δ' αἴτιον πάντων, ὅτι τότε μὲν ὁ δῆμος ἦν δεσπότης, καὶ κύριος ἁπάντων· καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρ' ἑκείνου τῶν ἄλλων ἕκαστον, καὶ

καὶ τιμῆς, καὶ ἀρχῆς, καὶ ἀγαθῆ τινι μεταλαμβάνειν· νυνὶ δ, τἐναντίον· κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν ἐστι, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττει· ὁ δῆμος ἐν ὑπηρέτου καὶ πειθήνης μέρει· καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε, ἂν τ αὐτοὶ μεταδιδῶσι, λαμβάνοντες· τοιγαροῦν ἐκ τούτων τοιαῦτα τὰ πράγματα τ πόλεώς ἐστιν, ὥς τε εἶπε ἀναγκαίη τὰ ψηφίσματα ὑμῶν, καὶ τὰς πράξεις ἐπεξῆς διελθοι, εὑρ' ἂν εἰς πεδύσιε τῶν αὐτῶν ἓν ταῦτα, καὶ κεῖνα. οἷς, ἃ πρὸς τοὺς καλαρρήτους Μεγαρέας ἐψηφίσασθε, ἀποτιμοῦμένους τ ὀργάδα, ἐξιέναι, κωλύειν, μὴ ὀπτᾶν ἃ πρὸς Φλιασίους, ὅτε ἐξέπεσον τὸ ἔναγχος, βοηθεῖν μὴ ὀπτρέπειν τοῖς σφαγεῦσι· τ ἐν Πελοποννήσῳ τοὺ βελουμένους παρακαθῆσθαι. ἅπαντα καλὰ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα, καὶ δίκαια, καὶ τ πόλεως ἄξια· τὰ ἔργα δ' ἀπὸ τούτων, ὀλίγου· ἀκεῖνα τ μὲν ἀπέχθειαν διὰ τὴν ψηφισμάτων ἐκφέρειν· τ δ' ἔργων ὠφελοῦσι γίγνεσθε. τὰ μὲν γὰρ ψηφίσματα πρὸς τὸ τ πόλεως ἀξίωμα ψηφίζεσθε, τ δυνάμιν δ' οὐκ ἀκόλουθον, ὧν ψηφίζεσθε, ἔχετε· ἐγὼ δ' παραινέσαιμι ἂν ὑμῖν, καί μοι μηδεὶς ὀργαθῇ ἔλαττον φρονεῖν, καὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀγαπᾶν πράττοντας, ἢ μείζω δυνάμιν παρασκευάζεσθαι. εἰ μὲν γὰρ ἦν Σιφνίοις, ἢ Κυθνίοις, ἢ τισιν ἄλλοις τοιούτοις ὅσα σωθῆναι ὑμῖν, ἔλαττον φρονεῖν συνεβούλευον ἄν· ἐπειδὴ δ' ἐστὲ Ἀθηναῖοι, τὸ τ δυνάμιν παρασκευάζεσθαι παραινῶ. αἰσχρὸν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αἰσχρὸν, λιπεῖν τ τῆ

φερομένους τάξιν, ἵν' ὑμῖν οἱ φεύγοντες παρέδωκαν· φεῦγε γὰρ τότοις, ἐφ' ὑμῖν, ἐφ' ἐὰν ἀπεσῆναι δύνωνται Ἑλλήνων βέλτιστε. πολλὰ γὰρ ὑμῖν ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου πέπρακται· καὶ τοὺς μὲν φίλους τοὺς ὑπάρχοντας αἰσχρὸν φανῆναι τοῖς δ' ὑστέροις ἐλθοῦσιν οὐκ ἔνι πιστεύσαι, μεγάλους ἐᾶσαι γενέσθαι. ὅλως γάρ, ὅπερ οἱ πολιτευόμενοι πεπόνθασι πρὸς ὑμᾶς, οὐκ ἔνεστ' αὐτοῖς, ὅταν βέλωνται, παύσασθαι, τοῦτο καὶ ὑμῖν προσήκει· πεπολίτευσθε γὰρ ἐν τοῖς Ἕλλησιν. Ἔστι δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεφάλαιον ἁπάντων τούτων εἰρημένων, ὃ δέπω' ὑμᾶς οἱ λέγοντες, ὅτε πονηρὰς, ὅτε χρηστὰς ποιήσουσιν, ἀνάγκη ὑμεῖς τούτους ὁποίους ἂν βέλησθε. ὃ γὰρ ὑμεῖς ὦν ὅτι βέλεσθε στρέψεσθε, ἀλλ' ὅτι ὢν ἂν ὑμᾶς ὀνήσειν οἴονται. ὑμᾶς δὲν ὑπάρξαι δεῖ χρηστὰ βουλευομένους, καὶ πάντ' ἔξει καλῶς· ἢ γὰρ βουλὴ ἐρεῖ φαῦλον ἐψήφισται, ἢ βουλὴν αὐτῷ πλέον ἔσται, μὴ ἔχοντι τοῦ πειθομένου.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ὁ περὶ τῶν Συμμοριῶν Λόγος

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Φιλίππου μὲν ὁ πρὸς τοὺς Περσῶν βασιλέα παρασκευάζεσθαι πρεσβεύειν ὅτι τοὺς Ἕλληνας, ὁ μὲν τῶν Ἀθηναίων δῆμος κελεύει, καὶ συμμαχεῖν ἄρτι τοὺς Ἕλληνας, καὶ τὸν πόλεμον ἀνενεοῦν ἤδη. Ὁ δὲ Δημοσθένης συμβουλεύει μὴ πρεσβεύεσθαι, ἀλλ' ἀναμένειν τὰ βασιλέως νεωτερίσματα. νυνὶ μὲν γάρ φησιν, ὑπισχνεῖσθαι τοὺς Ἕλληνας συμμαχεῖν ἡμῖν ἐπ' ἀδείας ἕξειν δοκοῦντας· τότε δὲ αὐτοὺς ὁ κίνδυνος αὐτοὺς συνέξειν. παραινεῖ τοίνυν ἡσυχάζοντας σωτηρίαν ἄγειν, καὶ μὴ πρὸς τὸν πόλεμον παρασκευάζεσθαι, καὶ δηλοῖ, καὶ διὰ ξένου δόγματος ἂν σωτηρίαν ἔχειν. ὅθεν καὶ περὶ Συμμοριῶν ὁ λόγος ὀνομάζεται· συμμορία γὰρ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, τὸ τὰς λειτουργούντων συντάγματα.

Οἱ μὲν ἐπαινοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς προγόνους ὑμῶν, λόγον εἰπεῖν μοι δοκοῦσι περαιρεῖσθαι κεχαρισμένον, ἃ μὲν συμφέροντά γε ἐκείνοις, ὡς ἐγνωκέναι δοκεῖ, ποιεῖν· περὶ δὲ πραγμάτων ὀνομαζομένων λέγειν, ὧν οὐδ' ἂν εἷς ἀξίως ἐφικέσθαι δύναιτο τῷ λόγῳ, αὐτὸ μὲν τοῦτο δοκεῖν ἔξω λέγειν ὄφελος ἐνέφερον· ἢ τῶν ἐκείνων ἀρετῶν ἐλάττω τὰ

ὑπεκλημένης περὶ τοῖς ἀκούσι φαίνεσθε ποιοῦσιν· ἐγὼ δ' ἐκείνων μηδὲ ἔπαινον ἢ χρόνον ἡγοῦμαι μέγιστον εἶναι· ἃ πολλῷ γε χείρω μείζω τῶν ὑπ' ἐκείνων πεπραγμένων ὑμῖν λέγειν ἄλλοι παρεσκεύασται δεδιώς. αὐτὸς δὲ πειράσομαι τὸν τρόπον ἐν ᾧ χρὴ ποιεῖν, ὃν ἂν μοι δοκῆτε μάλιστα δικαίως παρεσκευάσθαι. καὶ γὰρ ὅτως ἔχει· εἰ μὲν ἡμεῖς ἅπαντες οἱ μέλλοντες λέγειν δεινοὶ φανεῖσθαι ὄντες, ἀδεὲς ἂν τὰ ὑμέτερα ἦν οἶδ' ὅπως βέλτιον τρέπειν. εἰ δὲ παρελθὼν εἷς ἑστιοῦν δυνατὸς δοκάξαι καὶ πεῖσαι, τίς παρεσκευὴ, καὶ πόσῃ, καὶ πόθεν πεισθεῖσα, χρήσιμος ἔσται καὶ τῇ πόλει πᾶς ὁ παρὼν φόβος λέλυται· ἐγὼ δὲ τοῦτο, ἂν ἄρα οἷός τε ὦ, πειράσομαι ποιῆσαι, μικρὰ πρεσβεύσας ὑμῖν, ὡς ἔχω γνώμης περὶ τῶν πρὸς τὸν βασιλέα. Ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἐχθρὸν ἁπάντων εἶναι τῶν Ἑλλήνων ἅπαντα βασιλέα· καὶ μᾶλλον διὰ ταῦτα παραινέσαιμ' ἂν μόνοις τοῖς ἄλλων ὑμῖν πόλεμον πρὸς αὐτὸν ἄρασθαι. καὶ γὰρ αὐτὸς τὰς Ἑλληνας ὁρῶ κοινὰς ἀλλήλοις ὄντας φίλας· ἀλλ' ἐκείνους μᾶλλον ἐκείνῳ πιστεύοντας, ἢ πιστὸν αὐτῷ. ἐκ τούτων τοιούτων ὅλων νομίζω συμφέρειν ὑμῖν, τῷ ἐρχθῆναι τὸν πόλεμον τηρεῖν, ὅπως δικαία γένηται σοι· παρασκευάζεσθαι δ' ἃ προσήκει πάντα, καὶ ταῦτα ὑπάρχειν τῇ γνώμῃ. ἡγοῦμαι γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς Ἕλληνας, εἰ μὲν ἐναργές τι γένοιτο καὶ σαφὲς, ὡς βασιλεὺς αὐτὸς ὁπλιεῖται, καὶ συμμαχήσειν, καὶ μεγάλων χάριν ἕξειν τοῖς προέξασιν αὐτῶν, καὶ μετ' αὐτὸν ἐκείνου ἀμυνομένοις. εἰ δ' ἔτι ἀδηλα τάδε καὶ δισσὰ τοῖς, προσπαχθή-

σόμεθα

σόμεθα ἡμεῖς, λέγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τούτοις μὲν ἐκείνοις πολεμεῖν ἀναγκαζόμεθα, ὑφ' ὧν πεπονθέναμεν· ὁ μὲν γὰρ ὀπηδῶν ὧν ὥρμηκεν (εἰ ἄρα ἐβιάσατο) ἔγνωκε τοῖς Ἕλλησι) χρήματα δώσειν πολλὰ, καὶ φιλίαν ποιήσειν. οἱ δὲ τοῦ ἰδίους πολέμους ἐπανορθώσασθαι βεβουλόμενοι, καὶ τὸν τῶν νεῶν ἔχοντες, καὶ κοινὰ πάντων σωτήρια παρέξουσιν. εἰς δὲ τὰ παρόντα, καὶ τὰ ἀγνωμοσύνῃ παραινῶ μὴ πεπαιδεῦσθαι τὴν πόλιν ἡμῶν· ἃ δὲ δίκαια ὁρῶ τοῖς τε ἄλλοις Ἕλλησι καὶ ἡμῖν πρὸς τὰ βασιλέα καὶ βέλτιω ἔχειν· ἅμα ἐκείνων μὲν πολλοῖς ἂν ἐνδέχεσθαί μοι δοκεῖ τὴν ἰδίαν τι συμφερόντων διοικουμένοις, τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀμελῆσαι· ὑμῖν δὲ καὶ ἀδικουμένοις, παρὰ τὰ δίκαια τῶν καλῶν τινων ἕξει λαβεῖν ταύτην τὴν δίκην, ἐὰν σαί τινας ταύτην ὑπὸ τῆς βαρβάρου γενέσθαι. ὅτι δ' ἔστι τοῦτ' ἔχει, σκεπτέον ἔστιν ὅπως μὴδ' ἡμεῖς ἐν ἀνάγκῃ πολέμου γενησόμεθα ἐκ ἴσου, μήτ' ἐκείνῳ, μήτε ἡμεῖς ὀπεκλιδεῖν ἡγούμεθα τοῖς Ἕλλησι, ἐκείνῃ τῷ φίλῳ αὐτοῖς δοκεῖν εἶναι πίστιν λήψεσθε. πῶς ἂν ταῦτα ἔσται; ἂν ἡ μὲν δύναμις τοῦ πολέμου ἐξεπισταμένη, καὶ παρεσκευασμένη πᾶσιν ἧ, καὶ ἀρετὴ, φαίνηται δίκαιον φερόντων ὅτι ταύτῃ δρεπτέον ἡ περιουσία. Τοῖς δὲ θρασυνομένοις καὶ σφόδρα ἑτοίμως πολεμεῖν καλοῦσιν, ἐκεῖνο λέγω· ἐκεῖ, καὶ ἐκ ἔστι χαλεπὸν, ἔνθ' ὅταν βεβουλεῦσθαι δέῃ, πολλὴν ἀνδρείας λαβεῖν, ἔνθ' ὅταν κίνδυνός τις ἐπίῃ ἢ, δεινὸν εἰπεῖν φαίνωμαι· ἀλλ' ἐκεῖνο χαλεπὸν, καὶ σκοπεῖν, ὅτι μὴ τὴν κινδύ-

νων ἢ ἀνδρείαν ὑπολείπεσθαι· ἐν ᾧ τῷ συμ-
βεβουλεῦσθαι φρονιμώτερος ἢ ἄλλων εἰπεῖν ἔχειν-
ἐγὼ γ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω τὸν μὲν
πόλεμον ἢ πρὸς βασιλέα χαλεπὸν τῇ πόλει·
ἢ γὰρ ἀγῶνα ἢ ὁπλῖται τοῦ πολέμου ῥᾴδιον ἂν συμβάν-
τα· διὰ τί; ὅτι τοὺς μὲν πολέμους ἅπαντας ἀ-
ναγκαίους ἡγεῖσθαι τειρῶν, καὶ χρημάτων, καὶ τό-
πων δεῖσθαι· ταῦτα γὰρ πάντα ἀφαιρετώτερα ἐ-
κείνων ἔχοντα ἡμῖν ἐνεῖσκω· τοὺς δὲ ἀγῶνας
ἄνευ τοῦ ἢ ἄλλων ὁρῶ δεομένους, ὡς ἀγαθῶν
ἀνδρῶν· τούτοις γὰρ ὑμῖν καὶ τοῖς μεθ' ἡμᾶς κιν-
δυνεύειν πλείους ὑπάρχειν νομίζω. ἢ μὲν δὴ
πόλεμον, διὰ ταῦτα παραινῶ μήθ' ὑμᾶς ἐξ ἑνὸς
τρόπου ποιεῖσθαι· ὅτι δὲ ἢ ἀγῶνα
ὀρθῶς φημι παρεσκευασμένους ὑπάρχειν χρῆναι,
εἰ μὲν ἦν ἕτερος ἢν τις τρόπος δυνάμεως, ᾧ
τοὺς βαρβάρους οἷόν τε ἦν ἀμύνασθαι, ἕτερος δ'
τις ᾧ τοὺς Ἕλληνας, εἰκότως ἂν ἴσως φανερὸς
ποιοῖς ἐκεῖνον ἐμνόμεθα ἀνταπατῶμενοι. ἐπεὶ
δὲ πάσης παρασκευῆς ὅδιν ὁ αὐτὸς τρόπος, κ
δεῖ τὰ αὐτὰ εἶδη κεφάλαια τῆς δυνάμεως, τὸ
ἐχθροὺς ἀμύνασθαι δυνάσθαι, τοῖς ὅτι συμμά-
χοις βοηθεῖν, τὰ ὑπάρχοντ' ἀγαθὰ σώζειν· τ
τοὺς ὁμολογοῦντας ἐχθροὺς ἔχοντες ἑτέρους ζητῶ
μεν; ἢ παρασκευαζόμεθα μὲν πρὸς τούτο
ἀμυνούμεθα δὲ κἀκεῖνον, ἐὰν ἀδικεῖν ἡμᾶ
ὁπχειρῇ; καὶ γοῦν μὲν καλεῖτε πρὸς ὑμᾶς αὐ
τοὺς τοὺς Ἕλληνας· ἐὰν δὲ ἃ κελεύσιν ὔτοι, μ
ποιῆτε, οὐχ ἥδεως ὑμῖν ἐτέων ἐχόντων, πῶς χρ
πρεσβευτὴν πνα ὑπαπόστεσθαι; ὅτι νὴ Δία σκό
σον

σαι παρ' ἡμῶν, ὅτι ὀφθαλμοὶ βασιλέως αὐτοῖς, αὐτοὺς δὲ ὑπ' ὀφθαλμῶν; ἆ θεοὶ τῶν Διός, οἶσθε τοῦτο; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι· ἀλλ' ὅπως μείζων ἔτος ἔσται ὁ φόβος ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ πρὸς ἀλλήλους ἐνίοις διαφορᾶν. ἴσως δ' ἂν ἀλλ' ἢ ῥαψῳδήσουσιν οἱ πρέσβεις πρὸς ὑμᾶς. τότε δὴ ἂν ἄρα ἃ νῦν οἰόμεθα ἡμεῖς, παύσεσθε, ἴσως δὲ καὶ ἅπαντων Ἑλλήνων πλεῖστον ἐφ' ἑαυτῷ φρονήσει, ὃς πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῖν χιλίους μὲν ἱππέας, ὁπλίτας δὲ ὅσους ἂν θέλητε, ναῦς δὲ πεντακοσίας, οὐκ ἤξει καὶ δήσει, μὴ τούτων ἀσφαλείσας ἂν ἡγεμόνος ζωθῆναι. ἐκεῖνον μὲν τοῦ καλεῖν ἤδη, τὸ δεῖσθαι, κἂν μὴ τύχητε, ἀφαμάρτειν. ἐκ δὲ τοῦ μὴ τὸ παρασκευάσασθαι, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν σῴζειν, δεσμώτας ζώζειν, καὶ οὐ εἰδέναι πάντας ἥξοντας ὅσον. Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτά τε, καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις λογιζόμενος λόγον μὲν οὐδένα ἐκελόμην θρασύν, οὐδὲ μάταιον ἔχοντα μῆκος δίκης· ἢ μήτοι παρασκευὴν ὅπως ὡς ἄριστα καὶ τάχιστα γενήσεται, πάνυ πολλὰ πράγματα ἔχον ζητοῦν· οἶμαι δὲ δεῖν ἀκούσαντας ὑμᾶς αὐτοὺς, ἂν ἀρέσκῃ, ψηφίζεσθαι· ἔστι τοίνυν μὲν τῆς παρασκευῆς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μέγιστον, ὅτω διακεῖσθαι τὰς γνώμας ὑμᾶς, ὡς ἕκαστον ἐκόντα προθύμως ὃ, τι ἂν δέῃ ποιήσοντα. ὁρᾶτε γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὅσα μὲν πώποθ' ἅπαντες ὑμεῖς ἐκελεύσατε, καὶ μὴ ταῦτα τὸ πρᾶγμα αὐτὸς ἕκας ἑαυτῷ πρόσημον ἡγήσατο, οὐδὲν πώποθ' ὑμᾶς ἐξέφυγε· ὅσα δὲ ἐκελεύσατε μὲν,

κων † ἀνδρείαν ὑπιδείκνυσθαι· ἐν ᾧ τῷ συμ-
ζυγλδεῖν φρονιμώτερα † ἄλλων εἰπεῖν ἔχειν-
ἐγὼ γ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω τὸν μὲν
πόλεμον † πρὸς βασιλέα χαλεπὸν τῇ πόλει·
† ἡ ἀγῶνα † ὅτι τῷ πολέμῳ ῥᾴδιον ἂν συμβάν-
τα· διὰ τί; ὅτι τοὺ μὲν πολέμους ἅπαντας ἀ-
ναγκαίους ἡγεῖται εἶναι πείρων, ἢ χρημάτων, ἢ τό-
πων δεῖσθαι· ταῦτα γ' πάντα ἀφθονώτερα ἐ-
κεῖνον ἔχοντα ἡμῶν εὑρίσκω· τοὺ δὲ ἀγῶνας
ἐλευθὸς ὕπω † ἄλλων ὁρῶ δεομένους, ὡς ἀγαθῶν
ἀνδρῶν· τούτους γ' ὑμῖν καὶ τοῖς μεθ' ἡμᾶς κιν-
δυνεύειν πλείους ὑπάρχειν νομίζω. † μὲν δὴ
πόλεμον, διὰ ταῦτα παραινῶ μηδ' ἐξ ἑνὸς
τρόπου πειρᾶσθαι ἀνελεῖσθαι· ὅτι δὲ † ἀγῶνα
ὀρθῶς φημι παρεσκευάσμενος ὑπάρχειν χρῆναι
εἰ μέν ἐστ ἕτερος ἦν τις τρόπος δυνάμεως, ᾧ
τοὺ βαρβάρους οἷόν τε ἦν ἀμύνασθαι, ἕτερος δ'
τις ᾧ τοὺς Ἕλληνας, εἰκότως ἂν ἴσως φανερὸ
πρὸς ἐκεῖνον ἐπιόντες ἀγωνιούμεθα ἀγαπατόμενοι. ἐπεὶ
δὲ πάσης παρασκευῆς ὅδιν ὁ αὐτὸς τρόπος, κ
δεῖ τὰ αὐτὰ εἶ) κεφάλαια τ. δυνάμεως, τὰ
ἐχθροὺς ἀμύνασθαι δυνάσθαι, τοῖς ὅσπ συμμά
χοις βοηθεῖν, τὰ ὑπάρχον' ἀγαθὰ σώζειν· τ
τοὺς ὁμολογοῦντας ἐχθροὺς ἔχοντες ἑτέρους ζητῶ
μεν; ἀλλ' ἢ παρασκευάζόμεθα μὲν πρὸς τούτ
ἀμυνούμεθα δὲ κἀκεῖνον, ἐὰν ἀδικεῖν ἡμᾶ
ὅπ χειρῇ; καὶ γοῦν μὲν κελεῖτε πρὸς ὑμᾶς αὐ
τοὺς τοὺς Ἕλληνας· ἐὰν δὲ ἃ κελεύουσιν ὅτοι, μ
ποιῆτε, οὐχ ἥδέως ὑμῖν ἐκείων ἐχόντων, πῶς χρ
πρασσκαῖν πνα ὑπακούσεσθαι; ὅπ νὴ Δία σκέ
σον

σθαι παρ' ἡμῶν, ὅτι ὁπλιζόμεθα βασιλέως αὐτοῖς, αὐτοὺς ἢ ὑμᾶς τοὺς Θηβαίους; ἆρ' οὐχὶ τοῦ Διὸς, οἱ ἐκεῖνα τότε; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι· ἀλλ' ὅπως μείζων ἔσται ἔτι ὁ φόβος ἡμῖν πρὸς ὑμᾶς, ἢ πρὸς ἀλλήλους ἐνίοις διαφορᾶς. ἐξὸν γὰρ ἀλλ' ἢ ῥαψῳδήσουσιν οἱ πρέσβεις ἃ ἴσμεν ὄντες. τότε γὰρ ἂν ἄρα ὧν οἰόμεθα ἡμεῖς, πρᾶξαι τε, ὅθεν ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων πλεῖστον ἐφ' ἑαυτῷ φρονήσει, ὃς τις ὁρᾷ ὑμῖν χιλίους μὲν ἱππέας, ὁπλίτας δ' ὅσους ἂν θέλῃ τις, ναῦς δὲ πεντήκοντα, ἢ ξένοις καὶ δεήσει, μὴ τούτων ἀσφαλείᾳ ἂν ἡγεμόνος Θωδωναῖα. ἀκὴν ἐν μὲν τῷ καλεῖν ἤδη, τὸ δεῖσθαι, κἂν μὴ τύχητε, ἀφαμαρτεῖν. ἐν δὲ τῷ μὴ τὸ παρασκευάσασθαι, τὰ ὑμέτερα αὐτοῖς ὀνήσειν, δεομένους σώζειν, καὶ οὐ εἰδέναι πάντας ἅξιον ὄντας ὄντιν. Ἐγὼ πέπεισμαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτά τε, καὶ τὰ παραπήσια τούτοις λογιζόμενος λόγον μὲν ὑγιᾶ ἐβουλόμην δρασμὸν, ἢ δὲ μάταιον ἔχοντα μῆκος ῥῆσιν· ἢ μήτοι παρασκευὴ ὅπως ὡς ἄριστα καὶ τάχιστα γένηται, πάνυ πολλὰ πράγματα ἔχον σκοπῶν· οἶμαι δὲ δεῖν ἀκούσαντας ὑμᾶς αὐτοὺς, ἂν ἀρέσκῃ, ψηφίζεσθαι· ἔστι πίνυσι πρὸ τῆς παρασκευῆς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μίμνειν, ὅτῳ διακεῖσθαι τὰς γνώμας ὑμῖν, ὡς ἕκαστον ἐκόντα πράττειν ὑμῖν ὄν, πᾶν δέῃ ποιήσοντα. ὁρᾶτε γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὅσα μὲν πώποθ' ἅπαντες ὑμεῖς ἐβουλήθητε, καὶ μὴ ταῦτα τὸ πρᾶξαι αὐτὸς ἕκας ἑαυτῷ πρόσκειται ἡγήσατο, ἀφ' ὧν πώποθ' ὑμᾶς ἐξέφυγε· ὅσα δὲ ἐβουλήθητε μὲν,

μὲν, μὴ ταῦτα ὑμᾶς ἀπολέσατε πρὸς ἀλλήλους ἀφ' αὐτοὺς μὲν ἔχειν ὑ ποιήσων, ἢ ὑ πλησίον προξαναλῶ, ὑδὲν πώποτε ὑμῖν ἐγένετο· Ἐχόντων ὑ ὑμῶν ὅτῳ χὴ παρεξιωμένων, τοὺ διακοσίους καὶ χιλίους ἀναπληρῶσαι φημι χρῆναι καὶ ποιῆσαι διχιλίους, ὁκλακοσίοις αὐτοῖς προσνείμαντας. ἐὰν χὸ τοῦτ' ἀποδείξητε τὸ πρᾶγμα, ἡγοῦμαι πᾶν ὁπλήρων, χὴ τ' ὀρφανῶν, χὴ πᾶν χληρυχικῶν, χὴ πᾶν κοινωνικῶν, χὴ εἴ τις ἀδυνατος, ἀφαιρεθέντων, ἔσεσθαι χίλια, καὶ διακόσια ταῦτα ὑμῖν σώματα. ἀκ τοίνυν τούτων οἶμαι δεῖν ποιῆσαι συμμορίας εἴκοσιν, ὥσπερ νυνὶ εἰσὶν, ἑξήκοντα σώματα ἔχειν ἑκάστην. τούτων ὑ τ' συμμοριῶν ἑκάστῃ δίχεσθαι κελεύω εἰς πέντε μέρη, χὴ δώδεκα ἄνδρας, ἀνταναπληρῦντας πρὸς ἢ ἐυπορώτατον ἀεὶ, τοὺ ἀπορωτάτους. Καὶ τὰ μὲν σώματα, ὅτῳ φημὶ δεῖν συντετάχθαι· δὶ ὃ ὑ, ἵνα δὲ, ἐπειδὰν ὅλον ἢ τρόπον τῆς συντάξεως ἀκούσητε· τὰς ὑ τειήρεις, πῶς; ἢ ἅπαντα ἀειδμὸν κελεύω τριακοσίας ἀποδείξαντας, χὴ πᾶν πεντεκαιδεκαναίαν εἶναι ποιῆσαι μέρη, πᾶν πρώτον ἑκατὸν πέντε, χὴ πᾶν δεύτερον, ἑκατὸν πέντε, χὴ πᾶν τρίτον, ἑκατὸν πέντε, ἑκάστῳ μέρει δόντας. εἶτα συγκληρῶσαι συμμορίᾳ σωμάτων ἑκάστῃ πᾶν πεντεκαιδεκαναίαν· πᾶν ὑ συμμορίαν ἑκάστῳ τῶν μερῶν σφῶν αὐτῶν πρῶτα ἀποδέχεσθαι τειήρεις. Ἐπειδὰν ὑ ταῦτα ὅτῳ ἔχοντα ὑπάρχῃ, κελεύω, ἐπειδὴ τὸ τίμημα ὅτι τὸ τῆς χώρας ἑξακισχιλίων ταλάντων, ἵν' ὑμῖν καὶ τὰ

τὰ χρήματα ἢ Ζωτεταγμένα, διελεῖν τοῦτο, καὶ ποιῆσαι καθ' ἑξήκοντα τάλαντα ἑκατὸν μέρη· εἶτα πέντε ἑξήκοντα ταλαντείας εἰς ἑκάστω τῶν μεγάλων τῶν εἴκοσι Συμμοριῶν ὁπκληρῶσαι· τῷ δὲ συμμορείαν ἑκάστω τῶν μερῶν μίαν ἑξήκοντα ταλαντείαν ἀποδοῦναι· ὅπως ἐὰν μὲν ὑμῖν δοκῆ τριήρων, τὰ μὲν δαπάνω ἑξήκοντα τάλαντα Ζωτελῆ, τριήρχοι δ' ὧσι δώδεκα· ἐὰν δὲ δοκῆ διακοσίων, τριάκοντα μὲν ἡ τάλαντα τὰ πρὸ δαπάνω Ζωτελοῦντα, ἓξ δὲ Ζώματα τριηρχοῦντα· ἐὰν δὲ τριακοσίων, εἴκοσι μὲν τάλαντα πρὸ δαπάνω διαλύοντα, τέτταρα δὲ Ζώματα τριηρχοῦντα· τὸν δὲ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὰ νῦν ὀφειλόμενα τῶν παλαιῶν ὑπὸ τοὺς τριήρεις πρήσαντες, ἅπαντα καὶ τὸ διαγράμματ☉ νεῖμαι κελεύω, μέρη ἑκατόν· ἔπειτα τὰ μεγάλας ὁπκληρῶσαι Συμμορείας μέρ☉ ἓν χρησὸν ἑκάστῳ· τὰ δὲ συμμορείαν κάστω διανεῖμαι τῶν ἑαυτῆς μερῶν ἑκάστῳ τὸ σον· τοὺς δὲ δώδεκα τοὺς ἐν ἑκάστῳ τῶν μέρεων ταῦτ' εἰσπεράξαντας, τοὺς τριήρεις ἃς ἕκασοι λάχωσι τῶν μέρεων ταῦτ' εἰσπεράξαντας, τοὺς τριήρεις ἃς ἂν ἕκασοι λάχωσι παρεσκευασμένας παρέχειν. Τῶν μὲν δαπανῶν, καὶ τὰ Ζώματα, καὶ τοὺς τριηράρχας, καὶ τὰ τῶν παλαιῶν εἰσπράξιν, ὅπως ἂν ἄριστ' ἡγῶμαι καὶ πλεῖστα, καὶ παρασκευασθῶσι. πλήρωσις δὲ καὶ Ζάσις ὅθεν ἔσται ῥᾴδια μὴ ταῦτα λέγω· φημὶ τοὺς στρατηγοὺς δεῖν διανεῖμαι τόπους δέκα τῶν νεωρίων, σκεψαμένους ὅπως ὡς ἐγγύτατα ἀλλήλων καὶ τειάκοντα

κοντα ὥστε νεώσοικοι ἐπεσθὴν ἢ τοῦτο ποιήσωσι, πλὴν δύο Συμμορείας καὶ τεσσαράκοντα τριήρεις τούτων ἑκάστῳ τριηρεῖται πλὴν τόπων. εἶτ' ὀπλιτῶν σαι τὰς φυλακὰς. ἔστω δὲ τριήραρχων ἕκαστον, καθ' ἕκαστον νεώσοικον· ἵνα ὦσι Συμμορείαι δύο, τριήρεις τεσσαράκοντα, καὶ φυλὴ μία. ὅταν ἂν ἡ φυλὴ πόλεμον λαχὼν, δεῖται τείχους καὶ ναῦς ὥστε πλείους· εἶτ' ὀπλιτῶν τὰς τριήρεις· ὅπως ἂν ἔστι μὲν ὅλων νεωρίων ἐν ἑκάστῳ μέρος ἢ δύο φυλῶν, τοῦ δὲ μέρους ἑκάστου τὸ πέμπτον μέρος ἡ τριήρους ἔχῃ. αἱρεῖται δὲ ἀνὰ δέκα, ὅταν μὲν ἡ φυλὴ ὅπου τάττεται· μὴ ταῦτα δὲ πάντα τριήρους εἶτα τριήραρχοι τίνες, καὶ τριήρεις πόσαι καὶ τεσσαράκοντα μὲν ἡ φυλὴ, δέκα δὲ ἡ τριήρους ἑκάστη τριήρεις ἔχῃ. ἐὰν μὲν ταῦθ' ὕπως εἰς ὁδὸν καταστῇ, εἶπ καὶ παραλίπωμεν πάντα γὰρ ἀκριβῶς πως δύρηται· καὶ τὸ στρατήγημα ἑαυτοῦ δύρήσει· καὶ μία Συντάξις καὶ πασῶν πλὴν νεῶν, καὶ μέρος ἔστω. ὑπὲρ δὲ χρημάτων καὶ περὶ φανερὸν πόλεμον ἤδη παρέδοξον μὲν οἶδα λόγον ὃν μέλλω λέγειν· ὅμως δ' εἰρήσεται. πιστεύω γὰρ, ἐάν τις ὀρθῶς σκοπῇ, μόνον ταληθῆ καὶ τὰ ξυμφέροντα εἰρηκὼς φανήσεσθαι. ἐγὼ φημι χρῆναι, μὴ λέγειν νυνὶ περὶ χρημάτων· εἰ γὰρ πόρον ἂν δέῃ, μέγαν, καὶ καλὸν, καὶ δίκαιον ὃν ἐὰν μὲν ἤδη ζητῶμεν, ὑπάρχειν ἡμῖν. ὥστε πολὺ ποιεῖσαι νυνὶ ἀποχήσομεν ἐὰν ἐῶμεν, ἔσται. ὃν ἔστ' ἐστὶ, ὁ νυνὶ μὲν οὐκ ὢν, ὑπάρξων δὲ τότε αἰνίγματι γὰρ ὅμοιον τοῦτό γε· ἐγὼ φράσω. ὁρᾶτ

τὴν πόλιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πᾶσαν ταυ-
τὴν; ἐν ταύτῃ χρήματα ἔνεστιν, ὀλίγου δεῖν
πρὸς ἁπάσας τὰς ἄλλας εἰπεῖν πόλεις· ταῦτα
δ' οἱ κακοπηθροι τοιοῦτον ἔχουσι τὸν νοῦν, ὡς ἐὰ
πάντες οἱ ἐναντίοι λέγοντες φοβοῦσιν, ὡς ἥξει
βασιλεύς, ὡς πάρεσιν, ὡς οὐχ οἷόν τε ταῦτ'
ἄλλως ἔχειν, ἢ μὴ τῆς λεγόντων ἴσως τὸ πλῆθος
τοῖς χρησιμωδεῖεν· ἃ μόνον οὐκ ἂν εἰπεῖν κατ-
ηγ, ἀλλ' ἃ δ' ἂν δείξαιεν, ἃ δ' ἂν ὁμολογήσαιεν
κτῆσθαι. εἰ μέντοι τὰ νῦν διὰ τῆς λόγων
ἀργῶ θεατὴς ὄμμα ἀδοκήτου, ἁλλὰ
ὡς ἡλίθιός ὅστις, ὅστις οὐχ ἡγεῖται δεῖν, καὶ πρε-
σβ εἰσηγέγκοι· τίς γὰρ αἱρήσει μᾶλλον αὐτὸς,
τὰ ὄντα πάντ' ἀπολωλέναι, ἢ μέρος τῶν ὄντων
σῶν ἑαυτῷ καὶ τῆς λοιπῶν σωτηρίας; χρή-
ματα μὲν δὴ φημι δεῖν τότε ἂν ὡς ἀληθῶς δεῖν·
σώτειραν ᾖ, ἔ. διὸ μὴ ζητεῖν παραινῶ. ὅσα γὰρ
νῦν εἰσαῦθ' ἂν εἰ σωθείημεν σοείζειν,
πολλῶν ὄζει γέλως τῆς μηδενός. φέρε γὰρ, ἑκατο-
μύ τις εἰσφέρειν ἐρεῖ; ἀκοῦν ἑξήκοντα τάλαντα
ἔσ. πεντήκοντα μύ τις ἐρεῖ; τὸ δ' ἁπλοῦν ἀκοῦν,
ἑκατὸν καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ὄζει σοὸς ὀλιγοσίας, καὶ
μυρίας καμήλους, ἃς βασιλεῖ τὰ χρήματ' ἄγειν
ἔσειν ἔστι; ἀλλὰ σῶ, βέλεσθε δωδεκάπλου ὑμᾶς
ποιῆσειν; πεντακόσια τάλαντα. ἀλλ' ἔτ' ἂν
ἀκούοιδε, ἔτ' ἂν, οἱ καταδεέστε, ἄξια τῆς πό-
λεως τὰ χρήματα. δεῖ πίνων ὑμᾶς πάλαι
πεπαιδεύσαθαι, τὰ δὲ χρήματα, νῦν μὲν ἐᾶν
καὶ κακοπηθροὺς ἔχειν· ἐδαμοῦ γὰρ ἂν ἐν κτήσιος
ἔζοιτο τῇ πόλει, ἐὰν δέ ποθ' ὁ καιρὸς ὑμᾶς ἔλ-
θοι,

θαι, τό τε ἐκόντων οἰσφερόντων αὐτὴν λαμβάνειν. Ταῦτα δ' καὶ δυνατά ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φέρτερα καλὰ, καὶ συμφέροντα, καὶ βασιλεῖ μὲν ὑμῖν ὑπάρχειν ἀπαγγελῶ. καὶ φόβος ἂν ὀλίγος γένοιτ' ἂν ἐκείνῳ διὰ τούτων. οἶδε μὲν γε πεντακοσίας τριήρεις, ὧν ἑκατὸν παρεσόμεθ' ἡμεῖς, τοὺ φεύγοντας αὐτῷ χιλίας ἀπολέσαντας ναῦς. ἀκήσεται δ' πεντακοσίας αὐτοῦ ὑμᾶς παρεσκευασμένους τριήρεις. ὥστε μὴ κομιδῇ, μὴ δ' εἰ πάνυ μαίνοιτο, νομίσαι ῥᾴδιον εἶ, τὸ πρῶ ἡμετέραν πόλιν ἐχθρὰν ποιήσασθαι. ἀλλὰ μὲν, εἰ γε ὀπὶ χρήμασιν αὐτῷ μέγα ἐπέρχεσ φέρειν, καὶ ταύτῃ ἀσθενεστέραν ἀφορμὲν τῆς ὑμετέρας ὑρήσει· ὁ μὲν γε χρυσίον ὡς φασιν ἄγει· τοῦτο δ' ἂν διαδῷ, ζητήσει. καὶ δὲ τὰς χρείας καὶ τὰ ῥήματα ὅπλισπεῖν πέρυκεν, ἐάν τις ἀπ' αὐτῶν ἀθρόα, καὶ πολλὰ λαμβάνη· ἡμῖν δ' τὸ τῆς χώρας τίμημα ὑπάρχον ἀφορμὲν ἑξακισχίλια τάλαντα ἀκήσεται, ἀφ' ἧς ὡς μὲν τοὺ ὁπόσοντας ἐκείνων ἀμυνώμεθα, οἱ ἐν Μαρσυᾶνι τῶν φευγόντων αὐτῷ μάλις' ἂν εἰδεῖεν· ἕως δ' ἂν κρατῶμεν, ἐκ ἔνι ὅπου χρήματ' ἡμᾶς ὁπλισπεῖν. Καὶ μὲν δὴ ὅ, τινες δεδίασι, μὴ ξενικὸν πολὺ συσήσηται χρήματα ἔχων, ἀληθὲς εἶναί μοι δοκεῖ. ἐγὼ δὲ ἡγοῦμαι ὀπὶ μὲν Αἰγισθον, καὶ Ὀρόντην, καὶ πᾶσι τῶν ἄλλων βαρβάρων πολλοὺς ἂν ἐθελῆσαι τῶν Ἑλλήνων μισθοφορεῖν παρ' ἐκείνῳ· ἐκ ἵνα ἐκεῖνος ἕλῃ πρὸ τούτων, ἀλλ' ἵν' εὐπορείαν πρὸ ἕκαστος αὐτὸς κήσηται, ἀπαλλαγῇ τῆς παρ-

ὑπαρχόντως πενίας, ὅτι ἡ τῶν Ἑλλήνων, Ἑλληνικὰ δίνα ἂν ἐθέλειν ἡγεῖσθαι. ποῖ γὰρ αὐτὸς βλέπεις μὴ παῦται; εἰς φρυγίαν ἐλθὼν δηλώσει; ἀ γὰρ ἄλλη πηόθεν ὧδε ὁ περὶ τῆς βαρβάρων πόλεως, ἢ περὶ χώρας καὶ βίου, καὶ ἐθῶν, καὶ ἐλευθερίας καὶ πάντων τοιούτων. τίς οὖν οὕτως ὅστις ἑαυτὸν, γονέας, τέκνα, παῖδία, ἕνεκα κέρδους ἕτερος ἕτερος προέσθαι βουλήσεται; ἐγὼ μὲν οὐδένα ἡγοῦμαι. καὶ μὴν, ὦδ' ἐκείνῳ συμφέρει, ξένους κρατῆσαι τῶν Ἑλληνικῶν· οἱ γὰρ ἥμισυ κρατήσαντες, ἐκείνοις γε πάλιν ἂν κρείττους ἦσαν. βάλεσθαι δ' ὁπότερος ἂν, αἱρήσῃ ἡμᾶς, ἐπ' ἄλλοις ἔσται. ἀλλὰ μάλιστα μὲν πάντων, εἰ δὲ μή γε, τῶν ὑπαρχόντων ἄλλων ἑαυτῷ νῦν ἄρχειν. εἰ τοίνυν τις οἴεται θηβαίους ἕξειν μεθ' ἑκείνου· ἔστι μὲν χαλεπὸς περὶ ἡμᾶς ὁ περὶ τούτων λόγος· διὰ γὰρ τὸ μισεῖν αὐτοὺς, ὦδ' ἂν ἀληθὲς ἥδιστα, ὦδ' ἂν ἀγαθόν τι περὶ αὐτῶν ἀκούσαιτε· ὅμως ἀλλὰ δεῖ τοὺς περὶ τοσούτων μεγάλων σκοπεῖσθαι μηδένα συμφέροντα λογισμὸν παραλιπεῖν διὰ μηδεμίαν πρόφασιν· ἐγὼ τοίνυν οἶμαι τοσοῦτον ἀπέχειν θηβαίους τοῦ μεθ' ἑκείνου πότ' ἂν ἐλθεῖν ὅτι τοὺς Ἕλληνας, ὥστε πολλῶν ἂν χρημάτων εἰ ἔχοιεν δοῦναι, πείθειν, χιλίους τινὰ αὐτοῖς κομεῖν, δι' ἃ τὰς προτέρας διαμαχ' ἦν πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἀμφοτέρους· εἰ δ' ἄρα παντάπασί τις οὕτως οἴεται φύσει δυσμενεῖς θηβαίους εἶναι· ἑκεῖνό γε δόκιμον ἄπασιν ὑπάρχειν, ὅτι θηβαίων τὰ ἑκείνου φρονοῦντων, ἀνάγκη τοὺς τούτων ἐχθροὺς τὰ τῶν Ἑλλήνων φρονεῖν. ἡγοῦμαι τοίνυν ἐγὼ ταύτην τὴν τάξιν τοῦ δικαίου, καὶ τοὺς μεθ' αὐτῆς ὄντας, τῶν προσ-

δοπῶν χρείττους καὶ τῶν βαρβάρων ἔστιν, ὦ πρὸς ἅπαντας· ὥστε φοβεῖσθαί φημι δεῖν πέρα τῶν μετρίων, ἵνα θ' ὑπαχθῆναι προτέρους ὠφέρειν ἢ πόλεμον. Καὶ μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδένα ἂν εἰκότως Ἑλλήνων φοβηθέντα ἢ πόλεμον τοῦτον ὁρῶ. πῶς γὰρ οὐκ οἶδεν αὐτῶν, ὅτι ἕως μὲν ἐκεῖνον κοινὸν ἐχθρὸν ὑπῆλησαν ὁμονόουν ἀλλήλοις, πολλῶν ἀγαθῶν ἦσαν αἴτιοι. ἐπειδὴ δ' φίλον αὐτὸν νομίσαντες αὐτοῖς ὑπάρχειν, διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς διωνέχθησαν διαφοράν· ὅσα ἂν οὖν ἐν καταρώμῳ ἕυρέ τις αὐτῶν, πάντα πεπόνθασι καλά; εἶθ' ὃν ἡ τύχη καὶ τὸ δαιμόνιον φίλον μὲν ἀλυσιτελῆ, συμφέροντα δ' ἐχθρὸν ἐμφανίζει, τοῦτον ἡμᾶς φοβεῖσθαι; μαινόμεθα· ἀλλὰ μὴ ἀδικῶμεν, ἡμῖν αὐτοῖς ἕνεκα, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ταραχῆς καὶ ἀπιστίας· ἐπεὶ, εἴγε ὁμοθυμαδὸν ἦν μὴ πάντων ὀλιγωρεῖσθαι μόνῳ, οὐδ' ἀδικεῖν ἂν ἡμᾶς ἔθηκα ἐγὼ ποιοῦν· ἐπειδὴ δ' οὐ τοῦτ' ἔχει τρόπον, φυλάττεσθαί φημι δεῖν, μὴ προφάσιν δῶμεν βασιλεῖ τοῦ τὰ δίκαια ὑπὲρ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ζητεῖν· ἡσυχίαν μὲν γὰρ ἐχόντων ὑμῶν, ὅπου καὶ ἂν ἐπὶ τοιοῦτό τι προέλθωσιν· πόλεμον δ' ποιησαμένων πρότερον, εἰκότως ἂν δοκοῖεν διὰ τὸ πρὸς ὑμᾶς ἔλθειν, τοῖς ἄλλοις φίλοι εἶναι βέλεσθαι· μὴ ἂν ἐξεύροι τις, ὡς καλῶς ἔχει τὰ Ἑλληνικά, συλλαλοῦντες ὅτε μὲν πείσητε, καὶ πολεμοῦντες, ὅτε μὴ δυνήσεσθε· ἀλλ' ἔχετε ἡσυχίαν, θαρροῦντες καὶ προσδαζόμενοι καὶ βέλεσθε ἀπαγγέλλεσθαι πρὸ ὑμῶν πρὸς βασιλέα, μὴ μὰ Δία ὡς ἀπορεῖσιν, ἢ φοβοῦνται, ἢ δορυφοροῦν-

ρυζῦν) πάντες οἱ Ἕλλωες, καὶ οἱ Ἀθωαῖοι πολλὰ γε καὶ δεῖ· ἀλλ' ὅτι, εἰ μὴ τοῖς Ἕλλησιν ὁμοίως αἰσχρὸν ἦν τὸ φιλίεσθαι καὶ ὁπορκεῖν, ὥσπερ ἐκείνῳ καλόν, πάλαι ἂν ὑμεῖς ἐπ' ἐκεῖνον ἐπορεύεσθε· νῦν δὲ τοῦτο μόνον ἐκ ἂν ποιήσαιτε ὑμῶν ἕνεκα αὐτῶν. εὔχεσθε δὲ πᾶσι τοῖς θεοῖς τὴν αὐτὴν λαβεῖν παρασκευὴν ἐκείνου, ἣν ὡς ποτὲ τοὺς προγόνους αὐτοῦ· καὶ ταῦτ' ἂν ἐπὶ σκοπεῖν αὐτῷ, ὡς ὀλιγώρως ὑμᾶς βεβλαβομένους εὑρήσει. ἐκ μόνον τοὺς πρὸς τοῦ ἑαυτῶ προγόνους πολέμων σώσατε τὴν πόλιν εὐδαίμονα, καὶ μεγάλων μεγαλομόλων· ἐκ δὲ τῆ ἡσυχίας, ἣν ἦγε πρὸ τούτων, ἀδεμιᾶς τῆς ἄλλων Ἑλλωίδων πόλεων πιστὸν, ὅσον νῦν ὑπαίρεσις. καὶ μὴν, καὶ τοὺ Ἕλλωας ὁρᾶ δεομόνους, ἤτοι πυδὸς ἐκάστης, ἢ ἀκροσίς διδασκαλῆς· τοῦτον δ' αὐτὸν οἷόν ἂν φανέντα αὐτοῖς, εἰ πόλεμον κινοίη· ὥστε καὶ γνώεσιμα, καὶ πρὸς αὐτῷ τῆς ἀπαγγελόντων ἀκούειν ἔσαι. Ἵνα δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ μακρὰ λέγων λίαν ἐνοχλῶ, τὰ κεφάλαια ὧν συμβαλλόμαι φράσας ἀπειμι· παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τοὺ ὑπάρχοντας ἐχθροὺς κελεύω· ἀμύνεσθαι δὲ καὶ βασιλέα, καὶ πάντας, ἂν ἀδικεῖν ὁπτιοῦν, ταύτῃ τῇ δυνάμει φημὶ δεῖν· ἄρχειν δὲ μηδενὸς, μήτε λόγῳ, μήτε ἔργῳ ἀδίκῳ· τὰ δὲ ἔργα ὑμῶν ὅπως ἄξια τῆς προγόνων ἔσαι, σκοπῶμεν, μὴ τοὺ ἐπὶ τῷ βήματος λόγους· κἂν ταῦτα ποιῆτε καὶ ὑμῖν αὐτοῖς καὶ τοῖς πανταπᾶσι πείθεσι συμφέροντα πράξετε· ἃ γὰρ ὀργαθήσεσθε αὐτοῖς ὕστερον, νῦν ἁμαρτόντες.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ὁ περὶ τῆς Ῥοδίων Ἐλευθερίας Λόγος,

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΤΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸν συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον ἤρατο πρὸς Ἀθηναίους Χῖοι, καὶ Ῥόδιοι, καὶ Βυζάντιοι, πρότερον μὲν αὐτῶν ἑταῖροι γεγονότες, τότε δὲ Δήμοις συμμαχίαν πεποιημένοι κατὰ τῶν Ἀθηναίων. γείτονες δ' ὄντες οἱ Ῥόδιοι τῇ Καρίᾳ πρὸς ᾗ ταύτης ἦρχεν Μαύσσωλλος ἐλπίσας ἕξειν ἐδόκουν. ὁ δὲ καὶ ὀλίγον πρὸ ὁμήρους ἔπεμψεν αὐτῶν, ὅπως ἐλλιμενίσωσι καὶ τῇ Δήμῳ συνεπίσπωνται· καὶ τὴν δημοκρατίαν τῶν Ῥοδίων ἀφῄρηται, ὀλίγοις τοῖς δυνατωτέροις τὴν πόλιν καθεδώκασι. Συμβουλεύσας τοίνυν ὁ Δημοσθένης μὴ ποιεῖσθαι ταῦτα, ἀλλὰ βοηθεῖν τῷ Δήμῳ τῶν Ῥοδίων, συμφέρειν τοῖς Ἀθηναίοις τὸ δημοκρατεῖσθαι τὰς λέγων πόλεις. εἰ δὲ ἠδικήκασιν ἡμᾶς Ῥόδιοι, φησὶν, ἀλλὰ πρέπον ὄζειν ἡμῶν, καὶ σώζοντες, τοὺς τὰς λυπησάσας τῶν Ἑλλήνων ἐλευθεροῦν, καὶ μὴ μνησικακεῖν ἀμυνομένους εἰς τὴν πόλιν.

Οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ πλείστων βουλευομένους, δηλῶσαι παῤῥησίαν ἐκείνῳ τῶν συμβουλευόντων. ἐγὼ δὲ οὐδὲ πώποτε ἡγησάμην χαλεπὸν

λεπὸν διδάξαι τὰ βέλτιστα ὑμᾶς· ὃς γὰρ εἶπεν ἁπλῶς, ἅπαντες ἐγνωκότες ἐπαρήγειν μοι δοκεῖτε· ἀνὰ τὸ παρίστειν πεῖσαι τοῦτο τὰ ἐπιδόξαι μάλιστα δόξῃ, καὶ ψηφιεῖσθαι, τοσοῦτον τῆς παρακρούσαι ἀπέχει, ὅσον παρεῖν δόξαι. Ἔστι μὲν δὴ ἐν οἷς ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, τὸ, τὰς διὰ τῆ αὐτῆ ὄψεσιν ὑμῖν πολεμήσαντας ἅπαλαι, νῦν ἐν ὑμῖν μόνοις τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἔχειν τὰς ἡγεμόνας. ἄξιον δὲ προθύμως τῆ παρούσῃ χειμῶνι συμβῆναι καὶ ὑμῖν ἐὰν ἃ χρὴ βουλεύσησθε περὶ αὐτῶν, τὰς παρὰ τῶν διαλλόντων τὴν πόλιν ἡμῖν βλασφημίας, ἔργῳ μὴ δόξῃς καλῶς ἀπολύσαντες, ἡπάσαντο μὲν καὶ ἡμᾶς ὀπτεύειν αὐτοῖς Χῖοι, καὶ Βυζάντιοι, καὶ Ῥόδιοι, καὶ διὰ ταῦτα συνέσπευδεν ἡμᾶς τελευτῶν τοῦτον τὸν πόλεμον. φανήσῃ δὲ, ὁ μὲν θρυπτάδας ταῦτα καὶ πείσας Μαύσωλος, φίλος εἶναι φάσκων Ῥοδίων, τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν ἀφῃρημένος. οἱ δ' ἀποδέξαντες αὐτὸν συμμάχους Χῖοι, καὶ Βυζάντιοι, τοῖς ἀτυχήμασιν αὐτῶν ὑπεβοηθηκότες· ὑμεῖς δὲ οὓς ἐφοβεῖσθε, μόνοι τῶν πάντων τὴν σωτηρίας αὐτοῖς αἴτιοι. ἐκ δὲ τούτου ταῦτα τοῦ πάντων ὀφθῆναι, ποιήσετε τὸν πολλὰς ἐν ἅπασιν τῆ πόλεσι τοῦτο ποιεῖσθαι σύμβολον τῆς αὐτῶν σωτηρίας, ἐὰν ὑμῖν ὧσι φίλοι· ὃ μεῖζον οὐδὲν ἂν ὑμῖν γένοιτο ἀγαθόν, ἢ παρὰ πάντων ἐκόντων ἀνυπόπτῳ πυκνὴν εὐνοίαν. Θαυμάζω δ' ὅπως τοῦ αὐτοῦ ὄντος τοῦ μὲν Αἰγυπτίων τὴν ναυπλίαν παρεῖσθαι βασιλεῖ τὴν πόλιν πρόθυμον, τοῦ δὲ τῆ Ῥοδίων δήμῳ φοβερόν τε καὶ τὸν αὐτὸν ἄνδρα τοῦτον· καίτοι τοῦ μὲν Ἕλληνας ὄντας

ἅπαντες

ἅπαντες ἴσασι· τὰς δ' ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ ἐκείνου με-
μεισμβύκε. οἶμαι δὲ ὑμᾶς μεμνῆσθαι ἐκεί-
νους, ὅτε ἡνίκα ἐβουλεύεθε περὶ τῆς βασιλικῆς,
παρῆν ἐγὼ περὶ τούτου παρήνεσα, οἶμαι ἡ κ
μόνος, ἢ σὺν πρώτοις εἰπεῖν, ὅτι μοι σωφρονεῖν
ἂν δοκοῖτε, εἰ τὰ μέφασιν τὰ παρασκευῆς, μὴ τὰ
πρὸς ἐκεῖνον ἔχθραν ποιοῖσθε· ἀλλὰ παρα-
σκευάζοισθε μὴ πρὸς τὸν ὑπάρχοντα ἐχθρὸν,
ἀμυνοίσθε ἢ κἀκεῖνον, ἐὰν ὑμᾶς ἀδικεῖν ὁπο-
ρῇ. κ' οὐκ ἐγὼ μὲν ταῦτα εἶπον, ὑμῖν δ' οὐκ ἔδό-
κουν ὀρθῶς λέγειν· ἀλλὰ κ' ὑμῖν ἤρεσκε ταῦτα.
ἀκόλουθον τοίνυν λόγον ὅτι μοι τῷ τότε ῥη-
θέντι. ἐγὼ γὰρ εἰ βασιλεὺς παρ' αὐτὸν ὅλα με
αὐμβύκλον ποιοῖτο, ταῦτ' ἂν αὐτῷ παραινέσαι-
μι, ἅπερ ὑμῖν· ὡς μὲν τῆς ἑαυτῆς πολεμεῖν,
ἐάν τις ἐπιπῶ τῆς Ἑλλήνων· ὧν δὲ μηδὲν
αὐτῷ προσήκει, τούτων μὴ δ' ἀντιποιεῖσθαι πλέ
ἀρχῆς. εἰ μὲν ἦν ὅλως ἐγνώκατε, ὦ ἄνδρες Ἀ-
θηναῖοι, ὅσον ἂν βασιλεὺς ἐγκρατὴς γένη
φθάσας κ' παρακρουσάμενος πᾶς τῆς ἐν ταῖ
πόλεσι, παρεχωρεῖν· οὐ καλῶς ἐγνώκατε, οὐ
ἐγὼ κεῖνο. εἰ δ' ὑμῖν γε τῶν δικαίων, κ' πολε
μεῖν ἂν τοῦτο λέγῃ, κ' πάσχειν ὁπόσ' ἂν οἱ ἐθε
χεῖναι· πρῶτον μὲν ὑμῖν ἧττον δεήσει τούτ
ὅσῳ μᾶλλον ἂν ἐγνωκότες ἦτε ταῦτα. ἔπειθ
ἃ προσήκει φρονεῖν δόξετε. Ὅτι δ' οὐδὲν κα
γὼ λέγω νῦν, κελεύω Ῥοδίους ἐλευθε
ροῦν, ὦθ' ὑμεῖς ἂν πειθῆτέ μοι, ποιήσετε, πλ
γεγραμμένων ὑμᾶς π τῶν Συνεγραφόντων ὑπο
μνήσω. ὑμεῖς ἐξεπέμψατε Τιμοθέου πολε
ω

ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσοντα Ἀρτεμισίᾳ, παρεγενόμενοι τὴν ψηφίσασθαι, μὴ λύοντας τὰς σπονδὰς τὰς πρὸς βασιλέα. ἐδόκουν δ' ἐκεῖνος μὲν Ἀρτεμισίᾳ φανερῶς ἀφεστῶτα τοῦ βασιλέως, Σάμον δὲ φρουρεῖσθαι ὑπὸ Κυπρηδήμου, ὃν κατέστησε Τιγράνης ὁ βασιλέως ὕπαρχος, τῷ μὲν ἀπέχθεσθαι μὴ βοηθεῖν, τὴν δὲ παρασκευαζόμενος καὶ βοηθήσας ἠλευθέρωσε. καὶ μέχρι τῆς τίμερον ἡμέρας ἐγένετο πόλεμος διὰ ταῦθ' ὑμῖν· ὁ γὰρ ὁμοίως ὑμεῖς ὑπὲρ τοῦ πλεονεκτεῖν πολεμήσειν ἂν, καὶ ὑπὲρ τοῦ ἑαυτοῦ ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὧν ἐλαττοῦνται, μέχρι τοῦ δυνατοῦ πάντες πολεμοῦσιν· ὑπὲρ δὲ τοῦ πλεονεκτεῖν, οὐχ ὕστως· ἀλλ' ἐφίενται μὲν, ἐάν πως ἐξῇ· ἐὰν δὲ κωλυθῶσιν, οὐδὲν ἠδικηκέναι τοὺς ἐναντιωθέντας αὐτοῖς ἡγοῦνται. Ὅπου δὲ οὐδ' ἂν ἐναντιωθῆναί μοι δοκεῖ τῇ πρόξενῳ ταύτῃ τὴν Ἀρτεμισίᾳ, τῆς πόλεως ὕστις ὅτι τῶν πραγμάτων, μικρὰ ἀκούσαντες ζητοῦντε, εἴτε ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι ταῦτα, εἴτε καὶ μὴ· ἐγὼ νομίζω, πρῶτον μὲν ἐν Αἰγύπτῳ πάντα, ὅσ' ὥρμηκε, βασιλέως, ζῴδορα ἂν Ἀρτεμισίαν πεπρᾶσθαι πρεσβοιῆσαι Ῥόδον αὐτῷ· ὁ τῆς βασιλέως συνοίκα, ἅμα τῷ βάλλειν, πλησίον αὐτῆς διατείνοντος ἐκείνου, μεγάλων συνεργείαν καταδέδεσθαι πρὸς αὐτὸν, ἵν' ὡς οἰκειότατ' αὐτῷ ἀποδέχοιτο. πρῶτον μὲν οὖν λέγω, καὶ διημαρτηκότες, οἷς ἐπεχείρησεν, ἡγεῖσθαι τῷ νῆσον ταύτην, ὅσ' ὄζιν, ἄλλο μᾶλλον ὁδὸν ἢ βασιλεῖ χρησίμως ἐν τῷ παρόντι, τῆς δ' αὐτῆς ἀρχῆς ὀπτεύσασθαι πρὸς

πρὸς τὸ μηδὲν πεῖσαι ὑμᾶς ἐναντίον. ὥστε μοι δοκεῖ, μᾶλλον ἂν ὑμᾶς ἔχειν, μὴ φανερῶς αὐτῆς ἐνδέσης, ἢ ἐκεῖνον λαβεῖν βέλεσθαι. οἶμαι μὲν ἔν γε ὑδὲ βοηθήσειν αὐτῷ· ἂν δ' ἄρα τοῦτο πρᾶξαι, φαύλως καὶ κακῶς. ἐπεὶ καὶ βασιλέα ὅ, τι μέγ' ποτε ποιήσει, καὶ Δί' ὃν ἂν εἰπεῖν ἔχοιμι λέγοντα, ὡς οἶδε ὅτι μέν τοι συμφέρει τῇ πόλει δίκαια πάντα ποιεῖν, πολλοῦ δεῖν ἐνίοτε, πρᾶξαι ἀνυποίητ' ἂν τῆς πόλεως τὰ Ῥοδίων, ἢ ὃ, ταῦτα ἂν ἐναντία ὑμῖν ἃ γὰρ τοῖς Ῥοδίων βελτίω, ἂν ἀνυποίητ' ἂν, μόνον, ἀλλ' ὡς ὑμῖν αὐτῶν, καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων· ἃ μὲν, ἃ δ' ἂν εἰ δι' αὐτῆς ἔνεχον τὴν πόλιν οἱ νῦν ὄντες ἐν αὐτῇ Ῥόδιοι, παρήνεσα ἂν ὑμῖν τότε ἐλέσθαι, ἃ δ' εἰ πάντα ἐναντία ἔπραττέν τε ὑμῖν ποιήσειν. ὁρῶ γὰρ αὐτοὺς τὸ μὲν παρὸν, ὅπως καταλύσωσι τὸν δῆμον, φρουρὰν λαβόντας πρὸς τῇ πολιτείᾳ· ἐπειδὴ δ' τοῦτ' ἔπραξαν, πάλιν ἐκβαλόντας τούτους. τοὺς ἂν μηδετέροις πιστῶς κεχρημένους ἃ δ' ἂν ὑμῖν βεβαίους ἡγεῖσθαι χρὴ εἶναι συμμάχους. καὶ ταῦτα, ἃ δέποτ' εἶπον ἂν, εἰ τῷ Ῥοδίων δήμῳ μόνον ἡγούμην συμφέρειν· ἅπερ γὰρ ἔξεστι καὶ τοῖς ἀνδράσιν, ἅπερ ἐξὸν καὶ αὐτοῖς ἁδεῖς ὄζει μοι. ὑμῖν, ἃ δ' εἰ ταῦτα ἀμφότερα ἦν· εἰ μὴ συμφέρειν ὑμῖν ἡγούμην, εἶπον ἄν. ἐπεὶ Ῥοδίοις γε, εἰ οἷόν τε τοῦτ' εἰπεῖν τῷ σωτηρίᾳ αὐτῶν, συγχαίρω τῷ γεγενημένῳ· ὅτι τῷ κομισαμένῳ τὰ ὑμέτερ' ὑμῖν φθονήσαντες, τὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν ἀπολωλέκασι, καὶ παρὸν αὐτοῖς Ἕλλησι καὶ βελτίοσιν ὑμῖν αὐτῶν ἐξ ἴσου συμ-

νμαχεῖν, βαρβάροις καὶ φύλοις, ὡς εἰς τὰς
ἐκεῖ πόλεις πορεύῃ, καὶ δύναιτ' ἂν ὀλίγου δεῖν λέ-
γειν, ἂν ὑμεῖς αὐτοὺς ἐάσητε ἐκδῆσαι, ὡς
ἂν ἐκεῖνοι ἐκ τούτου αὐτοῖς οὐ μόνον ἐπὶ τοῖς πρόσ-
κουσι, καὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ φερομένοις ἡδέως ἂν
τις Ῥόδιοι ἔργῳ δ' ἐπιδεικνύμενοι καὶ διαφθέν-
τες. ὅπου πολλῶν κακῶν ἡ ἄνοια πολλοῖς αἰτία
γέγονε, τάχα ἂν εἰ τύχοιεν, ξυμφορωτέρως ἔχοι
πρὸς τὸ λοιπὸν τῆς χειρὸς ἡσυχίαν ἄγειν, τοῦτο
μὲν, ὠφέλημα αὐτοῖς ὑφέλοιντο. φη-
μὶ δὲ χρῆναι πορεύεσθαι καὶ ζῆν τοὺς ἄνδρας,
καὶ μὴ μονομαχεῖν, ἐνδυμηθέντας, ὅτι πολλὰ
καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ὁπλιτῶν ἐπάσχετε ἐξημάρτη-
σε, ἂν ἑκάστῳ αὐτῶν δίκην δῶμεν δίκαιον
ἂν εἶη σώσαντες. ὁρᾶτε δὲ καὶ τοῦτο, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, ὅτι πολλοὺς ὑμεῖς πεπολεμήκα-
τε πολέμους, καὶ πρὸς δημοκρατίας, καὶ πρὸς
ὀλιγαρχίας. καὶ τοῦτο ἴστε μὲν καὶ αὐτοί. δηλοῖ
δὲ καὶ πρὸς ἑκατέρους ἐὰν ὑμῶν ὁ πόλεμος, τοῦτ'
αὐτοὺς ὑμᾶς λοιδορεῖν. τῶν γὰρ πόνων ἕν
ἐστι; πρὸς μὲν τοὺς δήμους, ἢ περὶ τὴν ἰσόνομον ἐγ-
καθιστάμενοι, ἢ δωροδόκων δημοσίᾳ διαλύσαν-
τα ἢ περὶ γῆς μέρος, ἢ ὅρων, ἢ φιλοτιμίας, ἢ
τῆς ἡγεμονίας. πρὸς δὲ τὰς ὀλιγαρχίας, ἢ μὲν
τύπων, ἢ δήμου· ἢ δὲ τῆς πολιτείας, καὶ τ' ἐλευ-
θερίας. ὥστε ἔγωγε οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι εἰπεῖν,
κάλλιον ἡγεῖσθαι συμφέρειν δημοκρατουμένους τοὺς
ἄλλους ἅπαντας πολεμεῖν ὑμῖν, ἢ ὀλιγαρχου-
μένους φίλους εἶναι. πρὸς μὲν γὰρ ἐλευθέρους ὄντας ἀ
παλεπῶς ἂν ὑμᾶς εἰρηνεύειν παύσασθαι νομίζω
ὁπό-

ὁπότε βελτίστη τε τὴν ὀλιγαρχουμένην
δὲ καὶ φιλίαν ἀσφαλῆ νομίζω. καὶ γὰρ ἔστ' ὄπω
ὀλίγοι πολλοῖς, καὶ ζητοῦντες ἀρχειν τοῖς μετ' ἰσο
δείας ζῆν ἠρημένοις εὔνοι γίγνοιντ' ἄν. θαυμά
ζω δὲ, εἰ μηδεὶς ὑμῶν ἥκει ἢ, Χίων ὀλιγαρχου
μένων, καὶ Μιτυληναίων, καὶ νυνὶ Ῥοδίων, κ
πάντων ἀνθρώπων ὀλίγα δέω λέγειν, εἰς ταύ
τὴν τε δυναστείαν ἐπαγομένων, ξυγκινδυνεύει
τε καὶ παρ' ὑμῖν πολιτείαν· μὴ δὲ λογίζεσθα
τοῦθ' ὅτι οὐκ ἔστιν ὅπως, εἰ δ' ὀλιγαρχίας ἅπαν
τα ξυστήσει, τὸν παρ' ὑμῖν δῆμον ἐάσουσιν
ἴσαι γὰρ ἐλπίδες ἄλλως πάλιν εἰς ἐλευθερίαν τ
ρέψαι· ἂν ἐπανδέξωνται· ὅθεν δὴ κακὸ
αὐτοῖς ἂν τι γένοιτο προσδοκῶσι, τούτους ἀνελεῖ
βούλησονται· τοὺς μὲν γὰρ ἄλλως τοὺς ἀδικοῦντάς τι
νας αὐτοὺς ἢ κακῶς πεπονθότων ἐχθροὺς ἡγεῖσθ
χρή· τοὺς δὲ πάσι πολιτείας καταλύοντας, κ
μεδιστάντας εἰς ὀλιγαρχίαν, κοινοὺς ἐχθροὺς πά
σαις νομίζειν πάντων δεῖ τῶν ἐλευθερίας ὀρεγο
μένων. ἔπειτα καὶ δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
δημοκρατουμένους αὐτοὺς τοιαῦτα φρονοῦντας
φαίνεσθε χρὴ τῶν ἀτυχούντων δήμων, οἷα τοὺ
ἄλλους ἀξιώσετε φρονεῖν χρὴ ὑμᾶς, εἴποτε,
μὴ γένοιτο, τοιοῦτό τι συμβαίη· καὶ γὰρ, εἰ δίκαιό
τις ἂν φήσειε Ῥοδίους πεπονθέναι, ὑκ ὀλιγωρεῖν
ὁ καιρὸς ἐφηδύνει. δεῖ γὰρ τοὺς ξυντυγχάνοντας
χρὴ τῶν ἀτυχούντων ἀεὶ φαίνεσθαι βουλευομένους
τὰ βέλτιστα· ἐπεὶ δήπερ ἄδηλον τὸ μέλλον ἅπα
σιν ἀνθρώποις. Ἀκούω δ' ἔγωγε πολλάκις ἐν
παιδοῖ παρ' ὑμῖν πίνων λεγόντων, ὡς ὅτε ἡπό
χωσε

ησεκ ἡ πόλις ἡμῶν, Σωσελευθέρωσάν τινες αὐ-
τὴν Σωθῆναι· ὧν ἐγὼ, μόνον Ἀργείων ἐν τῷ
παρόντι μνησθήσομαι βραχύ τι· ὃ γὰρ ἂν ἡμᾶς
βελτίωμι δόξαν ἔχοντας τὸ Σώζειν τὸς ἀπο-
κτείναντας μὲν, χείρας Ἀργείων ἐν ταύτῃ τῇ
μάχῃ φανῆναι· οἱ χώραν ὅμορον τῇ Λακεδαι-
μονίων οἰκοῦντες, ὁρῶντες ἐκείνους γῆς τε καὶ θα-
λάττης ἄρχοντας, οὐκ ἀπώκνησε, καὶ ἑρμὴ-
νης ξυνοικῶς ὑμῖν ἔχοντες φανῆναι· ἀμφὶ τε
Θεσσαλοὺς ἐλθόντας ἐκ Λακεδαίμονος, ὡς
φασιν, ἐξαιτήσοντάς τινας τῶν φυγάδων τῶν
μετέρων ἐψηφίσαντο, ἐὰν μὴ τῆς πόλις δίωσιν
ἀπαλάττων, πολεμίους κεῖνειν· εἶτα οὐκ
ἐχεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ τὸ μὲν Ἀργεί-
ων πλῆθος οὐκ ἐφοβήθη πῶς Λακεδαιμονίων
ἄρχω ἐκ ἐκείνοις τοῖς καιροῖς, δὲ πῶς ῥώ-
μης· ὑμεῖς δὲ ὄντες Ἀθηναῖοι βάρβαρον ἀν-
θρωπον, καὶ ταῦτα γυναῖκα, φοβηθήσεσθε; καὶ μήν,
εἰ μὲν ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν, ὅτι πολλάκις ἥττηνται
ὑπὸ Λακεδαιμονίων· ὑμεῖς δὲ νενικήκατε μὲν
πολλάκις βασιλέα. ἥττηθε δὲ οὐδὲ ἅπαξ, ὅτε
μὲν ὅλων τῶν βασιλέως, ὅτε αὐτῷ ἐκείνῳ. εἰ
δέ τίπω καὶ κεκράτηκε τῆς πόλεως βασιλεύς, ἢ
τῶν πονηροτάτων τῶν Ἑλλήνων καὶ θρασυτάτων
αὐτῶν χρήμασι πείσας, ἢ ἁδρομῶς ἄλλως κε-
κράτηκε· καὶ οὐδὲ τοῦτο αὐτῷ Σωσενεύσχεν, ἀλ-
λὰ μὴν ἀῤῥήσετε αὐτὸν, πῶς τε πόλιν διὰ Λα-
κεδαιμονίων ἀθενῆ ποιήσαντα, καὶ θεὸς τῆς αὐ-
τῶν βασιλείας κινδυνεύσαντα θεὸς Κλέαρχον,
καὶ Κύρον· ὅτ' ὢν ἐκ τῶν φανερῶν κεκράτηκεν,

ὅτ'

ὑπ' ὀλιγαρχίας ζωπυρώσαι αὐτῶν. ὁρῶ δ' ὑμῶν ἐνίους Φιλίππου μὲν ὡς ἄρα ἀδικοῦντος ἀξίους πολλάκις ὀλιγαρχίας, βασιλέα δὲ ὡς ἄρα ἰσχυρὸν ἐχθρὸν, οἷς ἂν βούλῃ πολεμεῖν, φοβουμένους εἶδε μὲν ὡς φαῦλον ἐκ παντὸς μεμαθήκατε, τὸν δ' ὡς φοβερὸν πάνθ' ὑπομένοντας, πρὸς τίνας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρατάξασθε; εἰσὶ δέ τινες οἱ παρ' ἡμῖν δεινότατοι τὰ δίκαια λέγειν ὑπὲρ τῶν ἄλλων πρὸς ὑμᾶς. οὓς παραιτοῦμαι ἂν ἔγωγε πολὺν μόνον ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς τοὺς ἄλλους ζητεῖν τὰ δίκαια λέγειν, ἵν' αὐτοὶ τὰ πρόσφορα παρ' ὑμῶν φαίνωνται ποιοῦντες. ὡς ἔστιν ἄπορον πρὸς τῶν δικαίων ὑμᾶς διδάσκειν, αὐτὸν ὁ δίκαια ποιοῦντα. ὃ γὰρ ὅτι δίκαιον ὅλως πολίτην τὸν καθ' ὑμῶν λόγους, ἀγαθὰ μὴ τὸν ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιφέρειν. φέρε γὰρ πρὸς θεῶν ἐκποίητε, τί δήποτε ἐν Βυζαντίῳ ὄφελεν ἔδει ὁ διδάσκων ἐκείνους μὴ καταλαμβάνειν Χάρητα, ἢ βασιλέως μὲν ὄντος, εἴχετε δ' ὑμεῖς αὐτῷ, ἐκείνοις δ' ἀφαιρήσεσθαι; μὴ δὲ Συλλημβρίαν πόλιν ὑμετέραν ποτὲ Φίλιππον ἔσαν, ὡς αὐτὸν Φωτέλη ποιεῖν, καὶ Βυζαντίους δεῖζειν ἢ τούτων χώραν παρὰ τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας, ἐν αἷς αὐτονόμους εἶδ' γέγραπται; ἀλλὰ Μαντινέας ζῶντα, ἀλλὰ τελευτήσαντα ἐκείνους, ἢ Ἀρτεμισίαν ἀφεῖς ἔδ' ὁ διδάξων, μὴ καταλαμβάνειν Κῶ, καὶ Ῥόδον, καὶ ἄλλας πόλεις ἑτέρας Ἑλληνίδας, ὧν καὶ βασιλεὺς ὁ ἐκείνων πατὴρ ἐν τῇ Φωκικῇ ἀπέσχε τοῖς Ἕλλησι, καὶ πολλῶν πολλὰς κινδύνους, καὶ καλὰς ἀγῶνας

οἱ

οἱ καὶ ἐκείνους τοὺς χρόνους Ἕλληνες ἐποίησαν
τε; εἰδ' ἄρα τις λέγει πρὸς ἀμφοτέρους αὐτοῖς,
ἵνα οἶμαι πεισόμενοι τούτοις, ὡς ἔοικεν, ἐκείσε
ἐγὼ μὲν δίκαιον μὴ εἶναι νομίζω καταγνῶναι τῶν Ῥο-
δίων δῆμον· ἐμὲ μὲν, ἵνα τις εἰ μὴ δίκαιον ἦν,
ὅταν εἰς ἃ ποιοῦσιν ἔτι βλέπω, σφόδρα οἶμαι
παραινέσαι καταγνῶναι· διὰ τί; ὅτι πάντων μὲν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δίκαια ποιεῖν ἅπασι
πρόκειται, αἰσχρὸν ὑμᾶς μόνους μὴ ἐθέλειν ἁπάντων
τῶν ἄλλων ὅπως ἀδικεῖν δυνήσονται παρα-
σκευαζομένων, μόνους ὑμᾶς τὰ δίκαια φυλάτ-
τεσθαι, μηδενὸς ἀντιλαμβανομένους· ἐμὲ δικαιο-
σύνην, ἵνα ἀνανδρίαν ἡγεῖσθαι· ὁρῶ γὰρ ἅπαν-
τας πρὸς τὴν παρεῦσαν δύναμιν καὶ τὴν δικαίαν
ἀξιουμένους· καὶ παράδειγμα τούτου λέγειν ἔχω
πᾶσιν ὑμῖν γνώριμον. εἰσὶ σωθῆναι δίκαιαι τοῖς
Ἕλλησι πρὸς βασιλέα, ἃς ἐποιήσατο ἡ πόλις ἡ
ἡμετέρα, ἃς ἅπαντες ἐγκωμιάζουσι. καὶ μὴν τοῦτο
γε δεινὸν Λακεδαιμόνιοι, ταύτας ὧν δὴ κατηγο-
ροῦσι. κἂν ταύτας ἐγὼ ταὐτὰ δίκαια ἀμφοτέ-
ροις ὦσιν· τὴν μὲν γὰρ ἰδίων δικαίων τὴν ἐν
τῇ πολιτείαις οἱ νόμοι κοινὴν τὴν μετρίαν
ἔδοσαν καὶ ἴσην καὶ τοῖς ἀδυνάτοις, καὶ τοῖς ἰσχυροῖς·
τὴν δ' Ἑλληνικῶν δικαίων οἱ κρατοῦντες δεῖ-
σαι τοῖς ἥττοσιν γίνονται. ἐπειδὴ τοίνυν ὑμῖν
γνωκέναι τὰ δίκαια καὶ ποιεῖν ὑπάρχει, ὅπως
καὶ θεᾶσθαι ταῦτα ἐφ' ὑμῖν ἔσται, δεῖ σκοπεῖν.
ἔσται δ' ταῦτα, ἐὰν ὑπολειφθῆτε κοινοὶ θεαταὶ
καὶ πάντων ἐλευθερίας ἔτι. Εἰκότως δέ μοι
δοκεῖ χαλεπώτατον ὑμῖν εἶναι θεᾶσθαι τὰ δίκαια·

τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις εἷς ἀγὼ
ὅστις, ὁ φεύγων τοὺς φεύγοντας ἐχθρός· ὧν ἐα
κρατήσωσιν, ὑδὲν ἐμποδὼν αὐτοῖς κυρίοις ἦ
ἀγαθῶν ἔσ). ὑμῖν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δί
ἔστ' τι ὁ κ τοῖς ἄλλοις· κ πρόσθ' ἕτερος τ
τω φεύγοντος κ μείζων· δεῖ γὰρ ὑμᾶς βουλευ
μόνους κρατῆσαι τ πανταπᾶσι τῇ πόλῃ παρ' ὑμ
φεύγ]ειν φενηκμότων. ὅταν δ' ἐν μηδὲν ᾖ δ
τούτους ἀκουσὶ τῶν δεόντων μᾶλλ, πολλῶν δ
αμβ πάντων ὑμᾶς εἰκότως συμβαίνῃ. τὰ μὲν π
πολλὰς ἀδεῶς ταύτην τ τάξιν αἱρεῖσ τ π
λιτείας, ἴσως μὲν αἱ παρὰ τῶν μισθοδοτῶν α
τοῖς ὠφέλειαι μᾶλις' αἵπαι· ἐ μὲν, ἀλλὰ
ὑμᾶς ἄν τις ἔχοι δικαίως αἰτιᾶσθ. ἐχεῖν γὰρ,
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ αὐτὴν ἔχειν διάνοιαν
μᾶς ἀεὶ τ ἐν τῇ πολιτείᾳ τάξεως, ἣν ὑμ
τ ἐν στρατείᾳ τάξεως ἔχε]ε. τίς γὰρ ὅστιν αὕτ
ὑμεῖς τ λειπόν]α τὸν ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τά
ταχθεῖσ' ἄπιμον οἴεσθε φενσόκειν ἔσ), κ μηδ
νὸς τῶν κοινῶν μετέχειν· χεὶ πίνω, κ τοὺ
ὑπὸ τ φεύγόνων τάξιν ἐν τῇ πολιτείᾳ παρ
δεδομένου λιπόντας, κ πολιτευομένους ὁλιγα
χικῶς, ἀπίμους τῶν συμβαλλόντ' ὑμῖν αὐτοῖς ποιε
σθ. νυνὶ δ' τ μὲν συμμάχων τοὺς αὐτοὺς ἐχθρ
κ φίλους ἕξειν ὑμῖν ὁμωμοκότας, νομίζετε σ
νεφάτους· τ δ' πολιτευομένων, ὡς ἴσε, σαφ
τοὺς τ πόλεως ἐχθροὺς ἡρημένους, τούτους πιστο
τους ἡγεῖσθε. ἀλλὰ γὰρ ὃ, τις κατηγορήσ
τούτων, ἢ τοῖς ἄλλοις ὑμῖν ὅπλ πλήξειε, χάλε
εὑρεῖν· ἀλλ' ἀφ' οἵων λόγων, ἢ πίας φε

ξε

ἐπανορθώσεταί τις ἃ νῦν ὐκ ὀρθῶς ἔχει,
ἔστ' ἔργον ἀμήχανον. ἴσως ἂν, ὃ ἐν τῷ παρόν-
τι θαυμαστὸν πάντας λέγειν. ἀλλ' ἐὰν ἃ προήρησθε,
μὴ ὠφελῆσθε ὀπυρᾶσαι συμφέρουσι πολλὰ πρᾶξαι· κ
τὰ ἄλλ' ἀνίσως καθ' ἃν ἂν βέλτιον χρῆν. Ἐγὼ
μὲν οὖν οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἀνεπλαμβάνεσθαι τῶν
ὑμετέρων προσμάτων ἐρρωμένως, καὶ πρᾶττειν ἀξία
τῆς πόλεως· ἐνθυμουμένους, ὅτι χαίρετε ἀκούοντες,
ὅταν τις ἐπαινῇ τοὺς προγόνους ὑμῶν, καὶ τὰ
κατορθώματα ἐκείνοις λέγῃ, καὶ τὰ πρόπαλα
ἐγκωμιάζῃ· νομίζετε πίνω ταῦτα ἀναθεῖναι τοὺς
προγόνους ὑμῶν, ὐχ ἵνα θαυμάζητε ταῦτα
θεωροῦντες μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ μιμῆσθε τοὺς τῶν
ἀναθέντων ἀρετάς.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ὁ πρὶ τῆς Μεγαλοπολιτῶν ΛΟΓΟΣ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Ὅτε Λακεδαιμόνιοι νικήσαντες τοὺς Θηβαίων ἐν Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας, εἰς κίνδυνον μέγαν κατέστησε, ἀποστάντων Ἀρκάδων, καὶ συμμαχούντων τοῖς Θηβαίοις· Ἀθηναῖοι σύμμαχοι Λακεδαιμονίοις ἡμῶν ὄντες διέσωσε αὐτούς. ὕστερον δὲ Λακεδαιμόνιοι τῶν κινδύνων ἀπηλλαγότες, καὶ συστάντες πάλιν εἰς δύναμιν, ὅτι Μεγάλην πόλιν τὴν Ἀρκαδίας ἤρχοντο· καὶ τοὺς Ἀθηναίους παρεκάλουν διὰ πρεσβείας κοινωνεῖν αὐτοῖς τοῦ πολέμου. πεμφθέντες δὲ καὶ οἱ Μεγαλοπολῖται πρέσβεις Ἀθήναζε παρακαλοῦντες τοὺς ἑαυτῶν· ὁ τοίνυν Δημοσθένης συμβουλεύει μὴ περιορᾶν αἱρεθεῖσαν Μεγάλην πόλιν, μὴ δὲ εἰς ἰσχὺν προελθόντας Λακεδαιμονίους συμφέρειν λέγων τοῖς Ἀθηναίοις τὸ μὴ φοβερὰν εἶναι τὴν Λακεδαίμονα.

Ἀμφότερόι μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ τοῖς Ἀρκάσι, καὶ οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις συνεπικότες. ὥσπερ γὰρ ἀφ' ἑκατέρων ἥκοντες, οὐχ ἥκιστ' ὄντες πολῖται, περὶ ὧν ἀμφότεροι πρεσβεύουσι, κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. ἦν δὲ τοῦτο μὲν

μὲν τ' ἀφιστάντων ἔργον· τὸ δὲ κοινῶς τῶν πραγμάτων λέγειν, καὶ τὰ βέλτιστα τῇ ὑμῶν σωτηρίᾳ ἀνδρὸς φιλογενείας, τ' ἐνδέχεσθαι συμβουλεύειν ἀξιοῦντος. γνῶ δ' ἔγωγε, εἰ τις αὐτῶν ἀφίλοις τὸ παρόντας, καὶ τὸ τῇ φωνῇ λέγειν Ἀττικῶς, πολλὰς ἂν οἶμαι τοὺς μὲν Ἀρκάδας, τοὺς δὲ Ἀχαιοὺς αὐτῶν εἶναι νομίσαι· ἐγὼ δὲ, ὁρῶ μὲν ὡς χαλεπὸν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν ὄχλῳ· συνεξαπατωμένων καὶ ὑμῶν, καὶ τ' μὲν ταῦτα βουλομένων, τ' δὲ ταῦτα, ἐὰν τὰ μεταξύ τις ἐγχειρῇ λέγειν, καὶ ὑμᾶς μὴ ἀπομνήσεσθαι· χαίειν δ' μὲν ἀκτέρους, διαβεβλήσεσθαι δὲ πρὸς ἀμφοτέρους· ἐμὲν, ἀλλ' αἱρήσομαι μᾶλλον αὐτὸς, ἂν ἄρα τοῦτο πάθω, δόκιμον φυλαρεῖν, ἢ παρ' ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει, προέσθαι πίστιν ὑμῖν ἐξαπατῆσαι. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα ὕστερον, ἂν ὑμῖν βουλομένοις ᾖ, λέξω· ἀπὸ δὲ τῆς ὁμολογουμένων ὑφ' ἁπάντων ἄρξομαι, ἃ κράτιστα νομίζω διδάσκειν. ἀκοῦσι, καὶ ἂν εἷς ἀντείποι, ὡς ἡ συμφέρει τῇ πόλει καὶ Λακεδαιμονίους ἀδικεῖσθαι ἐστὶ, καὶ Θηβαίους τετιμῶσθαι. ἔστι τοίνυν ἔν πνι χωρίῳ τοιοῦτῳ τὰ πράγματα νυνὶ, εἴπ δεῖ τοῖς εἰρημένοις πολλάκις παρ' ὑμῖν λόγοις τεκμηρασθαι, ὥστε Θηβαίους μὲν Ὀρχομενοῦ, καὶ Θεσπιῶν, καὶ Πλαταιῶν οἰκισθεισῶν ἀδικεῖσθαι γεγενῆσθαι· Λακεδαιμονίους δὲ, εἰ πρίπσαν δ' Ἀρκαδίαν ὑφ' ἑαυτοῖς, καὶ Μεγάλην πάλιν αἱρήσασθαι, πάλιν ἰσχυρὰς γενήσεσθαι. σκεπτέον τοίνυν, μὴ φοβερὸν τὸς δὲ γενέσθαι φοβερὰς καὶ μεγάλας ἐάσωμεν, ἢ ἐκεῖνοι μικροὶ γένησαν δ' καὶ λάθωσιν ἡμᾶς πλείονι μείζους οἱ Λακεδαιμο-

νιοι ἡγούμενοι, ἢ ὅσῳ τοὺς Θηβαίους ἐλάττους πολ
συμφέρει ἡγεῖσθαι· ὃ γὰρ ἐκεῖνός γ' ἂν εἴποιμι, κε
ὡς ἀντιπαξάσθαι βουλοίμεθα ἀνθ' ἁπάντων Λα-
κεδαιμονίους ἀντὶ Θηβαίων· ὑμᾶς τοῦτ' ἔδει ὁρι
σκοπεῖν, ὅπως μηδέτεροι δυνήσονται ἡμ
μηδὲν ἡμᾶς ἀδικεῖν. ὅταν γὰρ ἂν ὑμεῖς μὴ πά
πλείστης ἀδείας εἴητε. Ἀλλὰ νὴ Δία, ταῦτα δε,
μοι ὅταν δεῖν ἔχειν φήσουμεν· δεινὸν γ', εἰ πρὸς δά
ὃς παρετάξόμεθα ἐν Μαντινείᾳ, τούτους συμ- πα
μάχους αἱρησόμεθα. εἶτα βοηθήσομεν τούτοις ἐν- τῶ
αὖθις ἐκείνοις, μεθ' ὧν τότε ἐκινδυνεύομεν, καὶ ἡμ
μοι ταῦτα δοκεῖ· πρεσβεῦσαι δέ τι τῶν τὰ δί- σκο
καια ποιεῖν ἐθελόντων τὴν ἑτέρων. Εἰ μὲν τοί- πα
νυν ἐθελήσουσι πάντες εἰρήνην ἄγειν, ἐγὼ βοηθή- ταῦ
σομεν τοῖς Μεγαλοπολίταις· οὐδὲν γὰρ δεήσει. ἀν
ὥστε οὐδὲν ἐναντίον ὑμῖν ἔσται πρὸς τοὺς ἔχε
συμπαραταξαμένους· σύμμαχοι δ' ἡμῖν οἱ μὲν ἔχ
ἐπάρχουσιν, ὡς φασιν, οἱ δ', πρεσβεύσονται νυνί· συμ
κἀγὼ τί ἂν ἄλλο βουλοίμεθα; ἐὰν δ' ἀδικῶσι κἀκεῖ
πολεμεῖν οἷόν τ' δεῖν· εἰ μὲν ἐπὶ τούτῳ μόνον ἡμῖν
βουλεύειν, εἰ χρὴ Μεγάλην πόλιν ἡμᾶς πρε- μεθ
ἐᾶσαι Λακεδαιμονίοις, ἢ μή· δίκαιον μὲν οὐκ ἔμοιγ
συγχωρῶ δ' ἔγωγ' ἐᾶσαι, κἀμὲ μηδὲν ἐναντιω- ζω τ
δοῦναι τοῖς τότε τὴν αὐτὴν μεταχεῖσθαι γνώμην δαμ
εἰ δ' ἅπαντες ἐπίστασθε ὅτι ταύτην ἂν ἔλωσιν πρε
ἔασιν ὅτι Μεγάλην· φέρε σὺ τίς ἐμοὶ δοκ
χαλεπῶν τοῖς Μεγαλοπολίταις, τί τὸ ἡμῖν τὰς
συμβαλέσθαι ποιεῖν; ἀλλ' ἐρεῖ. καὶ μὴν δέξα
πάντες ἐπίστασθε, ὡς, κἂν παραινούντων τούτων, κἂν τ
μὴ, βοηθητέον· κἀκ τοῦ ὄχλου δὲ ὁμωμόκασι δυ
μή

αὖ Μεσσηνίοις, καὶ διὰ τὸ συμφέρον ἐστὶ καὶ οἰκεῖος ταύτῃ τῇ πόλιν. σκοπεῖτε δὴ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, πότερον ἡ ἀρχὴ καλλίονα καὶ φιλανθρωποτέραν ποιήσεται τὴ μὴ ὀκνῆσαι ὑμᾶς ἀδικεῖν Λακεδαιμονίους, ἢ τῆς Μεσσήνης. νῦν μὲν γὰρ, βοηθεῖν δόξετε Ἀχαιοῖς, καὶ τὴν εἰρήνην ἀσφαλίζειν ἐστὶ βεβαίαν, τῆς ἐκινδύνωκότος καὶ παρατάξασθε· τότε δ' εὐθὺς πᾶσιν ἔσεσθε, ἃ τῶν δικαίων μᾶλλον ἕνεκα Μεσσήνης ἐστὶ βυλόμενοι, ἢ τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους φόβων. δεῖ γὰρ σκοπεῖν μὴ ἀεὶ καὶ πρᾶττειν τὰ δίκαια· συμπαραμυθεῖν δ', ὅπως ἅμα καὶ συμφέροντα ἔσται ταῦτα. Ἐστ τοίνυν καὶ τοιοῦτος τις λόγος παρὰ τῶν ἀντιπλεόντων, ὡς κομίσασθαι τὴν Ὠρωπὸν ὑμᾶς ἐχρὴν δεῖ. εἰ δ' τοὺ βοηθήσοντας ἂν ἡμῖν ἐχθρὺς ἐσ αὐτὴν νῦν κτησόμεθα, ὐχ ἕξομεν συμμάχους. ἐγὼ δ', τὸ μὲν κομίσασθαι Ὠρωπὸν προσῆκόν φημι δεῖν καὶ αὐτός· τὸ δ' ἐχθρὺς ἡμῖν ἔσεσθαι Λακεδαιμονίους νῦν, ἐὰν πιστώμεθα συμμάχους Ἀχαιοὺς τοὺ βυλομένους ἡμῖν ἐστὶ φίλους· μόνοις δ' εἰπεῖν ἔξεναι νομίζω τοῖς πείσασιν ἡμᾶς, ὅτ' ἐκινδύνευον Λακεδαιμόνιοι, βοηθεῖν αὐτοῖς· οἱ γὰ πᾶσι λέγοντες ἔπειτ' ὑμᾶς, πάντων Πελοποννησίων ἐλθόντων ὡς ὑμᾶς, καὶ μεθ' ὑμῶν ἀξιόντων ὀκνῆσαι τοὺς Λακεδαιμονίους εἶναι, τοὺς μὲν, μὴ πρεσβεύεσθαι· καὶ διὰ τοῦτ' ὄφελος ἦν ὑπόλοιπον αὐτοῖς, ὅτι Θηβαίους ἦλθον· ὑφ' ὧν τ Λακεδαιμονίων σωτηρίας καὶ χρήματα εἰσφέρειν, καὶ

τοῖς

τοῖς σώμασι κινδυνεύειν. καί τοι, ὦ ἄν ὑμῶν
βουληθείη ὅπως σώζειν αὐτὸν, εἰ τοῦτο φεύγ
λεγεν ὑμῖν, ὅτι σωθήσεσθε, ἐὰν μὴ πείθῃ, ὃ
βέλτιον; πάλιν αὖ πάντες ἐᾶτε, καὶ ἀδικεῖν, ἐλεύ
ἂν χρεῖον ἡμῖν ἔσται τὰ σωτήρια· καὶ μὴν εἰ
σφόδρα ἐναντίον ὅτι τοῖς Λακεδαιμονίοις ὅτι
χειρήμασι, τὸ τὴν Ἀρχάδας ἡμᾶς συμμάχ
ποιήσασθαι, ὅρα μὴ πλέω χρεῖον αὐτοῖ
ἔχειν ὧν ἐπώθησ ὑφ ὑμῶν εἰς τὸν ἑκάτ
ἐλθόντες κινδύνους, ἢ ὧν ἀδικεῖν κωλύον
νῦν, ὀρίζεσθαι. ὥστε πῶς ἂ βοηθήσουσιν ὑμῖ
ἐπ' Ὠρωπόν; ἢ κήρυκες πάντων ἀνθρώπων δό
ξουσιν εἶναι; ὦ, μὰ τὸν Δία, ἔγωγε οὐκ ὀρῶ. Θαυ
μάζω τοίνυν τῶν λεγόντων τὸν λόγον τοῦτον, ὡ
οἱ συμμάχους ποιησόμενοι Ἀρκάδας, καὶ ταῦτ
παρέξομεν, μεταβάλλεσθαι δόξει, καὶ οὐδὲν ἔχει
πτον ἡ πόλις. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον, ὦ ἄνδ
δρες Ἀθηναῖοι· διὰ τί; ὅτι τῶν ἀπάντων οὐδένα
ἀπολειπὴν οἶμαι, ὡς οὐ καὶ Λακεδαιμονίους, κα
φέρτερον Θηβαίους, καὶ τὸ τῆς Εὐβοίας
σωσειν ἡ πόλις, καὶ μὴ ταῦτα συμμάχους ἐποιή
σατο, ἐν ᾧ καὶ τὸ αὐτὸ ἀεὶ βουλομένη πράττειν
ἔστι ἢ τοῦτο τί; τοὺς ἀδικουμένους σώζειν. εἰ τοίνυν
τῶν ὅπως ἔχῃ, καὶ ἔτ' ἂν ἡμεῖς εἴημεν οἱ μετα
δεηθέντες, ἀλλ' οἱ μὴ θέλοντες τοῖς δικαίοις
ἐμμένειν· καὶ φανήσε τὰ πράγματα δι
τοὺς ἀεὶ πλεονεκτεῖν βουλομένους μεταβαλλό
μενα, ἀλλ' ἡ πόλις ὑμῶν. Δοκοῦσι δέ μοι
Λακεδαιμόνιοι μάλα δεινὰν ἔργον ἀνθρώπου
ποιεῖν. νυνὶ γὰρ φασιν ἐκεῖνοι δεῖν, Ἠλείους
μ

…ὴν τ' Τεισυλίαις πρὸ κομίσασθαι· Φλιασίους
…τὸ Τεικέσιον· ἄλλους δ' πνας τῶν Ἀρκάδων
…ὺ αὐτῶν· καὶ τ' Ὠρωπὸν ἡμᾶς. ἐχ ἵνα ἐκάστους
…μῶν ἴδωσιν ἔχοντας τὰ ἑαυτῶν· ἀδὲ ὀλίγους
…εῖ· ὀ δὲ γὸ ἂν φιλάνθρωπος γενόμενος οὐκ
…λλ' ἵνα πᾶσι δοκῶσι ξυμπράττειν, ὅπως ἂν
…καστοι κομίσωνται παθὼ, ἃ φασιν αὐτῶν εἶ-
…ν' ἐπειδὰν ἴωσιν ἐπὶ Μεσσήνην καὶ αὐτοὶ, συ-
…ραπάντωσι πάντες αὐτοῖς ὅτοι, καὶ βοηθῶσι
…ρεύμενοι, ἢ δοκῶσιν ἀδικεῖν, ἐκ ὧν ἔφασ
…καστοι σφῶν αὐτῶν εἶ) ξυμφορὰς λαβόντες
…οίνους, μὴ πρὸ ὁμοίαν αὐτοῖς χάριν ἀποδι-
…όντες. ἐγὼ δ' ἐνομίζω πρὸ πόλιν ἐκεῖνον μὲν
…ὴ χρεὼν τῆ καθυφῆναι Λακεδαιμονίοις, πνὰς
…Ἀρκάδων Ὠρωπὸν ἂν κομίσασθαι, καὶ μετ' ἐκεί-
…νων, ἂν τὰ δίκαια ποιεῖν ἐθέλωσι, βοηθήσαντας,
…μὴ τῆ ἄλλων τῆ ἐκ οἰομένων δεῖν Θηβαί-
…ους ἐὰν ἔχειν τὰ ἀλλότρια. εἰδ' ἆρα τῦτ'
…δηλον ἡμῖν γήσοιτο, ὅτι μὴ Λακεδαιμονίους
…ῶντες τ' Πελοποννήσου καταγράψαντ, ἔχ οἷός
…ε ἐσόμεθα Ὠρωπὸν λαβεῖν, αἱρεθέντες, εἰ οἷόν
…' εἰπεῖν, ἡγοῦμαι τ' Ὠρωπὸν ἐᾶν, ἢ Λακεδαιμο-
…ίοις Μεσσήνη ψηφίσασθαι καὶ Πελοποννήσου. ὁ γὸ
…ν ἡγοῦμαι δεῖ τῦτο μόνον ὑμῖν εἶ) τ λόγον
…ρὸς ἐκείνους· ἀλλ' ἐάσω τῦτο ἐπηγὸν εἰπεῖν
…οι· δεῖ πολλῶν δ' ἂν οἶμαι κίνδυνον ἡμῖν
…ρέσθαι. Ἀλλὰ μὴν, ἄγε φασὶ πεπρᾶχθαι
…τὰ Θηβαίους τοῖς Μεγαλοπολίταις ἀγνωμόνα
…ρὸς ὑμᾶς, ἄτοπον νῶ μὲν ἐν κατηγορίας μέρει
…ιεῖσθαι, βουλομένων δὲ ψηφίσασθαι φίλων αὐτῶν,

ἵνα

ἵνα τἀναντίον ἐῦ ποιῶσιν ὑμᾶς βασκαίνειν καὶ σκοπεῖν, ὅξ ὅτι τρέπω μὴ ἡμῖσυ. καὶ μὴ ἡγεμόσκειν, ὅτι ὅσῳ ἂν σπουδαιοτέρους τούτους περὶ Θηβαίους ἡγεμονικοὺς ἀποδείξω, τοσούτῳ πλείονος ὀργῆς αὐτοὶ δίκαιος ἂν τυγχάνοιεν, εἰ τοιούτων ξυμμάχων τὴν πόλιν, ὅτ' ἐφ' ὑμᾶς ἐστράτευον, ἠλθον, ἢ Θηβαίους, ἀπεστέρησε. ἀλλ' οἶμαι ταῦτα μηδ' ὅτι σπουδαιότερον ἀνθρώπων βουλομένων ἑτέρων ποιῆσαι τούτους ξυμμάχους. ἐγὼ δ' ὅσα ἂν ἐκ λογισμοῦ σκοπῶν τις εἰκάσαι, καὶ τοὺς πολλοὺς ὑμῶν οἶμαι ταῦτα φῆσαι, ὅτι εἰ λήψονται Μεγάλην πόλιν Λακεδαιμόνιοι, κινδυνεύσει Μεσσήνη· εἰ δὲ μὴ ταύτην λήψονται, φημὶ ὑμᾶς ἕξειν ξυμμάχους Θηβαίους. πολὺ δὴ κάλλιον καὶ ἄμεινον, τοὺς Θηβαίων συμμαχίαν αὐτοὺς παραλαβεῖν, τῆς τῶν Λακεδαιμονίων πλεονεξίας μὴ ὑπηρέτειν· ἢ νῦν ἀκινδύνως μὴ τοὺς Θηβαίων σώσωμεν συμμάχους, τούτους μὴ σῴζειν, πάλιν δὲ σῴζειν αὐτοὺς τοὺς Θηβαίους, καὶ σφόδρα ἐν φόβῳ καθεζόμενοι περὶ ἡμῶν αὐτῶν. ἃ γὰρ ἔγωγε ἀκούω τοῦτο ὑπολαμβάνω τῇ πόλει, τὸ λαβεῖν Μεγάλην πόλιν Λακεδαιμονίους, καὶ πάλιν ἡγεμόνας μεγάλους. ὁρῶ γὰρ αὐτοὺς καὶ νῦν, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ μὴ παθεῖν τι κακὸν πόλεμον ἀραμένους, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ κομίσασθαι τὰ σφέτερα ἕνεκα ἑαυτοῖς δυνάμενον. ὧν δ' ὅτ' ἐκείνων εἶχον ἀρχόντων, ταῦθ' ὑμεῖς μᾶλλον ἴσως εἰδότες, ἢ ἐγώ, φοβοῖσθ' ἂν εἰκότως. Ἤδεως δ' ἂν πυθοίμην παρ' ὑμῶν λεγόντων, καὶ τοὺς Θηβαίους μισεῖν φασκόντων καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους· πότερα δὴ ἐκπέτερα

ἐγὼ μισῶσιν, ἃς δὴ μισῶσιν, ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς συμφέρουσης ὑμῖν, ἢ ὑπὲρ μὲν Λακεδαιμονίων Θηβαίους, ὑπὲρ δ' Θηβαίων Λακεδαιμονίους, ἐκάτεροι; εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ ἐκείνων, ἀδικεῖτε ὡς μαινομένοις πειθόμενοι τοιοῦτον· εἰ δ' ὑπὲρ ἡμῶν φήσουσι, τί πέρα τῆς χαρᾶς τὰς ἑτέρας ἐπαίρουσιν; ἔστι γὰρ, ἔστι Θηβαίους ταπεινὰς ποιεῖν, ἀνδρὶ τῶν Λακεδαιμονίους ἰσχυρὰς καθεστάναι· καὶ πάνυ γε ῥᾴδιον, ὡς δ' ἐγὼ πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἴσμεν ἅπαντες τοῦθ', ὅτι τὰ μὲν δίκαια πάντες, ἐὰν καὶ μὴ βέλωνται, μέχρι τοῦ γε αἰσχύνης μὴ πράττειν· τοῖς δὲ ἀδικοῦσιν ἀναπεῖν φανερῶς. ἄλλως τε κἂν πονηροὶ βλάπτωνται, καὶ τοῦτο, τὸ λυμαινόμενον πάνθ' ὁρῶμεν, καὶ ταύτῃ ἀρχὴ τοῦ πάντων τῶν κακῶν, τὸ μὴ θέλειν τὰ δίκαια πράττειν ἁπλῶς. ἵνα πίνων μὴ τοῦτο ἐμποδὼν γένηται, τὸ, τοὺς Θηβαίους νικᾶσθαι μικρὰς, τὰς μὲν Θεσπιὰς, καὶ τὴν Ὀρχομενὸν, καὶ τὴν Πλαταιὰς καπηλίζεσθαι φῶμεν δεῖν· καὶ συμπράττωμεν αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἄνους ἀξιῶμεν· ταῦτα γὰρ καλὰ καὶ δίκαια, μὴ σωσάσας πόλεις ἀρχαίας ἐξανεστώσας· πῶς δὲ Μεγάλην πόλιν καὶ πῶς Μεσσήνην μὴ σωσώμεθα τοῖς ἀδικοῦσι· μὴ δ' ὅτι τῇ σωφάσει τῇ Θεσπιῶν καὶ Πλαταιῶν, τὰς ὕστας καὶ κατοικημένας πόλεις ἀναιρεθείσας σωζέσθωμεν. κἂν ᾖ σωζόμενα ταῦτα, ὁρᾷς, ὃς τις ἐβουλήσεται παύεσθαι Θηβαίους ἔχοντας πῶς ἀλλοτρίαν· εἰ δὲ μὴ, σωσόντων μὲν ἀναπτῆς ἔξομεν πρὸς ἐκείνα τούτους, εἰκότως, ὅταν ἡμῶν πῶς

τὴν ἐκείνων κατοίκησιν ἑαυτοῖς ὅλεθρον φέρειν
εἶτ' ἀνιλύυτα πράγματα ἔξομεν αὐτοί. τί γὰρ ὠ
ἀληθῶς ἔσαι πέρας, ὅταν ἀεὶ τὰς μὲν ὕσας πό
λεις ἐῶμεν ἀναιρεῖν, τὰς δ' ἀπηρτημένας ἀξιῶ
μεν οἰκίζειν; Λέγουσι τοίνυν οἱ μάλιστα δη
μοῦντες δίκαια λέγειν, ὡς δεῖ τὰς σπάρτας κα
λεῖν τὰς πρὸς Θηβαίους, εἴπερ ἡμίτεροι βέβαιοι
ἔσονται) Σύμμαχοι. οἱ δὲ, φασὶ μὲν αὐτοῖς οὐκ εἶ
σπάρτας, ἀλλὰ τὸ συμφέρον εἶ) τὸ ποιοῦν πρὸ φι
λίαν. τοὺς δὲ βοηθοῦντας ἑαυτοῖς, τούτους νομί
ζειν εἶ) Συμμάχους. ἐγὼ δ' εἰ τὰ μάλιστα εἰσὶ
τοιοῦτοι, ὡδί πως ἔχω. φημὶ δεῖν ἅμα τούς
τους τε ἀξιοῦν καθαιρεῖν τὰς σπάρτας, καὶ Λακε
δαιμονίους ἄγειν εἰρήνην. ἐὰν δὲ μὴ ἐθέλωσι
ποιεῖν ὁπότερα ταῦτα, τότ' ἤδη μὴ θελόντων
ἡμᾶς γίνεσθαι. εἴτε γὰρ εἰρήνης γιγνομένης αὐ
τοῖς, οἱ Μεγαλοπολῖται ἐπὶ τὴν Θηβαίων συμ
μαχίαν ἔξουσι), φανερὸν ὅπως πᾶσιν ἔσονται
τὴν πλεονεξίαν τῶν Θηβαίων ὃ τὸ δίκαιον αἰ
ρήσωνται. εἴτε συμμάχους ἀδόλους ἡμᾶς τῶν
Μεγαλοπολιτῶν ποιουμένων, μὴ ἐθελήσουσι
ἄγειν εἰρήνην οἱ Λακεδαιμόνιοι, δῆλοι ὅπως
πᾶσιν ἔσονται, οὐχ ἵνα Θεσπιαῖς κατοικιδῶσι
πιέσωσι τὴν ἀσφάλειαν· ἀλλ' ἵνα τὸ πολέμιον
τότε πολεμικὸν Θηβαίοις, ἢ Πελοποννησίοις
σιν ὑφ' ἑαυτοῖς ποιήσωνται). Θαυμάζω δὲ τί
ἐνίων, εἰ τὸ μὲν Θηβαίων συμμάχους εἶ) τὸ μὴ
Λακεδαιμονίων ἐχθροὺς φοβεῖν). εἰ δὲ κα
ταφρονοῦσι Λακεδαιμόνιοι τούτους αὐτοὺς
μηδὲν ἡγεῖν) φοβερόν· καὶ ταῦτ' ἔργῳ πεί
ρασ

ρεαν ἡμῖν διδοκότος τῷ χρόνῳ, ὅτι Θηβαῖοι μὲν τούτοις συμμάχοις ὅτι Λακεδαιμονίοις ἀεὶ χρῶνται· Λακεδαιμόνιοι δ' ὅτ' εἶχον αὐτοὺς, ἐπ' ἡμᾶς ἐχρῶντο. Οἶμαι τοίνυν ἔγωγε καὶ κεῖνο ἐνθυμεῖσθαι δεῖν, ὅπως μὴ προσδέξαμένων μὲν ὑμῶν τοὺς Μεγαλοπολίτας, ἐὰν μὲν ἀναιρεθῶσι καὶ διοικισθῶσιν, ἰσχυροῖς Λακεδαιμονίοις συνοὺς ὄντας ἕξει. ἐὰν δ' σωθῶσιν ἄρα, ὡς ἥδη ποτὲ καὶ πρὸ ἡμῶν ἔξεσται, βέβαιοι σύμμαχοι Θηβαίων δικαίως ἔσονται· ἐὰν δὲ προσδέξησθε, τούτους μὲν ἀπώλεσε ἤδη σωθῆναι δι' ὑμᾶς· τὸ δὲ συμβησόμενον καὶ ἐκ τοῦ κινδύνου λογισμὸν μεγέθους κόντες, σκοπῶμεν ὅπη Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων. ἐὰν μὲν τοίνυν καταπολεμηθῶσιν οἱ Θηβαῖοι ὥσπερ αὐτοὺς δεῖ, ὐκ ἔσονται μείζους τῷ Λέοντος οἱ Λακεδαιμόνιοι, τούτους ἔχοντες ἀνυπάλους τοὺ Ἀρκάδας ἐγγὺς οἰκοῦντας· ἐὰν δὲ ἀνενέγκωσιν ἄρα οἱ Θηβαῖοι, καὶ σωθῶσι καὶ μὴ πίσωσι· ἀλλ' ἔν ἀδενέσεσί γε ἔσονται, ἡμῖν συμμάχων μεγίστων ὄντες, καὶ δι' ἡμᾶς σεσωμένων. ὥστε παντάχῃ συμφέρει μήτε προσδέξασθαι τοὺ Ἀρκάδας, μήτε δι' αὐτοὺς, ἂν ἄρα σωθῶσι, πεπεισμένοις δοκεῖν, μὴ δι' ἄλλους τινὰς, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. Ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὰ τοὺ Θεούς, ὅτε φιλῶν ἑτέρους, ὅτε μισῶν ἐλάλησα, εἴρηκα· ἀλλ' ἃ νομίζω συμφέρειν ὑμῖν, καὶ παραινῶ, μὴ προσδέξασθαι Μεγαλοπολίτας, μηδ' ἄλλων ἁπλῶς μηδένα τῶν ἐλαττόνων τῷ μείζονι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ Ὀλωνθιακὸς Λόγος Πρῶτος.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ Τοῦ Ὀλωνθιακοῦ πρώτου Λόγου.

Ὄλωνθος ἦν πόλις ὅπη Θράκης. Ἑλλωτικὸν δὲ ταύτην τὴν ἐνοικούντων τὸ γένος, ἀπὸ Χαλκίδος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ. ἦ δὲ Χαλκὶς Ἀθηναίων ἄποικος. Πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ ἔνδοξοι τὴν Ὀλωνθον. Ἀθηναίοις τε γὰρ ἐπολέμησεν ἄρχουσι τῶν Ἑλλήνων τὸ παλαιὸν, καὶ αὖθις Λακεδαιμονίοις· χρόνῳ τε εἰς Μακάμην περῆλθε μεγάλην, καὶ τῶν συγγενῶν πόλεων ὑφεῖκεν. ἦν γὰρ ὅπη Θράκης πολύ τι γένος Χαλκιδικὸν, Φιλίππῳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ ξυμμαχίαν εἰ Ὀλωνθιοι ποιησάμενοι, καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτοῦ πρὸς Ἀθηναίους τὸ καθ' ἑκάς, καὶ τὸ μὲν Ἀνθεμοῦντα παρὰ τῶν Μακεδόνος εἰληφότες, πόλιν ἀμφισβητήσιμον Μακεδόσι καὶ Ὀλωνθίοις, τοῦτο δὲ, Ποτίδαιαν, ὧν Ἀθηναίων ἐχόντων, ἐκπολιορκήσας ὁ Φιλίππου Ὀλωνθίοις παρέδωκεν· ὕστερον δὲ ὑποπτεύσεν ἤρξαντο τὴν βασιλέα, ὁρῶντες αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ πολλὴν τὴν αὔξησιν, καὶ πιστὴν οὐ τὴν γνώμην. ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτὸν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς Ἀθηναίους, κατελύσαντο τὴν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς ξυνθήκας τὰς πρὸς Φίλιππον.

Συνε-

DEMOSTHENIS ORATORIS ATHENIENSIS

Olynthiaca Prima.

Libanii Argumentum Primæ, [ac potiùs omnium Olynthiacarum Orationum.]

Olynthus Thraciæ fuit urbs: eam Græci tenuerunt, oriundi Chalcide, quod est Euboææ oppidum, Athenienſium Coloniæ. Multa porro & præclara Olynthii, ut & cum Athenienſibus, qui Græcis imperarunt olim, & item cum Lacedæmoniis, bella geſſerunt: ac magnam tandem adepti potentiam, inter cognatas civitates excelluerunt. Non parva enim in Thracia Chalcidicæ gentis multitudo fuit. Poſt inita cum Philippo rege Macedoniæ ſocietate Olynthii, cum eo primum Athenienſibus arma intulerunt: idque partim ob Anthemuntem oppidum acceptum, de quo inter Macedones & ipſos contentio fuerat: partim ob Potidæam, quam Philippus expugnatam ereptamque Athenienſibus, Olynthiis tradiderat. Tandem ſuſpectum habere cœperunt regem, quod & magna ejus ſubitaque incrementa, & parum fidum eſſe ingenium viderent. Obſervato igitur tempore, quo is peregre abeſſet, miſſis legatis, pacem cum Athenienſibus fecerunt: in quo ictum cum Philippo fœdus violabant.

Συνετίθεντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Ἀθηναίους, κἂν ἄλλο τι δόξῃ, κοινῇ ποιήσασθαι. ὁ δὲ Φίλιππος πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς ἐζήτει, τότε δὲ καὶ παύτην λαβὼν, ὡς τὰς Συνθήκας παραβεβηκόσι, καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτῶν φιλίαν ἐποιησαμένοις, πόλεμον ἐπήνεγκεν. οἱ δὲ πεμφθέντες πρέσβεις εἰς Ἀθήνας, περὶ βοηθείας· οἷς ὁ Δημοσθένης Συναγορεύει, βοηθεῖν κελεύειν τοῖς Ὀλυνθίοις, καὶ φησι τὴν Ὀλυνθίων σωτηρίαν ἀσφάλειαν τῆς Ἀθηναίων εἶναι· σωζομένων γὰρ τῶν Ὀλυνθίων, οὐκ ἂν ποτε ἦλθεν εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐξουσίαν ἔσεσθαι πολεῖν ὅτι τὴν Μακεδονίαν, καὶ κεῖ ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον. εἰ δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ γένοιτο ἡ πόλις αὕτη, ἀνεῳγὸς τὴν ὁδὸν τοῦ Ἀθηναίους ἐδὸν τῆς Βασιλεῖ. φησὶ δὲ Δυσμένητον εἶναι τὸν Φίλιππον, οὐχ ὡς ὑπεῖληπται, διαφυλάττειν ἐπ' αὐτὸν τοὺς Ἀθηναίους. διαλεκθεὶς δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμβουλεύει ποιῆσαι αὐτὰ στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν· καὶ τὸ ἔδος ὃ προέκλητο ὄν, ὃ ἐχρῶντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἀναγκαῖον σαφηνίσαι. ὂν ὄντος τοῦ παλαιοῦ θεάτρου λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἐκείσε, καὶ πάντων καταλαμβάνειν τόπον ἀποδόντων, πληγαί τε ἐγίνοντο, καὶ ὦσαι καὶ τραύματα. τοῦτο κωλύσαι βουληθέντες οἱ περιεσῶντες τῆς Ἀθηναίων, ὠνητοὺς ἐποιήσαντο τοὺς τόπους. καὶ ἔκαστον ἔδει διδόναι δύο ὀβολούς, καὶ καταβάν-

τα,

bant. Pacti enim fuerant, ſe communiter bellum & geſturos cum Athenienſibus: &, ſi aliud viſum eſſet, communiter compoſituros. Philippus autem jampridem cauſam contra eos quæritans, tum vero hanc nactus, bellum eis ut fœdifragis, & cum hoſtibus ſuis amicitiæ fœdere conjunctis, infert. Quare hi legatos Athenas mittunt ad petendum auxilium. Iis Demoſthenes patrocinatur & opem ferre jubet Olynthiis, quod in eorum ſalute ſit poſita ſecuritas Athenienſium. Nunquam enim Philippum, ſalvis Olynthiis, in Atticam venturum: Athenienſes autem facultatem habituros eſſe navigandi in Macedoniam, atque in ea gerendi belli. Sin urbs hæc à Philippo ſubacta fuerit, apertam eſſe viam regi ad invadendum Athenienſes. Negat autem Philippum tam ſuperatu eſſe difficilem, quam putetur: ut animos contra eum faciat Athenienſibus. Diſſerit etiam de pecunia publica: ſuadetque, ut à ſpectaculis ad militiæ uſum transferatur. Ac morem, quo Athenienſes quondam ſunt uſi, minus notum, explicari neceſſe eſt. Cum olim non ſaxeum eſſet apud eos theatrum, ſed ex ligneis tabulis coaſſatum, omneſque locum occupare properarent: & verberibus & vulneribus etiam interdum alii alios afficiebant. Quod Magiſtratus Athenienſium prohibituri, venalia fecerunt loca, ut nemo niſi binis

τα, δέαν ἔχειν. ἵνα ἢ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες τῷ ἀναλώμαπι λυπεῖσθαι, ἐκ τῶ δημοσίω λαμβάνειν ἕκαστον ἐπάχθη τοῦ δύο ὀβολούς· ἐπεδόθην μὲν ἓν τὸ ἔθος ἤρξατο. ἐξῆλθε δ' εἰς τοσοῦτον, ὥστε οὐκ εἰς τοῦτο μόνον ἐλάμβανον, ἀλλὰ ἁπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμοντο, ὅθεν κ' νῦν τὰς στρατείας ὀκνηρὰς κατέστηκε. πάλαι μὲν γὰρ στρατιώτου μισθὸν παρὰ τ πόλεως ἐλάμβανον. τότε δ' ἐν τ θεωρίαις κ' τ ἑορταῖς οἶκοι μένοντες, διενέμοντο, τὰ χρήματα. οὐκ ἦν ἓν ἦν ἤθελον ἔξιέναι κ' κινδυνεύειν· ἀλλὰ κ' νόμον ἔθεντο νῦν θεωρικὸν τοῦτον χρημάτων, θάνατον ἀπειλοῦντα τῷ γράψαντι μετατιθῶναι ταῦτα εἰς τ ἀρχαίαν τάξιν, κ' ψευδῆ στρατιωτικά. διὸ ὁ Δημοσθένης εὐλαβῶς ἀπέστη τῆς νῦν τότε συμβουλῆς· κ' ὑπερωτήσας ἑαυτὸν, ὅπου ὑμῖν γράψει ταῦτα εἰς στρατιωτικά; ὁπόφερει, μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε· τοσαῦτα μὲν νῦν θεωρικῶν. διείλεκται δ' ὁ ῥήτωρ κ' νῦν πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξιῶν αὐτοὺς στρατεύειν, κ' μὴ διὰ ξένων, ὥσπερ εἰώθεσαν, ποιεῖσθαι τ βοήθειαν. τοῦτο γὰρ αὐτοῖν ἐν ἔφη εἶναι τὰ πράγματα ἀπόλλυσι.

Ἀντι

obolis numeratis, ad ſpectandum admitteretur. Ne vero pauperes eo ſumptu premi viderentur; conſtitutum fuit, ut à publico bi-nos illos obolos quiſque acciperet. Quæ conſuetudo inde orta, eo uſque proceſſit, ut non eo nomine duntaxat acciperent, ſed prorſus omnem pecuniam publicam diſtribuerent. Unde etiam ad militiam ſegnes facti ſunt. Quam enim pecuniam olim propter expeditiones è publico in ſtipendium accipiebant; eam iam in ſpectaculis & feſtis domi partiebantur. Nolebant igitur jam egredi, & ſubire periicula: ſed & legem ſciverant de theatrali hac pecunia, quæ mortem minitaretur ei qui autor eſſet, ut ea in veterem ordinem reponeretur, fieretque militaris. Quare Demoſthenes caute hanc conſilii partem attingit, ſeque ipſe interrogans, Tune jubes, ut hæc militaris fiat? reſpondet, Minime vero equidem. Atque hæc de theatrali pecunia. Diſſerit Orator etiam de urbanis copiis: ipſis civibus eſſe militandum, non, ſicuti ſolebant, per milites peregrinos opem ferendam cenſens, eam enim cauſam eſſe aſſerit, cur res male geratur.

Arbi-

Ἀνὴ πολλῶν ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἐλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν ἦν ὅτου τὸ μέλλον ζημιοῦσθαι τῇ πόλει, περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτι τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, φανήσεται σαφῶς ἐξετάσαντι ἑκάστου τὴν βουλομένων συμβουλεύειν. ἐγὼ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει, τοῦτο ἂν εἰκότως λάβοιτε· ἀλλὰ καὶ τῶν ὑμετέρων τύχης ὑπολαμβάνω, πολλὰ τὴν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἑνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν. ὥστ' ἐξ ἁπάντων ῥᾴδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν γίγνεσθαι· ὃ μὴν ἥν παρὼν χαιρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μονονουχὶ λέγει φωνῇ ἀφιεὶς, ὅτι τὴν παραγιγνομένων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀνυπευθύνου ὄντων, εἴτ' ὦν σωτηρίας αὐτὴν φροντίζετε, ἡμεῖς δ' ἂν εἰδεῖ' ὅτιπερά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον περὶ αὐτά. ἔστι δὴ τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν, καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθένδε βοηθήσητε, καὶ μὴ πάσχητε ταὐτόν, ὅπερ καὶ πρότερον· πρεσβείαν δὲ πέμψειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ, καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν. ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δεῖν μὴ παυόμενον ὧν, καὶ δεινὸς ἀνθρώπου πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἰκὼν, ἡνίκα ἂν τύχῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν (ἀξιόπιστον δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο) τὰ δ' ὑμᾶς διαβάλλων, καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ὑμετέραν, πρόφασιν καὶ παραπάσματά τι τῶν πραγμά-

των

ARbitror vos, Athenienſes, eam rationem magnæ pecuniæ prælaturos, quâ explicetur, quid in hoc negotio futurum ſit è republica, de quo nunc deliberatis. Quod cùm ità ſit, æquum eſt, ut ultrò & alacriter, eos qui conſilium dare volunt, audiatis. Neque enim, ſi quid utile meditatus aliquis attulerit, id audire ſoùm, amplectique licebit: ſed illud etiam veſtræ fortunæ eſſe puto, ut multa opportuna dictu, ſubitò nonnullis in mentem veniant. Quamobrem ex omnibus facilè vos utilia deligetis. Tempus certè quidem hoc, Athenienſes, tantùm non editâ voce loquitur, vobiſmet ipſis eſſe curam rerum illarum ſuſcipiendam, ſi modò eas conſervare ſtudeatis. Nos verò neſcio quomodo mihi eſſe videmur erga illas animati. Sunt autem quæ mihi quidem videantur, hæc; & auxilia iam eſſe decernenda, & quàm celerrimè eſſe pparandum bellum, ut hinc opem feratis, & non idem admittatis, quod etiam priùs: & egatos mittendos eſſe, qui hæc dicant, & ebus interſint. Nam hoc maximè timendum ſt, ne Philippus (ut eſt homo callidus, & n rebus gerendis acer) partim concedendo, bi res ità tulerit, partim minitando (qua quiem in parte non immeritò illi fides habebiur) partim nos & abſentiam noſtram criminando, de ſumma rerum intervertat aliquid,

&

των· ὃ μὲν ἀλλ' ὅπερ εἰκὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὅπερ δυσμαχώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν· τὸ γὰρ ἓν πάντων ἐκεῖνον, ἕνα ὄντα κύειον, καὶ ῥητῶν, καὶ ἀπορρήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν, καὶ δεσπότην, καὶ τυράννου, καὶ πάντα καθ' αὑτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ καιρὸν προστεθῆναι, πολλῷ προέχει· πρὸς δὲ τὰς καταλλαγὰς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτο δημοσίᾳ πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γὰρ ὅτι τοῖς Ὀλυνθίοις, ὅπου νῦν ἃ προὔδοξεν, ἀφ' ἑκάστου μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἵνα μὴ ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς παρεῖσ' ὃ καὶ ἔσωσιν, ἀπ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν, καὶ Πυδναίων τοὺς ἐκπεφευγότας. καὶ ὅλως ἄπιστον οἶμαι τοῖς πολίταις ἡ τυραννὶς, ἅμα τε, κἂν ὁμοίαν χώραν ἔχωσι. ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τάλλ' ἃ προσήκει πάντα ἐνθυμουμένους, φημὶ δεῖν ἐπιτελῆσαι, καὶ παρεσκευάσθαι, καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἴπερ ποτε, καὶ νῦν· χρήματα εἰσφέροντας προθύμως, καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας, καὶ μηδὲν ἐλλείποντας· ἁπλῶς γὰρ λόγου, ἁπλῆς σκῆψις ἔστ' ὑμῖν τοῦ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐπιτελεῖν, ὑπολείπεται. νυνὶ γὰρ ὃ πάντες ἐφθονεῖτε, ὡς Ὀλυνθίους ἐκπολεμοῦσαι δεῖ Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, καὶ ταῦτα, ὡς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ὑμῶν πεισθέντες ἀνείλον-

του

& ad ſeſe transferat. Verùm illud peropportunè cadit, Athenienſes, ut quod ſummo Philippi rebus præſidio eſt, idem vobis vel utiliſſimum ſit. Nam quòd is unus omnia & arcana & aperta moderarur, ac ſimul & dux eſt, & dominus, & quæſtor, & ipſe ubique adeſt exercitui, ad res bellicas celeriter & tempeſtivè conficiendas multum quidem valet; ſed pacificationi, quam cum Olynthiis facere cupit, adverſatur. Neque enim obſcurum eſt Olynthiis, hoc agi bello non exiſtimationem ſuam, aut agri partem, ſed excidium patriæ & ſervitutem: norunt etiam quomodo cum Amphipolitis egerit, qui urbem ei dediderunt: & cum Pydnæis, qui urbe receperunt. Denique tyrannis, meâ quidem ſententiâ, Reſpublicæ nihil habere fidei debent, præſertim finitimis. Quæ cùm ità eſſe intelligatis, Athenienſes, cætera quæ decent omnia, vobis cogitanda eſſe affirmo, ut velitis & excitemini, bellóque ſi unquam, nunc certè maximè incumbatis: nec pecuniam tantùm promptè conferatis, ſed & ipſi militetis, nec in vobis quicquam deſiderari patiamini. Nulla enim jam ratio vobis, nulla excuſatio, quo minùs officio fungi velitis, relinquitur. Nam quod omnes jactabatis, Olynthios in Philippum eſſe concitandos, id ultrò nunc accidit, eâque ratione quâ maximè vobis expediat, nam ſi veſtro impulſu bellum

το τὸν πόλεμον, σφόδρα οἱ Σύμμαχοι, καὶ μέχρί τε ταῦτ' ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δ' ἐκ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς ἡμῖν ἔχθραν αὐτοὺς ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν, ἔχειν. δεῖ δὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρασκευασαμένους ἀφεῖναι, καὶ παθεῖν ταὐτὸν, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε. οἱ γὰρ, ὅτ' ἦκομεν Εὐβοεῖσι βεβοηθηκότες, καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολῆτ' Ἰφικράτη καὶ Στρατοκλῆς ὅτι τοτὲ μὲν βῆμα, κελεύοντες ὑμᾶς ἐκπλεῖν, καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, ἣ αὐτοὶ παρεῖχόμεθ' ἡμεῖς καὶ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ἣν ὑμεῖς τ' ἐν Εὐβοίᾳ σωτηρίαν. εἶχεν ἂν Ἀμφίπολιν τότε, καὶ πάντων ἦν μὴ ταῦτα ἂν ἦτε ἀπολαγμῶν προηγμάτων· καὶ πάλιν ἡνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Παγασαὶ, πάλλα (ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατρίβω) πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἑνὶ τῷ προτέρῳ προθύμως, καὶ ὡς προσῆκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοῖς, ῥᾳόνως καὶ πολὺ παπεινοτέρῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν ἀνὴρ προϊέμενοι, τὰ δ' μέλλοντα αὐτόματα οἰόμενοι σῴσειν καλῶς, καὶ ἠυξήσαμεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἡμεῖς καὶ κατεσκευάσαμεν τηλικοῦτον, ἡλίκος οὐδεὶς πώ βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας. νυνὶ δ' καιρὸς ἦκε τίς; σαφῶς, ὁ τῆς Ὀλυνθίων αὐτόματος τὴν πόλιν, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῆς προτέρας ἐκείνων.

καὶ

bellum ſuſcepiſſent, ſocii fortaſſe parum firmi, atque ad tempus in ea ſententia fuiſſent. Quoniam autem eum ob illata ſibi crimina oderunt: firmas eos probabile eſt cum eo, propter ea quæ & metuunt & perpeſſi ſunt, gerere inimicitias. Quare non negligenda eſt talis oblata occaſio, neque committendum, ut idem vobis accidat, quòd ſæpè jam priùs accidit. Si enim vos, cum defenſis Euboœenſibus rediremus, atque Hierax & Stratocles Amphipolitæ, hoc ſuggeſtu conſcenſo, vos ſolvere, atque oppidum in fidem accipere juberent, pari ſtudio privatis rationibus noſtris conſuluiſſemus, ac ſalutem Euboœenſium tutati eramus, & Amphipolim tum obtinuiſſetis, & omnibus quæ deinde ſecuta ſunt negotiis, fuiſſetis liberati. Rurſus, cum Pydnam, Potidæam, Methonen, Pagaſas, cætera (ne ſingulis commemorandis immorer) obſideri nunciaretur: ſi tum harum urbium vel unius primæ, alacriter, & ut decuerat, opem tuliſſemus, ipſi faciliore & multò humiliore nunc uteremur Philippo. Nunc dum præſentia ſemper amittimus, & futura ſuâ ſponte ſe rectè habitura opinamur: & auximus, Athenienſes, Philippum nos, & tantum effecimus, quantus nemo unquam fuit rex Macedoniæ. Nunc autem venit occaſio, quæ? hæc quam offerunt Olynthii ultrò civitati, nullâ priorum illarum deterior. Ac ſi

χὴ ἔμοιγε δοκεῖ τὶς ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογισὴς τῆς παρὰ τῶ θεῶν ἡμῖν ὑπαρχούσων κατασκευὴς, καὶ τῶν ἀκεχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλων ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν εἰχόντως. τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι χρὴ τὸν πόλεμον, τὴν ἡμετέρας ἀμελείας ἂν τις θείη δικαίως· τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι, πεφηνέναι τέ πινα ἡμῖν συμμαχίαν τούτων ἀνήρροπον, ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι τῆς παρ' ἐκείνων εὐνοίας, εὐεργέτημ' ἂν ἔγωγε θείμην. ἀλλ' οἶμαι, παροιμιῶδες ὄζειν, ὅτῳ χὴ πρὸς τὴν χρημάτων κτήσεως. ἂν μὲν γὰρ ὅσα ἂν τις λάβῃ, χὴ σώσῃ, μεγάλων ἔχει τὴν τύχην τῶν χάριν. ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συναναλωτὸς χὴ τὸ μεμνῆσθαι τῆς τύχης τῶν χάριν. χὴ πρὸς τὴν προαγμάτων ἕξιν. εἰ μὲν χρησάμενοι τοῖς χαιροῖς ὀρθῶς, καὶ εἰ σωθείη τι παρὰ τὴν θεῶν χρῆσιν, μεμνησόμεθα. πρὸς γὰρ τὸ τελευτῶν ἑκάστου τὴν προῦ παρεξάντων ὡς τὰ πολλὰ κείνεται. νῦν χὴ σπουδάζειν δεῖ τὴν λοιπῶν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φρονεῖν, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι, τῶν ὅτι τοῖς προαγμένοις ἀδοξίαν ἀποτείνωμεθα. εἰ δ' ὀκνήσομεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χὴ τάττειν τὸν ἀνθρώπινος, εἶτ' Ὀλυνθον ἐκείνων κατασκάψει. φροντίσατω τις ἐμοὶ, τί τὸ κωλύσειν ἔτ' αὐτὸν ἔσαι, βαδίζειν ὅποι βούλεται; ἆρά γε λογίζεταί τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χὴ θεωρεῖ τὸν τρόπον, ὃν ὃν μέγας γέγονεν, ἀδεγὴς ὢν τὸ κατ' ἀρχὰς Φίλιππος;

quis (ut mihi quidem videtur) liberalitatem erga nos divinam recte æstimet: is tametsi multa non ità sint ut deberent, magnam tamen diis gratiam sit habiturus: ìque jure ac meritò. Nam quòd multa bello amisimus, id negligentiæ nostræ acceptum referre jure possis. Quod autem neque olim hoc factum, & ostensa jam nobis est quædam societas, quæ sit cladibus hisce depellendis, modò uti velimus, divinæ benevolentiæ beneficium equidem interpretor. Sed perinde sit scilicet, ut & in paranda pecunia: si quis eam quam acceperit etiam servarit; magnam habet fortunæ gratiam. Sin imprudens consumserit, unà consumsit & accepti à fortuna beneficii memoriam. Sic etiam in rebus gerendis: qui occasionibus usi non recte sunt, ii tametsi boni quippiam divinitus obtigit, haud meminerunt. Ex ultimo enim eventu, de iis quæ præcesserunt omnibus fit plerumque judicium. Quapropter vobis ea quæ restant, Athenienses, magnæ curæ esse debent: ut his vitiis correctis, impressam ob res sic administratas infamiæ notam exteramus. Quòd si hos quoq; homines destituerimus, Athenienses, atque ille Olynthum everterit: dicat mihi aliquis, quid restet, quod illum, quò minùs eat quò velit, remoretur? Nunquis vestrûm cogitat, Athenienses, & spectat, quemadmodum magnus evaserit, infirmus cùm esset initio, Philippus? primum

λιππου; τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβὼν, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτίδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἶτα Θετταλίας ἐπέβη, μετὰ ταῦτα Φεραὰς, Παγασὰς, Μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἐβέλετο συνταξάμενος τρόπον, ὥχετ' εἰς Θρᾴκην· εἶτ' ἐκεῖ τοὺ μὲν ἠβιάλωσεν, τοὺ δ' ἠναγκάσατο τῷ βασιλέως, ἠδέησε. πάλιν ῥώσας ἐκ ἐπὶ τὸ ῥᾳδιούμενον ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐθὺς Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησε. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας ἀπῆρε καὶ πρὸς Ἀργίλιβον, καὶ ὅπου τις ἂν εἴποι, παρελείπετο στρατείας. τί δ' ἦν, τίς ἂν εἴποι, ταῦτα λέγεις ἡμῖν νυνί; ἵνα γνῶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἴσθησθε ἀμείνω καὶ τὸ προσέχειν ποιήσατον αἰεί τι τῶν πραγμάτων, ὡς ἀλυσιτελές· καὶ νῦν φιλοπραγμοσυνίαν, ἣ πρὸς ἅπαντας χρῆν, καὶ ζυζῆν Φίλιππον, ὑφ' ἧς ἐκ ἔστιν ὅπως ἀναπήσας τοῖς παροῦσιν ἡσυχάσει σήσει· εἰ δ' ὁ μὲν, ὡς αἰεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν ἐγνωκὼς ἔστι· ἡμεῖς δ' ὡς ὑβλινὸς ἀπλησθεὶς ἐρρωμένως τῶν πραγμάτων, σκοπεῖσθε εἰς τί ποτε ἐλπὶς ταῦτα τελευτήσει. πρὸς θεῶν, τίς ὕπως εὐήθης ὑμῶν ἐστὶν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ, τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἥξοντα, ὃν ἀμελήσαντες; ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γνησίως, δέδοικα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ἀνὴρ τρόπον ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥᾳδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον, ὕστερον καὶ τὴν ἀρχαί-

mum Amphipoli captâ, poſtea Pydnâ, mox Potidæâ, denique Methone, poſtremò Theſſaliam invaſit. Demum, cùm Pheras, Pagaſas, Magneſiam, omnia ſuo arbitratu compoſuiſſet, in Thraciam abiit. Deinde ibi regibus aliis ejectis, aliis conſtitutis, in morbum incidit, ex eo paululum recreatus, non ad ſocordiam ſe deflexit, ſed ſtatim Olynthios eſt aggreſſus. Ejus autem in Illyrios & Pæones, & adverſus Arymbam, & quò non? prætereo expeditiones. Quid ergò, inquiet aliquis, iſta nobis commemoras nunc? Utrumq; ut cogniſcatis, Athenienſes, & ſentiatis, tum projicere ſingulatim ſemper aliquid rerum, quàm non expediat: tum perpetuam in rebus gerendis alacritatem, quâ erga omnes Philippus utitur: præ qua fieri non poterit, ut rebus geſtis contentus, in ocio ſe contineat. Qui ſi in ea ſententia erit, ut augendo ſemper opes ſuas, & gloriam augendam cenſeat, nos autem nullius rei curam conſtanter & ſeriò ſuſcipiemus: conſiderate, quem tandèm harum rerum exitum fore ſit ſperandum. Quis veſtrûm, per Deos, adeò ſocors eſt, qui neſciat bellum indè ad nos venturum, ſi neglexerimus? Verùm id ſi fiat, vereor, Athenienſes, nè quemadmodum ii, qui temerè pecuniam magno fœnore mutuò ſumunt, atque illâ pauliſper locupletati, pòſt etiam patrimoniis evertuntur: ſic & nobis ſegnitiem noſtram

ἀρχαίων ἀπέστησαν· ὥστε καὶ ἡμεῖς ἂν ὑπὸ πολλῷ φανερῶς ἐρραθυμηκότες, καὶ ἅπαντα τοῖς ἡδέως ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ, ὧν οὐκ ἠβουλόμεθα, ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἐλθοῦσιν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν τοῖς τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ. Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἴσως φήσαι τις ἂν ῥᾴδιον καὶ παντὸς ἔξω· τὸ δ' ὑμῖν τῶν παρόντων, ὃ, τι δεῖ πράττειν ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' ἔξω συμβάλλω. ἐγὼ δ' οὐκ ἀγνοῶ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ', ὅτι πολλάκις ὑμεῖς ὑπὸ τοὺς αἰτίους ἀμαθοῦς τοὺς ὑστάτους τοῖς τῶν πραγμάτων εἰσπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἂν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ· ἐμοὶ οἶμαί γε δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοπεῖν, ὑποπτεύεσθαι, τοῖς εἰλαδόσι, τοῖς ὦν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι. Φημὶ δὴ δι' ἧς βοηθητέον ἔξω τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, πρῶτε τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίοις σώζειν, καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν· καὶ τὴν τῶν ἐκείνων χώραν κακῶς ποιεῖν, καὶ στέρεσθαι καὶ στρατιώτας ἑτέρους. εἰ δ' ἄρα τούτων ὀλιγωρήσετε, ὀκνῶ μὴ ὑστερῶ ὑμῖν ἡ στρατεία γένηται. εἶτα δὲ ὑμῖν τὴν ἐκείνων κακῶς ποιούντων, ὑποκειμένας τοῦτο, Ὀλυνθον παρασκεύασθαι, ῥᾳδίως· ὅτι τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖ. εἶτε βοηθήσαντων μόνον ὑμῖν εἰς Ὄλυνθον, ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι, προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, καὶ τείσεται τῷ χρόνῳ τὸ πολιορκηθῆναι. δεῖ δὴ πολλὴ καὶ δικὴ τὴν βοήθειαν ἔξω. Καὶ τοῖς μὲν τῆς

βοη-

magno conſtitiſſe appareat: & dum ad voluptatem omnia referimus, in eam tandem neceſſitatem veniamus, ut multa, eáque gravia ferenda ſint, quæ facere noluimus hactenus, déque agro noſtro ſit dimicandum. Ac reprehendere quidem, dixerit forſan aliquis, eſſe facile, & cujuſvis: quid autem de his rebus ſtatuendum ſit pronunciare, id eſſe conſiliarii. Ego verò, quanquam illud non ignoro, ſæpe vos non iis qui ſunt in culpa, ſed his, qui poſtremi ſententiam dixerint, iraſci, ubi quid ex ſententia non evenerit: non tamen arbitror meæ privatæ ſalutis ità habendam eſſe mihi rationem, ut quicquam diſſimulem, quòd è re veſtra futurum eſſe ducam. Cenſeo igitur, duobus vos oportere modis rebus ſuccurrere: tum urbes Olynthiorum tuendo, & milites, qui id agant mittendo: tum regnum ejus vaſtando, & triremibus & militibus aliis. Quòd ſi alterutrum neglexeritis, vereor nè irrita ſit futura expeditio veſtra. Sive enim agrum ſuum à vobis diripi vexarique paſſus, ipſe interim Olynthum ſubegerit: facilè, domum reverſus, ſua defendet, ſive præſidia vos duntaxat Olynthum miſeritis: videns rem domi in tuto eſſe, aſſidebit & ducet bellum, & mora obſidionis eos ſuperabit. Auxilia igitur & magna & bipartita eſſe oportet. Ac de auxiliis hæc ſtatuo. Quod autem ad pecuniam

βοηθείας ταῦτα γιγνώσκω· δεῖ γ' χρημάτων πόρω, ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν ὅσα οὐδενὶ πω ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά. ταῦτα γ' ὑμεῖς ὅπως, ὡς βούλεσθε, λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου. εἰ γ' μὴ, προσδεῖ· μᾶλλον δ' ἅπαντος καὶ ἐνδεῖ τοῦ πόρου. τί οὖν, ἄν τις εἴποι, ζῶ γεφύρεις ταῦτ' ἔστι στρατιωτικά; νὴ Δί', ἐκ ἔγωγε. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν καταστήσασθαι, καὶ ταῦθ' ἱππικὰ, καὶ μίαν ζωὴν ταξιν εἶναι, τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν, καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα. ὑμεῖς γ' ὅπου πως ἄνδρα προσλάβητε λαμβάνεσθε εἰς τὰς εὐπρεπείας· ἔστι δ' ἴσως οὐ νῦν οἶμαι πάντας εἰσφέρειν, ἀν πολλῶν δέῃ, πολλά· ἀν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ γ' χρημάτων, καὶ ἀνδρὸς τούτων οὐδὲν ἔστι χωρὶς τοῦ δέοντος. λέγουσι γ' καὶ ἄλλοι πάντες πόρους· ὧν ἕλεσθε, ὅσοι ὑμῖν ἂν ζυμφέρειν δοκῇ καὶ ἕως δεῖ χωρὶς, ἀνταλάβεσθε τοῦ προσόδων. ἄξιον δὲ ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι, τὰ πράγματα ἐν ᾧ καθέστηκε νῦν τὰ Φιλίππου. ὅτε γὰρ, ὡς δοκεῖ καὶ φησέ τις ἂν, μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, ἐυτραπῶς δ' ἂν ὡς κάλλιστα αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχοι· ὅτ' ἂν ἐξολωλέκει ἡ πόλεμόν πόλε τὸν ἐκείνου, εἰ πολεμεῖν ᾠήθη δεῖσειν αὐτόν· 'νῦ' ὡς ὅπου ἂν ἅπαντα, τότε ἦλπιζε τὰ πράγματα ἀνευρήσεσθαι, κἄτα διέφθειρεν· τοῦτο γ' πρῶτον

αὐτὸν

niam comparandam attinet, eſt, Athenienſes, pecunia vobis, eſt, quanta omnium mortalium nemini, militaris: eam verò vos ſic ut vultis capitis. Quam ſi militantibus reſtitueritis: nullo erit opus commeatu. Sin minùs; opus erit, vel nullus potiùs ſatis erit commeatus. Quid igitur, dicat aliquis: túne autor es, ut ea ſit militaris? Ego verò nequaquam. Ego enim conſcribendum exercitum cenſeo, & hanc pecuniam eſſe debere militarem, & unam eſſe rationem, eandem & faciendi & accipiendi quæ oporteat. Eam verò vos ità capitis, ut feſta celebretis, & res ferè nullas geratis. Reliquum igitur id eſt ſcilicet, ut omnes tributum conferant, ſi multis opus erit, multum: ſin paucis, parum. Omnino certè pecuniis eſt opus, nec ſine his quioquam poteſt ritè adminiſtrari. Indicant etiam alias alii parandæ pecuniæ vias: è quibus eam vos eligetis, quæ maximè conducere videbitur: & rerum curam, dum occaſio adeſt, ſuſcipietis. Illud etiam eſt operæ pretium cogitare & reputare, quo in loco nunc ſint res Philippi. Neque enim (ut videatur & dici poſſit, re non non ſatis conſideratâ) ſtatus ejus hoc tempore præclarus eſt, aut pulcherrimus. Neque intuliſſet ille hoc bellum unquam, ſi gerendum fore cenſuiſſet. Nam, tum primo ſtatim impetu ſe omnem rem confecturum ſperabat: quâ ſpe fruſtratus eſt. Hoc igitur primum

αὐτὸν παράτλη, παρὰ γνώμην γιγνόμ, καὶ πολλὴν ἀδυμίαν αὐτῷ παρέχει. εἶτα τὰ τῆς Θετταλῶν· ταῦτα γὰρ ἄπαντα μᾶλλον ἦν ἀλλότρια φύσει, καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις. κομιδῇ γ' ὤστε ἴδοι, καὶ ἔστι νῦν τοῦτο. καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπιστεῖν αὐτὸν εἰσὶν ἐψηφισμένοι. καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. ἥκουσι γ' ἔγωγέ τινων, ὡς καὶ τοὺς λιμένας, καὶ τὰς ἀγορὰς ἐπὶ δώσοιεν αὐτῷ καρπώσασθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τῆς Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δεῖ διοικεῖν, ὃ Φίλιππον λαμβάνειν. ἂν δ' τούτων ἀποστερηθῇ τῆς χρημάτων, εἰς ξενον κομιδῇ τὰ τῆς ξυφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταζήτεῖαι. ἀλλὰ μὴν τόν γε Παίονα, καὶ τὸν Ἰλλυειὸν, καὶ ἁπλῶς τούτους ἅπαντας, ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους εἶναι ἂν, καὶ ἐλευθέρους, ἢ δούλους ἔχειν. καὶ γὰρ ἀνδρεῖς τῷ καταλύειν τινός εἰσι. καὶ ἄνθρωπος ὑβριστὴς, ὡς φασι· καὶ μὰ Δί' ἴσως ἄπιστον ἴσως. Τὸ γὰρ εὖ πεπράτειν παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀτοπωτὴν τῷ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται. ὅπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγαθὰ τῷ κλύσαντι χαλεπώτερον εἶναι. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκμὴν τὴν ἐκείνου χαρὰν ὑμέτερον νομίσαντας, ἐπίμους ζωμένους τὰ πράγματα, καὶ προσβουλεύοντες ἐφ' ἃ δεῖ, καὶ στρατευομένους αὐτοὺς, καὶ παρεξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, ὅτι Φίλιππος λάθοι καθ' ἡμῶν τοιαύτην χάριν, καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν

αὐτὸν

primum illum turbat, cùm præter exſpectationem evenerit, & magnam illi movet ægritudinem. Deinde motus etiam Theſſalorum. Nam hi quidem naturâ nimirum & ſemper omnibus mortalibus infidi fuerunt. Quales autem ſunt, tales eos nunc & ille cum primis experitur. Decreverunt enim Pagaſas ab eo repoſcere, & Magneſiam muniri vetuerunt. Præterea quoſdam audivi ego, qui dicerent, non conceſſuros ei Theſſalos poſthac portoriorum & vectigalium uſum fructum: quod Theſſalorum reſpublicas indè ſuſtentari, non ea intercipi à Philippo oporteat. Quâ pecuniâ privatus ſi fuerit, in arctum admodum ei ſtipendia peregrini militis redigentur. Jam Pæonem & Illyrium, cæteros deniq; omnes exiſtimandum eſt, ſui juris & liberos, quàm ſervos, eſſe malle. Inſueti enim ſunt cuiquam parere per omnia: & homo importunus eſt, ut aiunt, neq; profectò id incredibile fortaſſis eſt. Nam res ſecundiores quàm par eſt temeritatis occaſionem incautis præbent. Quare ſæpe videtur parta tueri bona eſſe difficiliùs quàm parare. Statuetis igitur, Athenienſes, incommoditates illius veſtras eſſe commoditates, & occaſionem ſtrenuè urgebitis: nec legatos duntaxat mittetis quò mittendi ſunt, ſed & ipſi militabitis, & alios omnes concitabitis. Nam ſi Philippo talis contra nos daretur opportunitas, & bellum propè noſtros fines orire-

αὐτὸν οἴεσθ' ἑτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν; εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ, μηδὲ ἃ πάσχειτ' ἂν, εἰ φύγοι τ' ὀφεῖν, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε; Ἐπὶ τίνι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω, ὅπου νῦν αἵρεσίς ὄζιν ὑμῖν, πότερον ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν, ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον· ἐὰν γὰρ ἀντέχῃ τὰ περὶ Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε, καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι· ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι; μὰ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ἦ, καὶ ζωγισθαλεῖν ἑτοίμως. ἀλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἷοί τε ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσητε ὑμεῖς. ἢ ἄλλος τις; ἀλλ' ὦ πόποι, ἀνὴρ βουλήσεται. τὴν ἀποπομπὸν μὲν τ' ἂν εἴη εἰ ἃ νῦν ἄνοιαν ὀφλισκάνων ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυναθεὶς μὴ ποιῆσει. ἀλλὰ μὴν ἥλικά γ' ὄζι τὰ διαφορά, ἐνθάδε ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου ποιεῖσθαι ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοῦ τριάκοντα ἡμέρας μόνας ἔξω χωρεῖν, καὶ ὅσα ἀνάγκη, στρατοπέδῳ χρωμένους, τὴν ὁπὴν ἢ χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ πολεμίου λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν, ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν περὶ τοῦ πόλεμον δεδαπάνηται. εἰ δ' αὖ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιωθήσεσθαι; καὶ ποῦσίσαι ἢ ὕβρεις, καὶ ἐπὶ ἢ τῶν πεπραγμάτων

riretur: quàm cupidè putatis eum in nos invaſurum? Et non pudeat vos, ſi nec ea quæ ferretis, ſi poſſet ille, datâ occaſione facere audeatis? Præterea nè hoc quidem vos prætereat, Athenienſes, nunc optionem dari vobis, utrùm vos illic oporteat bellum gerere, an apud vos illum? Si enim Olynthiorum opes manſerint incolumes, vos illic pugnantes, cùm illius regnum vaſtabitis, tum ſecurè hâc veſtrâ terrâ fruemini. Sin illa Philippus occupârit, quis eum porrò huc ire prohibebit? Thebani? nè ſit dictu acerbius, etiam expeditè unà irrumpent. An Phocenſes? qui nè ſua quidem ſine veſtris auxiliis tueri poſſunt. Aut alius quiſpiam? At hercule nolet. Omnium certè abſurdiſſimum fuerit, ſi, quæ nunc, etiam cum ſtultitiæ reprehenſione, tamen eloquitur, ea datâ poteſtate non faceret. Quantum autem interſit, hîc an illic bellum geratur, verbis nihil opus eſſe arbitror. Si enim oporteret vos ipſos triginta duntaxat dies foris eſſe, & quæ alenda ſunt exercitui, è noſtri agri proventibus petere (ſi nullus inquam hoſtis in eo verſaretur) id damnum quod ii veſtrum, qui agros colitis, facerent, majus fore totius belli ſuperioris impenſis arbitror. Quòd ſiquæ hoſtiles copiæ venerint, quantæ clades erunt metuendæ? Accedet protervitas, atque inſuper ipſius rei dedecus,

των αἰχμών, ἐλπιμᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς
γε Ϛφφεσι. Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ Ϛωμιδεῖν
τας ἅπαντας βοηθεῖν, καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε
τὸν πόλεμον. τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ἐκ τῆς
πολλῶν ὧν καλῶς πεποιήκασιν, μικρὰ
ἀναλίσκοντες, τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς.
τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τῷ τῆς πολεμικῆς
ἐμπειρίαν ἐν τῇ τῆς Φιλίππου χώρᾳ κτη-
σάμενοι, φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκροκλι-
ηῶνται. τοὺς δὲ λέγοντας, ἵν' αὐτῶν πεπο-
λιτευμένων αὐτοῖς εὐθυῶναι ῥᾴδιαι ἡγῶν-
ται. ὡς ὁποῖ' ἄττ' ἂν ὑμᾶς δεήσῃ πε-
πραγμένα, τοιαῦτα κειται καὶ τῶν πεπρα-
γμένων αὐτοῖς ἔστωσαν. χρησταὶ δὴ καὶ παλὶ
ἐνεκα.

---

cus, quod nullo minus est detrimento, sanis quidem hominibus. Quare omnia hæc in conspectu habere, atque universi adjuvare, & bellum illuc amoliri debent: divites, ut, pro multis, quæ Deum benignitate possident, pauca impendentes, reliqua securè teneant: juvenes, ut in Philippi regno parta bellandi peritia, terribiles incolumis patriæ custodes fiant: Oratores, ut in reddendis rationibus administrationem suam facilè tueri possint. Nam ut eæ res erunt, quæ vobis evenient: ità & vos de actis eorum judicabitis. Quæ utinam bonæ sint, & officio fungantur omnes.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ὀλυνθιακὸς Δεύτερος.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Ὀλυνθιακῆς Λόγου β'.

Προσήκαντο μὲν τὴν πρεσβείαν τὴν Ὀλυνθίων οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κελεύσασι· μέλλουσι δὲ πρὸς τὴν ἔξοδον, καὶ λεδίασιν ὡς δυσπολεμήτου ὄντος τοῦ Φιλίππου· παρῆσαν δ' ὁ Δημοσθένης, πειρᾶται θαρσύνειν τὸ δῆμον, ὑποδεικνὺς ὡς ἀδεινὰ τὰ τοῦ Μακεδόνος πράγματα· καὶ γὰρ τοῖς Συμμάχοις ὑποπτον αὐτὸν εἶναί φησι, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν οὐκ ἰσχυρὸν· τοὺς γὰρ Μακεδόνας ἀδυνεῖς εἶ καθ' ἑαυτούς.

Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι τὸ παρὰ τὴν δόξαν τῶν ξύνοιαν φανερὸν γενόμενον τῇ πόλει· οὐχ ἥκιστα δ', ἐν τοῖς παρεῖσι πράγμασι. τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσαντας Φιλίππῳ νενικῆσθαι, καὶ χώραν ὅμορον, καὶ δυνάμιν πεκτημένους, καὶ, τὸ μέγιστον ἁπάντων, τὸν πρὸς ἡμᾶς πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὸν πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς ποιῆσαι μὲν ἀπὸ

εἶτα τῆς ἑαυτῶν παιδείας νομίζειν ἀνάξιον εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ παντὶ παντὸς ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτοὺς, ὅπως μὴ χείρους δεῖ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξωμεν τῆς ὑπαρχόντων· ὃς ἔστι τῆς αἰσχρῶν, μᾶλλον δὲ τῆς αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἡμῶν ποτε κύριοι, φαίνεσθαι φεύγοντας, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευαζόντων συμμάχων τε καὶ χωρῶν. Τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φιλίππου ῥώμῃ διεξιέναι, καὶ διὰ τούτων τῆς λόγων φεύγειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς, οὐκ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. διὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ' ὅσα ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν τινὰ, ἡμῖν δ' οὐκ καλῶς περαίνεσθαι. ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τῆς ἀξίαν πεποίηκε τὰ αὑτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερον παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δ' ὅσῳ χείρονα τῶν προσῆκε κέκρησθε τοῖς πράγμασι, τοσούτῳ πλείονα αἰσχύνην ὠφλήκασιν. ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω· καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνδέχοιτ' ἂν μέγαν αὐτὸν ἰδοὶ χαλκοῦν ἑστηκότα, οὐκ παρ' ἐμοῦ. ὧν ἕν ἐκεῖνο μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δ' οὐκ ἔστιν προσῆκ' λαβεῖν, τούτων οὐκ νῦν ὀρθῶς οὐδὲ καιρὸν τοῦ λέγειν. ἃ δ' οὐκ χρεὼν τούτων ἔνι, καὶ βέλτιστον ὄζειν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καθ' ἑκάστην φαίνοιτ' ἂν ὀνείδη βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι. Τὸ

μὲν ἦν ὀπόρκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἀνδ τῶν τὰ πεπραγμένα διακρίνειν, λοιδορίαν εἶναι τῆς ἀν φήσεις κενὴν δικαίας· τὸ δ' πάνθ' ὅσα πέπρα χε διεξιόντα, ἐφ' ἅπασι τούτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέα λόγῳ συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθ· τοῦτ' ἐκεῖνον, ὃ τῷ καὶ ἀληθὲς ἐπάρχει, φαῦλον φαίνεσθ· καὶ τῷ, τοὺ ἐξηπατημένους ὡς ἀμαχόν τινα Φίλιππον, ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρεκρούσθη μέγας νῦν ἠυξήθη, καὶ πρὸς αὐτὸν ἥκει τὰ πράγματα αὐτῷ. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρα ἂν ἡγοῦμαι καὶ αὐτὸς φιλεῖν ἐμὲ καὶ θαυμαστὸν Φίλιππον, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα ἐώρων αὐτὸν ἠυξημένον· νῦν δ' θεωρῶν καὶ σκοπῶν εὑρίσκω, ὅτι μὲν ἡμετέραν συνήθειαν τὸ καθ' ἀρχὰς, ὅτε Ὀλυνθίους ἀπώλλυον πῦρ ἐνδένδε, βουλομένους ἡμῶν διαλαβεῖν, τὴν πόλιν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν, καὶ τὸ θρυλλούμενον πόρε ἀπόῤῥητον ἐκεῖνο κατασκάσειν, τοῦτο πεισαμένους· καὶ δ' Ὀλυνθίων φιλίαν μὲν ταῦτα, τὴν Ποτίδαιαν, ἣν ἡμεῖς εἴχομεν, ἐξελεῖν. καὶ τοὺς μὲν πρότερον ξυμμάχους ἡμᾶς ἀδικῆσαι, παραδόναι δ' ἐκείνοις. Θετταλοὺς δ' νῦν τὰ τελευταῖα, τὴν Μαγνησίαν παραδώσειν ὑπολαμβάνειν, καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον ὑπὲρ αὐτῶν πολεμήσειν ἀναλίσκεσθαι. ὅλως δ' οὐδεὶς ὅστις, ὅτῳ ἐπιφανήσεται ἐκεῖνος τὴν αὐτὴν χρησαμένων· πρὸς γὰρ ἐκάστων ἀνοίαν αἰεὶ τὴν ἀγνοοῦντων αὐτὸν ἐξαπατᾷ, καὶ προσλαμβάνων, ὅτ-

τως

πως ἠυξήθη. ὥσπερ ἓν δὲ τούτων ἦρθω μέγα, νῦν καὶ ἕνιοι συμφέρειν αὐτὸν ἑαυτοῖς ὠόντο τῷ πρέσβει, ὅπως ὀφιλῇ διὰ τοῦ αὐτοῦ τούτων τὰ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἑνεκα ἑαυτῶ ποιῶν ἐξηλέγχεται. χαιρὲ μὸν δὴ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππω τὰ πράγματα. ἢ παρῃτών τις ἐμοὶ, μᾶλλον ἢ ὑμῖν δεῖ πάτω, ἢ ὡς ἐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατημένοι, τὰ λοιπὰ πεδύσουσιν αὐτῷ· ἢ ὡς οἱ παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἀξίαν δεδεγμένοι θετταλοὶ, νῦν ἐκ ἂν ἐλευθέρου ἠθοιντο δεσμεῖν; καὶ μὰν ἔστι ὑμῖν ταῦτα μὲν ὅπως ἔχειν ἥξει, οἶεσθαι δὲ βία καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τὰ τὰ χωρία καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, ἐκ ὀρθῶς οἴεσθε. ὅταν μὲν γὰρ ἐν εὐνοίας τὰ πράγματα ζυσῇ, καὶ πᾶσι ταὐτὰ συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς, καὶ μένειν ἐθέλουσιν οἱ ἄν[illegible]· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τινὸς, [illegible]ος, ἰσχύσῃ, ἢ πρόφασις καὶ μὴ [illegible]ν πᾶσι πάντα ἀνεχαίτισε, καὶ διέλυσεν. ὃ γὰρ ἔζην, ἐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα, καὶ ὑπορκοῦντα, καὶ ψευδόμενον, ἁλόντα μὲν βεβαίαν κλῆσαι. ἀνθ' ἁπάντων τοιαῦτα εἰς μὲν ἅπαξ, καὶ βραχὺ χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γε ἤνθησεν ὅτι τοῖς ἁλοῦσιν, ἂν τύχῃ τοῦ χρόνου ἔφωρᾷ, καὶ πρὸς αὐτὰ καταῤῥεῖ. ὥσπερ γὰρ οἰκίας οἶμαι, καὶ πλοίου, καὶ τῶν ἄλλων τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα δεῖ· ὅπως καὶ τῶν πρόσ-

ξεων

ξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας ἔχῃ πεποίηκεν. τοῦτο γὰρ ἐκ ἔγωγ' ὧν τοῖς πεπραγμένοις φιλίππῳ. φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς ἅμα τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν· καὶ ὅπως τις λέγει, κάλλιστα, καὶ τάχιστα ὅτως ἀρέσκει μοι. τοὺς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἣ τοὺ μὲν δικαίως ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ. καὶ γὰρ οἶμαι εἰσὶν ἐψηφισμένοι Παγασὰς ἀπωτεῖν, καὶ τὴν Μαγνησίας λόγχας ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε μὲν τοίνυν τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρεσβεῖς, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἕξουσιν, ἐξηλυθότων ὑμῶν ἀξίως τῆς πόλεως, καὶ ὁμοίως ἐπὶ τοῖς πράγμασιν. ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, ματαιόν τι φαίνεται καὶ κενόν· μάλιστα δ' ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως. ὅσῳ γὰρ ἐπιμόσταται' αὐτῷ δοκεῖμοι ἐξεῖναι, τοσούτῳ μᾶλλον ἅπαντες αὐτῷ πολλῷ δ' πλεῖ μετάστασιν, καὶ μεγάλην δεικτέον ἡ μεταβολήν, εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἐτοίμως, εἴ τῳ τις ὑμῖν πρόσεστ' ἢ νῦν. κἂν ταῦτα ἐπιδείξησθε, ὡς πρόσεστι καὶ δεῖ, παραινῶ, καὶ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ ξυμμαχικὰ ἀθρόως καὶ ἁπλῶς ἔχοντα φανῆναι Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξεγερθῆναι. ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχή, ἐν μὲν πρόσθεν μέρει δέ τις ἦν ξυνεργός· οἷς ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ, πρὸς Ποτίδαιαν Ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο ξυναμφότε-

φότερον. νυνὶ δ' Θετταλοῖς νοσοῦσι, καὶ σπαράζουσι, καὶ τεταραγμένοις ὅπῃ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐσοήθησε. καὶ ὅπῃ τις ἂν, οἶμαι, σφοδρὴ καὶ μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ. αὐτὴ δ' καθ' αὑτὴν ἀδενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ὀζη μεστή. καὶ γὰρ ἔθος ἅπασι τύραννοι, οἷς ἄν τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσαιτο, τοῖς πολεμίοις, καὶ τὴν στρατείαις ἔτ' ὀπισθογενεστέραν αὐτῶν, ἢ κατὰ φύσιν, κατασκάλλειν ἑαυτῷ. καὶ γὰρ εἰδέναι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φιλίππου τε χαίρειν, καὶ τοὺς ἀρχομένους. ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ὀπάονεῖ, καὶ τοῦτο ἐζήλωκε, καὶ πεπήρηκε πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι παθεῖν, ἢ τὸ διαπεράσαι ταῦτα, ἃ μηδεὶς πώποτε ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς, δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ἡρημένος. τοῖς δ', ἢ μὲν φιλοτιμίας ἢ ἀπὸ τύπων ὁ μέτεστι κοπόμενοι δ' αἰεὶ τῆς στρατείας ταύτας ἢ ὄνω τε καὶ κάτω, λυποῦνται καὶ ζυνεχῶς πολυπραγμονοῦσι, ὅτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις, ὅτ' ὀπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, ὅθ' ὅσ' ἂν ποιήσωσιν ὅπως, ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες διαθέσεως κεκλεισμένων τῶν ἐμποδίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον. οἱ μὲν ἓν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππου, ἐπὶ τύπων ἂν τις σκέψαιτο ὑ χαλεπῶς. οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι, καὶ πιζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὡς εἰσὶ θαυμασοὶ καὶ συζκεκροτημένοι τὰ τῶν πολέμων. ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς ἐδαμῶς οἵου τε φιλίππου, ὑ-

δένων

ξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας ἔχῃ παρεσκεύκει. τοῦτο δ' οὐκ ἔγωγ' ὑμῶν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ. φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς ἅμα τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν· καὶ ὅπως πολλὰ λέγειν, κάλλιστα, καὶ πάγιστα ὅπως ἀρέσκει μοι. πρεσβεῖς δ' Θετταλοὺς πρεσβεύειν πέμπειν, ἢ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δ' παρέξωσι. καὶ γὰρ ὑμῶν εἰσιν ἐψηφισμένοι Παγασὰς ἁπάντων, καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. Σχοπεῖσθε μὲν τοίνυν τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐρεῖσθε μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρεσβεῖς, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δείκνυσθαι ἔξεσθε, ἐξηλυδότων ὑμῶν ἀξίως τῆς πόλεως, καὶ ὅλως ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις. ὡς ἅπασι μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πεπραγμένα, ματαιόν τι φαίνεται καὶ κενόν· μάλιστα δ' ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως. ὅσῳ γὰρ ἐπιμόνως αὐτῷ δοκοῦμεν πεπολεμῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἅπαντες αὐτῷ πολλῶν δ' τῶν μετάστασιν, καὶ μεγάλων δεικτέον ἐστὶ μεταβολῶν, εἰσφερόντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἐπιμόνως, εἴ πῃ τι ὑμῖν προσέξει καὶ νῦν. κἂν ταῦτα ἐπιδείξησθε, ὡς προσήκει καὶ δεῖ, παραίνεσιν, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσφαλῶς καὶ ἀπόρθητα ἕξετε φανήσεσθαι Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξεργάσεσθε. ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ, ἐν μὲν προσθήκης μέρει ἐστί τις ἐκείνῳ· οὐ γὰρ ἦρξέ ποθ' ὑμῶν οὐδὲ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ, πρὸς Ποτίδαιαν Ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότε-

φόπιεγν. νωὶ ἢ Θετ[illegible]μοῖς νοσοῦσι, καὶ φασιάζωσι, καὶ τεταραγμένοις ὅπι τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησε. καὶ ὅπη τις ἂν, οἶμαι, σφᾶς ἢ κἂν μικρὰν δυνάμιν, πάντ' ὠφελεῖ. αὐτὴ ἢ καθ' αὑτὴν ἀδεὴς καὶ πολλῶν κακῶν ὄντι μεσή. καὶ γὰρ ἅπασι τούτοις, οἷς ἂν τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσαιτο, τοῖς πολεμίοις, καὶ ἡ στρατείαις ἔτ' ὀπισθογενεστέραν αὐτὴν, ἢ ὑπῆρχε φύσει, κατασκάλαντες ἑαυτῆς. καὶ γὰρ οἶσθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς αὐτῆς φίλης πάντ τε χαίρειν, καὶ τοὺ ἀρχομένους. ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ὀπάνυμεῖ, καὶ τοῦτο ἐζήλωκε, καὶ φεύρηται φεύγων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι παθεῖν, ἢ τὸ διαφεύξασθαι ταῦτα, ἃ μηδεὶς πώποτε ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς, δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ἡρημένος. τοῖς ἢ, ἢ μὲν φιλοτιμίας ἢ ἀπὸ τούτων ὠφέλειας κοπόμενοι ἢ αἰεὶ ἢ στρατείαις ταύταις ἢ ἔνω τε καὶ κάτω, λυποῦνται καὶ ζωπεχῶς πολαμποῦσι, ὅτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις, ὅτ' ὀπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, ἔθ' ὅσ' ἂν ποείσωσιν ὅτως, ὅπως ἂν δυνῶνται, ταῦτ' ἔχοντες διαθέας κεκλεισμένων τῶν ἐμποείων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον. οἱ μὲν ἔν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππου, ἐπὶ τούτων ἂν τις σκέψαιτο ὡς χαλεπῶς. οἱ ἢ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι, καὶ πυζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὡς εἰσὶ θαυμασοὶ καὶ συσκευοτημένοι τὰ τῶ πολέμου. ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων πυνθάνομαι, ἀνδρὸς ἀδαμῶς οἷόν τε φιλίππου, ἀ-

δίνων

λέγων εἰσὶ βελτίους. εἰ μὲν γάρ τις ἀνὴρ ὄζιν ἐν αὐτοῖς, οἵ ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμία πάντας ἀποδεῖν αὐτὸν ἔφη, βελόμενον πάντα αὐτῷ δοκεῖν εἶ τὰ ἔξω, ὡς ἐν αὖ τοῖς ἄλλοις, ἡ τιμὴ φιλοτιμίας ἀνδρὸς ἀνυπέρβλητον ἔχει. εἰ δέ τις σώφρων, ἢ δίκαιος ἄλλως τιμᾶ καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου, καὶ μέθην, καὶ κορδακισμοὺς ἢ δωμάλου φέρειν, παρεωρᾶτο καὶ ἐν ὄλεγος εἶ μέρει ἢ τοιοῦτον· λοιπὸς δὴ ὧδε αὐτὸν εἶ λῃστὰς καὶ κόλακας, καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, οἵους μεθυόντας ὀργεῶνας τοιαῦτα, οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ ὧδε ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ὄζιν ἀληθῆ. καὶ γὰρ ἐς ἐνθένδε πάντες ἀπλανῶν, ὡς πολὺ τοῦ θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκεῖνον ἢ δημόσιον καὶ τοιούτους ἀνθρώπους· μίμους γελοίων, καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ἡσμάτων, ὧν εἰς τὸν χοροὺς ποιοῦσιν, ἕνεκα τοῦ γελᾶσθαι, τούτους ἀγαπᾷ καὶ ὧδε αὐτοῦ ἔχει. καὶ τοι ταῦτα οὐ μικρά τις ἡγεῖ, μειράκια, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ὄζι τοῖς εὖ φρονοῦσιν· ἀλλ', οἶμαι, νῦν μὲν ὀκνοῦσι τούτοις τὸ καταρθῆν. αἰ γὰρ ἐνωμοξίαι δειναὶ συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰ τοιαῦτα ἀνοίᾳ· εἰ δέ τι παίσεις, τότε ἀκριβῶς αὐτῶ πάντ' ἐξεταθήσεῃ. δοκεῖ δ' ἐμοιγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκην ἐκ εἰς μακρὰν, οὔτε δεοὶ δήλωσι, καὶ ὑμεῖς βέλησθε. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῖν, ἕως μὲν ἂν ἐρρωμένῳ ἦ τις,

πις, ὃδὲν ἐπιδαίνει τῆς καθήκουσα σωφρο-
σύνης· ἐπὰν δ' ἀρρώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖ, καὶ
ῥῆσμα, καὶ φάρμακα, καὶ ἄλλό τι τῶν παρόντων σω-
τηρίων ἡμῖν. ὥστε καὶ τῆς πόλεως, καὶ τῶν πολε-
μίων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφαιρεῖ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ὄντα· ἐπειδὰν δ' ὅμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου εὐτυχίαν ὁρῶν, ταύτην φοβερὸν ποιουμένην πολεμῶσι νομίζει, σφόδρα μὲν ἀνθρωπικῶς λογισμῷ χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπὴ, μᾶλλον δ' ὅλον ἡ τύχη παρὰ πάντ' ὀρθοῖ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα. ὑμῖν δ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων ἃ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρὸν, ἢ τὴν ἐκείνου. πολὺ γὰρ πλείας ἀφορμὰς εἰς τὸ τὰ παρὰ τῶν θεῶν δίκαια ἔχειν ὁρῶ ὑμῖν οὔσας, ἢ ἐκείνῳ. ἀλλ', οἶμαι, καθήκει δὴ νῦν ποιοῦντες. ὑκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀρχὴν ἁπλῶς ἐν φίλοις ἁπάντων ἄλλῳ τινὶ ποιεῖν, μή τι γε δὴ τοῖς θεοῖς. ὃ δὴ θαυμαστὸν ὄντι, εἰ τραδόμενος, καὶ πονῶν ἐπὶ πᾶσι αὐτὸς, καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι, καὶ μηδένα καιρὸν μηδ' ὁτιοῦν παραλείπων, ὑμῶν μελλόντων, καὶ ἀμελούντων, καὶ πιθανομένων, τοιοῦτος ἔσται. ὃ δὴ θαυμάζω τῶν ἐγώ. τὸ γὰρ αὐτὸν γὰρ ἦν θαυμαστὸν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει, τὰ πάντα ποιοῦντ' ἃ δεῖ, προῆμεν. ἀλλ' ἔγωγε θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μέν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἀντεχο-

ἀντήρασθε· καὶ πολλὰ ἴλλα πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῶν ἔξον, οὐκ ἠθελήσατε, ἵνα οἱ ἄλλοι τύχωσι τοῦ δικαίου, τὰ ὑμέτερα αὐτοῦ ἀνηλίσκετε εἰσφέροντες, καὶ περιεκινδυνεύετε τραυματούμενοι· νυνὶ δ' οὐκέτε ἔξιέναι, καὶ μέλλετε εἰσφέρειν τῶν τ' ὑμετέρων αὐτοῦ κτημάτων. καὶ τοὺ μὲν ἄλλους στρατηγοὺς πολλάκις πάντας, καὶ καθ' ἕκαστον ἐν μέρει· τὰ δ' ὑμέτερα αὐτοῦ ἀπολωλεκότες καθῆσθε· ταῦτα θαυμάζω. καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, εἰ μηδὲ εἷς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σωφρονῶν λογίσαιτο, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τί ποιοῦντων ὑμῶν ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν ὑμῖν. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων ὑμῶν, ἑτέρους πυνθανόμενοι ἐλπίζοντων πράξειν. αἰτιωμένων ἀλλήλους, κειμένων, πάλιν ἐλπιζόντων, χρόνον ταῦτα ἄγοντι ποιοῦντων, ὁ χρόνος ἅπας διῆλυθεν. εἶτα ὅτως ἀγωνιόνως ἔχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε διὰ ὧν ἂν χρήσων φαῦλα τὰ πράγματα γένοιτ' ἂν πόλεως· διὰ τοῦ αὐτοῦ τούτων ἐλπίζετε πράξειν, ἂν φαύλων αὐτὰ χρήσασθαι; δεῖ γὰρ ἔοικεν ὅτ' ἔχον δεῖ φύσιν τοῦτό γε. πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν, ἢ κτήσασθαι πάλιν πέφυκε. νυνὶ δ', ὅ, τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ὅτιν ἐστὶ τὸ πολέμειν λοιπὸν τοῦ πρότερον· κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτοῦ ἓν ὑμῖν τοῦτο ἔργον ἦν. φημὶ δὲ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺ ἐξιέναι προθύμως, μηδένα αὐτάξιον πειθῆναι τοῦ πράγματος κρατήσοντες· τιμιχᾶτα δὲ ἀπ' αὐτῶν τοῦ ἔργων κείναντας, τοὺς μὲν ἀξίους

ἐπαίνου

ἐπαίνω, ἡμᾶν, τὲς ἢ ἀδικῦντας, κολάζειν· τὲς
ωεφράσεις δ' ἀφελεῖν, καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλ-
λείμματα. ὑ γὰρ δοι πικρῶς ἐξετάται τί πέ-
ωεπακ) τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῖν αὐτῶν
ωεῶτον ἀπάρξη τὰ δίκαια. τίνος δ' ἕνεκα,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε, τὸν μὲν φεύ-
γειν τ πόλεμον πάντας ὅσους ἂν ἐκπέμψητε
στρατηγὲς, ἐδία δ' διείργειν πολέμους; εἰ δεῖ τ
ἦν ὄντων κ) ωερὶ τ στρατηγῶν εἰπεῖν, ὅτι ἐν-
ταῦθα μὲν ὁρῶ τὰ ἄθλα, ὑφ' ὧν δ' ἐστὶν ὁ πό-
λεμος, ὑμέτερα· Ἀμφίπολις γὰρ ληφθῇ, πα-
ραχρῆμα αὐτίκ' ὑμεῖς κομεῖσθε· οἱ δ' κίνδυ-
νοι ἦν ἐρεσκόντων ἴδιοι, μᾶλλ' δ' οὐκ ἔστιν.
ἐκεῖ δ' κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δ' λήμματα
τ ἐρεσκόντων κ) τ στρατηγῶν. Λάμψακος, Σί-
γειον, τὰ ωοῖα ἃ συλῶσιν. ὅτ' ἦν τὸ λυσιτελοῦν
αὐτοῖς ἕκαστοι χωρῆσιν. ὑμεῖς δ' ὅταν μὲν εἰς
τὰ ωερίσματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τὲς
ἐρεσκόντας κείνετε· ὅταν δ' ὄντες λόγον τὰς
ἀνάγκας ἀνύσητε, τότ' ἀφίετε. ωείθεσι πί-
νυν ἡμῖν ἀμήλοις εἶζειν κ) διεξάναι, πῖς μὲν
ταῦτα ωεπεισμένοις, τοῖς δ' ταῦτα· τὰ κοινὰ
δ' ἔχειν φαύλως. ωρότερον μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, εἰσφέρετε χ' συμμορίας· νυνὶ δ'
πολλ' διέδε χ' συμμορίας· ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑ-
κατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τοῦτο, καὶ οἱ βοη-
θησόμενοι οἱ τειακόσιοι. οἱ δὲ ἄλλοι ωροσ-
γενέσθε, οἱ μὲν ὡς τοῦτο, οἱ δ' ὡς ἐκεῖνος.
Δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανόντας, καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ἔτ
καὶ νυνὶ γνωσθῆναι κοινὸν καὶ τὸ λέγειν, κ) τὸ

βελτίω ὑμᾶς, καὶ τὸ σφᾶλμα ποιῆσαι, εἰ δ' τοῖς
μὴ ὥσπερ ὁπ πρεσβύτης, ἡμῖν ὁπτάτ[illegible]
ἀποδώσετε· τοῖς δ' ἀναλώσασθαι τεμενοφυλ[illegible]
εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι, τοῖς δ' ἀφορίζεσθαι χ[illegible]
τέτων μόνον, ἄλλο δ' μηδέπω συμπορεῖν· ἀ[illegible]
ἡμῖν δ' τὴν λειτέρων ὑμῖν ἐλεῖν ἐν χερσὶ· τ[illegible]
δ' ἠλαπμένον αὐτὶ μέρος ἀλλαγῆναι. ἐδ' ὑμῖ[illegible]
τέτες κολάζειν αὐτὶ τ' ἐχθρῶν θεῖσες. λ[illegible]
γω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν, ἀφ' ὧ[illegible]
ἕκαστος ἔχει, τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι χ[illegible] μέ[illegible]
ἐγὼ, ἕως ἂν ἅπαντες στραλῶσιν· πᾶσι τοῖ[illegible]
πειθεσι λόγον δώσειν· καὶ τὰ βέλτισα ὧν ἀ[illegible]
ἀκέσητε, ταῦτ' ἔξ· μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖν[illegible]
εἶπε· πᾶν τοῦτο τοὐναντίον, ἀ + εἰσφέρω μόν[illegible]
παρασχεῖλα ἐπαινέσασθε, ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς αὐ[illegible]
τοῦ ὕστερον πολλῷ βέλτιον τὴν ὅλων σωτη[illegible]
ρείαν ὑμῖν ἐχόντων.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ γ'.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ Ὀλυνθιακῆς Λόγου γ'.

ΕΠεμψαν βοήθειαν τοῖς Ὀλυνθίοις οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὰ καταρθῶν ἔδοξαν ἢ αὐτῆς, καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλετο. ὁ δὲ δῆμος ἥδετο χαρᾷ, οἵ τε ῥήτορες παρεκελεύοντο δὴ πέμπειν τῷ Φιλίππῳ. ὁ δὲ Δημοσθένης διαθορηθεὶς, μὴ θαρσήσαντες ὡς τὰ πάντα νενικηκότες, μὴ ἱκανὴν βοήθειαν πεποιημένοι τοῖς Ὀλυνθίοις, ἢ λοιπὸν ὀλιγωρήσωσι· διὰ τοῦτο παρελθὼν ἐδημηγόρει ἃ ἀλαζονείαν αὐτῷ, καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα ἢ γοάμιλον παιδίσκη· λέγων, ὅτι πρὸς τὸ Φιλίππου πέμπειν νῦν αὐτοῖς ἔξεστι λόγον, μὴ δὲ πρὸς τὸ τῶν συμμάχων σωτηρίας. οἶδε γὰρ ὅτι καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλοί τινες πρὸς τῷ μὴ τὰ οἰκεῖα προέσθαι, πρὸς ἡδονὴν φερεπίδα. πρὸς δὲ τὸ πεμφθῆναι τοὺς ἐναντίους ἧττον ἀποδιάζεσιν. ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τὸ πρὸς τὴν δεινοτέρων χρημάτων συμβολὴν φανερώτερον ἅπτεται, καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι τὰς νόμους, τὰς ἐκπιθέντας ζημίαν τοῖς γράψασιν αὐτὰ ψευδῆ γραφὴν, ἵνα δειχθῇ τὸ ζυμβαλέσθαι τὰ βέλτιστα· παραινεῖ δὲ ὅλως πρὸς ἡδονὴν πρόνοιαν ζῆλον ἀναπτῆναι, καὶ

καὶ στρατεύεσθαι σώματα οἰκείοις· καὶ ὅπλα μὴ σεσιωπηκέναι πολλὴν κίνησιν) καὶ τὸ δήμιμον, τέως ἐκλελυμένον, καὶ τὴν δημαγωγῶν, ἃς ἂν ὀρθῶς θεωρήσαμεν τὰ πόλεως.

Ὅτι μὲν τἀυτὰ παίσεται μοι γνώσεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω, καὶ ὅταν εἰς τοὺς λόγους οὓς ἀκούω· καὶ μὲν δὴ λόγους μὲν τῶν πεπαρρησιάσθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους· τὰ δὲ πράγματα εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥστε ὅπως μὴ πεισόμεθα αὐτὰ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον. ἐμοὶ μὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες, ἢ τὰ ὑπάρχοντα μὲν εἰς βελτίω ἄγειν, ἐμὲ δὲ παύσαντες ὑμᾶς ἀμελεῖν. ἐγὼ δ' ὅτι μέν ποτε ἔξεστι τῇ πόλει καὶ τὰ αὑτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς, καὶ Φίλιππον πεπαρρησιάσθαι, καὶ πάλαι ἀκριβῶς οἶδα. ἐπ' ἐμοῦ γάρ, οὐχὶ πάλαι, γέγονε ταῦτα ἀμφότερα. νῦν μέντοι πέπεισμαι οὐθ' ἱκανὸν προσλαβεῖν ἡμῖν ἔστι πλοῦτον προστιθέντας, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσωμεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, πάντα καὶ πρὸς τοῦτο πίνα τρόπον πεπαρρησιάσται πολλαχοῦ ἐμεῖνον, ἐξέσται σκοπεῖν. πρὶν δὲ τοῦτ' ἀρχὴν ὀρθῶς ὑπάρξαι, μανθάνειν ἡγοῦμαι πρὸς τὰ τελούμενα ὁντινοῦν ποιεῖσθαι λόγον. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ πέρ ποτε, νῦν πολλῆς προνοίας καὶ βουλῆς δεῖ). ἐγὼ δ' οὐκ ὅτι χρὴ πρὸς τὰ παρόντα συμβουλεύσαι χαλεπώτατον ἡγοῦμαι· ἀλλ' ἐμοῦ ἀπορῶ, τίνα χρὴ

χὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σοὶς ὑμᾶς δεῖ αὐτῶν αἰτεῖν. πιστεύομαι γὰρ, ἐξ ὧν παρὼν ἐγὼ ἀκούων συνοίδα, τὰ πλεῖστα τῶν πεπραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι τοῦ μὴ βέλτιστα ποιεῖν, ἀ τῷ μὴ συνιέναι. ἄξιῶ ἡ ὑμᾶς, ἂν μὲ παῤῥησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, συμβουλεύειν, τοῦτο θεωρήσαντας, εἰ ταληθῆ λέγω, ἐγὼ διὰ τοῦτ', ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται. ὁρᾶτε γὰρ, ὡς ἐπὶ τῶν σοὶς χαίειν δημηγορεῖν ἐνίοις, εἰς πᾶν σοφιζήλυθε μοχθηρίας τὸ πρᾶγμα πεπραγμένας. ἀναγκαῖον δὲ ἐστὶ λαμβάνειν μικρὰ τῶν γεγονότων σοφὸν ὑμᾶς ὑπομνῆσαι. μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θερμῷ, τεῖχη ἃ πεπαρτὶν ἔτος τεῖ, Ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν μικὰ μὲν ἦν μανθάνειν. πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν, ἐψηφίσασθε τεσσαράκοντα τριήρεις καθέλκειν, καὶ τοὺς μὲν ἡλικιώτας καὶ τετταράκοντ' ἔτη, αὐτοὺς ἐμβαίνειν, καὶ πάντα ἐξήκοντα εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα ὀλίγοις τοῖς ἐνιαυτοῖς τούτοις ἑκατόμβαια, μεταγειτνιὼν, βοηδρομιών· τότε τῶν μισθοφόρων πόλις μετὰ μυσίων ὀλίγα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχουσα χαλκίδημον καινάς. καὶ πάλιν πάλαι τὰ ἀρχαῖα· ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀδενῶν, καὶ τριήρεις (ἦλθε γὰρ ἀμφότερα) εὐθὺς χιλίοις ἱππεῦσι τοῖς βοηδρομεῖν νομίσασι ἀφήκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ χιλίους αὐτούς. εἰ γὰρ πότε ἐπαίσθεσθε ἐβοηδρόμησαμεν, ἅπαντες ἐφοιτῶμεν, ἐς δύμως· ὡς ἂν ἡνίκα γνῶ

ὑμῖν, ὁ Φίλιππος τοῦτ' οἰκοδείς. τὸ μὲν δὴ τοῦτο
ἐκ ἂν ἄλλως ἔχοι, νῦν δ' ἑτέρου
πολέμου καιρὸς ἥκει τις; ἐξὸν, εἰ ὃν ἡ τοῦ
τῶν ἐμπόδων, ἵνα μὴ ταὐτὰ πάθητε. εἰ δὴ
χρηστέον ἐστὶ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ
δὲ μὴ βούλεσθε πρὸς δέκα χρ τὸ δίκαιον,
δεδόκασιν ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐφρονηκότες πάν-
τα ἔσεσθε ὑπὸ Φιλίππου. ὑπῆρχον Ὀλυνθίοι
δίκαιοι μὲν πάντα κακόβουλοι, καὶ δίκειν ὅτε τὰ
πράγματα, ὅτε Φίλιππος ἐδωρεῖτο τούτους, καὶ
ὅτε Φίλιππον. ἀπεξέλαμεν ἡμεῖς, καὶκείνοι
φεύγουσιν ἡμᾶς εἰρήνην. ἦν τοῦτο ὥσπερ ἐμπόδισμά
τι τῷ Φιλίππῳ, καὶ λυσιτελές, πόλιν μεγάλην
ἑρμαῖον ταῖς ἑαυτοῦ κακοῖς δικαίαις
φεύγουσιν ἡμᾶς. ὀκπολεμῶσιν δεῖν ὡόμεθα τοὺς ἀν-
δρώπους ἐκ παντὸς τρόπου καὶ ὃ πάντες ἐφύλ-
λαττον τέως, τοῦτο πέπρακεν) νῦν ὅπως δικπολε-
μήσουσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολὺ
βουλεῖν ἐρᾷμένως καὶ σεσώμως, ἐγὼ μὲν οὐχ
ὁρῶ. χωρὶς γὰρ τῆς σεσιάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύ-
νης, εἰ καταφρονήσεταί τ ἀλλ' σεσμάτων· οὐδὲ
φόβου, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὸ
μὴ ταὐτὰ ἐρῶντων μὲν ὡς ἔχοντι θηβαί-
ων ἡμῖν, ἀπειρηκότων δ' χρήμασι φωκέων, μη-
δενὸς δ' ἐμποδὼν ὄντος Φιλίππῳ τὰ παρόν-
τα καταστρεψαμένῳ, σεὸς ταῦτα δικχίλιοι
τὰ σράσματα. ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο
ἐναβάλλει) παύσειν τὰ δίκαια, ἰδεῖν ἐγχύ-
δειν βύλει) τὸ δεινὰ, δεῖδον ἀκούειν ἄλλοθι γι-
νόμενα· καὶ βοηθὼς αὐτὰ ζητεῖν, δεῖδον νῦν ἑτέ-

ρους

εγὼ αὐτὸν βοηθεῖν. ὅτι μὲν γὰρ εἰς τοῦτο δεινὸς εἶ τὰ παράγματα, ἐὰν τὰ παρόντα παγώνιδα λαβὼν ἴσμεν ἅπαντες ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἰπεῖ τις ἄν, πάντες ἐγὼ χαμὴν καὶ βοηθήσομεν· τὸ δ' ὅπως, τοῦτο λέγε. μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν παράδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς· δημοσθένης καὶ σὲ τὸν τοιοῦτον τοῖς νομοθέταις μὴ δῆλα νόμαι μανθάνει (εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοὶ) ἀλλὰ πρὸς τὰ παρόν βλέποντας ὑμᾶς λύσαιτ' ἂν λέγων ἢ πρὸς τὰ δεινὰ δεινῶν (καφῶς ἔπαινοῦ καὶ τὸν δεῖ τὴν στρατηγουμένων ὀνίνης· ἂν οἱ μὲν τὰ στρατηγικὰ τοῖς αἰεὶ μένουσι δεινοῖς· οἱ δὲ τὸν ἀτακτοῦντας ἀεὶ νικᾶν ποιῶσιν· εἶτα καὶ τὸν τὰ δίκαια ποιεῖν βουλόμενος, ἀνωμοτέρους ποιῶσιν. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε, καὶ τὸν τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητε ἀσφαλῆ· πρὶν δ' ἂν ταῦτα ἢ χαίροντα ἅ πάντες ἴσε ὅτι συμφέρει, ζητεῖτε. ἐὰν δὲ ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σιωπᾶτε τὸν εἰπόντα τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν, ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλόμενον· ἃ γὰρ διήσητε. ἄλλως τε καὶ τοῦτο μόνον δεινὸν ἐστὶν ἐν τῇ πόλει τὸν παθεῖν ἀδίκως τι καὶ μὴ τοῦτ' εἰπόντα καὶ χαίροντα, μηδὲν δ' ὠφελῆσαι τὰ πράγματα. ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ὅπ ἢ νῦν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι. καὶ λύειν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ τούτους αὐτούς, οἳ καὶ τεθείκασιν. ὃ γὰρ ὅτι δίκαιον ἢ μὲν χρεῖν, ἢ πᾶσα ἔλαττε ἢ πόλιν, τοῖς τότε δεῖσιν ὑπάρχειν· νῦν δ' ἀπέχθειαν, ἐν ἧς ἅ-

πάντες

πάντες ἂν ἄμεινον πράξαιμεν, τὸ νῦν τὸ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν ἡμέσθαι. πολλὰ δ' ἂν ταῦτα ὀνειδίσαιμι, καὶ δικαίως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δίκαια ἀξιῶντες παρ' ὑμῶν τυγχάνειν· μᾶλλον δ' ἐγὼ μὲν οὐδὲν ἀξιῶ τοιοῦτον· ὑμᾶς δὲ παρακαλῶ, καὶ δέομαι, καὶ ἱκετεύω, μὴ τοὺς λόγους τοὺς παρὰ τὰ πράγματα λεγομένους ἀκούειν, μηδὲ τὰς ἀπάτας τὰς τούτων ἐμβάλλειν εἰς τὰς ψυχὰς ὑμῶν, ἀλλὰ τὰ συμφέροντα σκοπεῖν ἐκ τῶν παρόντων. ἐὰν γὰρ τοῦτο ποιῆτε, οὐδὲν ἔσται τῶν δεόντων ὑμῖν ἀπορον, οὐδὲ τῶν ἐπιτηδείων· ἐὰν δὲ τοῖς λόγοις τοῖς ἐκείνου προσέχητε τὸν νοῦν, καὶ τὰ παρόντα καλὰ ὄντα ἀπολέσετε, καὶ τὰ μέλλοντα ἐλπίδος ἔτι μείζονος ἀφαιρήσεσθε. ἐγὼ δὲ τοσοῦτον ἀπέχω τοῦ φθονεῖν Φιλίππῳ τοῖς παροῦσιν ἀγαθοῖς, ὥστε καὶ τὰ μέλλοντα, ἐὰν ἐθέλῃ δικαίως καὶ μετὰ τοῦ συμφέροντος τῇ πόλει τὰ πράγματα διοικεῖν, ἕτοιμος εἶμι συγχωρεῖν αὐτῷ καὶ βεβαιοῦν. ἐὰν δὲ ἐπὶ τὴν ὑμετέραν ἐλθὼν ἀρχὴν ἐπιχειρῇ τι παρὰ τὸ δίκαιον ποιεῖν, οὐκ ἂν ἐθέλοιμι οὐδὲ τὰ ὑπάρχοντα ἔχειν ἀσφαλῶς. ἐγὼ γὰρ οὐ τοῦτο σκοπῶ, πῶς μὴ ἀδικηθήσεται Φίλιππος, ἀλλὰ πῶς μὴ ὑμεῖς ἀδικήσετε. καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐμοὶ μὲν οὐδὲν προσήκει, ὑμῖν δὲ πολλά· καὶ ὑμεῖς ἐμοὶ μὲν οὐδὲν προσήκετε, ἐκείνῳ δὲ πολλά· καὶ ἐμοὶ μὲν οὐδὲν μέλει, ὑμῖν δὲ πολλά· καὶ ἐμοὶ μὲν οὐδὲν προσήκει, ὑμῖν

ἐχθρός; ἢ ἔχων τὰ ὑμέτερα; ὁ βαρβαρος; οὐχ ὅ, τι ἂν εἴποι τις; ἀλλὰ θεὸς θεῶν, ἅπαντα ταῦτα ἐάσαντες καὶ μονονυχὶ συγκατασκευάσαντες αὐτῷ, τότε τοῦ αἴτιος, οἱ πηγές εἰσι τούτων, ζητήσομεν; ἢ δὲ αἰτίαν γ' αὐτοῖς φήσομεν. ἴσως. σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. ἀλλὰ δὲ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδυνώδεσι τὴν φυγόντων οὐδεὶς ἑαυτὸν κατηγορεῖ, ἀναγκὴ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τὴν ἥττησιν, καὶ πάντων μᾶλλον· ἥττων δ' ὅμως δικάζει πάντας τοὺς φυγόντας δήπου. ὠφελεῖν δὲ ἔξω τοῦ κατηγορεῖν τὴν ἀλλην. εἰ δὲ τοῦτ' ἐπίσης ἔχει, ἐνίκων ἄν. ἢ γάρ τις λέγει τὰ βέλτιστα; ἀναγκαῖος ἀκοῦσαι εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. ἕτερος λέγει τι βελτίω; ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ· ἀλλ' οὐκ ἠκέστα ταῦτα. ἐκεῖνος τοῦ' ὁ λέγων ἀδικεῖ. πάλιν εἰ δέον εὖ ἔχοντος παρελείπετο. εὖ ἔχοντος μὲν δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥᾴδιον, εἰς ταὐτὸ πάντ' ὅσα βέλτιστά τις ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ· ἐλέσθαι δ', ὅταν δεῖ πραγμάτων πέρι σκοπεῖν, ἐκεῖθ' ὁμοίως εὐπορεῖν. ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ τῆς ἡδέων, ἂν μὴ ἀμφότερα ἔξῃ, λαμβάνειν. εἰ δέ τις μὴν ἔχει θεωρικά ἐᾷν, καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρατιώτας, οὐχ ὅσου κρείττων; εἴποι τις ἄν. φημὶ ἔγωγε, εἰ δοκεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἀλλὰ θαυμάζω εἴ τις ποτε ἀνθρώπων, ἢ γέγονεν, ἢ γένοιτ' ἄν, ἀν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῆς ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. ἀλλ' οἶμαι μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἡ παρ' ἑκάστου βούλησις.

δόξαν

διόφ ῥᾴδιον ἀπάντων ὄντιν αὐτὸν ἐξαπατῆσαι. ὃ γὰρ βέλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται. τὰ δὲ πράγματα πολλαχῆς οὐχ οὕτω πέφυκεν· ὁρᾶτε δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦθ' ὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματα ἐχέτω, καὶ διανοήσεσθε ἐξιέναι καὶ μισθὸν ἕξετε· ὅπως δ' ὠφελήσω, οὐδὲ γνωναι ὅτιν' ἀνθρώπων ἐλλοίπεν πάντας, δι' ἁπάντων χρημάτων, τῷ πολέμῳ, εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνείδη φέρειν, οὐδ' ὅτι μὴ Κυνηγείρους, καὶ Μιλτιάδας, ἀπαναστάντας τὰ ὅπλα πορφυρίδας. Φίλιππον δ' ἐὰν πόλεις Ἑλλήνιδας ἀνδραποδίζεσθαι, δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατιώταις. καὶ ταῦτ' οὐκ ἴν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν πιθάνως σεμνήμενος λέγειν (οὐ γὰρ ὕτως ἄφρων, οὐδ' ἀτυχὴς εἶμι ἐγὼ, ὥστε ἀπεχθάνεσθαι βέλεσθαι μᾶλλον ὠφελεῖν νομίζων) ἀλλὰ δικαία πολίτην χρὴ πάντ' ἀπὸ τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἡδονῆς λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι· καὶ γὰρ τοὺς ὀλίγους ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὡς ὕτως καὶ ὑμεῖς ὃς ἐπαινεῖσθε μᾶλλον οἱ παίοντες ἅπαντες μᾶλλον ἢ οἱ πάνυ, τοῦτο τὸ τρόπαιον καὶ τὸ ἔδαφος τῆς πολιτείας χρῆσθε. ἢ Ἀειστείδην ἐκεῖνον, ἢ Νικίαν, ἢ ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, ἢ Περικλέα. ἐξ ὧν οἱ διεφθορότες ὑμᾶς ὕτοι πεφήνασι ῥήτορες, τί βέλεσθε; τί γράφω; τί ὑμῖν χαρίσωμαι; σκοπεῖτε δὴ τὰ παρωθικὰ ἡδονῆς καὶ χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα, καὶ τοιαυτὶ ξυμβαίνει. καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δ' ὑμέτερα αἰσχρῶς. καί τοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἴ τις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν

εἰπεῖν ἔχοι, τὴν ὅτι τὴν σφετέραν ἔργων, καὶ τὴν
ἐφ' ὑμῖν. ἔστιν δὲ βεβαίως καὶ γενέσθω ἡμῖν ὁ
λόγος· καὶ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῶν χρωμένοις πα-
ρασκευάσμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεσι χρώμενοι. ὑπεῖνοι τοίνυν
οἷς ἐκ ἐχαρίζοντο οἱ λέγοντες, ἀλλ' ἐφίκνουν αὐτοὺς
ὡς ἐπὶ ὑμᾶς ἔτι νῦν, πάντα καὶ καὶ ἐξήκοντα ἔτη
τὴν Ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων· πλείω δὲ ἢ μύρια
τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν ξυνήγαγον·
ὑπῆκουε δὲ ὁ ταύτην ἔχων ἐπὶ χρόνον αὐτοῖς
βασιλεύς, ὥσπερ ὅτε πρῶτον βάρβαρον Ἕλλη-
σι· πολλαὶ δὲ καὶ καλαὶ, καὶ σφίσι καὶ ναυμαχίαις
ἔσπασαι πρόπαλαι αὐτοὶ στρατεύσαντες· μόνοι δὲ
ἀνθρώπων κρείσσω τὴν ὅπλα τοῖς ἔργοις δόξαν
τὴν φθονηθέντων κατέλιπον. ὅπλα καὶ δὴ τὴν
Ἑλληνικῶν ἦσαν τινῶτοι. ὃν δὲ τοῖς χρόνοις τὴν πόλιν
αὖ τὴν, διέσπασαν ὁπόσοι ἔντε τοῖς κοινοῖς, καὶ
τοῖς ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήμασι καὶ
κόλπῳ τοιούτοις καὶ τοσούτοις κατεσκεύασαν ἡμῖν
ἱεροῖς, καὶ τὴν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μη-
δενὶ τὴν ὑπαγορευομένων ὑστερολογίαν λελεῖφθαι·
ἰδίᾳ δὲ οὕτω ζώφρονες ἦσαν, καὶ σφόδρα ἐν τῷ
τὴν πολιτείας ἤθει μένοντες ὥστε τὴν Ἀειγενέτην,
καὶ τὴν Μιλτιάδην, καὶ τὴν τότε λαμπρὸν οἰκίαν
εἶπεῖς ἂν οἷόν τε ὑμῖν ὁποία τοῦ ὄζειν, ὁρᾷ τὴν
τοῦ μείζονος ἀεὶ ξυμποτέρων ἦσαν. καὶ γὰρ εἰς
πλουτίαν ἐπορεύετο αὐτοῖς τὰ τὴν πόλεως.
ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἔκαστος ἥετο δεῖν. ἔν
τε τοῖς τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς
τοὺς θεοὺς ὁσιῶς, τὰ δὲ ἐν αὐτοῖς ἴσως
διοικεῖν,

δοικεῖν, μεγάλων εἰκότως ἐπιτυγχάνοντο εὐδαιμονίας. τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκείνοις χρωμένοις, οἷς εἶπον, πρεσβύταις· νυνὶ δ' πῶς ὑμῖν ἔχει τὰ τῆς πόλεως; ἆρά γε ὁμοίως καὶ παραπλησίως; καὶ πάλιν ἅπαντα σιωπῶ, πολλὰ δ' ἔχων εἰπεῖν. ἀλλ' ὅσους ἅπαντας ὁρᾶτε ἐκ μιᾶς ἐπιλιπόντας, καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δ' ἀχόλων ὄντων, τῆς δ' ἡμῶν ἀλγούσης ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῆς προτείνων ἡμῖν εἰρήνης· ἔξον δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῆς ἀσφαλῶς ἔχειν, καὶ τὰ τῆς ἀλλοτρίας δίκαια βεβαιοῦν· ἀπεστερήμεθα μὲν χώρας οἰκείας πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντα ἀνηλώκαμεν εἰς ἣν λέγουσι δ' ἐν τῷ πολέμῳ ξυμμάχους ἐκτησάμεθα, εἰρήνης ὕστερον ἀπολωλέκασιν ἕτοι, ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοῦ πλεῖστον ἠσκήκαμεν. ἢ φρασάτω τις ἐμοὶ παρ' ὑμῶν πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν, ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν, Φίλιππος; ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ ταῦτα φαύλως, τάγ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει; καὶ τί ἂν τις εἰπεῖν ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις ἃς κονιῶμεν; καὶ τὰς ὁδοὺς ἃς ὑποσκαλεύομεν; καὶ κρήνας; καὶ λήρους; ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τοῦτο τοιαῦτα πολιτευομένους, ὧν οἱ μὲν ἐκ πάππων πλούσιοι γεγόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῆς δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι. ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων αὔξηται. τί δὲ τὸ πάντων αἴτιον τούτων; καὶ

καὶ τί δήποτε ἅπαντ[illegible] καὶ καλῶς τότε, καὶ νῦν
οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τὸ μὲν πρῶτον, καὶ στρατεύεσθαι
πολλοὺς αὐτὸς ὁ δῆμος, δεσπότης τῆς πολι-
τευομένων ὢν, καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν
ἀγαθῶν. καὶ ἀγαπητὸν ὢν παρὰ τοῖς δήμοις τῶν
ἀνθρώπων ἑκάστῳ, καὶ τιμῆς, καὶ ἀρχῆς, καὶ ἀγαθῶν πο-
λλῶν μεταλαβεῖν. νῦν δὲ τἀναντίον, κύριοι μὲν
τῶν ἀγαθῶν οἱ πολιτευόμενοι, καὶ διὰ τοῦτον ἅ-
παντα πράττεσθαι. ὑμεῖς δὲ ὁ δῆμος ἐκνενευ-
κισμένοι καὶ ἀπειρηκότες, χρήματα, συμμάχους,
καὶ ὑπηρέτας καὶ στρατιᾶς μέρος γεγόνατε, ἀγα-
πῶντες ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν, ἢ βοῖ-
δια πέμψωσιν ἔτι. καὶ τὸ πάντων ἀνανδρότα-
τον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν στρατηγεῖτε.
ὃ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καταπεπύσμεθα ὑμᾶς, ἐπι-
γιγνόμενον ὅτι ταῦτα, καὶ πιθανώτερον, χειρο-
τονίας αὐτοῖς ποιοῦντες. ἔστι δ' ἐνίοτ' οἶμαι μέ-
ρος καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, μικρὰ καὶ φαῦ-
λα πράττοντας. ὁποῖ' ἄττα γὰρ ἂν τὰ ὀπτη-
θέντα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ
φρόνημα ἔχειν· ταῦτα μὰ τὸν Δήμητρα, οὐκ
ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων οὐδέποτ' ἐμοὶ γένοιτο
παρ' ὑμῶν βλάβη, τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γε-
νέσθαι. ἐγὼ δὲ παῤῥησίαν περὶ πάντων αἰεὶ παῤ
ὑμῖν ὄζιν. ἀλλ' ἔγωγε ὅτι καὶ νῦν γέγονε θαυμά-
σιον. ἐὰν γὰρ νῦν γ' ἐπ' ἀπαλλαγέντες τύ-
χωσιν τῶν ἐνθάδε, ἐπελήσεσθέ τε καὶ
στρατεύειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῆς περυσίας
οἴκοι παύσεσθε, ἀφορμαῖς ὅτι τὰ ἔξω τῶν
ἀγαθῶν χρήσεσθε· ἴσως ἂν, ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθη-

δίκαιοι, τέλειόν τι χ[illegible] κήσασθε ἀγαθὸν γ
καὶ τῶν τοιούτων ληρημάτων ἀπαλλαγείητε, α
τοῖς ἀδεγῶσι περὶ τῶν ἐαυτῶν ζητοῖς διδο-
μένοις ἔοικε, καὶ γὰρ ὅτι ἔχω οἰκεῖα ἐπιθησιν,
ὅτ' ἀποθνήσκειν ἐμὲ· καὶ ταῦτα ἃ νέμεσθε νυν
ὑμεῖς ὅτι τοσαῦτά ἐστιν, ὥστε ὠφέλειαν ἔχειν
τινὰ διαρκῆ, ὅτ' ἀπογόντας ἄλλό τι φρονεῖν
ἐμέ, μὴ ὅτι ταῦτα τὴν ἐκάστου ῥαθυμίαν ὑμῶν
ἐπηυξάνοντα. Οὐκοῦν σὺ μεθορᾷς λέγεις;
φήσει τις. καὶ παρεκελευσάμην γε τοῖς αὐτοῖς ζητ
ταξιν ἅπαντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τὴν
κοινὴν ἔχας τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτι δίκαιο
ἡ πόλις, εἰς τοῦθ' ἑτοίμως χρήσιμον ἑαυτὸν
παρέχοι. Ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν; οἴκοι μένων
δὲ βελτίων, τῷ δ' ἔνδειαν ἀνάγκη τοιεῖν
αἰσχρὸν ἀπαλλαγμένος. Συμβαίνῃ τι τοιοῦτο
οἷ καὶ τὰ νῦν; σκοπώτης αὐτὸς ὑπάρχων
ἀπὸ τῆς αὐτῆς τάξεως λημμάτων ὥσπερ ὁ
δίκαιον, ὑπὸ τῆς παιδός. ἔστι τις ἔξω τῆς
ἡλικίας ὑμῶν; ὅσα ἐστὶν ἀτάκτως νῦν λαμβά-
νων ἐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβανέτω,
πάνυ ἐφορῶν καὶ διοικῶν, ἃ χρὴ φρόντιζε
ὅλως ἢ ὅτ' ὠφελῶν, ὅτι φορτικὸς, τῷ μι-
κρῶν, τῷ ἀταξίαν ἀνελὼν εἰς τάξιν ἤγαγο
τῷ πόλιν, τῷ αὐτῷ τὸ λαβεῖν, τὸ στρατεύ-
σθαι, τὸ δικάζειν, τὸ ποιεῖν τοῦθ' ὅ, τι καθ' ἡλι-
κίαν ἕκας ἕκαστος ἔχει, καὶ ὅτι χωρὶς εἶπ, τάξι
ποιήσας. οὐκ ἔστιν ὅπως τοῖς μηδὲν ἐγὼ ποιοῦ
τὰ τῶν ποιούντων εἶπον, ὡς δεῖ νέμειν· ἀλλ
αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν, καὶ σχολάζειν, καὶ ἀπορεῖν
ὅπ

ὅπῃ ἢ οἱ τῶν ἀλλογενῶν ξένοι, ταῦτα πυνθάνεσθε. ταῦτα γὰρ γιγνόμενα. καὶ ὑμεῖς μέμφεσθαι ποιήσεται τί τῶν λεγόντων ὑμῖν· ἀμαὶ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὑμῖν αὐτῶν ἀξιῶ παρεστάναι πρὸς ταῦτα, ἐφ' οἷς ἐτέρους πέμπετε· καὶ μὴ παρακινδυνεύειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ὑμῶν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μὴ πολλῶν κινδύνων χαλεπωτέρων καταλίπον. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἔστιν ἃ νομίζω συμφέρειν. ὑμᾶς ἢ ἕλοιτο ἄν, ἢ καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασιν ὑμῖν συνοίσειν μέλλει.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Κατὰ Φιλίππου Λόγος α.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τοῦ κατὰ ΦΙΛΙΠΠΟΥ πρώτου Λόγου.

Καιρῶν ὄντων τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Φίλιππον οἱ Ἀθηναῖοι πρεσβευταὶ, ζωγελησόμενοι εἰς ἐκκλησίαν ἀθυμοῦντες· ὁ τοίνυν ῥήτωρ τὴν τε ἀθυμίαν παρεῖναι παύειν, λέγων, ὡς δὲν ἐστὶ θαυμαστὸν, εἰ ῥᾳθυμοῦντες κεκράτηκεν· καὶ εἰσηγεῖται, πῶς ἂν ἔτι τοῦ πολέμου προσενεχθεῖεν· καλοῦσι δὲ δύο δυνάμεις παρασκευάσασθαι, μίαν μὲν μείζω πολιτικὴν, ἥτις οἴκοι μένουσα, πρὸς τὰς τῶν ὁπλιτῶν χρείας ἕτοιμος ὑπάρξει· ἑτέραν δὲ ἐλάττονα, ξένων ὄντων τῶν στρατευομένων, παρεμπεμπομένην δέ· καὶ καλοῦσι τὴν δυνάμιν μὴ Ἀθηναίους μένειν, μὴ δὲ ἐκ τῆς πόλεως ποιεῖσθαι τὰς βοηθείας· ἅμα δὲ περὶ τῆς Μακεδονίαν ἀναφέρειν, πολεμοῦσαν ἀδιαλείπτως· ἵνα μὴ τοὺς ἐτησίας πνεύσαντας ὀλιγωρήσας ὁ Φίλιππος, ἢ καὶ τὸ χειμῶνα, ἡνίκα Ἀθηναῖοι εἰς Μακεδονίαν πλεῖν ἀδυνατοῦσι, διατρίβῃ τοῖς πράγμασι, καὶ παρὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς τῶν Ἀθηναίων ἀπάντων κρατῇ· ἅμα δὲ ἐγγὺς ἡ πρὸς αὐτὸν ἀνταξομένη δύναμις πρὸς αὐτὸν ὑπάρχῃ.

Εἰ

DEMOSTHENIS PHILIPPICA PRIMA.

LIBANII ARGUMENTUM In Philippum Orationis I.

Athenienſes, cum bellum infeliciter contra Philippum gererent, in concionem convenerunt deſperabundi. Orator igitur & erigere abjectos animos conatur (neque enim eſſe mirum, ſi in tanta ſocordia victi ſint) & quâ ratione bellum rectiſſimè adminiſtrent, docet. Jubet autem geminas copias comparari: alteras majores urbanas, quæ domi maneant, in omnem eventum paratæ; alteras minores, quæ militibus peregrinis conſtent, permiſtæ civibus, & eum exercitum non Athenis manere, neque ex urbe opem conferre jubet, ſed circa Macedoniam verſari, belligerantem continenter: nè ſtatu Eteſiarum Philippus obſervato, aut etiam hyeme, cum Athenis in Macedoniam navigari non poſſit, rem aggrediatur, & per abſentiam Athenienſium omnia obtineat: ſed exercitum qui cum eo dimicet, vicinum potius ei eſſe oportere cenſet.

Ει μὲν περὶ χρυσῦ τινος προκείμενος πυνθάνεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ὅπως ἂν ἔως οἱ πλοῦσοι τὴν εἰωθυῖαν χορηγίαν ἀποπληρώσω· εἰ μὴν ἡσυχῇ τι μοι δόξω τῶν ὑπὸ τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον· εἰ δ' μὴ, τότ' ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην ἀντιλέγειν. ἐπειδὴ δ' περὶ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν ἔστι περότερον, συμβαίνει μοι ἀναστῆναι, εἰκότως ἂν συγχώρησαι τυγχάνειν· εἰ δὲ ὁ παρελυθεὶς χρόνος τὰ μέλλοντα αὐτοῖς συμβάλλεται, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς νῦν ἔδει βουλεύεσθαι. πρῶτον μὲν οὖν οὐκ ἀδυμπτέον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς παροῦσι πράγμασιν, οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ. ὁ γὰρ δεῖ χρόνος αὐτὴν ἐκ παρελυθεὶς χρόνος, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει· τί οὖν ἐστι τοῦτο; ὅτι οὐδὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν δεόντων ποιοῦντων ὑμῶν, καλῶς τὰ πράγματα ἔχει· ἐπείτοι γε οἱ πάντ' ἀεὶ πεποιηκότες πράττοντων, ὅτις οἶδεν, οὐδ' ἂν ἐλπὶς εἴη αὐτὰ βελτίω γενέσθαι. ἔπειτα ἐνδυμητέον, καὶ παρ' ἄλλων ἀκούσαι, καὶ τῶν εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκομένοις, οὐκ ἔστι ποτ' ἐχόντων δυνάμιν Λακεδαιμονίων, ὥστ' ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ καὶ πολὺν, ὡς καλῶς καὶ σωφρόνως οὐδὲν ἀνάξιον ὑμῶν ἐπράξαλε τὴν πόλεως, ἀνθ' ὧν πεπείνατε ὑπὲρ τῶν δικαίων πρὸς ἐκείνους πόλεμον. τίνος ἕνεκα ταῦτα

SI de novo aliquo negotio concio indicta esset, Athenienses, exspectassem, dum plurimi eorum qui solent sententias dixissent: ac si quid ab eis dictum mihi placuisset, quievissem; sin minùs, tum & ipse meum consilium explicare studuissem. Postea quam autem sic accidit, ut quibus de rebus isti sæpè priùs dixerunt, de his nunc etiam sit deliberandum: arbitror me, tametsi primus surrexerim, jure tamen veniam impetraturum. Nam si superiore tempore opportunè ipsi consuluissent, nihil vos nunc necesse esset deliberare. Primùm igitur, non desperandum est, Athenienses, de hoc statu rerum, etsi is omnino malus esse videatur. Nam quod in eo superioribus temporibus fuit pessimum, id ipsum est ad ea quæ restant optimum. Quid illud igitur est? Quod propter socordiam vestram, & neglectum officii, res adversæ sunt. Nam si vobis omnia quæ decet agentibus, res ità se haberent, nè spes quidem ulla relinqueretur eas fore meliores. Deinde cogitandum id, quod partim ex aliis auditis, partim ipsi nostis, atque in memoriam revocandum, quanta aliquando potentia Lacedæmoniis præditis, idque non ità olim, quàm præclare & convenienter, nihil alienum dignitate urbis admiseritis, sed pro defensione juris, bellum illorum sustinueritis. Quâ igitur gratiâ

hæc

τὰ λέγω; ἵν' εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεάσησθε; ὅπ ἐδὲν ἔτε φυλατθομένοις ὑμῖν ὅζι φοβερὸν, ἔτ' ἂν ἀλιγωρῆτε τοῦτ' ἔστιν, οἷς ἂν ὑμεῖς βέλεσθε, παρασκεύασμα κεχώμενοι, τῇ τότε ῥάμῃ τὴν Λακεδαιμονίων, ἧς ἐπειρατεῖτε ἐκ τῶ φοβεῖσθαι τοῖς παρέγμασι † νῦν. καὶ τῇ νυῖ ὕβρει τότε δὶ ἣν ταράττομεθα, ἐκ τῶ μηδὲν φοβεῖζειν ὧν ἔχθιῶ. εἰ δέ πε ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυσπολέμητον οἴεθ' † Φίλιππον εἶναι, ζκοπῶν τό, τε πλῆθ† † νυῖ ὑπαρχόντως αὐτῷ δυναέμως, καὶ τὸ τὰ χωρία πάντα ἀπολωλέναι τῇ πόλῃ, ὀρθῶς μὲν οἴεσθαι· λογισάσθω μὲν τοι τοῦτο, ὅτι ἐκόμεν πόλεμον ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Πύδνην, καὶ Ποτίδαιαν, καὶ Μεθώνην, καὶ πάντα † τόπον τοῦτον οἰκεῖον κύκλῳ· καὶ πολλὰ τῆν μεθ' ἑκάστην νυῖ ὄντων ἐθνῶν, αὐτονομέμενα καὶ ἐλεύθερα ὑπῆρχεν, καὶ μᾶλλον ὑμῖν ἐβέλετ' ἔχειν οἰκείως, ἢ ἐκείνῳ· εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππ† τότε ταύτην ἔχε τὴν γνώμην, ὡς χαλεπὸν πολεμεῖν ὅζιν Ἀθηναίοις, ἔχων τοιαῦτα ἐπιτειχίσμαλα † αὐτῷ χώρας, ἔρημον ὄντα ζυμμάχων, ἐδὲν ἂν, ὧν νυῖ πεποίηκεν, ἔπραξεν, ἐδὲ τοσαύτην ἐκτήσατο δύναμιν. ἀλλ' οἶδεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο καλῶς ἐκεῖνο†, ὅπ παῦτα μὲν ὅζιν ἄπαντα τὰ χωρία ἄθλα τῦ πολέμε κείμενα ἐν μέσῳ· φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παρῦσι τὰ τῶν ἀπόντων, καὶ τοῖς ἐθέλεσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν,

hæc dico? ut ſciatis, Athenienſes, & videatis, nec quicquam præcaventibus vobis eſſe formidabile, neque, ſi neglexeritis, ex animi veſtri ſententia quicquam ſucceſſurum: útque exemplis utamini, potentiæ quæ tum fuit Lacedæmoniorum, quam vigilantiâ veſtrâ ſuperaſtis; & nunc inſolentiæ Philippi, propter quam æſtuamus, eò quòd nihil eorum quæ curanda erant curavimus. Si quis autem veſtrûm, Athenienſes, & multitudinem copiarum quas Philippus habet, conſiderans, & omnia loca amiſſa à noſtra republica intuens, difficilem oppugnatu eum eſſe opinatur: is, etſi rectè ſentit, illud tamen reputet, habuiſſe nos aliquando, Athenienſes, Pydnam, & Potidæam, & Methonem, & undique omnem illum tractum conjunctum: & multas, quæ nunc cum eo ſunt, gentes, ſui fuiſſe iuris & liberas, & veſtram amicitiam illius conjunctioni prætuliſſe. Philippus igitur, ſi tum eum habuiſſet animum, eſſe difficile belligerare cum Athenienſibus, qui tales arces additionem ipſius oppugnandam haberent, qui ſociis deſtitueretur, nihil eorum quæ nunc fecit, egiſſet; neque tantam potentiam comparaſſet. Sed illud, Athenienſes, is præclarè notat, loca illa omnia belli eſſe præmia, in medio poſita: & naturam ità ferre, ut opibus abſentium præſentes, & qui laborare periclitaríque volunt, negli-

δωσθῆναι, τὰ δ' ἀμελεῖσθαι. καὶ γὰρ τοι ταῦτα
χρησόμεθ' ἡμῖν τῇ γνώμῃ, πάντα κατεσκεμμένοι, καὶ
ἔχει, τὰ μὲν ὡς ἂν ἑλάν τις ἔχοι πολέμῳ, τὰ δὲ
ξυμμαχικὰ καὶ φίλα ποιησάμενοι. καὶ γὰρ ξυμμα-
χεῖν καὶ παρέχειν ἃ νῦν τούτοις ἐβέλεσιν ἅπαν-
τες, ὃς ἂν ὀρθῶς παρεσκευασμένος, καὶ παρῇ
ἐβέλοντας ἃ χρή. ἆν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, καὶ ὑμεῖς ὦσι τοιαύτης ἐβελήσαι
γενέσθαι γνώμης νῦν, ἐπειδὴ τὰ παρόντα
καὶ ἕκαστος ὑμῶν ἃ δεῖ καὶ δυνατ' ἐν παρα-
σκεῖν αὐτὸν χρήσιμον τῇ πόλει, πᾶσαι ἀ-
φεὶς πλὴν εἰρωνείαν ἕτοιμος παρέσεσθαι ὑπά-
ξει, ὁ μὲν χρήματα ἔχων, εἰσοίσειν, ὁ δ' ὁ
πλικίας, στρατεύεσθαι. ζωσλόντα δ' ἁπλῶς εἰ-
ποῖν, ἵν' ὑμῖν αὐτοῖς ἐβελήσητε γένεσθαι, καὶ
παύσησθε, αὐτὸς μὲν ὑμῖν ἕκαστος ποιήσει
ἐλπίζων, ἃ δ' πιστον πάνυ' ὑμᾶς ἐκεῖ
παρέξειν, καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομεῖσθε, ἀ-
δεὸς δέλπι, καὶ τὰ καταῤῥᾳδυμημένα πάλι
ἀναλήψεσθε, κἀκεῖνον τιμωρήσεσθε. μὴ γὰ
ὡς ἄτῳ νομίζε· ἐκεῖνῳ τὰ παρόντα πεπ-
γέναι πράγματα ἀδύνατα, ἀλλὰ μᾶλλ' π
ἐκεῖνον, καὶ δίδωσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κ
φόνου, καὶ πᾶν πάνυ νῦν ἀνθρώπων οἰκεία
ἔχειν αὐτῷ· καὶ ἅπαντα ὅσα τῷ καὶ ἐν ἄλλοις
ποῖν ἀνθρώποις ἔνι, ταῦτα κἂν τοῖς μά
ἐκεῖνε χρὴ νομίζειν ἐνεῖναι. καταπέπηγε μὲν
τοι ταῦτα πάντα νυνὶ ὐκ ἔχοντα ἀποστροφὴν
διὰ πλὴν ὑμετέραν βεβαιότητα καὶ ῥᾳθυμίαν
δὲ ἀποδέδωκα φημὶ δεῖν ἤδη. ὁρᾶτε γὰρ, ὅ

ἄνδρες

negligentium potiantur. Proinde cùm ità ſentiret, omnia ſubegit & tenet: alia, ut bello capta, teneri ſolent; alia, initâ ſocietate & amicitiâ. Nam adjungere ſe & adhærere illis volunt omnes, quos inſtructos eſſe vident, & ea quæ opus ſunt agere velle. Quare ſi & vos, Athenienſes, eodem velitis eſſe animo nunc, quando priùs id factum non eſt, & quiſque veſtrûm id quod & opus ſit, & præſtare ipſe poſſit, in uſum reipublicæ, omni omiſſâ tergiverſatione, facere ſit paratus: locupletes tributo conferendo, juvenes militando: & ut ſimpliciter brevitérque dicam; Si veſtri compotes ipſi fieri volueritis, & deſieritis ipſi nihil agere, dum ſperatis alium pro vobis facturum eſſe omnia, ſic & veſtras opes recuperabitis, annuente Deo, amiſſáque per ſocordiam denuo recipietis, & illum ulciſcemini. Neque enim putetis, tanquam Deo, res iſtas illi fixas eſſe, & immortales. Nam & odit eum aliquis, & metuit, Athenienſes, & invidet, eorum etiam qui nunc ei videntur eſſe conjunctiſſimi: & univerſa quæ ferè in aliis hominibus inſunt, ea in ejus quoque familiaribus exiſtimandum eſt ineſſe. Nunc tamen hæc omnia ſupprimuntur, cùm nullum confugium habeant, propter veſtram ſarditatem & ſocordiam: quam deponendam eſſe dico jam. Videtis enim, Athenien-

ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ πρᾶγμα, οἱ μὲν ἐλπίλυ-
δεν ἀσυλγείας ἄνθρωπ☉, ὃς ὑμῖν δίδωσι τὴν παρεῖναι, ἢ ἄγειν ἡσυχίαν,
ἵνα ἀπειλῇ, καὶ λόγους ὑβριστικοὺς, ὡς φασι,
λέγει, καὶ οὐκ οἶός τέ ἐστιν ἔχων ἃ κατέστρα-
πται, μὴ εἶναι ὑπὸ τούτων, ἀλλ' αἰεί τι προσ-
περιβάλλεται, καὶ κύκλῳ πανταχῇ μέλλοντας
ὑμᾶς καὶ καθημένους περιστοιχίζεται. Πότ' ἔν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότε δὴ χρὴ πρᾶξαι τι;
ἐπειδάν τι γένηται; ἐπειδὰν νὴ Δία ἀνάγκη
τις ᾖ; νῦν δ' ὅ τι χρὴ τὰ γιγνόμενα ἡγεῖσθαι;
ἐγὼ γὰρ οἶμαι τοῖς ἐλευθέροις μεγίστην ἀνάγ-
κην τὴν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι.
ὃ βούλεσθε, εἰπέ μοι, περιόντες αὐτὴν πανδα-
νέσθαι καὶ τὴν ἀμορφίαν, λέγεταί τι κρυπτόν; γένοιτο γὰρ ἄν τι κρυπτότερον, ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ Ἀθηναίους καταπολεμῶν, καὶ τὰ τῶν Ἑλ-
λήνων διοικῶν; τέθνηκε Φίλιππ☉; οὐ μὰ
Δί', ἀλλ' ἀσθενεῖ· τί δ' ὑμῖν διαφέρει; καὶ
γὰρ ἂν ὅτου τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον
Φίλιππον ποιήσετε, ἂν μόνον ὅτῳ προσέχητε
τὸν νοῦν τοῖς πράγμασι τὰ νῦν. οὐδὲ γὰρ ἔστ☉ πρὸς
αὐτῷ ῥώμῃ τοσοῦτον ἐπηύξηται, ὅσον παρὰ
τὴν ὑμετέραν ἀμέλειαν. καί τοι καὶ τοῦτο, (εἰ
τι παθοι, καὶ τὰ τ' τύχης ἡμῶν ὑπάρξοι, ἢ μᾶλλον
αἰεὶ βέλτιον, ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ὀλιγωρή-
μεθα, καὶ γὰρ ἐξεργάσαιτο) ἴσθ' ὅτι πλησίον
μὲν ὄντες, ἅπασιν ἂν τοῖς πράγμασι τε-
ταραγμένοις ἐπῆσαν τες, ὅπως ἂν βούλησθε
διοικήσεσθε· ὡς ὃ νῦν ἔχετε, οὐδὲ διδόντων

ὑμῖν

nienſes, rem: quo improbitatis homo evaſerit, qui nec optionem vobis dat res gerendi, aut quieſcendi, ſed minitatur, & verba ſuperba, ut aiunt, uſurpat: & iis habendis quæ ſubegit, contentus eſſe non poteſt, quin ſemper plura molitur, & circum undique vos cunctantes & deſidentes irretit. Quando igitur, Athenienſes, agenda quæ ſunt, agetis? Ubi aliquid acciderit? Ubi credo neceſſitas aliqua fuerit? Quid vero de iis quæ nunc fiunt, eſt exiſtimandum? Nam ego quidem arbitror liberis hominibus maximam eſſe neceſſitatem, ſuſceptum in rebus gerendis dedecus. Num vultis, circumeuntes alius percontari alium in foro, Age, dic mihi, nunquid affertur novi? Poteſtne quid magis novum fieri, quàm quòd homo Macedo ſubigit Athenienſes, & Græciam adminiſtrat? Obiit Philippus? non certè quidem, ſed ægrotat. Quid verò veſtrâ intereſt? Etſi enim aliquid ei acciderit, celeriter vos alium Philippum facietis, ſi rebus ità eritis intenti. Neque enim tam ſuis viribus auctus eſt, quàm veſtrâ negligentia. Quanquam illud etiam, ſiquid ei accideret, & fortunæ favor nobis adeſſet, quæ ſemper nos meliùs quàm noſmetipſi curamus (etenim fortaſſe abſolvet rem, ſuúmque beneficium conſummatum reddet) ſcitote vos, ſi propè eſſetis, & rebus omnibus turbatis ingrueretis, eas vos veſtro arbitratu poſſe adminiſtrare: ut verò nunc eſtis,

ὑμῶν τὴν χειρῶν Ἀμφίπολιν, λέξασθαι δ' ἂν ἀπροθύμως καὶ τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν γνώμην. ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλοντας ὑπάρχειν ἅπαντας ἑτοίμους, ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ πεπεισμένων, παύομαι λέγων· ἃ δ' ἔστιν τῆς παρασκευῆς, ἵν' ἀπαλλάξαι ἂν τῶν τοιούτων πραγμάτων ὑμᾶς ἡγοῦμαι, καὶ τὸ πλῆθος ὅσον, καὶ πόρος ὅστινας χρημάτων, τἄλλα ὡς ἂν μοι βέλτιστα καὶ τάχιστα δοκῇ παρασκευασθῆναι, καὶ δι' ὃ πειράσομαι λέγειν· δεῖ δεῖς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πόσου, ἐπειδὰν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε, καὶ μὴ πρότερον πρόλαμβάνετε· μηδὲ ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινι καινὴν παρασκευὴν λέγειν, ἀναβάλλεσθαι με τὰ πράγματα ἡγεῖσθω. οἱ μὲν γὰρ τάχ' καὶ πλείονα εἰπόντες, μᾶλλον εἰς δέον λέγουσιν, ἐγὼ δ' ἂν τάχ' ἤδη γένηται, τῇ γνώμῃ βοηθεῖν κωλύσαι δυνησόμενον. ἀλλ' ὅς ἂν δείξῃ, πῶς πεισθεῖσα παρασκευὴ, καὶ πόσοι, καὶ πόθεν, διαμενοῦσι δυνήσεται, ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα πεισθέντες ἢ πόλεμον, ἢ περιγιγνώμεθα τῶν ἐχθρῶν. οὕτω γὰρ ἀκέραιοι τοῖς λοιποῖς πάρεσμεν ἂν κἀκεῖνοι. οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν, μὴ κωλύων εἴ τις ἄλλο ἐπαγγέλλεταί τι. ἢ μὲν οὖν ὑπόθεσις οὕτω μεγάλη, τὸ δὲ πρᾶγμα ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει, κεῖται δ' ὑμεῖς ἔσεσθε. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεῖρις πεντήκοντα παρασκευάσασθαί φημι δεῖν.

nec si vobis tempora darent Amphipolim, accipere possetis, vestris & apparatibus & animis fluctuantes. Itaque illud prætermitto, oportere vos ultrò ad faciendum officium, omnes esse paratos : tanquam vos ità sentiatis, idque persuasum habeatis. De ratione autem instructionis, quâ vos talibus liberari posse negotiis putem, & multitudo quanta esse debeat, & quæ pecuniæ subsidia, cæteraq; ut mihi rectissimè & celerrimè comparanda videantur, equidem operam dabo ut dicam : tantùm precatus à vobis, postquam audieritis omnia, ut judicetis, neque antevertatis: neque tametsi primum videbor novam instructionem dicere, res à me differri quisquam existimet. Neque enim qui festinare & hodie rem geri jubent, opportunissimè dicunt (cùm, quo quidem in loco res nunc sunt, auxiliis, quæ nunc mittimus, pericula propulsare non possimus) sed qui ostenderit, quæ & quanta instructio esse, & unde comparari atque retineri possit : donec aut pacem æquis conditionibus fecerimus, aut hostes devicerimus. Sic enim deinceps nullis malis conflictabimur. Me igitur hæc posse dicere arbitror : nec impedio si quis alius pollicetur aliquid. Ac promissum quidem adeò magnum: ipsa res autem se jam ostendet : vos judices eritis. Primum omnium, Athenienses, triremes quinquaginta comparandas

δεῖν. εἶτ' αὐτοὺς ὅπως τὰς γνώμας ἕξειν, ὡς ἐὰν τι δέῃ πλεῖον εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβᾶσι. πρὸς δὲ τούτοις τοῖς ἡμίσεσι τῶν ἱππέων, ἱππαγωγοὺς πεμῆρεις, καὶ σῖτα ἱκανὰ συσκευάσαι κελεύω. ταῦτα μὲν οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν, ὅπως τὰς ἐξαίφνης ταύτας ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας αὐτοῦ στρατείας, εἰς Πύλας, καὶ Χερρόνησον, καὶ Ὄλυνθον, καὶ ὅποι βέλτιστα. δεῖ γὰρ ἐκεῖνο τοῦτο ἐν τῇ γνώμῃ ἐκπαγῆναι, ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν, ὥσπερ εἰς Εὔβοιαν, καὶ πρότερόν ποτε φασιν εἰς Ἁλίαρτον, καὶ τὰ τελευταῖα πρόσθεν εἰς Πύλας, ἴσως ἂν ὁρμήσαιτε· ὅτι παντελῶς ὀλίγ' ἐὰν μὴ ποιήσητ' ἂν τοῦτο, ὡς ἔγωγέ φημι δεῖν ὑπαντιφερόντων ὄζειν· ἵν' ἢ διὰ φόβου εἰδὼς συσκευεῖς ὑμᾶς, (εἴσεται γὰρ ἀκριβῶς, εἰσὶ γὰρ εἰσὶν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλουσες ἐκείνῳ, παρ' ἡμῶν αὐτῶν, πλείους τοῦ δέοντος) ἡσυχίαν ἔχῃ, ἢ παιδιὰν ταῦτα ἀρύλακτος ἁλῷ, μηδενὸς ὄντος ἐμποδὼν πλεῖν ὅτι τάχιστ' ἐκείνου χώρου ὑμῖν, ἂν ἐνδῶ καιρός. ταῦτα μὲν ὄζειν, ἃ πᾶσι δεδόχθαι φημὶ δεῖν, καὶ παρασκευάσασθαι προσήκειν οἶμαι. πρὸς δὲ τούτοις, δύναμίν τινα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φημὶ προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς, ἣ ζωγρεῖν πολεμήσει, καὶ κακῶς ἐκεῖνον ποιήσει. μὴ μοι μυρίους, μὴ δὲ δυομυρίους ξένους, μὴ δὲ τοὺς ὁπλοφόρους ταύτας δυνάμεις, ἀλλ' ἃς τῆς πόλεως ἔχω· κἂν ὑμεῖς ἕνα, κἂν πλείους,

esse dico: deinde vos iis animis esse oportere, ut si quid sit opus, ipsi conscensis eis navigetis. Post, dimidiæ parti equitum, equestres triremes & copiam navigiorum instrui jubeo. Atque hæc in promtu esse censeo oportere, ad subitas istas ejus è regno suo eruptiones, in Pylas, & Chersonesum, & Olynthum, & quò libet. Hæc enim in ejus animo excitanda est opinio: vos ex immensa ista negligentia, ut in Euboeam, & priùs aliquando ad Haliartum, & pestremo nuper in Pylas, fortasse cum impetu erupturos. Non omnino, tametsi non feceritis, ut ego faciendum esse dico, fuerit hoc contemnendum: ut aut metu, si scierit paratos esse vos (certò enim sciet: sunt enim, sunt apud vos ipsos, qui de omnibus rebus eum certiorem faciant, plures quàm expedit) ocium agat: aut his despectis, incautus opprimatur: obstante nemine, quò minùs in ejus regnum, si per occasionem licuerit, navigetis. Hæc igitur sunt, quæ probata esse vobis oportere dicam, & ut instructi sitis, convenire arbitror. Præter hæc, copias aliquas, Athenienses, in procinctu habendas censeo, quæ continenter belligerent, & illum infestent. Nemo mihi dicat decies mille, neque vicies mille peregrinos: neque conductitios illos exercitus: eas volo copias, quæ civibus constent: quæ, sive vos unum, sive

ως, καὶ τὸν δεῖνα, καὶ ὁτιοῦν χειροτονήσητε στρατηγὸν, τούτῳ πείσῃ καὶ ἀκολουθήσει καὶ ὁπλὰ ταύτην πείσει καλάδω. ἔστι δ' αὖ πάλιν τίς ἡ δύναμις, καὶ πόση, καὶ πόθεν τὰ ὁπλὰ ἔξει, καὶ πῶς ταῦτ' ἐπιτελέσετε ποιεῖν, ἐγὼ φράσω, καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρίς. ξένους μὲν λέγω (καὶ ὅπως μὴ ποιήσουσι ταῦθ' ἃ πολλάκις ὑμᾶς ἔκλαψεν, ἅπαντ' ἐλάττω νομίζοντες εἶ τῷ δέοντι, καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἱρούμενοι ἐπὶ τὸ πράττειν, ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιοῦντες, ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαντες καὶ πορίσαντες, τούτοις προσέχετε, ἂν ἐλάττω φαίνεται) λέγω δὴ τοὺς πάντας στρατιώτας δισχιλίους. τούτων δ', Ἀθηναίους φημὶ δεῖν εἶ πεντακοσίους, ἐξ ὧν ἂν πρὸ ὑμῖν ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ, χρόνον τακτὸν στρατευομένους, μὴ μακρὸν τοῦτον ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῇ καλῶς ἔχειν, ἐκ διαδοχῆς ἀμίλλοις. τοὺς δ' ἄλλους ξένους εἶ χιλίους· καὶ μετὰ τούτων ἱππέας διακοσίους, καὶ τούτων πεντήκοντα Ἀθηναίους τελάρχους, ὥσπερ τοὺς πεζοὺς ἢ αὐτὸν πρόπον στρατευομένους· καὶ ἱππαγωγοὺς τούτοις. εἶεν· τί πρὸς τούτοις ἔτι; ταχείας τριήρεις λέγω. δεῖ γὰρ ἔχοντα ἀκμὴν ναυτικὸν, καὶ ταχεῖαν τριήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλεῖ. πόθεν δὲ τούτοις ἡ ὁπλὴ γενήσεται; ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω, καὶ δείξω· ἐπειδὴν, ὅτι τηλικοῦτον ἀποχρῶν οἶμαι τὴν δύναμιν, καὶ πολίτας τοὺς στρατευομένους εἶ πελάω, διδάξω.

plures, sive illum, sive quemcunque ducem creaveritis, ei pareant, & sequantur: & his commeatum curari jubeo. Quæ autem erunt hæ copiæ, & quantæ, & unde commeatum habituræ, & quomodo hæc facere voletis? Ego dicam, & horum singula seorsim explicabo. Peregrinos dico (neque id feceritis, quod sæpe vobis nocuit, dum minora putatis omnia quàm oporteat, & maxima in decretis suscipientes, cum ad rem ventum est, nè parva quidem facitis: sed ubi parva feceritis & comparaveritis, illis adjicite, si minora videbuntur.) Dico igitur universos milites esse oportere, bis mille. Ex his Athenienses oportere esse dico quingentos, è quacunque illi deligendi vobis ætate videbuntur, qui certum tempus militent, non longum illud, sed quantum commodum esse videbitur, ut subinde aliis alii succedant, reliquos peregrinos esse jubeo: & cum his equites ducentos, quorum quinquaginta sint Atheniensis minimùm, eodem quo pedites modo militaturi, & equestres naves quibus hi utuntur. Esto: quid ad hæc amplius? Celeres triremes decem: opus enim nobis est, cùm ille classem habeat, etiam velocibus triremibus, ut tutò copiæ navigent. Unde igitur hæ alentur? Ego & hoc dicam, & ostendam, postquam, cur tantulas copias satis esse putem, & cives militare

ξω. τοσαύτην μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ ταῦτα, ὅτι οὐκ ἔνι νυνὶ ὑμῖν ποιεῖσθαι δημαγωγίαν τὴν ἐκείνῳ παραπλησίαν, ἀναγκαῖον ἡγοῦμαι εἶναι τὸν τρόπον τῆς πολέμου χρῆσθαι τὸν πρότερον. ἐγὼ τοίνυν ἔχω λόγον αὐτὸν (ἐμοὶ γὰρ ὅσα μὲν δοκεῖ, οὐκ ἔφην) οὐ πάνυ τελῶς ταπεινὸν εἶναι δεῖν. πολίτας γὰρ παρεῖναι, καὶ συμπλεῖν δὲ ταῦτα κελεύω, ὅτι καὶ πρότερόν ποθ' ἑκὼν ξενικὸν πρόφασιν ἐν Κοιλίῳ τὸ πολιν, ὃ Πολύστρατος ἠγεῖτο, καὶ Ἰφικράτης, καὶ Χαβρίας, καὶ ἄλλοι τινὲς, καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς συστρατιώτας· καὶ οἶδα ἑκόντων ὅτι Λακεδαιμονίοις, παρατεταγμένοις μετ' ὑμῶν, ἐνίκων ὅτοι οἱ ξένοι, καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων. ἐξ ὧν δὴ αὐτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται, τοὺς φίλους νικᾷ, καὶ τοὺς συμμάχους, οἱ δ' ἐχθροὶ μείζους τοῦ δίκαιον γεγόνασι, καὶ παρακινδυνεύουσι τὴν τῆς πόλεως πόλεμον, ὡς Ἀρτάβαζον, καὶ πανταχοῦ μᾶλλον οἴεται πλεονεκτεῖν· ὁ δὲ στρατηγὸς ἀκολουθεῖ· εἰκότως· οὐ γὰρ ὅστις ἀρχειν μὴ δεδότα μισθόν. τί οὖν κελεύω; τὰς προφάσεις ἀφελεῖν, καὶ τοῦ στρατιώτου, καὶ τοῦ στρατηγοῦ, μισθὸν ποιήσαντας, καὶ στρατιώτας, οἰκείους ὥσπερ ἐπόψας τοῦ στρατηγουμένου παρασκευάσαντας. ἐπεὶ νυνὶ γε γέλως ἔσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν. εἰ γὰρ ἔροιτό τις ὑμᾶς, Εἰρήνην ἄγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε, εἶποιτ' ἄν, ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμεν. οὐκ ἐχρῆν τοῦτο

tare jubeam, docuero: tantulas, Athenienſes, propter-a quòd nobis nunc exercitum parare non licet, qui collatis ſignis cum eo dimicet: ſed latrocinari eſt neceſſe,& hâc gerendi belli ratione utendum primùm. Quare nec immenſas eas(nec enim ſtipendia & commeatus ſuppetunt)nec prorſus exiguas eſſe oportet. Cives autem adeſſe, & navigare unà propterea jubeo, quòd priùs etiam aliquando audio peregrinum aluiſſe Corinthi militem noſtram urbem, cui Polyſtratus præfuerit, & Iphicrates, & Chabrias, & alii quidam, & vosmetipſos unà militaſſe: & ut auditione cognovi, peregrini illi vobiſcum conjuncti, & vos cum illis, Lacedæmonios viciſtis. Poſtquam autem ipſi peregrini per ſeſe bella vobis obeunt,amicos vincunt & fœderatos:hoſtes autem facti ſunt majores quàm expediret: & cùm vix noſtræ civitatis bellum attigerunt, ad Artabazum & quovis gentium potiùs abeunt:imperator eos ſequitur:non injuriâ: neque enim is imperare poteſt, qui ſtipendia non ſolvit. Quid igitur jubeo? cauſas adimi & duci & militibus,mercede numerandâ:& domeſtico milite velut eorum inſpectore,quæ à duce geruntur,adjungendo. Nam ut nunc fit,ridicula eſt noſtra rerum adminiſtratio. Si quis enim vos roget, Pacémne agitis Athenienſes? Minimè verò nos quidem, dicturi ſitis: ſed cum Philippo bellum gerimus.

Non-

δὲ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχας, καὶ στρατηγὸς, καὶ φυλάρχας, καὶ ἱππάρχας δύο; τί ἂν ἄλλοι ποιοῦσι, πλὴν ἑνὸς ἀνδρὸς ὃν ἂν ἐκπέμψητε δῆθ' ὁ πόλεμος; οἱ λοιποὶ τὰς τιμὰς πέμπουσιν ὑμῖν μὴ αὐτοῖς ἱεροποιῶν. ὥσπερ γὰρ οἱ πλατTοντες τοὺς πολίτας, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονοῦντες τοὺς ταξιάρχας καὶ τοὺς φυλάρχας, οὐκ ὀλίγοι τὸν πόλεμον. ἃ γὰρ ἐγὼ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταξιάρχας παρ' ὑμῶν, ἱππάρχας παρ' ὑμῶν, ἄρχοντας οἰκείους ἔδει, ἵν' ὑμῖν ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύναμις, ἀλλ' εἰς μὲν Λῆμνον, ἢ παρ' ὑμῶν ἱππαρχον δεῖ πλεῖν, τὴν δ' ὑπὲρ τῆς πόλεως; κλημάτων ἀγωνιζομένων, Μενέλαον ἱππάρχειν· καὶ ὃ ἐγὼ ἄνδρες μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον, ὅς τις ἂν ᾖ. Ἴσως δ' ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἠκούσατε λέγεσθαι· τὸ δὲ τὴν χρημάτων πόσα καὶ πόθεν ἔσται, μάλιστα ποθεῖτε ἀκοῦσαι. τοῦτο δὴ καὶ παραινῶ. χρήματα τοίνυν, ἔστι μὲν ἡ θεωρὶκὸν, ζημιοῦσθαι τοῖς στρατευομένοις μόνον τὴν διωβελιαῖαν, τάλαντα ἐννενήκοντα, καὶ μικρόν τι πρὸς. δέκα μὲν ναυσὶ ταχείαις πεντηρόκοντα τάλαντα, εἶχον εἰς τὸν ναῦν μναῖ τοῦ μηνὸς ἑκάστου στρατῶται δὲ χίλιοι, τοσοῦτα ἕτερα, ἵνα δέκα ἔχῃς τοῦ μηνὸς ὁ στρατώτης δραχμὰς ζιτηρέσιον λαμβάνῃ· τοῖς δ' ἱππεῦσι διακοσίοις οὖσιν, ἐὰν τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνῃ τοῦ μηνὸς, δώδεκα τάλαντα.

Nonne verò creaſtis è veſtris civibus decem centuriones, & duces, & tribunos, & magiſtros equitum duos? Quid autem iſti plus agunt uno viro, quem miſeritis ad bellum? reliqui pompam vobis obeunt cum ſacrificuli. Ut enim ii qui luteos fingunt, in forum creatis centuriones & tribunos, non ad bellum, An non oportuit. Athenienſes, centuriones cives, magiſtros equitum cives, magiſtratus domeſticos eſſe, ut revera eſſent copiæ civitatis? At in Lemnum veſtro magiſtro equitum navigandum eſt: eorum autem qui pro noſtræ urbis poſſeſſionibus præliantur, Menelaus eſt magiſter equitum. Neque hæc hominis reprehendendi causâ dico: ſed à vobis eum creatum eſſe oportebat, quiſquis tandem ſit. Fortaſſis autem hæc rectè dici putatis: pecunia verò quanta & unde comparanda ſit, maximè audire cupitis. Id igitur ſanè expediam. Ea eſt pecuniæ ratio, ut ad alendum hunc exercitum, & cibaria duntaxat militibus comparanda, nonaginta ſint talenta numeranda, & paulò ampliùs: decem celeribus navibus quadraginta talenta, vicenæ minæ in navem ſingulis menſibus: militum duobus milibus totidem alia, ut duas ſinguli milites drachmas in menſem pro cibariis accipiant: equitibus ducentis numero, ſi tricenas drachmas in menſem accipiant ſinguli, duodecim talenta. Si quis verò

putat,

εἰ δέ τις οἴεται μικρὰν ἀφορμὴν, εἰ τηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν. ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς, ὅτι εἰ τοῦτο γένοιτο, στρατεύεσθαι τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στράτευμα ἀπὸ τοῦ πολέμου, ἕνα μὴ τοὺς Ἕλληνων ἀδικῶν, ἀλλὰ τοὺς συμμάχους, ὡς ἔχειν μισθὸν ἐντελῆ. καὶ γὰρ συμμάχων ἐθελόντων, πάρεσθ' ὅπου ἕτοιμοι, ἐὰν μὴ ταῦτ' ὦσιν ἔχῃ. πόθεν οὖν ὁ πόρος τῶν χρημάτων, ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω, γένοιτ' ἄν, νῦν λέξω.

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ.

Ἀμεινὼ ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυνήμεθα διρεῖν, ταῦτά ὄζιν. ἐπειδὰν δ' ὁπτιεσοτυῆτε τὰς γνώμας, ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ, χειροτονήσατε, ἵνα μὴ μόνον τῷ ψηφίσμασι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὁπλοις πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις. δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλτιον ἂν εἶναι τὸν πόλεμον, καὶ ὅλως τῆς παρασκευῆς βελτίω εἶναι, εἰ τὸν τόκον, ὃν ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς χώρας, ἣν νῦν πολεμήσετε, ἐνθυμηθείητε, καὶ λογίσαισθε, ὅτι τοῖς πόλεμοι, καὶ τοῖς ὥραις τοῦ ἔτους τὰ πολλὰ σφαλλόμενον διαφέρεται Φιλίππου. καὶ φυλάξας τοὺ ἐτησίας ἢ τὸν χειμῶνα ὁπόταν βούλεται, ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυνώμεθα ἐκεῖσε ἀφικέσθαι. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς ταῦτα ἐνθυμουμένους, μὴ βοηθείαις πολεμεῖν, (ὑστερεῖσθαι γὰρ ἁπάντων) ἀλλὰ παρασκευῇ συνεχεῖ, καὶ δυνάμει. ὑπάρχει δ' ὑμῖν χειμάσιον μὲν χρῆσθαι τῇ δυνάμει, Λήμνῳ, καὶ Θάσῳ,

putat, commeatum parvo esse subsidio iis qui militant: non rectè sentit. Ego enim compertum habeo, si hoc factum fuerit, ipsum exercitum è bello sibi reliqua comparaturum, sine ulla vel Græcorum, vel sociorum injuria, ut integrum stipendium habeat. Atque ego ultrò navigabo unà, quidvis pati paratus, nisi hæc ità erunt. Unde igitur pecunia, quam requiro à vobis, comparabitur? Hoc jam dicam.

PECUNIARIA RATIO.

Quæ nos, Athenienses, invenire potuimus, hæc sunt. Postquam autem sententias rogaveritis, ea quæ vobis probata fuerint, decernite: ut non tantùm decretis & literis belligeretis cum Philippo, sed etiam factis. Multò autem meliùs, ut mihi videtur, de bello & tota instructione deliberabitis, si locum, Athenienses, regionis cui bellum inferetis, cogitabitis: & considerabitis, ventis & anni temporibus anticipatis, pleraque perficere Philippum: & exspectatis Etesiis, aut hyeme, bellum aggredi, cùm nos illuc pervenire non possumus. His itaque consideratis, non mittendo tumultuario milite vobis bellandum est (negligemus enim omnes occasiones) sed instructione perpetuâ atque exercitu. Licebit autem vobis Lemni & Tha-

σω, ἢ Σκιάθῳ, ἢ ἄλλαις ἐν τούτῳ τῷ πόντῳ νήσοις, ἐν αἷς ἢ λιμένες, ἢ σῖτος, ἢ ἃ χρὴ στρατεύμασι, πάνθ' ὑπάρχει. πλὴ δ' ὅσων τὸ ἔτος, ὅτε ἢ πρὸς τὴν γῆν ῥᾳδίως πλεῖσθαι ῥᾳδίως, ἢ τὰ τῶν πλοιάτων ἀσφαλὲς πρὸς αὐτὴν τὴν χώραν, ἢ πρὸς πᾶς τῶν ἐμπορείων ἔσται, ῥᾳδίως ἔσται. ἃ μὲν ἔν χρήσει, ἢ πότε τὴν δυνάμει παρὰ τὸν καιρὸν, ὁ τούτων κύριος κατασὰς ὑφ' ὑμῶν βελτίσει. ἃ δ' ὑπάρξει δεῖ παρ' ὑμῶν, ταῦτ' ἔστιν ἃ ἐγὼ γέγραφα. ἂν ταῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πείσητε τὰ χρήματα, πρῶτον ἃ λέγω, εἶτα ἢ τἆλλα πάντα παρασκευάσαντες, τοὺς στρατιώτας, τὰς τριήρεις, τοὺς ἱππέας, ἐντελῆ πᾶσαν τὴν δύναμιν νόμῳ καταλείσητε ὅπη τῷ πολέμῳ μέλλει· τῶν μὲν χρημάτων αὐτοὶ ταμίαι, ἢ ποιηταὶ γιγνόμενοι, τῶν δ' ἀφέξεων παρὰ τὸ στρατηγεῖν ἢ λόγον ζητοῦντες, παύσετ' ἀεὶ δεῖ τῶν αὐτῶν βελτιόμενοι, ἢ πλέον ἀεὶν ποιοῦντες. ἢ ἔτι πρὸς τούτοις, πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ μέγιστον τῶν ἐκείνου πόρων ἀφαιρήσεσθε. ἔστι δ' οὗτος τίς; ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ὑμῖν πολεμεῖ συμμάχων, ἄγων ἢ φέρων τοὺς πλέοντας πλὴ θαλάττης. ἔπειτα τί πρὸς τούτῳ; τῷ πάσχειν αὐτοὶ κακῶς ἧττον ἥσεσθε· οὐχ ὥσπερ ἡ παρελθόντα χρόνον εἰς Λῆμνον ἢ Ἴμβρον ἐμβολὴν αἰχμαλώτους πολίτας ὑμετέρους ἔχει ἄγων, ἢ πρὸς τὰ Γεραιστῷ τὰ πλοῖα συλλαβών, ἁμύητα χρήματα

ſi, & Sciathi, & in aliis illius loci inſulis hybernare cum exercitu : in quibus & portus, & frumentum, & omnia quæ requirit exercitus, parata ſunt. Anni autem tempus, cùm & appellere ad terram facilè, & à ventis juxta ipſam regionem, & mercatuum aditus, verſantibus nihil periculi eſt, haud difficulter intelligetis. Quemadmodum igitur & quando utendum ſit exercitu, ipſum tempus docebit eum, in quem vos imperii autoritatem contuleritis. Quæ autem à vobis præſtari debeant, hæc ſunt quæ ego ſcripſi. Quòd ſi hanc, Athenienſes, pecuniam comparaveritis primùm quam dico: deinde cætera etiam omnia perfectè inſtruxeritis, milites, triremes, equites : omnéſque copias lege obſtrinxeritis, ut bello continenter incumbant, ipſique vos pecuniæ quæſtores & præbitores, ab imperatore rerum geſtarum rationes requiretis : iiſdem de rebus ſine ullo ſucceſſu deliberare perpetuò, deſinetis. Accedit illud etiam, Athenienſes, maxima illi emolumenta intercipietis. Ea quæ ſunt ? A noſtris ſociis extorta pecunia nos oppugnat, navibus hoſtiliter diripiendis. Quid præterea ? Vos illud eritis conſecuti, ut vobis noceri non poſſit : non ea fient, quæ ſuperiori tempore, cùm in Lemnum & Imbrum factâ impreſſione, veſtros cives captivos abduxit : & ad Geræſtum comprehenſis navibus, immenſam pe-

μάτα ἐξέλεξε. τὰ πλάσματα δ' εἰς Μαραθῶνα ἀπίξη, καὶ τὴν ἱερὰν ἀπὸ τῆς χώρας ὥχετ' ἔχων τειήρη. ὑμεῖς δ' ὅτε ταῦτα ἠδυνάσθη κωλύειν, ὅτ' εἰς τοὺ χρόνους ὃς ἂν ἐβούλοιτο βαδεῖν. καί τοι τί δή ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε, τὴν μὲν τῶν Παναθηναίων ἑορτὴν καὶ τὴν τῶν Διονυσίων ἀεὶ τῶ καθήκοντι χρόνω γίνεσθαι, ἂν τε δεινοὶ λάχωσιν, ἂν τε ἰδιῶται οἱ τούτων ἑκατέρων ὀπτιμελησόμενοι, εἰς ἃ πᾶσιν τὰ ἀναλίσκετε χρήματα, ὅσα ὑφ' εἷς ἕνα τῶν ἀπιτόλων, καὶ τοσοῦτον ὄχλον, καὶ πανήγυριν παρασκευὴν, ὅσην οὐκ οἶδ' ἔτι τῶν ἁπάντων ἔχει. τοὺ δ' ἀπιτόλας πάντας ὑμῖν ὑπεξείλετο τῶν χωρῶν, τὸν εἰς Μεθώνην, καὶ εἰς Παγασάς, τὸν εἰς Ποτίδαιαν· ὅπ ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα νόμῳ τέτακται, καὶ προῄρηται ἕκαστος ὑμῶν οὐ πολλῶ, πῶς χρηστὸς, ἢ γυμνασίαρχος τῆς φυλῆς, πότε, καὶ παρὰ τὸ, καὶ τί λαβόντα, τί δεῖ ποιεῖν, ἢ μὴν ἀνεξέτασον, ἢ δ' ἀθέμιτον ἐν τούτοις ἠμέλησε· ἐν δὲ πῖς ποτὲ τῶ πολέμω, καὶ τῆς τότε παρασκευῆς, ἄτακτα, ἀθέμιτα, ἀδιόρθωτα ἅπαντα. τριγαρῆ ἅμα ἀκατόκαμψόν τι, καὶ τειπρόσχεις καθίσαμεν, καὶ τούτοις ἀντιδόσεις ποιούμεθα, καὶ ποτὲ χρημάτων πῦρ σκοπῶμεν. καὶ μὴ ταῦτα ἐμβαίνειν τοὺ ἐπιτήδειος ἔδοξε, καὶ τοὺ χρεὶς εἰκῆντας. ἔτ' αὐτοὺ πάλιν ἀντεμβιβάζειν.

cuniam coegit : postremò in Marathonem exscendit, & sacrâ triremi è nostra ditione abreptâ, abiit : Vos autem neque hæc prohibere potuistis, neque constitutis à vobis temporibus opitulari. Verùm cur tandem putatis, Athenienses, Panathenæorum ferias, & Bacchanalium semper convenienti tempore fieri, sive peritis harum utrarumque curatio sorte obvenerit, sive imperitis : in quas tantos sumptus facitis, quantos nec in unam classem : & tantam turbam adhibetis, & tantum apparatum, quantum haud scio an ullus omnium habeat : classes autem omnes vestras, occasionibus demum amissis venire, illa Methonem, illa Pagasas, illa Potidæam missa ; quòd illa omnia lege sancita & ordinata sunt, & quisque vestrûm multò antè novit, quis ædilis aut gymnasiarchus suæ tribûs, quando & à quo & quid accipiendum, quídque faciendum sit. Nihil non exquisitum, nihil non definitum, nihil denique neglectum est. In rebus autem bellicis, & belli apparatione, inordinata, indefinita, incomposita omnia. Quapropter simulatque audivimus aliquid, & triremium præfectos constituimus, & inter eos permutationes opum instituimus, & de parandæ pecuniæ ratione deliberamus. Postea decernitur, ut inquilini conscendant, & libertini, qui suam ipsi rem familiarem administrant. Deinde ut cives illis iterum succedant,

βιβάζειν· εἶτ', ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλεις, σεαυτὸν ἀπολωλεκὲν ἔσῃ· ἃ ἂν ἐκπλέωμεν. † χὴ τῷ σεάτ|ειν χρόνον, εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλίσκομεν. οἱ δὲ σεαγμάτων χωρεῖ, ὑμῶν τὴν ἡμετέραν βεβαιότητα καὶ ῥᾳθυμίαν. ἃς δ' εἰς † μεταξὺ χρόνον δυνάμεις οἰόμεθα ἡμῖν ὑπάρχειν, ὑμῶν οἵαί τ' ἔσαι ποιεῖν, ἐπ' αὐτὴν τὴν χώραν ἐξελέγχειν. ὅθ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥσ' ὑπερέλλειν Εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαῦτας ὑπερολάς.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ'.

ΤΟύτων ἕν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σ' ἀνεγνωσμένων, ἀληθῆ μὲν ὅτι τὰ πολλὰ, ὡς ὐκ ἔδει· ὐ μέν, ἀλλ' ἴσως ὐχ ἡδέα ἀκοῦσαι. ἀλλ' εἰ μηδ' ὅσα ἄν τις ὑπόθηται τοῦ λόγου, ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ σεάγματα ὑπόθησθαι, δεῖ σοὶς ἡδονὴν, ἀλλὰ μὴ ὠφελίαν· εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις ἀν ἦ ἡ ὠφελοῦσα, ἔργῳ ζημίᾳ γίγνεσθαι, αἰσχρόν ὅσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φενακίζειν ἑαυτοὺς, καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους, ὅσα ἂν ἦ λυσιτελῆ, πάντων ὑστερίζειν τῶν ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο δυνάσθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς σολεμοῦντας χρόνους, ὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς σεάγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἐμσεδοῦν εἰς τῶν σεαγμάτων. καὶ τὸν αὐτὸν σρόσον, ὥσσερ τῶν σρατευμάτων ἀξιώσειεν ἄν τις τὸν σρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν σεαγμάτων τοὺς εὖ βουλευομένους ἡγεῖσθαι χρὴ, ἵνα ἃ ἂν

cedant. Sic interim dum hæc prorogatis, interierunt ea quò classem mittimus, ante adventum nostrum. Nam rei gerendæ tempus in apparando consumimus: rerum autem occasiones non exspectant nostram tarditatem & socordiam. Quas verò interjecto tempore copias nos habere putamus, eæ, cùm ad ipsam rem ventum est, nihil posse gerere deprehenduntur. Ille autem eò venit insolentiæ, ut scribat Euboœensibus tales jam literas.

LITERÆ.

HÆc igitur, Athenienses, quæ lecta sunt, vera pleraq; sunt, aliter quàm oportebat: non autem fortasse jucunda sunt auditu. Verùm, si res, offensionis vitandæ causâ, ut taceri à dicente, sic etiam revera possent amoveri, ad voluptatem auditorum conciones instituendæ essent. Sin orationis jucunditas, alieno tempore usurpata, reipsa detrimentosa sit; turpe est semetipsum decipere, & ea omnia quæ molesta sunt, differendo, negligere omnes rei gerendæ occasiones, ac nè illud quidem posse intelligere, eorum esse officium qui bellum administrant, non sequi res, sed rebus antecedere: & quemadmodum receptum est, ut exercitum ducat Imperator: sic & à cordatis viris res ducendas esse, ut quæ ipsis videntur, ea

ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττηται, καὶ μὴ τὰ συμβαίνοντα ἀναγκάζωνται διώκειν. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείω διώκαμεν ἁπάντων ἔχοντες, πειρᾶς, ὁπλίτας, ἱππέας, χρημάτων πόσον δεῖ, τούτων μὲν μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας, οὐδενὶ πώποτε ἐνδέουτ' ἐχρήσατε, οὐδενὸς δ' ἀπολείπεσθε. ὥσπερ δ' οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖτε. Φιλίππῳ. καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγείς, ἐὰν τῆς πληγῆς ἔχηται· κἂν ἑτέρωσε παράξῃ τις, ἐκεῖσε εἰσὶν αἱ χεῖρες· περιβάλλεσθαι δ', ἢ βλέπειν ἐναντίον, οὔτ' οἶδεν, οὔτ' ἐθέλει. καὶ ὑμεῖς ἐὰν ἐν Χερρονήσῳ πύθησθε Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε· ἐὰν ἐν Πύλαις, ἐκεῖσε· ἐὰν ἀλλοθί που, συμπαραθεῖτε ἄγων καὶ κάπω, καὶ στρατηγεῖσθε μὲν ὑφ' ἐκείνου, βεβουλεῦσθε δ' οὐδὲν αὐτοῖς συμφέρον περὶ τὸν πολέμου, οὐδὲ περὶ τῶν χρημάτων περορᾶτε οὐδέν, πρὶν ἂν ἢ γεγνημένον, ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε. ταῦτα δὲ ἴσως περίεργον μὲν ἐκεῖνο ποιεῖν, νῦν δ' ἐπ' αὐτῷ ἥκει τῷ ἀκμῇ, ὡς ἔοικε' ἐγχωρεῖ. δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς μιαιφόνοις ὑφ' ἧς πόλεως αἱμυόμενος, τῷ φιλοπραγμοσύνῃ ταύτῃ ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ. εἰ γὰρ ἔχων ἃ κατέστραπται καὶ περιείληφεν, ἡσυχίαν ἔχειν ἤθελε, καὶ μηδὲν ἐπράττειν ἔτι, ἀποχειροτονεῖν ἐνίοις ὑμῶν ἂν μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν αἰσχύνῃ καὶ ἀναισθησίαν, καὶ πάντα τὰ αἴσχιστα ὠφληκότες ἂν ἤμεθα

ea gerantur, non ut eventum persequi cogantur. Vos autem, Athenienses, cùm copias habeatis omnium maximas, triremes, legiones, equites, pecuniæ reditus, nè harum quidem rerum in hunc usque diem ullâ unquam opportunè estis usi, & neminem non sequimini: & ut barbari pugiles dimicare solent, ità vos bellum geritis cum Philippo. Ex iis enim, is qui ictus est, ictui semper inhæret: quòd si eum alibi verberes, illò manus transfert: ictum autem depellere, aut contrà intueri neque scit, neque vult. Ità & vos: Si esse in Chersoneso Philippum auditis, illuc mittenda esse auxilia decernitis: si in Pylis, illuc itis: si alibi uspiam, assectamini sursum & deorsum: & eum ut ducem milites, sequimini; neque ullum vobis utile de belli gerendi ratione consilium initis: neque quicquam prospicitis, antequam aut factum esse aliquid, aut fieri audiatis. Ista verò factitare olim fortasse licuit: nunc in ipsum discrimen rerum ventum est. Quare non jam idem licet. Ac mihi cogitanti videtur, Athenienses, deorum aliquis, quem nostræ urbis vindicem, eorum quæ fiunt, pudet, illum rerum gerendarum ardorem injecisse Philippo. Qui si quæ subegit & intercepit, ea tenere & quiescere vellet, neque quicquam præterea moliretur: vestrûm quidam ea non ægrè laturi mihi viderentur, quæ reipub. dedecus & ignaviæ crimen & summa omnia pro-

ἡμῶν δημοσίᾳ. νυνὶ δ' ἐπιχειρῶν ἀεί τινι, καὶ τῶν πλείονων ὀρεγόμενος, ἴσως ἂν ἐκκαλέσαιτ' ὑμᾶς, εἴπερ μὴ παντάπασιν ἑαυτὴν ἀπειρήκατε. θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν μήτ' ἐνθυμεῖται, μήτε λογίζεται, ὁρῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἡ μὲν ἀρχὴ τῶν πολέμων γεγενημένη τῷ τιμωρήσασθαι Φίλιππον, ἡ δὲ τελευτὴ ἥδε ἤδη, ὑφ' ὧν μὴ παθεῖν αὐτὸν κακῶς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου. ἀλλὰ μὰ τὸν οὐ γὰρ ἔστιν, ἄλλον, εἰ μή τις αὐτὸν κωλύσει. εἶτα τοῦτο ἀναμνήσω, καὶ πειρήσομαι, καὶ τὰς παρὰ τοῦ λέγοντος ὑποθήκας ἐὰν ἀποδείξητε, πάντ' ἔχειν οἶδα καλῶς; καὶ ἐκβησόμεθα; οὐκ ἔξιμεν αὐτοὶ μέρη γέ τινα τῶν ἑαυτῶν οἰκείων νυνί, εἰ καὶ μὴ πρότερον; καὶ ἐπὶ τὰ ἐκείνου πλευσόμεθα; ποῖ δὴ πρεσβευσόμεθα; ἤρετό τις. ῥήτρα τὰ πράγματα ἐκείνου πρᾶγμάτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχειρῶμεν. ἂν μὲν τι καθεύδωμεν οἴκοι, λοιδορούμενοι ἀκούοντες καὶ αἰσχυνόμενοι ἀλλήλους τὰ λεγόμενα, ἀδέκαστος ἀδεὴς ἡμῖν ὁ μὴ χρῆσθαι τοῖς λέγουσιν. ὅποι μὲν γὰρ ἂν οἶμαι μέρος τι τῆς πόλεως σωθησόμενον, κἂν μὴ πᾶσα παρῇ, καὶ τὸ τοῖς θεοῖς ἐυμενὲς, καὶ τὸ τῆς τύχης ἡμῖν συναγωνίζεσθαι ὅποι δ' ἂν σφετερὸν καὶ ψήφισμα κενὸν, καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψητε, ἀδεὲς ἡμῖν τοῖς λέγουσι γίγνεσθαι. ἀνὴρ οὐ μὰ ἐχθροὶ καταγελῶσιν, οἱ δὲ σύμμαχοι πεισθῶσι τοῖς λέγουσι, τοὺς τοιούτους ἀποστόλους. ὁ γὰρ

ὄχλος,

probra attuliſſent. Nunc, dum ſemper aggreditur aliquid,& plus appetit,fortaſſe vos evocabit, niſi de vobis omnino deſperaſtis. Ego verò miror ſi nemo veſtrùm neque cogitat neque indignatur, quando videt, Athenienſes, bellum cepiſſe initium de ulciſcendo Philippo: finem autem in eo jam verſari, nè ipſi cladibus afficiamur à Philippo. Verùm eum non quieturum, perſpicuum eſt, niſi ab aliquo coerceatur. Id igitur nos exſpectabimus: & triremes vacuas, & ſpem à neſcio quo factam ſi miſeritis, omnia præclarè ſe habere putabitis? Non egrediemur? non exibimus ipſi parte ſaltem aliquâ domeſticorum militum nunc, ſiquidem id priùs factum non eſt? non ditionem ejus claſſe invademus? At quò appellemus, roget aliquis? Inveniet & deprehendet labefactatas res illius,Athenienſes, ipſum bellum modò aggrediamur. Verùm ſi domi ſedebimus, conviciantes audituri & criminantes inter ſe oratores:non fieri ullâ ratione unquam poteſt, ut quicquam ritè conficiamus. Nam, ut mea quidem fert opinio, quocunque pars aliqua civitatis, ablegabitur, tametſi tota non adſit, ibi & deorum & fortunæ benevolentia nobis opitulabitur. Cùm autem imperatorem,& decretum inane,& ſpes concionales mittitis, nihil à vobis feliciter geritur: ſed ut hoſtes deridենt iſtiuſmodi expeditiones, ità ſocii metu emoriuntur. Non enim poteſt,

ὅτιν, ὡς ἔστιν ἕνα ἄνδρα ἂν δυνηθῆναί ποτε ταῦθ' ὑμῶν πρᾶξαι ἅπαντ', ὅσα βέλεται. ὑπερφέρει μὲν τοι καὶ φῆσαι, καὶ τ δεῖνα αἰπάσασθαι, καὶ τ δεῖνα, ἔστι τὰ δ πράγματα ἐκ τούτων ἀπόλωλεν. ὅταν γὰρ ἡτ[ῆ]ται μὲν ὁ στρατηγὸς ἀθλίων ἀπομάθων ξένων, οἷσθ' ὑφ' ὧν ἂν ἐκεῖνος ἐκεῖ πράξῃ, φεύγεις ὑμᾶς ψαθυρώτατος, ῥᾳδίως ἐνδέκατος ὢν ὑμεῖς δ' ἐξ ὧν ἂν ἀκούσητε, ὅ, τι ἂν τύχῃ ῥᾳδίως ψηφίζεσθε, τί καὶ χρὴ ποιεῖν; πῶς ἂν ταῦτα παύσετε; ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς αὐτοὺς ἀποδείξητε στρατηγοὺς καὶ μάρτυρας τῶν στρατηγουμένων, καὶ δικαστὰς οἵους δεῖ ἑλόμενοι τῶν ἐνδυνῶν. ἐγὼ δ' ἀκούειν μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παρόντας ὁρᾶν δεῖ. νῦν δ' εἰς τοῦθ' ἥκει τὰ πράγματα αἰσχύνης, ὥστε τ στρατηγῶν ἕκαστος δεῖς καὶ τεὶς κείνῳ παρ' ὑμῖν δεῖ θανάτου φεύγει τ τοὺ ἐχθροὺς, ὅδεὶς δὲ ἅπαξ αὐτῶν ἀγωνίσασθαι δεῖ θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τὸν τ ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυτῶν θανάσιμον μᾶλλον αἱρεῖσθαι τὸ δεσπότου. κακῶς γὰρ ὅτι, κεἰδέναι ἀποθανεῖν. στρατηγὸς δ', μαχόμενον τοῖς πολεμίοις. ὑμῶν δ οἱ μὲν δέοντες, μὴ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιππον πρᾶξαι ἢ Θεσσαλῶν κατάλυσιν, καὶ τὰς πολιτείας διαφθεῖραι, οἷσθ' ὡς πρέσβεις πέμψαντες ὡς βασιλέα, οἷσθ' ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν, οἱ δ', λόγους πλάττοντες, ἕκας ἐξερχόμεθα. ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νὴ τοὺ θεούς, ἐκεῖνον μεδύειν τῷ μεγέθει τ πεφραγμένων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὀνειδοπολεῖν ἐν τῇ γνώ-

potest, non potest fieri, ut unus vir unquam vobis ea conficiat omnia, quæ vultis: polliceri quidem & affirmare, & accusare hunc & illum licet. Sed his rebus omnia perierunt. Si enim dux miserorum mercede fraudatorum militum succubuerit: qui verò de rebus illic ab eo gestis, ad vos ex hoc loco expeditè mentiantur, exstiterint: & vos ex auditu, quicquid in mentem venerit, temerè decreveritis: quid, quæso vos, exspectandum est? Sed quodnam istis malis remedium invenietur? Hoc, si vos, Athenienses, eosdem designabitis & milites & testes actorum ducis: & ubi domum reversi fuerint judices rationum referendarum. Neque enim vobis audienda tantùm vestra sunt, sed & coràm intuenda. Nunc eò flagitii ventum est, ut quique duces bis & ter capitis causam apud vos dicant, cum hostibus autem eorum nemo vel semel de vita dimicare sustineat? utque plagiariorum & furum interitum honestæ morti præferant. Malefici enim est, judicum sententiâ condemnatum emori: ducis, cum hostibus præliantem. Vestri autem alii circumeuntes, cum Lacedæmoniis agere dicunt Philippum, de Thebanorum eversione, & respub. divellere: alii, eum misisse legatos ad regem Persarum: alii, oppida munire in Illyriis: alii, suas quisque commenti fabulas obambulamus. Ego verò equidem existimo, Athenienses, ebrium esse eum rerum gestarum magnitudine, &

γνώμη δ' τ' ἐρημίαν ἧν κωλυσόντων ὁρῶντα, καὶ τοῖς πεπρεσβευμένοις ἐπιμένον. ὃ μὲν πί γε μὰ Δία ὕστερον περαιτέρω πρᾶξαι, ὥστε τοὺς ἀγνοοῦντας ἢ παρ' ἡμῶν εἰδέναι, τι μέλλῃ ποιεῖν ἐκεῖνος. ἀνοητότατοι γάρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες. ἀλλ' ἐὰν ἀπέντες ταῦτα, ἐκεῖνο εἰδῶμεν, ὅτι ἐλθεῖν ἄν δοκῶ, καὶ τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἀποστρέψει, καὶ χρόνον τινὰ ἴσειε, καὶ ἄπορα ὅσα πώποτε ἤλπισεν ἡμῖν περάξειν ὑφ' ἡμῶν, καθ' ἡμῶν εὑρήσει, καὶ τὰ λοιπὰ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ὄψει· κἂν μὴ νῦν ἐθέλωμεν ἐκεῖ πολεμεῖν ἀνάγκη, ἐν δὲ ἴσως ἀναγκασθησόμεθα τοῦτο ποιεῖν, ἂν ταῦτα εἰδῶμεν, καὶ τὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐγνωκότες, καὶ λόγων ματαίων ἀπηλλαγμένοι. ὃ δὲ ἄτοπα πολλ' ἔστι δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ὅπ φαῦλα, ἐὰν μὴ προσέχητε τοῖς πρέσβεσιν ὑμῶν, καὶ τὰ δεσπόζοντα ποιεῖν ἐθέλησε, καὶ εἰδέναι. ἐγὼ μὲν ἔν, ὅτ' ἄλλος πώποτε πρὸς χάριν εἰλόμην λέγειν, ὃ, τι ἂν μὴ καὶ Φιλίσειν ὑμῖν πεπεισμένον ὦ, νῦν τε οὐ γνώσκω, πάνθ' ἁπλῶς, ὡς ἔστι νυστερεμένος, παρρησιάσομαι. ἑλοίμην δ' ἄν, ὥσπερ ὅπ ὑμῖν συμφέρει, τὰ βέλτιστα εἰπεῖν εἰδώς, ἢ τὰ ἥδιστα ξυνοῖσον καὶ τῷ τὰ βέλτιστα εἰπόντι· πολλῷ γὰρ ἂν ἥδιον εἶπον, νῦν δ' ἐν ἀδήλοις ὄντι τοῖς ἀπὸ τούτων ἐμαυτῷ ψηφισμάτοις, ὅμως ὅτι τῷ Φιλίσειν ὑμῖν, ἐὰν πεφύκητε ταῦτα, πεπαίδευμαι, λέγειν αἱρήσομαι. νικᾷη δ' ὅ, τι πᾶσιν ὑμῖν μέλλῃ Φιλίσειν.

ΔΗΜΟ-

ejuſmodi ſomnia multa ſuo cum animo agitare: cùm quia vidit neminem eſſe qui impediat, tum ſucceſſibus elatum: non tamen ea ſic agere inſtituiſſe, ut qui apud nos ſunt amentiſſimi norint quid ille ſit facturus. Stolidiſſimi enim ſunt iſti nugatores. At ſi, his omiſſis, illud ſpectemus, hominem eſſe nobis inimicum: & noſtras nobis opes eripere: & longo jam tempore inſolenter ſe geſſiſſe: & quæcunque ſperavimus aliquem pro nobis eſſe acturum, ea, ut conſtat, contra nos eſſe omnia: & cætera in nobiſmetipſis eſſe poſita: &, ſi nunc illic belligerare noluerimus cum eo, idem fortaſſe nobis hic facere neceſſe fore: hæc ſi ſtatuerimus, & rectè ſentiemus, & inanes fabulas miſſas faciemus. Neque enim quæ ſint futura, quærendum eſt: ſed adverſa futura (niſi rebus gerendis intenti fueritis; & fungi officio volueritis) pro comperto habendum. Ego igitur nec unquam aliàs ad gratiam loqui inſtitui, niſi idem & profuturum vobis perſuaſum haberem: & nunc quæ ſentio ſimpliciter omnia, ſine ulla tergiverſatione liberéque ſum elocutus. Velim autem, ut exploratum habeo, è re veſtra eſſe, ut ea quæ optima ſunt, audiatis: ſic ſcire me, etiam fideliſſimo ſuaſori idem profuturum. Multò enim minùs gravatè dixiſſem. Nunc, quanquam obſcurum eſt, quidnam hinc conſecuturus ſim: tamen quia perſuaſum habeo, hæc factu vobis fore utilia, dicere inſtitui. Vincat autem id quod vobis omnibus profuturum eſt.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Κατὰ Φιλίππου Λόγος Β'.
ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ
Τοῦ κατὰ ΦΙΛΙΠΠΟΥ δευτέρου Λόγου.

ΠΑραινεῖ δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ τοῖς Ἀθηναίοις ὁ Ῥήτωρ, πολέμου μὲν παύεσθαι πρὸς Φίλιππον, καὶ τῇ εἰρήνῃ μὴ πάνυ πιστεύειν, ἀλλὰ ἐγείρεσθαι καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγμασι, καὶ εὐτρεπίζεσθαι εἰς πόλεμον· ὅπλα γὰρ αὐτὸν ἔχειν καὶ τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι πρὸς Φίλιππον· καὶ τοῦτο αὐτῷ καταμαρτυρῶντος, προέσθαι φησὶν ἐπαγγέλλεσθαι καὶ ἀποκρίσεις δώσειν, πρός τινας πρέσβεις ἥκοντας, ἀπορρήτων τῶν Ἀθηναίων ὁπότε ἀποκείναδος δεῖ. πόθεν ὅ ἔστι, καὶ πρὸς τίνων ἥκουσιν, ἐν τῷ λόγῳ αὐτὸς ὁ δηλώσει, ἐν ᾧ τῶν Φιλιππικῶν ἱστείων μαθεῖν δυνατόν. κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν καιρὸν ἔπεμψε πρέσβεις ὁ Φίλιππος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, αἰτιώμενος ὅτι διαβάλλουσιν αὐτὸν μάτην πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὡς ἐπαγγελλόμενον αὐτοῖς πολλὰ καὶ μεγάλα, ψευσάμενον δέ. ὧδε γὰρ ἀπειλῆσαι φησιν, ὧδε ἐψεῦσθαι. καὶ πρὸς τούτων ἐλέγχεις ἀπαιτεῖ. ἔπεμψαν δὲ μὴ Φίλιππος καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μεσσήνιοι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας, αἰτιώμενοι καὶ ἔτοι τὸν δῆμον, ὅτι Λακεδαιμονίοις καταδουλωμένοις Πελοπόννησον εὖνους τέ ἐστι καὶ συγκατεῖ, αὐτοῖς δὲ πρὸς

DEMOSTHENIS
PHILIPPICA SECUNDA.

LIBANII ARGUMENTUM
In Philippum Orationis II.

Monet Athenienſes hâc oratione Orator, Philippum ut hoſtem ſuſpectum eſſe habendum: neque paci fidendum nimis, ſed expergiſcendum, & rebus gerendis animum adjiciendum, & bellum apparandum eſſe. Criminatur enim Philippum, ut qui & Athenienſibus & Græcis omnibus inſidietur: idque ſatis ipſius teſtari facta dicit. Pollicetur etiam ſe reſponſurum legatis qui advenerunt: quod Athenienſes æſtuabant, cum reſpondendum eſſet. Unde vero illi, & quibus de rebus venerint, etſi in oratione non exprimitur, tamen è Philippicis hiſtoriis cognoſci poteſt. Per id enim tempus legatos miſerat Philippus ad Athenienſes, conquerens, ſe apud Græcos ſine cauſa traduci, ut qui multa & magna pollicitus, nihil eis præſtitiſſet; negat enim, ſe vel pollicitum, vel fruſtratum eſſe: & ea probari poſtulat, atque etiam Meſſenii & Argivi legatos cum Philippo Athenas miſerant, & ipſi criminantes populum, qui Lacedæmoniis Peloponneſum opprimentibus & fave-

περὶ ἐλαττείας πολεμοῦσιν ἐναντίῳ. ἀπορῶσιν ὧν αἱ Ἀθῆναῖοι καὶ περὶ τὸν Φίλιππον ἀποκρίσεως, καὶ πρὸς τὰς πόλεις, ὅτι οὗτοι μὲν εἰσὶ Λακεδαιμονίοις, καὶ τῇ Ἀργείων καὶ Μεσσηνίων μὴ Φιλίππῳ σύσασιν καὶ μισοῦσι καὶ ὑποπτεύουσιν, ἃ μὲν ἀποφαίνεται λόγῳ δίκαια πρᾶττειν τοὺς Λακεδαιμονίους. πρὸς δὲ Φίλιππον, δικαίως ἂν ἡλπίσαν. ἃ μὲν γὰρ ἐκείνῳ γε αὐτῷ ἔδοκοῦν ἐξηπατῆσθαι. ὅτι γὰρ δικαίως ἐνίεσθαι ὁ Φίλιππος ἐπαγγελίαν ἐδήμιαν, ὅτι διὰ τὴν ἰδίων πρεσβειῶν ἐποιήσατό τινα ὑποψίαν, ἀλλὰ Ἀθηναίων τινὲς ἦσαν οἱ τὸν δῆμον εἰς ἐλπίδα καταστήσαντες, ὡς Φίλιππος φωκέας σώσει, καὶ τὴν Θηβαίων ὕβριν καταλύσει. διὰ τοῦτο ὁ Δημοσθένης τὰ ἀποκρίσεων μηδεὶς, ἐπαγγέλλεται μὲν αὐτὰς δώσειν· φησὶ δ', ὅτι δίκαιον ἴσθ', τοὺς τὴν ἡμέτερον πεποιηκότας ἐκείνους καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀπαντᾶσθαι, τοὺς ἀπατήσαντας φησὶ τὸν δῆμον, καὶ ἀνοίξαντας Φιλίππῳ Πύλας· ταῦτα δ' εἰς τὸν Αἰσχίνου αἰτίαν, περὶ καταδικάζομεν, ὡς φασι, τὴν κατ' αὐτοῦ καταιρεσίαν τῆς παραπρεσβείας, ἣν ὕστερον ἐνεστήσατο, καὶ περὶ ἄλλων αὖ τῶν περὶ τοὺς Ἀθηναίους.

Ὅπως

ret, & adeſſet: ſibi autem de libertate dimicantibus, adverſaretur. Athenienſes igitur non habent, quid vel Philippo vel civitatibus reſpondeant. Nam & Lacædemoniis bene cupiunt, & Argivorum ac Meſſeniorum cum Philippo conſpirationem, ſimul & oderunt, & ſuſpectam habent: neque tamen pronunciare audent, recte facere Lacedæmonios. Quod vero ad Philippum attinet, etſi ſpe fruſtrati ſunt, non tamen ab eo decepti eſſe videntur. Philippus enim neque ullam pollicitationem literis inſcripſerat, neque per ſuos legatos quicquam promiſerat: ſed Athenienſium quidam in ſpem erexerant populum fore ut Philippus Phocenſes conſervaret & Thebanorum ferociam retunderet. Propterea Demoſthenes reſponſionum facta mentione, ſe eas daturum pollicetur: ſed juſtum eſſe ait, ut ab illius difficultatis auctoribus, etiam reſponſiones exigantur, illis nimirum qui populum deceperint, & Pylas Philippo aperuerint. Quibus verbis Æſchinem obſcure perſtringit, jam tum (ut aiunt) contra eum falſæ legationis actionem parans, quam poſt intendit, eumque multo antè apud Athenienſes criminans.

Cum

Ὅταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγοι γίγνωνται περὶ ὧν Φίλιππος πράττει, καὶ βιάζεσθαι παρὰ τὴν εἰρήνην ἀεί, τοὺς μὲν ὑμῶν λόγους καὶ δικαίους καὶ φιλανθρώπους ὁρῶ φαινομένους, καὶ λέγειν μὲν ἅπαντας ἀεὶ τὰ δέοντα δοκοῦντας τοῦ καταγνῶντας Φιλίππου, μισούμενον δ' ὅδιον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν δεόντων, διὰ ὧν εἴσεται ταῦτα ἀκούειν ἄξιον. ἀλλ' εἰς τοῦτο ἤδη προηγμένα πράγματα τῆς πόλεως, ὥστε ἴσως τις ἂν μᾶλλον καὶ φανερώτερον ἐξελέγξαι Φίλιππον, καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην παραβαίνοντα, καὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ὑπεναντίον ὄντα, τοσούτῳ τὸ πρᾶγμ' ποιεῖν συμβουλεύσαι χαλεπώτερον ἔδοξεν. αἴτιον δ' οὗτοι, ὅτι πάντας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντας, ἔργῳ κωλύειν καὶ πράξεσιν, ἀλλὰ λόγοις δέον· περὶ τούτου μὲν ἡμεῖς οἱ παριόντες, τούτων μὲν ἀφέσαμεν καὶ χάριν καὶ συμβουλεύειν, διὰ τὰς πρὸς ὑμᾶς ἀπεχθείας ὀκνοῦντες. οἷα ποιεῖ δ', ὡς δεινὰ καὶ χαλεπὰ καὶ τοιαῦτα διεξερχόμεθα. ἐπειδὴ ὑμεῖς οἱ καθημένοι, ὡς μὲν ἂν εἴποιτε δικαίους λόγους καὶ λέγοντος ἄλλου ἀκούητε, ἄμεινον Φιλίππου παρεσκεύασθε· ὡς δὲ κωλύσαιτ' ἂν ὑμῶν πράττειν ταῦτα, ἐφ' ὧν ἐστιν, παντελῶς ἀργῶς ἔχετε. συμβαίνει δὴ πρᾶγμα ἀναγκαῖον οἶμαι, καὶ ἴσως εἰκός, ἂν οἷς ἐπάγεσθαι διαπείθετε, καὶ πρὸς ἃ παροξύνετε, ταῦτ' ἄμεινον ἑκατέροις ἔχειν, ὑμῖν μὲν αἱ πράξεις, ὑμῖν δ' οἱ λόγοι. εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν λέγειν δικαιότερα ὑμῖν ἐξαρκεῖ, ῥᾴδιον καὶ πάν-

CUM verba fiunt, Athenienſes, de Philippi factis & violentia, & pacis violatione perpetua: veſtri defenſiones & æquas & humanas apparere video, ſemperque probari orationes eorum, qui Philippum accuſarint: ſed, ut ingenuè dicam, nihil rectè geri, aut ejuſmodi, ut ſit illas audire operæ pretium. Nam eò jam tota reſpublica redacta eſt, ut quò magis evidentiùs oſtenſum fuerit, Philippum & pacem nobiſcum factam violare, & Græcis omnibus inſidiari: eò difficilius ſit ſuadere, quid agi conveniat. In cauſa hæc ſunt. Cùm, Athenienſes, omnes ii qui per injuriam plus æquo concupiſcunt, facto coercendi ſint, & actionibus, non orationibus: primùm nos, qui ſuggeſtum conſcendimus, hæc decernere & ſuadere, metu veſtræ offenſionis dubitamus: quæ verò deſignet, quàm atrocia, & gravia, & ejus generis alia, commemoramus. Deinde vos auditores ad æqua cùm ipſi dicenda, tum dicente alio intelligenda, meliùs Philippo parati eſtis: ad ejus autem conatus, in quibus nunc eſt, prohibendos, omnino eſtis ignavi. Evenit igitur res neceſſaria, opinor, nec minùs conſentanea, in quæ utrique ſtudetis, & quibus occupati eſtis, in iis utrique ut excellatis; ille actionibus, vos orationibus. Quòd ſi nunc æquiora dicere, ſatis habetis: facile id quidem eſt,

nullóque

πόνῳ ὑδὲὶς πεῖσαι τὴν πρᾶγμα. εἰ δ' ὅπως
τὰ παρόντα ἐπανορθώσασθαι δεῖ σκοπεῖν, καὶ
μὴ προελθόντα ἐπὶ πρῤῥωτέρω λήσει πάντας
ἡμᾶς, μὴ δ' ὀλιγώρει· μέγιθος δυνάμεως, πρὸς
ἣν δ' ἀντάραι δυνησόμεθα, ἐκ ὁ αὐτὸς τρό-
πος ὅπερ πρότερον τὴν βουλεύσασθαι. ἀλλὰ
καὶ τοῖς λέγουσιν ἅπασι, καὶ τοῖς ἀκούουσιν ἡμῖν,
τὰ βέλτιστα καὶ τὰ σωσόντ' ἀντὶ τῆς ῥᾳστώνης καὶ τῆς
ἡδίστης προαιρετέον. πρῶτον μὲν οὖν εἰπεῖν, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεῖ, ὁρῶν ἡλίκον ἦν
καὶ ὅσων κύριος ὢν Φίλιππος, καὶ μηδένα εἰ-
κὸς κίνδυνον φέρειν πρὸς τὴν πόλιν, μηδ' ἐφ'
ὑμᾶς πάντα ταῦτα παρασκευάζεσθαι, θαυμά-
ζω, καὶ δεινῶς πάντων ὁμοίως ὑμᾶς βούλο-
μαι, τοὺ λογισμοὺς ἀκούσαί μου διὰ βραχέων,
ἃ δ' ἐς τὰ ἐναντία μοι παρέσκηπται πρόσοδον, καὶ
ἃ δ' ἂν ἐχθρὸν ἡγεῖσθαι Φίλιππον. ἵν' ἐὰν μὲν
ἐγὼ δοκῶ βέλτιον τῶν ἄλλων σκοπεῖν, ἐμοὶ
πείθησθε. ἐὰν δ' οἱ θαῤῥοῦντες καὶ πεπαι-
χότες αὐτῷ, τούτοις πείθησθε. ἐγὼ τοίνυν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λογίζομαι, πρῶτον ὁ Φί-
λιππος κύριος πρῶτον μὲν τῶν εἰρήνην κα-
θέξει, Πυλῶν, καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι πεπραγμάτων·
τί δ' ἦν; πῶς τούτοις ἐχρήσατο; ἃ Θηβαίοις συμ-
φέρει, καὶ ἐκ ἃ τῇ πόλει, πράττειν προσῆκεν.
τί δήποτε; ὅτι πρὸς πλεονεξίαν, οἶμαι, καὶ τὸ
πάνθ' ὑφ' ἑαυτῷ ποιῆσασθαι τοὺ λογισμοὺς
ἐξετάζων, καὶ ὁ πρὸς εἰρήνην, ἀλλ' ἡσυχίαν,
οὐδὲ δίκαιον ἔλεγον, οὐδὲ τοῦτ' ὀρθῶς, ὅτι τῇ μὲν
ἡμετέρᾳ πόλει, καὶ τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν οὐδὲν
ἀλ

nullóque labore conſtat. Sin, ut hic ſtatus rerum corrigatur, providendum eſt, nè imprudentibus nobis omnibus ruat in deterius, néve ea magnitudo copiarum ingruat, cum qua nè congredi quidem poſſumus: non eadem ratio eſt, quæ priùs fuit, conſulendi. Sed & oratores omnes, & vos auditores oportebit optima & ſalutaria facillimis & jucundiſſimis anteferre. Primùm igitur, ſi quis, Athenienſes, ſecurus eſt, cùm videat quantus jam, & quàm multis potitus ſit Philippus, & nullum putāt periculum ex eo impendere civitati, neque contra vos ea omnia comparari, miror, & æquè vos omnes oratos volo, ut meas rationes paucis audiatis, quibus adductus diverſum exſpectem, & hoſtem eſſe Philippum judicem: ut ſi longiùs aliis ego proſpicere videbor, mihi obtemperetis: ſin ſecuri iſti & ii qui eo freti ſunt, illis aſſentiamini. Ego igitur, Athenienſes, conſidero, quæ Philippus primùm poſt pacem obtinuerit, Pylas & Phocenſem regionem. Quid igitur? quomodo his uſus eſt? Quæ Thebanis expedierunt, non quæ Reipublicæ noſtræ agere inſtituit. Quamobrem tandem? Nimirum quòd ad opes & potentiam, quo jure, quâ injuriâ augendam, conſilia ſua referens, non ad pacem aut tranquillitatem, aut ullam æquitatem, prudenter hoc intelligit, ſe noſtræ civitati, noſtríſque inſtitutis, nihil ejuſmodi poſſe

vel

ἂν ἐνδείξατο τοιοῦτον, ἢ δὲ ποιήσειεν, ὑφ' ὅ πάντες ἀδικεῖσθε ὑμεῖς, ἢ ἰδίας ἕνεκα ὠφελείας, ἢ ἄλλων τινὰς Ἑλλήνων ἐπείνῳ θεραπεύετε. ἀλλὰ μὴ τοῦ δικαίου λόγου ποιούμενοι, μηδ' ἀξιοῦσαν ἀποδέχεσθαι τὰ πρόγματα φύσιν, μηδ' ἃ θεραπεύειν προσῆκεν προορώμενοι, ὅπως ἐγκαρτερήσετε, ἂν τι τοιοῦτον ὑπάρχειν πράττειν, ὥσπερ ἂν εἰ πολεμοῦντες τύχοιτε. τοῦ μὲν Θηβαίους ἡγεῖτο, ὅπως ζωμένη, ἀντὶ τῆς ἑαυτοῦς μεγαλομένων, τὰ λοιπὰ ἐάσειν ὅπως βέλε) πράττειν αὐτὸν, μὴ ἐχ ὅπως ἀνταπεράξειν μὴ διακωλύσειν, ἀλλὰ μὴ ζυσεργάσεσθαι ἂν αὐτοῦ κελεύῃ· μὴ νῦν τοῦ Μεσσηνίους μὴ τοῦ Ἀργείους ταῦτα ὑπειληφὼς εὖ ποιεῖ, ὃ μὴ μέγιστον ὄζει κακόν· ὑμῖν ἐγκώμιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. κἀκείνοις δὲ ἐκ τούτων τῆς ἔργων, μόνοι τῶν πάντων, μηδενὸς ἂν κέρδους τὰ κοινὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων θεσέσθαι, μὴ δ' ἀντεμπάξασθαι μηδεμιᾶς χάριτος μηδ' ὠφελείας, πλὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας εὐνοιαν. μὴ ταῦτ' εἰκότως μὴ θεοὶ ὑμῖν ὕτως ὑπάλιπε, καὶ κατ' Ἀργείων καὶ Θηβαίων ὡς ἑτέρους, ἃ μόνον εἰς τὰ παρόντα ὁρῶν, ἀλλὰ μὴ τὰ θεοῦ τούτων λογιζόμενος. εὐείσεται δὲ οἶμαι μὴ ἀκύει, τοὺς μὲν ἡμετέρους θεσμόνους, ἐξὸν αὐτοῖς τῆς λοιπῶν ἄρχειν Ἑλλήνων, ὡς' αὐτοὺς ὑπακούειν βασιλεῖ, μόνον ἐκ ἀναχωρήσας τὸν λόγον τοῦτον, ἰδίνικα ἦλθεν Ἀλέξανδρος ὁ τούτων θεσμόνος θεοὶ τούτων κῆρυξ, ἀλλὰ μὴ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν θεσελομένους, μὴ παθεῖν ὅπερ ὑπομένανσας, μὴ μὴ ταῦτα πράξαντας ταῦτα, ἃ πάντες μὲν ἀεὶ γλίχον)

vel polliceri, vel præſtare, quo adducti vos, privati emolumenti gratiâ, cæterorum Græcorum aliquos ipſi condonetis. Sed & juſtitiæ ſtudio, & conjunctæ cum ea re ignominiæ fugâ, & providentia rerum quæ decent omnium, æquè adverſaturos, ſi quid tale conaretur, ac ſi bellum gereretis. Thebanos autem putabat, id quod accidit, modò ipſi lucrum facerent, ſituros, ut ſuo arbitratu cætera adminiſtraret: & adeò non adverſaturos & prohibituros, ut armis etiam adjuturi eſſent, ſi juſſiſſet: & nunc, eodem conſilio, de Meſſeniis & Argivis bene meretur: quæ maxima veſtra laus eſt, Athenienſes. Ut enim ex his factis apparet, de ſolis vobis ità judicatur, vos, nullius emolumenti causâ, Græcorum defenſionem deſerturos, nullâ gratiâ, nullo commodo benevolentiam erga Græcos commutaturos. Atq; adeò jure & de vobis ità ſentit, & de Argivis ac Thebanis aliter: non in hæc modò tempora Intuens, ſed & ſuperiora conſiderans. Invenit enim ſcilicet, atq; audit, veſtros majores, cùm eis liceret reliquis imperare Græcis, ut ipſi Regi Perſarum parerent, eam conditionem non modò eſſe aſpernatos, cùm Alexander, à quo iſti oriundi ſunt, ea de re nuncius veniſſet: ſed & urbem deſerere maluiſſe, & nullas pati ærumnas recuſaſſe: taleſque res geſſiſſe poſtea, quas ut omnes celebrare perpetuò geſtiunt, ſic pro dignitate ornare nemo potu-

χρυ) λέγειν, ἀξίως δ' εἰπεῖν οὐδεὶς δύναιτ'
ἂν· πρὸς ἃ γὰρ παρελήλυθα δίκαιος. ἔστι γὰρ μεί-
ζω τὰ ἐκείνων ἔργα, ἢ ὡς τῷ λόγῳ τις ἂν
εἴποι. τοὺς γὰρ Θηβαίων καὶ Ἀργείων φεύγο-
νας, τοὺς μὲν Συρακοσίους τῆς Βαρβάρου,
τοὺς δ' ἐκ Πελοποννήσου τοὺς Βαρβάρους, οἶδεν ὧν ἀμφοτέ-
ρους ἐδίξα τὸ λυσιτελοῦν ἀγαπήσοντας, οὐχ ὅ,
τι Ἕλλησι κοινὴ τοῖς Ἕλλησι σκεψομένους. ἦ-
γεῖτο ὧν, εἰ μὲν ὑμᾶς ἔλοιτο φίλους ὄντ' τοῖς
δικαίοις αἱρήσεσθαι· εἰ δ' ἐκείνοις προσέσθαι
Συρακοσίους ἔξειν τὸ αὐτὸ πλεονεξίας· διὰ ταῦτ'
ἐκείνους ἀνθ' ὑμῶν καὶ τότε καὶ νῦν αἱρεῖ)
ται γὰρ δὴ πείρατος γε ὁρᾷ πάντας αὐτοῖς ἢ ὑμῖν
ἐνόντας, ἀλλ' ἐν μὲν τῇ μεσογείᾳ πνὰ ἀρχὴν
εὕρηκε· τὸ δ' ὅτι τῇ θαλάττῃ καὶ τὴν ἐμ-
πορείαν ἀφέσηκεν· ἀλλ' ἀμηχανοῦσι τοὺς λό-
γους ἀλλὰ τὰς ὑποθέσεις, ἐφ' αἷς τ' εἰρήκ
ἔτυχεν. ἀλλὰ νὴ Δία εἴποι τις ἂν, ὡς πάν-
τα ταῦτα εἰδὼς, ἀπολωλεκέναι ἔνεκεν, ἀλ
ὧν ἐγὼ κατηγορῶ, τότε ταῦτ' ἔφραξεν· ἀλ-
λὰ τῷ δικαιοτέρους ἀξιοῦν τοὺς Θηβαίους
ἡμᾶς. ἀλλὰ τοῦτον καὶ μόνον τῶν λόγων πάν
των, οὐκ ἔνεστ' αὐτῷ νῦν εἰπεῖν. ὁ γὰρ Μεσσή
νιος Λακεδαιμονίοις ἀφιέναι κελεύων, πό
ἂν Ὀρχομενὸν, καὶ Κορώνειαν τότε Θηβαίοι
παρελθὼν, τῷ δίκαια νομίζειν ταῦτ' ἐπ
ποιηκέναι σκήψαιτο; ἀλλ' ἐβιάσθη νὴ Δία
τοῦτο γὰρ ἔσθ' ὑπόλοιπον, καὶ παρὰ γνώ
μην τῶν Θετταλῶν ἱππέων, καὶ τῶν Θη
βαίων ὁπλιτῶν ἐν μέσῳ ληφθεὶς, συνεχώρη
ταῦτα

it. Qua de causa eas & ego jure prætereo. Majora enim sunt eorum facinora, quàm quæ oratione explicentur. At Thebanorum & Argivorum majores, illos in exercitu fuisse Barbari, hos ei non esse adversatos. Intellexit igitur, utrosque privato commodo fore contentos, non communem Græciæ utilitatem spectaturos. Proinde putavit se, si vos amicos delegisset, propter justitiam fuisse delecturum: sin illis se adjunxisset, adjutores habiturum suæ cupiditatis. Ob hæc illos vobis & tunc & nunc præfert. Neque enim triremes eis plures adesse videt, quam vobis: neque cùm in mediterraneis quoddam invenerit imperium, maritimum imperium & mercatus contemnit: neq; oblitus est verborum & pollicitationum, per quas pacem impetravit. At mehercule, dicat aliquis, eum scire hæc omnia, neque ex avaritia, iisve de causis, quas ego criminer, tum hæc egisse: sed quòd æquiora, quàm nos, Thebani postularint. Verùm hanc vel solam causam ex omnibus ei nunc prætexere non licet. Qui enim Messenam Lacedæmonios relinquere jubet, quo pacto Orchomeno & Coronea tum Thebanis tradita, se illa fecisse, quòd æqua esse putaret, simulabit? At verò coactus est? Hoc enim restat scilicet: & præter animi sui sententiam, à Thessalico equitatu, Thebanisque legionibus circumventus, illa concessit? Bene. Proinde dicunt, Thebanos ei

ταῦτα; κωλῶς. ἂκὴν φασι μὴ μέλλειν πρὸς τὸν Θηβαίους αὐτὸν ὑπόπτως ἔχειν, καὶ λογοποιοῦσί τινες πρὸς ὑμᾶς, ὡς Ἐλάτειαν τειχιεῖ. ὁ δ' ταῦτα μὴ μέλλει, καὶ μελλήσει γε, ὡς ἐγὼ κρίνω· τοῖς μὲν γὰρ Θηβαίοις ἤδη καὶ τοῖς Ἀργείοις ὅτι τοῦ Λακεδαιμονίους ξυνεισβάλλειν ἃ μέλλει, ἀλλὰ καὶ ξένους εἰσπέμπει, καὶ χρήματ' ἀποστέλλει, καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχων αὐτὸς ὅτι προσδόκιμός. τοῦ μὴ ἂν ὄντας ἐχθροὺς Θηβαίων Λακεδαιμονίους ἀναιρεῖ; ἢ δ' ἀπώλεσεν αὐτὸς πρότερον Φωκέας, νῦν ξώσῃ. καὶ πῶς ἂν ταῦτα πεισθείην; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδ' ἂν ἡγοῦμαι Φίλιππον, ὅτ' εἰ τὰ πρῶτα βιαιοθεὶς ἅπαν ἔπραξεν, ὅτ' ἂν εἰ νῦν ἀπειλήσωσιν Θηβαῖοι, τίς ἐπαίνων ἐχθροῖς ξυνεχῶς εὐαντιῶδες· ἀλλὰ διὰ ὧν νῦν ποιεῖ, καὶκεῖνα ὅτι πρεσαυρέτεως κῆλός ὅτι ποιήσας. ὃν πάντων δ' ἕκαστος ὀρθῶς θεωρεῖν, ὅτι πάντα πράγματ' ἐστὶ καὶ τὴ πόλεως ξυντάττων· καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τινὰ αὐτῷ νῦν γε δὴ ξυμβαίνει. λογίζεσθαι δέ, ἄρχειν βάλεσθαι. τοῦτο δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπείληφεν ὑμᾶς· ἀδικεῖ πολλὼ ἤδη χρόνον καὶ τοῦτο αὐτὸς ἄδεισα ξύνοιδεν ἑαυτῷ. οἷς χρῆσθαι ἡμετέροις ἔχει χρῆσθαι, τούτοις πάντα τὰ ἄλλα, ἀσφαλῶς κέκλησθαι. εἰ δὲ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτίδαιαν πρόοιτο, οὐδ' ἂν οἶκοι μένειν βεβαίως ἡγεῖτο, ἀμφότερα ἂν οἶδε, καὶ ἑαυτὸν ὑμῖν ὀφειλόμενον, καὶ ὑμᾶς εἰδότας μόνους. οὗ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων δικαίως ἂν αὐτὸν μισεῖν νομίζει, καὶ παρώξυν-

ſuſpectos fore: & fabulantur quidam paſſim, eum Elateam muniturum. Is verò hæc nondum facit, nec, ut ego judico, unquam faciet. Cum Meſſeniis autem & Argivis contra Lacedæmonios impreſſionem non faciet: ſed & milites jam eò mittit, & pecuniam ſuppeditat, & ipſe cum magno exercitu expectatur, Igitur eos qui Thebanorum hoſtes ſunt, Lacedæmonios evertit: quos verò priùs ipſe perdidit Phocenſes, in integrum nunc reſtituit. Ecquis iſta credat? Ego verò exiſtimo Philippum, neq; ſi primùm coactus feciſſet, neq; ſi nunc eis diffideret, eorum hoſtibus continenter adverſaturum: ſed ex his quæ nunc facit, illa etiam, conſilio ſe feciſſe declarat. Quòd ſi quis rectè exiſtimet, ex omnibus perſpiciet, eum hæc inſtruere & moliri contra noſtram rempublicam: ídq; nunc neceſſariò quodammodo ei uſu venit. Quod hoc modo intelligetis. Imperare vult: in eo autem vos ſolos eſſe putat, qui poſſint adverſari: injurius eſt longo jam tempore, cujus ipſe rei ſibi eſt optimè conſcius. Iis enim quæ nobis erepta tenet utitur ad cætera omnia in tuto collocanda. Nam ſi Amphipolim & Potidæam amitteret: nec domi ſe tutò poſſe manere duceret. Utrumque igitur ſcit, & ſe vobis inſidiari, & vos id animadvertere. Cùm autem vos cordatos eſſe putet: ſe jure vobis eſſe odio exiſtimat, & contumacitatus eſt, malum ſe accepturum putans, ſi

Ϋ, πείσεσθαί τι κακὸν παρὰ τοσούτων, ἐὰν χαλεπὸν λάβητε, ἐὰν μὴ φείσησθε φθάσαι ποιήσας. διὰ ταῦτ' ἐκήρυττεν, ἐφίσταντο ὅπως τῇ πόλει, δεκαπόλεις πᾶσαι Θηβαίων, καὶ Πελοποννησίων τοὺς παῦσαι βαλομένους τούτῳ, ὡς διὰ μὲν πλουτεῖν, διὰ δὲ ἀσφαλείαν, διὰ δὲ τὸ μὴ παρόντα ἀγαπήσειν οἴεσθαι, διὰ δὲ κακόνοιαν τὸ μὴ ταῦτα ἐᾶν ποιεῖν. καὶ τοι σωφρονοῦσί γε καὶ μετείκασι, ἐπαρχὴ παρασκευάσματά ἐστιν ἰδεῖν, ἃ καὶ πρὸς Μεσσηνίους καὶ πρὸς Ἀργείους ἔμαχον· εἰπεῖν σωφρόνως βέλτιον δ' ἴσως ὀρθῶς καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰρῆσθαι. πῶς γὰρ οἴεσθε, ἔφην, ὦ ἄνδρες Μεσσήνιοι, δυσχερῶς ἀκούειν Ὀλυνθίους, εἴ τις λέγοι καθ' Φιλίππου, καθ' ἑκείνους τοὺς χρόνους, ὅτ' Ἀριστόνικον μὲν αὐτῶν ἡρῴδιος, ἧς πάντες οἱ πρότερον Μακεδονίας βασιλεῖς ἀντεποιοῦντο. Ποτίδαιαν δ' ἑλόντα, τοὺς Ἀθηναίων ἀποίκους ἐκβαλόντα. καὶ τίνι μὲν ἔχθραν τίνι πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς ἀνῄρητο, τίνι χώραν δ' ἐκείνους ἐδεδώκει καρπώσασθαι; ἆρα προσδοκᾶν αὐτὸν τοιαῦτα πείσεσθαι, ἢ λέγοντ' ἂν τινα πείσεσθαι; οὐκ οἶδά γε. ἐμοὶ γοῦν, ἔφην ἐγώ, μικρὸν χρόνον τὴν ἀλλοτρίαν καρπωσαμένῳ, πολλῶν τῆς ἑαυτοῦ ὑπ' ἐκείνων στερομένῳ, αἰσχρῶς ἐκπεσόντι, οὐ κεκτημένῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ προσδοκῶντι ὑπ' ἀλλήλων, καὶ προσδοκῶντες, οὐ γὰρ ἀσφαλεῖς πᾶσι πολιτείας αἱ πρὸς τὸν περσῶνα αὖ λίαν ὁμιλίαι. τί γὰρ Θετταλοί; ἆρ' οἴεσθε, ἔφην, ὅτε αὐτοῦ τὸν περσῶνα ἐξέβαλε, καὶ πάλιν Νίκαιαν καὶ Μαγνησίαν ἐλάβε, προσδοκᾶν τὸν κα-

τε-

occaſionem nancifcamini, niſi ipſe ante verte-
it. Propterea vigilat, imminet urbi, colit The-
banorum quoſdam & Peloponnenſium, qui
illi aſſentiuntur, quos ut propter avaritiam in
hoc rerum ſtatu acquieturos putat: ſic prop-
ter ingenii ſtuporem, nihil eorum quæ ſequen-
tur proſpecturos. Ac ſi qui vel mediocri pru-
dentiâ ſunt, evidentia iis exempla eſt cernere:
quæ cùm res ità ferret, & apud Meſſenios, &
apud Argivos retuli. Præſtat autem fortaſſe
vobis etiam exponi eadem. Quàm ægrè, in-
quam, Meſſenii, audituros fuiſſe putatis Olyn-
thios, ſi quis in Philippum dixiſſet illis tem-
poribus, cùm Anthemuntem eis concederet,
quam urbem ſibi omnes priores Macedoniæ
Reges vendicarant? cùm Potidæam donaret,
Athenienſium colonis ejectis? cùm & noſtras
inimicitias ipſe ſuſciperet, & provinciam illis
fruendam daret? Nunquid exſpectaſſe, ità ſe-
cum actum iri, aut aliquo dicente credituros?
Nè verò putetis. Sed tamen, inquam, cùm
exiguo tempore alienæ terræ fructus perce-
piſſent, longo ſuapte privantur ab eo, turpiter
ejecti, non victi tantùm, ſed & proditi alii ab
aliis, & venditi. Neq; enim tuta eſt liberis ci-
vitatibus nimia iſta tyrannorum familiaritas.
Quid porrò Theſſali? Num putatis, inquam,
cùm eorum tyrannos ejiceret, & rurſus, cùm
Nicæam & Magneſiam daret, exſpectaſſe
decurionatum fore apud ſe, nunc receptum?

aut

καθεζῶσαν νῦν δεκαδαρχίαν ἔτεσιν παρ' αὐτοῖς; ἢ τὴν Πυλαίαν ἀποδόντα, τὴν τοῦ τὰς ἰδίας αὐτῶν φρουρούσας παρεισήσεσθαι; οὐκ ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ μὴν γέγονε ταῦτα, καὶ πᾶσίν ὅτιν εἰδέναι. ὑμεῖς δ', ἔφην ἐγώ, δεδόντα μὲν καὶ ὑπισχνούμενον θεωρεῖτε Φίλιππον· ἀξιπαθητικόν τ' ἤδη καὶ παρακεκρουσμένον, ἀπόξασθε, ἂν σωφρονῆτ', ἰδεῖν. ἔστι τοίνυν νὴ Δί', ἔφην ἐγώ, παντοδαπὰ εὑρημένα τοῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον χαρακώματα, καὶ τείχη, καὶ τάφροι, καὶ τ' ἄλλα ὅσα τοιαῦτα. καὶ ταῦτα μὲν ὅτιν ἅπαντα χειροποίητα, καὶ δαπάνης πολλῆς προσδεῖ). ἐν δέ τι καινὸν ἡ φύσις τὴν εὖ φρονήσαντων ἐν ἑαυτῇ κέκληται φυλακτήριον, ὃ πᾶσι μὲν ὅτιν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. τί ἦν ὅτι τοῦτο; ἀπιστία. ταύτην φυλάττεσθε, ταύτης ἀντέχεσθε· ἐὰν ταύτην σώζητε, οὐδὲν δεινὸν μὴ πάθητε. τί ἦν ζητεῖτε, ἔφην; ἐλευθερίαν; οὐκ ἔχετε Φίλιππον ἀποστεροῦντας ταύτην καὶ τὰς προσηκούσας ἔχοντα; βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ, καὶ νόμοις ἐναντίος. ὑφυλάξεσθε, ὅπως, ἔφην, μὴ πολέμου ζητοῦντες ἀπαλλαγὴν αὖθις, ταπεινὴν εὕρητε; ταῦτα ἀκούσαντες ἐκεῖνοι, καὶ θορυβοῦντες ὡς ὀρθῶς λέγω), καὶ πολλοὺς ἑτέρους λόγους παρὰ τῆς πρεσβείας καὶ παρ' ἐμοῦ, καὶ πάλιν ὕστερον ἀκούσαντες, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν μᾶλλον ἀποχήσονται τῆς Φιλίππου φιλίας,

οὐδ'

aut qui Pylæam reddidiſſet, eum privatos ipſorum reditus intercepturum? Nequaquam credidiſſent. Sed tamen facta ſunt hæc, & in conſpectu omnibus. Vos autem, inquam, largientem & pollicentem ſpectatis Philippum: eum autem cùm vos jam deceperit, & in fraudem pellexerit, deprecamini, ſi ſapitis, nè videatis. Sunt quidem certè, inquam, varia reperta ad urbium cuſtodiam & defenſionem, veluti aggeres & mœnia & foſſæ, & quæ ſunt ejus generis alia: omnia manu fiunt, & magnos ſumptus poſtulant. Unum autem quoddam commune animus prudentium in ſemetipſo poſſidet præſidium, quod cùm omnibus bono eſt & ſalutare, tum vel maximè liberis civitatibus contra tyrannos. quodnam igitur illud eſt? Diffidentia. Hanc cuſtodite, hanc amplectimini: hanc ſi conſervabitis, extra omne periculum eritis. Quid verò quæritis, inquam? libertatem? .An verò non videtis, Philippum alieniſſimas huic vel appellationes habere? Rex enim & tyrannus omnis eſt libertatis inimicus, & legibus infeſtus. Non proſpicietis, inquam, nè dum belli finem quæritis, dominum inveniatis? His illi auditis, & applaudentes ut rectè dictis, & multis etiam aliis orationibus à legatis, & præſente me, & denuo pòſt habitis, ut credibile eſt: nihilo magis avellentur à Philippi amicitia, ejúſve pollicitationibus. Neque hoc eſt abſurdum, ſi Meſſenii

ἀλλ' ὧν ἐπαγγέλλεσθ'. καὶ ἔστι τοῦτο ὅσιον ἅπαντα, εἰ Μεσσηνίοις καὶ Πελοποννησίοις πᾶσι παρ' ἃ πᾶσι λογισμῷ βέλτιον' ὁρᾶσθε, τί προσήκει; ἀνὴρ ὑμᾶς αὐτοὶ οἱ καὶ Ζωπύροντες αὐτοί, καὶ τῶν λεγόντων ἀκούοντες ἡμῶν, ὡς δεῖ βαλέσθαι, ὡς προτειχίζεσθε, ὡς ἐν τοῖς μισθοῖς ἤδη ποιεῖν λήσετε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, πάντα ταῦτ' ὑπομείναντες. ὅταν ἡ παρασκευὴ ἡδονὴ καὶ ῥᾳστώνη μείζων ἰσχύει τοῦ πόθ' ὕστερον ζημίαν μέλλοντ'. περὶ μὲν δὴ τῶν ὑμῖν προσηκόντων, καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον βουλεύσεσθε, ἂν ζωφρονῆτε· ἃ δ' ἡμεῖς ἀποκεκαμάμεθα, τὰ δέοντ' ἀνειπεῖν ἐψηφισμένοι, ταῦτ' ἤδη λέξω. ἐγὼ μὲν οὖν οἶμαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολὺ ἐνεγκόντας τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ' αἷς ἐπείσθητε ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, καλεῖν. ὅτε γὰρ αὐτὸς ἂν πολεμοίην, ὅτε ἂν ὑμεῖς εὖ οἶδ' ὅτι ἐπαύσασθε πολεμοῦντες, εἰ τοιαῦτα προσέξειν τυχόντα εἰρήνης Φίλιππον ᾠόμεθα, οὐ πολὺ τούτων ἀφεστηκότα τὰ τότε λεχθέντα. καὶ πάλιν γ' ἑτέρας καλεῖν. τίνας; τοῦ ὅτ' ἐγὼ γεγονυίας ἤδη τῆς εἰρήνης, ἀπὸ τῆς ὑστέρας ἦκον πρεσβείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὅρκους, αὐδῶμεν φανερῶς ἀμφισβητοῦμεν τὴν πόλιν, προὔλεγον καὶ διεμαρτυρόμην, καὶ ἐκ εἶναι προέσθαι Πύλας, ἢ δὲ Φωκέας, λέγοντας, ὡς ἐγὼ μὲν οἶδ' ὅτι πίνων, εἰκότως δύσκολος καὶ δύσοργός εἰμί τις ἄνθρωπος. Φίλιππος δ' ὅστις οὐχ ἁπάντων ἂν ὑμεῖς, ἐὰν παρέλθῃ, προσέξει. καὶ Θεσπιὰς μὲν καὶ Πλαταιὰς τειχιεῖ, Θηβαίους

nii & Peloponnenſes quidam contra ea quæ animo eſſe optima perſpiciunt, aliquid agent: ſed vos ipſi, qui & intelligitis ipſi, & è noſtris concionibus auditis, vobis inſidias fieri, vos circumvallari, quæ jam veſtra ſocordia eſt, omnibus his, ut mihi videtur, nec opinantes opprimemini. Sic brevis voluptas & otium plus valet aliquando, pòſt ſecuturâ utilitate. Ac de iis quidem quæ vobis agenda ſint, ipſi deinceps ſeorſim deliberabitis, ſi ſapietis. Quæ verò nunc reſpondere poſſitis, ut veſtra decreta recta eſſe videantur, ea jam dicam. Æquum eſſet, Athenienſes, eos qui pollicitationes attulerunt, quibus adducti pacem feciſtis, citari. Neque enim ipſe unquam ſuſtinuiſſem obire legationem, neque vos, ſatis ſcio, belligerare deſiiſſetis, ſi ità acturum Philippum, pace impetratâ, putaſſetis. Nam quæ tum dicebantur, multùm ab his diſſidebant. Et rurſus alios citari eſt æquum. Quos? Eos qui cùm ego, factâ jam pace, à poſteriore legatione quæ ad exigendum jusjurandum miſſa erat, reverſus, fucum reip. fieri ſentiens, hæc prædicebam, & intercedebam, & Pylas atque Phocenſes amitti non ſinebam, dicebant, Me, qui aquam potarem, non injuriâ difficilem & moroſum eſſe hominem: Philippum autem, quod optaretis vos, ſi intra Pylas progreſſus eſſet, facturum, & tum Theſpias & Platæas muniturum, tum Thebanorum ferociam repreſſurum,

ως ἡ παῦσε τῆς ὕβρεως, Χερρόνησον δὲ τοῖς αὐτῆ τέλεσι διορύξῃ, Εὔβοιαν ἢ ἡ Ὠρωπὸν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ὑμῖν ἀποδώσει. ταῦτα γὰρ ἅπαντα ὅτι τῶ βήματ' ὀνταυδοῖ μνημονεύετε οἶδ' ὅτι ῥηθέντα, καίπερ ὄντες ὑ δεινοὶ τοὺ ἀδικοῦντας μεμνῆσθαι· ἀ τὸ πάντων ἄριστον, ἀ τοῖς ἐγγόνοις θεοὺς τὰς ἐλπίδας τὰ αὐτὰ ἀφελοῦν ἔδ ταύτην θεσεφηφίσασθε. ὅπως τελέως ἐπήχθητε. τί δὴ ταῦτα γιῶ λέγω; καὶ καλεῖν φημι δεῖν τότε; ἐγὼ νὴ τοὺς θεούς παλαὶ μὲν παῤῥησίας ἐρῶ θεοὺς ὑμᾶς, ἀ ὑκ ἀποκρύψομαι· ὑκ ἵνα εἰς λοιδορίαν ἐμπεσῶν, ἑμαυτῷ μᾶλ' ἀξίως λόγον παῤ ὑμῖν ποιήσω, τοῖς δ' ἐμοὶ θεσκρύσασιν ἀξιοχρέως, κινδυνῶ παρέχω θεφάσιν τὸ πάλιν γέ π λαβεῖν παρὰ Φιλίππου, ἵδ' ἵνα πῶς ἄλλως ἀδολεσχῶ. ἀλλ' οἶμαι θοῦ ὑμᾶς λυπήσειν ἃ Φίλιππος θεάττει μᾶλλον, ἢ τὰ γιγνό. τὰ γὰρ θεράγματα ὁρῶ θεβαίνοντα, ἀ ὐχὶ βελοίμιλω μᾶλ' ἂν εἰκάζειν ὀρθῶς· φοβοῦμαι δὲ μὴ λίαν ἐγγὺς ἢ τοῦτ' ἤδη, ὅταν ἓν μηδὲν' ὑμῖν ἀμελεῖν ἐξουσία γίγνη ἅπασ' ζυμβαινόντων, μὴ ἢ ἀκούητε ὅτι ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ὅδιν ἐμέ, μὴ ἢ τοῦ δεῖνος, ἀλλ' αὐτὰ πάντα ὁρᾶτε, ἀ ἐῦ οἶδτε, ὀργίλους ἀ πραοτέρους ὑμᾶς ἔσεσθ νομίζω. φοβοῦμαι ἢ μὴ πᾶσ' ὀρθόβεων ζεσωπικότων, ἐφ' οἷς αὐτοῖς ζυνίσασι δεδωροδοκηκόσι, τοῖς ἐπανορθῶντι πειρωμένοις πᾶσ' διὰ τοῦτους ἀπολωλότων, τῇ παῤ ὑμᾶσ' ὀργῇ θεσπεσεῖν ζυμβῇ.

ὁρῶ

rum, tum Cherſoneſum ſuis ſumptibus perfoſſurum, tum Eubœam & Oropum pro Amphipoli vobis redditurum. Nam hæc omnia hîc pro ſuggeſto, ſat ſcio, meminiſtis eſſe dicta, quanquam parùm acres in animadvertendis improborum injuriis: Et quod eſt omnium turpiſſimum, etiam poſteros, ad quos ejus ſpei quam vos habetis, pertinet hæreditas, eâdem pace implicaſtis. Uſque adeò in fraudem eſtis illecti. Quid igitur hæc nunc dico? & illos citari jubeo? Ego, ità me dii ament, verum apud vos liberè dicam, & non diſſimulabo: non ut in convitium delapſus, efficiam ut ego viciſſim convitiis apud vos inceſſar: iis autem qui ab initio mihi infeſti fuerunt, novam præbeam occaſionem aliquid accipiendi à Philippo, neq; ut fruſtrà garriam: ſed quòd aliquando vobis moleſtiora fore Philippi facta puto, quàm nunc. Rem enim progredi video: neq; ſanè velim conjecturas meas eſſe veras: ſed vereor nè id jam nimis in propinquo ſit. Quando igitur vobis non jam liberum erit, ea, quæ eveniunt negligere: neq; iſta contra vos parari & ſtrui, ex me audietis, aut aliquo quopiam, ſed ipſi omnia videbitis, & probè ſcietis: iracundos & aſperos fore vos exiſtimo. Vereor autem, nè, cùm ea legati reticuerint, ob quæ ſe largitionibus corruptos eſſe ſciunt, iis qui ea quæ per illos perierunt, inſtaurare conantur, veſtram

ὁρῶ γὰρ ὡς τὰ πολλὰ ἐνίους, ὑπ' εἰς τοῦτο αἰτίας, ἀφ' ἧς εἰς τὰς ὑμᾶς χρείας μάλιστα τῶν ὀργίλων ἀφιέντας. ἕως ἂν ἔτι μέλλει καὶ (ωίσεσθαι) τὰ πράγματα, καὶ κατακόμψω ἀλλήλων, ἔκασον ὑμῶν, καίπερ ἀκριβῶς εἰδότα, ὅμως ἐπαναμνῆσαι βούλομαι. τίς ὁ Φωκέας καὶ Πύλας πείσας ὑμᾶς πρεσβεύσαι; ὃν κατασὰς ἐκεῖνος κύριος, ἢ ὅτι τῶν Ἀθηναίων ὀλίγῳ καὶ ἢ εἰς Πελοπόννησον κύριος γέγονε, καὶ πεποίηκεν ὑμῖν, μήτε περὶ τῶν Ἑλληνικῶν δίκαιον, μήθ' ὅσιον τῶν ἔξω πραγμάτων ἕνεκα τῶν βαλῶν· ἀφ' ὧν ὅσα τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ τὰ πρὸς τῶν Ἀθηναίων πολέμια, ὃς λυπήσει μὲν ἕκαστον, ἐπειδὰν παρῇ γέγονε δ' ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. εἰ γὰρ μὴ παρεκρούσατε τότ' ὑμεῖς, οὐδὲν ἂν ὧν τῇ πόλει πράγμα. ὅτε γὰρ ναυσὶ δίκας κρατήσας, εἰς τῶν Ἀθηναίων ἦλθεν ἂν ποτε σόλων Φίλιππος, ὅτε πεζῇ βαδίζων ὑπὸ τὰς Πύλας καὶ Φωκέας. ἀφ' ἧ τὰ δίκαια ἂν ἐπίει, καὶ τῶν εἰρήνων ἄγων ἡσυχίαν εἶχεν, ἢ παρασκεύημα ἂν ὧν ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ, δι' ὃν τότε πρότερον τὰ εἰρήνης ἐπεθύμησε. ταῦτ' ἔστ, ὡς μὲν ὑπερῆμπται, νυνὶ ἱκανῶς εἴρηται· ὡς δ' ἂν ἐξεταθείη μάλιστα ἀκριβῶς, μὴ γένοιτο, ὦ πάντες θεοί. οὐδένα γὰρ βουλοίμην ἂν ἔγωγε, οὐδ' εἰ δίκαιός ἐστ' ἀπολωλέναι, μὴ τῶν πάντων κινδύνων, καὶ τῆς ζημίας δίκην ὑπομένειν.

ΔΗΜΟ

experiri iracundiam usuveniat: cùm videam quosdam ferè non in fontes, sed in proximos quosque potissimùm, iræ dirigere impetum. Dum igitur res differtur, & comparatur, & alius alium audimus, unumquemq; vestrûm, licèt probè gnarum, tamen commonefactum volo, quis ille sit qui Phocenses & Pylas vobis deserendas suaserit: quibus ille potitus, viâ potitus est & in Atticam, & in Peloponnesum invadendi: eóq; rem redegit, ut vobis non jam de tuendo jure Græcorum & provinciis defendendis consultandum sit: sed de patrii soli agris, & bello Atticæ imminente; quod ubi aderit, vestrûm unicuique molestum erit, sed illo die factum est. Nisi enim tum decepti essetis vos, respublica non laboraret, neque enim navali bello superior, classe unquam in Atticam venisset Philippus: neq; itinere pedestri supra Pylas & Phocenses pervasisset: sed aut æqua fecisset, & servatâ pace quievisset, aut è vestigio bello esset non minore circumventus, quàm id fuit, propter quod tum priùs pacem expetiverat. Hæc igitur, ut admonendi gratiâ, nunc dixisse sufficiat: absit autem, idque dii omnes prohibeant, nè experiundo certissimè comprobentur. Neminem enim velim equidem, etsi exitio sit dignus, cum omnium periculo & damno, suæ improbitatis dare pœnas.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Κατὰ Φιλίππου Λόγος γ'.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

τοῦ κατὰ ΦΙΛΙΠΠΟΥ τέτρτου Λόγου.

ΑΠλῆ τοῦ λόγου τούτου ἡ ὑπόθεσις. Φιλίππου γὰρ λόγῳ μὲν εἰρωνίαν ἀγομένου, ἔργῳ δὲ πολλὰ ἀδικοῦντος, συμβαλλόμενοί τοῖς Ἀθηναίοις ὁ Ῥήτωρ, ἀναστῶσαι καὶ ἀμυνάσθαι τὰ βασιλέα. ὡς κινδύνου μείζου καὶ αὐτοῖς ὑπαρχόντος, καὶ πᾶσι κοινῆ τοῖς Ἕλλησιν.

ΠΟλλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων γιγνομένων, ὀλίγου δεῖν καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν, περὶ ὧν Φίλιππος, ἀφ' οὗ τὰν εἰρήνην ἐποιήσατο, οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἀδικεῖ, καὶ πάντων οὐ οἶδ' ὅπως φοβούντων γ' ἂν, εἰ καὶ μὴ ποιοῦσι τοῦτο, καὶ λέγειν δεῖν καὶ πράττειν ἅπαντα παρασκευάζειν, ὅπως ἐκείνου παύσεται τῆς ὕβρεως, καὶ δίκην δώσει· εἰς τοῦτο δὲ πραγμάτων πάντα τὰ πράγματα καὶ παρεσκευάσθαι ὁρῶ, ὥστε δέδοικα μὴ βλάσφημον μηδὲ εἰπεῖν, ἀληθὲς δ' ᾖ, εἰ καὶ λέγειν ἅπαντες ἐβούλοντο οἱ παριόντες, καὶ χειροτονεῖν ὑμεῖς, δεῖ ὧν ὡς φαυλότατα ἐμελλε τὰ πράγματ' ἕξειν, ἂν ἡγεμὼν δικαίως

χειρο

χείρον, ἢ νῦν διατεθῆναι. πολλὰ μὲν ἴσως ἔστιν αἴτια, τὰ ταῦτ' ἔτος ἔχειν, καὶ ὁ παρ' ἐμοὶ, καὶ ὁ παρ' ἄλλου· μάλιστα δ', ἂν ὑμεῖς ἐξετάζητε ὀρθῶς, εὑρήσετε διὰ τοὺς χαρίζεσθαι μᾶλλον, ἢ τὰ βέλτιστα λέγειν προαιρουμένους. ὧν τινες μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν οἷς εὐδοκιμοῦσιν αὐτοὶ καὶ δυνάμενοι ταῦτα φυλάττοντες, ἀδεμίαν περὶ τῶν μελλόντων προγνοιαν ἔχουσιν, ἄκων δὲ ὑμᾶς οἴονται ἔχειν· ἕτεροι δ', τὰς δὴ τοῖς πράγμασιν ὁρῶντας αἰτιώμενοι, καὶ διαβάλλοντες, ἀδὲν ἄλλο ποιοῦσιν, ἢ ὅπως ἡμῖν πόλις αὐτὴ παρ' αὑτῆς δόκιμος λήψεται, καὶ περὶ τοῦτ' ἔσται· Φιλίππῳ δ' ἐξέσται καὶ λέγειν καὶ πράττειν ὅ, τι βέλτιστ' αἱ δ' πιαῦται πολιτεῖαι ζωπύδεις μὲν εἰσιν ἡμῖν, αἰτίαι δ' τῆς ταραχῆς καὶ τῶν ἀμαρτημάτων. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐάν τι τῶν ἀληθῶν μὴ παρρησίας λέγω, μηδεμίαν μοι διὰ τοῦτο παρ' ὑμῶν ὀργὴν φυλάττειν. σκοπεῖτε γὰρ ὡδί· ὑμεῖς τὴν παρρησίαν ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων, ὅτου κοινὴν εἶναι δεῖν ἐνόμισε πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει, ὥστε καὶ τοῖς ξένοις καὶ τοῖς δούλοις αὐτῆς μετεδώκατε. καὶ πολλὰς ἂν τις οἰκέτας ἴδοι παρ' ὑμῖν μετ' πλείονος ἐξουσίας ὅ, τι βούλονται λέγοντας, ἢ πολίτας ἐν ἐνίαις τῶν ἄλλων πόλεων. ἐπὶ δὲ τῷ συμβουλεύειν, πάντα πᾶσιν ἐξῃλάκατε. εἰ δ' ὑμῖν συμβέβηκεν ἐκ τούτων, ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούσαι· ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις, περὶ τῶν ἐσχάτων ἤδη κινδυ-

ρδίειν· εἰ μὲν ἦν καὶ νῦν ὥσπω διάκειθε, οὐκ ἔχω πλέω· νῦν δ' ἃ συμφέρει τοῖς πράγμασι χωρεῖς κολακείας ἐδελήσετε ἀκούειν, ἕτοιμος λέγειν. καὶ γὰρ εἰ πάνυ φαύλως τὰ πράγματ' ἔχει, καὶ πολλὰ πρᾳεῖν, ὅμως ὅζιν, ἐὰν ὑμεῖς τὰ δέοντα ποιεῖν βούλησθ', ἔτι πάντα ταῦτα ἐπανορθώσασθαι. καὶ παράδοξον μὲν ἴσως ὅζιν ὃ μέλλω λέγειν, ἀληθὲς δέ. τὸ χείριστον ἐν τοῖς παρῳηλυθόσι, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. πῶς ὅζι τοῦτο; ὅτι ὥστε μικρὸν, ὥστε μέγα ὑδὲν ἡμῖν δέοντων ποιούντων ὑμῶν, κακῶς τὰ πράγματα ἔχει. ἐπείτοιγε εἰ πάνθ' ἃ προσῆκεν προστόντων ὑμῶν, ὥσπω διέκειτο, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ χρήσθαι βελτίω. νῦν ὃ τὲ μὲν ῥᾳθυμίας τὸ ὑμετέρας καὶ τὸ ἀμελείας κεκράτηκε Φίλιππος, τῆ πόλεως δ' ὃ κεκράτηκεν, οὐδ' ἥτ[τ]ησθε ὑμεῖς, ἀλλ' οὐδὲ κεκίνησθε. εἰ μὲν ἦν ἅπαντες ὁμολογοῦντ' Φίλιππον τὴν πόλει πολεμεῖν, καὶ πῶς εἰρήνην παραβαίνειν, οὐδὲν ἄλλο ἔδει τὸ πειθόντα λέγειν καὶ συμβουλεύειν, ἢ ὅπως ἀσφαλέστατα καὶ ῥᾴστα αὐτὸν ἀμυνούμεθα. ἐπειδὴ δ' ὥσπως ἀτόπως ἔνιοι διάκεινται, ὥστε πόλεις καταλαμβάνοντος ἐκείνου, καὶ πολλὰ τῆς ὑμετέρων ἔχοντος, καὶ πάντας ἀνθρώπους ἀδικοῦντος, ἀνέχεσθαί τινων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ λεγόντων πολλάκις, ὡς ἡμῖν πρὲς ἐσπ οἱ ποιοῦντες τὸν πόλεμον, ἀναγκη φυλάττεσθαι καὶ διορθοῦσθαι πρὸς τοῦτο. ἔστι γὰρ δέος μὴ ποθ' ὡς ἀμυνούμεθα χάλκας τις καὶ συμβουλεύσας, εἰς τοῦτ' αἰσχύνην ἐμπέσῃ τῶν πεποιημένων

τὸν

τὸν πόλεμον. ἐγὼ δ' οὗτος πρῶτον ἁπάντων λέγω, καὶ δοκεῖ μοι, εἰ ἐφ' ἡμῖν ὅτι τὸ βέλτιστον περὶ τοῦ πότερον εἰρήνην ἢ πόλεμον ἄγειν δεῖ. εἰ μὲν οὖν ἔξεστιν εἰρήνην ἄγειν τῇ πόλει, καὶ ἐφ' ἡμῖν ὅτι τοῦτο, ἵν' ἐντεῦθεν ἄρξωμαι, φημὶ ἔγωγε ἄγειν ἡμᾶς δεῖν, καὶ τὰ ταῦτα λέγοντα χαίρειν, καὶ πρᾶττειν, καὶ μὴ φενακίζειν ἀξιοῦν. εἰ δ' ἕτερος τὰ ὅπλα ἐν τῇ χερσὶν ἔχων καὶ δυνάμιν πολλὴν περὶ αὐτὸν, τύραννος μὲν τοῦ τῆς εἰρήνης ἡμῖν προσάλλεται, τοῖς δ' ἔργοις αὐτὸς τοῖς τοῦ πολέμου χρῆται, τί λοιπὸν ἄλλο, πλὴν ἀμυνεῖσθαι; φάσκειν δ' εἰρήνην ἄγειν εἰ βέλεσθε, ὥσπερ ἐκεῖνος, ἃ διαφέρομαι· εἰ δέ τις ταύτην εἰρήνην ὑπολαμβάνει, ἐξ ἧς ἐκεῖνος πάντα τὰ ἄλλα λαβὼν ἐφ' ἡμᾶς ἥξει, πρῶτον μὲν μαίνεται· ἔπειτα δ' ἐκείνῳ παρ' ὑμᾶς, οὐχ ὑμῖν παρ' ἐκείνου τὴν εἰρήνην ἄγειν λέγει. τοῦτο δ' ἐστὶν, ὃ πᾶσ' ἀναλισκομένων χρημάτων ἁπάντων Φιλίππου ὠνεῖται, αὐτὸς μὲν πολεμεῖν ὑμῖν, ὑφ' ὑμῶν δὲ μὴ πολεμεῖσθαι. καὶ μοι εἰ μέχρι τούτου προμεμνῆσθαι, ἕως ἂν ὑμῖν ὁμολογήσῃ πολεμεῖν, πάντων ἐσμὲν εὐηθέστατοι. ἃ δὲ χρὴ ἂν ὅτι τῷ Ἀττικῷ αὐτῷ βαδίζῃ καὶ τὴν Θετταλίαν, τοῦτ' ἐρεῖ, εἴ περ οἷς πρὸς τοὺς ἄλλους πεπίστευκε δεῖ τεκμαίρεσθαι. τοῦτο μὲν γὰρ Ὀλυνθίοις τεταράχουτ' ἀπέχων τῆς πόλεως σταδίους εἶπεν, ὅτι δεῖ δυοῖν θατέρου, ἢ ἐκείνους ἐν Ὀλύνθῳ μὴ οἰκεῖν, ἢ αὐτὸν ἐν Μακεδονίᾳ. πάντα δ' ἄλλον χρόνον, εἴ τις αὐτὸν αἰτήσαιτό τι τύπτον, ἀγανακτῶν

κλῶν καὶ πρέσβεις πέμπων τὰς ἀπολογησομένους. τοῦτο δ' εἰς Φωκέας, ὡς τοὺς Συμμάχους ἐπορεύετο καὶ φίλους, καὶ πρέσβεις Φωκέων ἦσαν, οἳ παρηκολούθουν αὐτῷ πορευομένῳ· καὶ παρ' ἡμῖν ἤειζον πολλοὶ, Θηβαίοις δ' λυσιτελήσειν τὴν ἐκείνου πάροδον· καὶ μὴν, καὶ Φεραῖς προῄει ὡς φίλος καὶ Σύμμαχος εἰς Θετταλίαν ἐλθών, ἔχει καταλαβών. καὶ τὰ τελευταῖα τοῖς παλαιοπόροις Ὠρείταις τυτοισὶ, ὁπισχνουμένους ἕφη τὰς κραπώτας πεπομφέναι κατ' εὔνοιαν. πυνθανέσθαι γὰρ αὐτὸς, ὡς νοσοῦσι καὶ κασπάζουσιν ἐν αὐτοῖς. Συμμάχων δ' ἔφη καὶ φίλων ἀληθινῶν, ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς παρεῖναι. εἶθ' οἶσθε, οἱ μὲν δύνασθαι ἂν αὐτὸν ἐδυνήθησαν ποιῆσαι κακὸν, μὴ παθεῖν δ' ἐφυλάξαντ' ἂν ἴσως, τούτους μὲν ἀξιοπαθῆ αἰρεῖσθαι μᾶλλον, ἢ προλέγοντα βιάζεσθαι· ὑμῖν δ' ἐκ προῤῥήσεως πολεμήσειν; καὶ ταῦθ' ἕως ἂν ἑκόντες ἀξιοπαθῆτε; ἐκ ἔστι ταῦτα· καὶ γὰρ ἂν ἀσελγεστάτου εἴη πάντων ἀνθρώπων, εἰ τοὺς ἀδικουμένων ὑμῶν μηδὲν ἐγκαλέντων αὐτῷ, ἀλλ' ὑμῶν αὐτῶν πένας αἰτιωμένων καὶ κείνειν βουλομένων, ἐκεῖνον ἐκλύσας τὴν πρὸς ἀλλήλους ἔριν ὑμῶν καὶ φιλονεικίαν ἐφ' αὑτὸν προσάγοι, καὶ τὴν παρ' ἑαυτῷ μισοφορέντων τοὺς λόγους ἀφέλοιτο, οἷς ἀναβάλλεσθε ὑμᾶς, λέγοντες, ὡς ἐκεῖνός γε ὁ πολεμεῖ τῇ πόλει. ἀλλ' ἔστιν ὦ πρὸς τὸ Διὸς, ὃς τις ἐῦ φρονῶν, ἐκ τῶν ὀνομάτων μᾶλλον, ἢ τῶν πραγμάτων, τὸ ἀληθὲς εἰσκύκλου ἢ πολεμῶν δ' ἑαυτῷ

Σκέψασθ'

ζκέψαιτ' ἄν; ἀλλὰ πῶς. ὁ τοίνυν Φίλιππος ἐξ ἀρχῆς, ἄρτι τῆς εἰρήνης γενομένης, ὅπως Διοπείθους στρατηγοῦντος, ἃ δὲ τὴν ἐν Χερρονήσῳ νῦν ὄντων ἀπεστερημένος, Σέρριον καὶ Δορισκον κατελάμβανε, καὶ τοὺν ἐκ Σερρίου τείχους καὶ ἱερᾶς ὁρους στρατιώτας ἐξέβαλεν, ὡς ὁ ὑμέτερος στρατηγὸς κατέστησε. καίτοι ταῦτα ποιῶν, τί ἐποίει; εἰρήνην ἦγε καὶ ὡμολόγει, καὶ μηδεὶς ἔφη, τί ἢ ταῦτ' ὄζιν; ἢ τί τούτων μέλει τῇ πόλει; οὐ μὰ γὰ μικρὰ ταῦτά ὄζιν, ἢ μηδὲν ὑμῖν αὐτῶν ἔμελεν, ἀλλ' ἂν εἴη λόγος ὅτι. τὸ δ' εὐσεβὲς καὶ τὸ δίκαιον, ἂν τ' ἐπὶ μικρῷ τις, ἂν τ' ἐπὶ μείζονος παραβαίνῃ, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν. φέρε δὴ νυνί, ἡνίκ' εἰς Χερρόνησον, ἣν Βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες ὑμετέραν ἐγνώκασιν εἶναι, ξένους εἰσέπεμπε, καὶ βοηθεῖν ὡμολογεῖ, καὶ ὑπισχνεῖτο ταῦτα. τί ποιεῖ; φησὶ μὰ γὰ ὁ πολεμεῖν· ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω ταῦτα ποιεῖν ἃ ἐκεῖνος ὡμολογεῖν ἄγειν τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην, ὥστε καὶ Μεγάρων ἀπόμαχον, καὶ ἐν Εὐβοίᾳ τυραννίδα καθισταμένην, καὶ νυνὶ ὅτι Θράικην παιόντα, καὶ τὰ ἐν Πελοποννήσῳ, Κλεωρέων, καὶ πάνθ' ὅσα πρότερον μὲν τῆς δυνάμεως ποιοῦντα, λύειν φημὶ τὴν εἰρήνην, καὶ πολεμεῖν ὑμῖν· εἰ μὴ καὶ τοὺς τὰ μηχανήσασθαι ἐφιστάντας εἰρήνην ἄγειν φήσετε, ἕως ἂν αὐτὰ τοῖς τείχεσιν ἤδη προσαγάγωσιν· ἀλλ' οὐ φήσετε. ὁ γὰρ, οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείην, ταῦτα πρότερον καὶ κατασκευάζομαι, ὅτι ἐμοὶ πολεμεῖ, κἂν μήπω βάλ-

λη, μηδὲ τοξάλη. πάνυ ἂν ὑμεῖς κινδυνεύσατ' ἂν, εἴ τ ἡδέοιτο τῷ † Ἑλλήσποντον ὑμῶν ἀλλοτριωθῆναι, τῷ, Μεγάρων καὶ τῆς Εὐβοίας † πολεμῆσαι ὑμῖν ἡδέως κύριον, τῷ, Πελοποννησίους τἀκείνῳ φρονῆσαι. εἶτα † τοῦτο τὸ μηχάνημα ὅτι τὴν πόλιν ἐφισάνλα καὶ καλασκάζανλα, τοῦτον οἰχήσω ἄγειν ἐγὼ φῶ πρὸς ὑμᾶς; πολλῷ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ἀφ' ἧς ὑμέρας ἀνεῖλε Φωκέας, ἀπὸ ταύτης ἔγωγ' αὐτὸν πολεμεῖν ὑμῖν ὁρίζομαι. ὑμᾶς δ', ἐὰν καὶ ἀμυνῆσθε, ἦλθ', ζωφρονήσειν φημί· ἐὰν δ' ἀναβαλησθε ἔτ' ἐκεῖ τοῦτο ὅταν βάλεσθε, ἀμυνήσεσθε ποιῆται. καὶ τοσοῦτόν γε ἀφέσηκα τῶν ἄλλων, ὥ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ζυμβαλλόντων, ὥστε ἐμὲ δοκεῖ μοι πρὸς Χερρονήσου νῦν ζκοπεῖν, ἐμὲ Βυζαντίε. ἀλλ' ἐπαμῦναι μὲν τούτοις, καὶ διατηρῆσαι μήτε πάσωπ, καὶ τοῖς ἔπειτα ἐκεῖ νῦν φρατηγοῖς πάνθ' ὅσων ἂν δέον ἀποσείλαι· βαλλάνλας μὲν τοι πρὸς πάντων τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἐν κινδύνῳ μεγίσῳ καθεσηκότων. βάλομαι δ' εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐξ ὧν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων ὅτω φοβεῖσθαι, ἵν' εἰ μὲν ὀρθῶς λογίζομαι, μεταλάβητε τῆς λογισμοῦ, καὶ πρόνοιαν τὴν ὑμῶν γε αὐτῶν, εἰ καὶ μὴ τῶν ἄλλων ἕνεκα βάλεσθε, ποιήσησθε· ἂν δ' ληρεῖν καὶ τεθρυφῶσθαι δοκῶ, μήτε νῦν, μήτ' αὖθις ὡς ὑμαίνοντί μοι προσέχητε. ὅτι μὲν δὴ μέγας ἐκ μικροῦ καὶ ταπεινοῦ τὸ καθ' ἁρχὰς ὁ Φίλιππος ηὐξηται, καὶ ἀπίστως καὶ παραστικῶς ἔχυσι πρὸς αὐτὸν οἱ Ἕλληνες, καὶ ὅτι πολλῶ πρεσβύτερον

τερον ὧν, πότερον αὐτὸν ἐξ ἐκείνου χρὴ εἶναι, ἢ νῦν ὄθ' ὕστερον πολλὰ ἀγαθὰ ποιήσαντα, καὶ τὰ λοιπὰ ὑφ' αὑτῷ ποιήσαντα, καὶ πάντ' ὅσα τοιαῦτ' ἂν ἔχοιμι διεξελθεῖν, παραλείψω. ἀλλ' ὁρῶ ζυγκεχωρηκότας ἅπαντας ἀνθρώπους, ἀφ' ὑμῶν ἀρξαμένους αὐτῷ, ὑπὲρ ἓ τὸν ἄλλον ἅπαντα χρόνον ἅπαντες οἱ πόλεμοι γεγόνασιν οἱ Ἑλληνικοί. τί ἦν ὅτι τοῦτο; τὸ ποιεῖν ἄ, τι βέλτιστ', καὶ καθ' ἕνα ἕκαστον ὑποπτεύειν καὶ λωποδυτεῖν τὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ καταδουλοῦσθαι τὰς πόλεις ὁπηνίκα. καίτοι ἀγαθοί γε μὴν ὑμεῖς ἑβδομήκοντα ἔτη καὶ πλείω τῶν Ἑλλήνων ἐγένεσθε. ἀγαθοὶ δὲ καὶ εἴκοσιν ἐνὸς δέοντα Λακεδαιμόνιοι· ἴσχυσαν δέ τι καὶ Θηβαῖοι τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην· ἀλλ' ὅμως, οὐδ' ὑμῖν, οὔτε Θηβαίοις, οὔτε Λακεδαιμονίοις, οὐδεπώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συνεχωρήθη τοῦτο τοῦ τῶν Ἑλλήνων ἀγαθοῖς εἶναι, ποιεῖν ὅ, τι βούλεσθε. οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὑμῖν, μᾶλλον δὲ τοῖς τότ' οὖσιν Ἀθηναίοις ἐπειδή ποτε ἡ μετρίως ἐδόκουν φρονεῖν, πάντες ὤοντο δεῖν πολεμεῖν, καὶ οἱ μηδὲν ἐγκαλεῖν ἔχοντες αὐτοῖς μετὰ τῶν ἠδικημένων. καὶ πάλιν Λακεδαιμονίοις ἄρξασι καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν δυναστείαν τὴν αὐτὴν ταύτην ὑμῖν, ἐπειδὴ πλεονάζειν ἐπεχείρουν, καὶ πρὸς τῷ μετρίῳ τὰ καθεστηκότα σμίνυν, πάντες εἰς πόλεμον κατέστησαν, καὶ οἱ μηδὲν ἐγκαλοῦντες αὐτοῖς, καὶ τί δεῖ τοὺς ἄλλους λέγειν; ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὐδὲν ἂν εἰπεῖν ἔχοντες ἐξ ἀρχῆς ὅπως ἠδικούμεθ'

ὑπ'

ὑπ' ἀλλήλων, ὅμως ὑπὲρ ὧν τοὺς ἄλλους ἀδικημένους ἑωρᾶτε, πολεμεῖν ὠήθητε δεῖν. καίτοι πάνθ' ὅσα ἐξημάρτηθ' ὑμῖν Λακεδαιμονίοις ἐν τοῖς πρόσθεν χρόνοις ἐν τοῖς ἑβδομήκοντα, ἐλάττω ἐστὶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὧν Φίλιππος ἐν πρώτοις καὶ δέκα ἔτεσιν οὐχ ὅλοις ἔτεσιν οἷς ὑμᾶς πολάζει, ἠδίκηκε τοὺς Ἕλληνας, μᾶλλον δ' ἢ δὲ πολλοστὸν πέμπτον μέρος τούτων ἐκεῖνα. καὶ τοῦτο ἐκ βραχέων ῥημάτων ῥᾴδιον δεῖξαι. Ὀλυνθον μὲν γὰρ καὶ Μεθώνην, καὶ Ἀπολλωνίαν, καὶ δύο καὶ πρόσθεν πόλεις ὅσας Θράκης ἐῶ, ἃς ἁπάσας οὕτως ὡμῶς ἀνῄρηκεν, ὥστε μηδένα μηδ' εἰ πώποτ' ᾠκίσθησαν, ῥᾴδιον φράσαι τοῦτο γὰρ ἐστὶν εἰπεῖν. εἰς τὸ Φωκέων ἔθνος τοσοῦτον ἀνῄρηκεν, ὅσον οὐδέν. ἀλλὰ θετταλία πῶς ἔχει; οὐχὶ τὰς πόλεις καὶ τὰς πολιτείας αὐτῶν ἀφῄρηται; καὶ τετραδαρχίας καθέστηκε παρ' αὐτοῖς, ἵνα μὴ μόνον καθ' πόλεις, ἀλλὰ καθ' ἔθνη διαλύωσιν; αἱ δ' ἐν Εὐβοίᾳ πόλεις οὐκ ἤδη πεφανήκασιν; καὶ ταῦτα ἐν νήσῳ πλησίον Θηβῶν καὶ Ἀθηνῶν; ὃ διαρρήδην ἐν ταῖς ὁπισθολαῖς γράφει, Ἐμοὶ δ' ὅσον εἰρήνη πρὸς τοὺς ἀκούειν ἐμοῦ βουλομένους; καὶ ὁ γράφων μὲν ταῦτα, τοῖς ἔργοις δ' ὁ ποιῶν. ἀλλ' ἐφ' Ἑλλήσποντον οἴχεται. πρότερον ἦκεν ἐπ' Ἀμβρακίαν. Ἥλιν ἔχει τυραννίδι πόλιν ἐν Πελοποννήσῳ. Μεσσήνης ἐπεβάλετο πρώην. ὁθ' ἡ Ἑλλὰς, ὁθ' ἡ βάρβαρος, τὴν πλουσιωτάτην χώραν τ' ἀνθρώπων καὶ τοῦθ' ὁρῶντες οἱ Ἕλληνες. ἅπαντες καὶ ἀκούοντες, ὁ πέμπομεν πρέσβεις πρὸς τούτων πρὸς

πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀναπτύωμεν. ἕως γὰρ ἂν κακῶς διακείμεθα, καὶ διορωρύσσομεθα καθ' πόλεις, ὡς ἄρχει τ' τήμερον ἡμέρας ἀδὲν ὅτε τῶν συμφερόντων, ὅτε τ' δέοντων προῖξαι δυνάμεθα, ἀδὲ συζῆναι, ἀδὲ κοινωνίαν βοηθείας καὶ φιλίας ἀδεμίαν ποιήσασθαι· ἀλλὰ μείζω γιγνόμενον τ' ἀνθρώπου προορῶμεν, τ' χρόνον κερδᾶναι τοῦτον, ὃν ἄλλος ἀπόλλυ), ἕκαστος ἐγνωκὼς ὡς γέ μοι δοκεῖ, ὑχ ὅπως σωθήσε) τὰ τ' Ἑλλήνων σκοπῶν, ἀδὲ προάτ]ων· ἐπεὶ ὅπ δε ὥσπερ πρόσθος, ἢ καταβολὴ πυρετοῦ, ἢ πνος ἄλλο κακοῦ, καὶ πρὸ πάνυ πόρρω δοκοῦντ γιὼ ἀφεξᾶναι προσέρχε), ἀδεὶς ἀγνοεῖ δήπου. καὶ μὰν κἀκεῖνό γε ἴσε, ὅπ ὅσα μὰν ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ἢ ὑφ' ἡμῶν ἔπαθον οἱ Ἕλληνες, ἀν' ἦν ὑπὸ γνησίων γε ὄντων τ' Ἑλλάδος ἠδικοῦντο. καὶ τ' αὐτὸν τρόπον ἂν πς ὑπέλαβε τοῦτο, ὥσπερ ἂν εἴ πς ὑὸς ὢν ὑσίᾳ πολλῇ γεγονὼς γνήσιος, δικαίᾳ μὴ κακῶς μὴ δ' ὀρθῶς, καθ' αὐτὸ μὰν τοῦτο ἄξιος μέμψεως εἶ) καὶ κατηγορείας· ὡς δ' ὑ προσήκων, ἢ ὡς ὁ κληρονόμος τούτων ὢν ταῦτα ἐποίῃ, ὐκ εἶ) λέγειν· εἰ δέ γε δοῦλος, ἢ ὑποβολιμαῖος τὰ μὴ προσήκοντα ἀπώλυε καὶ ἐλυμαίνετο, Ἡράκλεις ὅσῳ μᾶλλον δεινὸν, καὶ πολλῆς ὀργῆς ἄξιον πάντες ἂν ἔφαν εἶ); ἀν' ὑχ ὑπὲρ Φιλίππου καὶ ὧν ἐκεῖνος πράτ]ει νῦν ὑχ ὅτως ἔχυσιν· ὁ μόνον ὑχ Ἑλλήνος ὄν], ἀδὲ προσήκον] ὁ δὲν τοῖς Ἕλλεσιν, ἀν' ὁ δὲ Βάρβαρος ἐντεῦθεν, ὅθεν καλὸν εἰπεῖν, ἀν' ὁ δὲ Μακεδών, ὅθεν ὁ δ' ἀν-

θεράποδον αὐτοῦ ἀλλ' ἦν φέρτερον φρίαζ. καίτοι, τί τ' ἐμάτης ὕβρεως ἀπολείπ; ἃ φεὶς τὴν πόλιν ἀνηρικέναι, πῶς ἂν ἐμοὶ μὲν τὰ Πύθια, τ' κοινὸν τ' Ἑλλήνων ἀγῶνα; κἂν αὐτὸς μὴ παρῇ, τοὺς ἄλλους ἀγωνοθ. πέμποντας πέμπ. κύειν ὃ Πυλῶν καὶ τὴν ὅτι τοὺ Ἕλλωας παρόδων ὄξι, κ φρυραῖς κ ξένοις, τοὺ πύπυς τότως κατέχει. ἔχει ὃ κ τ' θεσμαντείαν τῶ θεῦ, παφώσας ἡμᾶς, κ Θετλῆς, κ Δωρείας, κ τοὺ ἄλλυς Ἀμφικτύονας, ἧς ἀδὲ πῖς Ἕλλησιν ἅπασι μέτεσι· χάφ ὃ Θετλῆοῖς, ὄνπινα χὴ βόπιν πολιτδίεζ· πέμπει ὃ ξένυς, τοὺ μὴ εἰς Πιρθμὸν, τὸν δῆμον ἐκβλθντας τὴν Ἐρετειέων, τοὺ δ' ἐπ' Ὠρεὸν, Φιλιτείδυ πύρννον καταςήσντας· ἀμ' ὅμως ταῦθ' ὁρᾶντες οἱ Ἕλλωες, ἀνέχονθ, κ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ οἱ τ' χάλαζαν ἔμοιγε δοκῦσι πτωρεῖν, ἐκχόμθοι μὴ καθ' ἑαυτοὺ ἕκασοι γενέσθαι, καλύει δὲ ἁδεὶς ὅπερῶν· ἃ μόνον δ' ἐφ' οἷς ἡ Ἑλλὰς ὑβείζεθ ὑπ' ἀυτῆ ἁδεὶς ἀμυνέθ, ἀλλὰ ἁδ' ὑπ' ὧν αὐτὸς ἕκασ θ ἀδικεῖθ. τῶτο γὰ ἤδη τἄχματόν ὄξιν. ἃ Κοειντίων ἐπ' Ἀμβρακίαν ἐλθντε κ Λευκάδα; ἃ Ἀχαιῶν Ναύπακτον ἀφελόμθ θ, ὁμώμοκεν Αἰτωλοῖς παραδώσειν; ἃ κ Θηβαίων Ἐχῖνον ἀφῄρεθ, κ νυῖ ὅτι Βυζαντίυς πρδέθ, συμμάχυς ὄντας ἃ κ ἡμῖν; ἐῶ τἄλλα. ἀμὰ Χερρόνησον τ' μεγίςην ἔχει πόλιν Καρδίαν. ταῦτα πάνθ' ὁρῶντες, ἅπαντες μέλλομθ κ μαλακιζόμεθα, κ φεὶς τοὺ πόνους βλέπομθ,

μὴν, ἀπιστοῦντες ἀμήχανοι, ὅτῳ φανερῶς πάντας ἡμᾶς ἀδικοῦντος. καίτοι τὸν ἅπασιν ἀσελγῶς ὕβρικότα, τί οἴεσθε, ἐπειδὰν καθ' ἕνα ἡμῶν ἑκάστου κύριος γένηται, ποιήσειν; τί δ' ἂν ἄλλο τις εἴποι, ἢ ὑπὲρ τοῦ παντὸς κινδύνου καὶ δικαίας αἰτίας, ὅτε τότ' ὄντως εἶχον ἑτοίμως πρὸς ἐλευθερίαν ἅπαντες οἱ Ἕλληνες, ὅτε νῦν πρὸς τὸ δουλεύειν. ἦν τι τότ', ἦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν τοῖς πολλῶν δι-αὐοίαις, ὃ νῦν οὐκ ἔστιν, ὃ καὶ τοὺς Περσῶν ἐκφήνας πλούτους, καὶ ἐλευθέραν ἦγε τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅτε ναυμαχίας, ὅτε πεζῆς μάχης ἠγωνίσατο· νῦν δ' ἀπολωλὸς, ἅπαντα λελυμαν[illegible] καὶ ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα. τί οὖν ἦν τοῦτο; οὐδὲν ποικίλον οὐδὲ σοφόν· ἀλλ' ὅτι τοὺς παρὰ τὴν ἀρχὴν ἀεὶ βουλομένους, ἢ καὶ διαφθείρειν τὴν Ἑλλάδα, χρήματα λαμβάνοντας ἅπαντες ἐμίσουν. καὶ χαλεπώτατον ἦν, δωροδοκοῦντα ἐξελεγχθῆναι· καὶ πιμελείᾳ μεγίστῃ τοῦτον ἐνόλαζον· καὶ παράπτωσις οὐδεμία ἦν, οὐδὲ συγγνώμη. τὸν οὖν καιρὸν ἑκάστου τῶν πραγμάτων, ὃν ἡ τύχη καὶ τοῖς ἀμελοῦσι καὶ τοῖς προσεχόντων, καὶ τοῖς μηδὲν ἐθέλουσι ποιεῖν καὶ τοῖς πάντα ἃ προσήκει πράττουσι, πολλάκις παρασκοπτόμενοι, οὐκ ἦν πείσαι παρὰ τοῦ λέγοντος, οὐδὲ τοῦ στρατηγοῦντος, οὐδὲ τῶν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν, οὐδὲ τῶν πρὸς τὸν Βαρβάρους καὶ τὸν τυράννους ἀπιστίαν, οὐδ' ὅλως τοῦ τοιούτων οὐδέν. νῦν δ' ἅπαντ' ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἐκπέφευγε ταῦτα· ἀντεισήκται δὲ ἀντὶ τούτων, ὑφ' ὧν ἀπόλωλε καὶ νενόσηκεν ἡ

θεράποδον ἀπειθέστερον ἢ δεσπότην. καίτοι, τί τὸ ἐφάπτεσθαι ὕβρεως ἀπολείπει; ἢ ποίας γὰρ πόλεις ἀνηρήκεσαν, πλὴν τὰ Πύδνα, ἢ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνα; καὶν αὐτὸς μὴ παρῇ, τοὺς δήλους ἀγωνοθετήσοντας πέμπει· κύριος ὢν Πυλῶν καὶ τοῦ δοκεῖν τοὺς Ἕλληνας παῖδας εἶναι, καὶ φρατρίαις καὶ ξένοις, τοὺς τόπους τούτους κατέχει· ἔχει δὲ καὶ τὰ θεσμοφόρια τῆς θεοῦ, παρώσας ἡμᾶς, καὶ Θετταλῆς, καὶ Δωριεῖς, καὶ τοὺς ἄλλους Ἀμφικτύονας, ἧς οὐδὲ τῆς Ἑλλησπόντου ἅπασι μέτεστι· χαίρει δὲ Θετταλοῖς, ὅπου καὶ βόσκειν πολιτεύεται· πέμπει δὲ ξένους, τοὺς μὲν εἰς Περδίκκου, τὸν δήμον ἐκβαλόντας τὸν Ἐρετριέων, τοὺς δ' ἐπ' Ὠρεόν, Φιλοξείνου τυράννου κατασήσοντας· ἀλλ' ὅμως ταῦθ' ὁρῶντες οἱ Ἕλληνες, ἀνέχονται, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν ὥσπερ οἱ τὰ χάλαζαν ἔμοιγε δοκοῦσι θεωρεῖν, ἐπιχώριοι μὴ καθ' ἑαυτοὺς ἕκαστοι γενέσθαι, καλύει δὲ ἀδεὴς ὅπου χρῇ. ἡ μόνον δ' ἐφ' οἷς ἡ Ἑλλὰς ὑβρίζεται ταῦτ' ἀπὸ ἀδείας ἀμύνεται, ἀλλὰ καὶ ἐφ' οἷς ἂν αὐτὸς ἕκαστος ἀδικεῖται. τοῦτο γὰρ ἤδη τέλος ἐστίν. ἡ Κορινθίαν ἐπὶ Ἀμβρακίαν ἐλαύνει καὶ Λευκάδα; ἢ τῶν Ἀχαιῶν Ναύπακτον ἀφελόμενος, ὁμόνοιαν Αἰτωλοῖς παρεσκεύασεν; ἢ τὴν Θηβαίων Ἐλάτειαν ἀφῄρηται, καὶ νῦν ὅτι Βυζαντίοις πολεμεῖ, συμμάχους ὄντας ἢ χρήματα; ἐᾷ τἄλλα. ἀπὸ Χερρονήσου δὲ μείζω ἔχει πόλιν Καρδίαν. ταῦτα τίνων πάσχοντες, ἅπαντες μέλλομεν καὶ μαλακιζόμεθα, καὶ πρὸς τοῦ πανοῦργον βλέπομεν,

μὴν, ἀπιστοῦντες ἀμήλοις, ὅτω φανερῶς πάντας ἡμᾶς ἀδικοῦντος. καίτοι τὸν ἅπασιν ἀσελγῶς ὅτω χρώμενον, τί οἴεσθε, ἐπειδὰν καθ' ἕνα ἡμῶν ἑκάστου κύριον γένηται, ποιήσειν; τί δ' οὐ πονηρὸν τοιοῦτος; ὃ γὰρ ἀνδραποδώδους καὶ δικαίας αἰτίας, ὅτε τοῦθ' ὅπως εἶχον ἑτοίμως πρὸς ἐλευθερίαν ἅπαντες οἱ Ἕλληνες, ὅτε νῦν πρὸς τὸ δουλεύειν. ἦν τι τοῦτ', ἦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν τοῖς πολλῶν δειλίαις, ὃ νῦν οὐκ ἔστιν, ὃ καὶ τοὺς Περσῶν ἐκφήνας πλούτους, καὶ ἐλευθέραν ἦγε τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅτε ναυμαχίας, ὅτε πεζῆς μάχης ἠγωνίσατο. νῦν δ' ἀπολωλὸς, ἅπαντα λελύμανται καὶ ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα. τί δὴν ἦν τοῦτο; οὐδὲν ποικίλον οὐδὲ σοφόν· ἀλλ' ὅτι τοῦ παρὰ τὴν ἀρχὴν ἀεὶ βουλομένου, ἢ καὶ διαφθείρειν τὴν Ἑλλάδα, χρήματα λαμβάνοντας ἅπαντες ἐμίσουν. καὶ χαλεπώτατον ἦν, δωροδοκεῖσθαι ἐξελεγχθῆναι· καὶ πικρεία μεγίστη τοῦτον ἐκόλαζον· καὶ παράπτωσις οὐδεμία ἦν, ἣν οὐ συγγνώμη. τὸν δὲν καιρὸν ἐκάστου τῶν πραγμάτων, ὃν ἡ τύχη καὶ τοῖς ἀμελοῦσι καὶ τοῖς προσεχόντων, καὶ τοῖς μηδὲν ἐθέλουσι ποιεῖν καὶ τὰ πάντα ἃ προσήκει πράττοντων, πολλάκις παρασκοπάζει, οὐκ ἦν πείθειν παρὰ τοὺς λεγόντας, οὐδὲ τοὺς στρατηγοῦντας, οὐδὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν, οὐδὲ τὴν πρὸς τοὺς Βαρβάρους καὶ τοὺς τυράννους ἀπιστίαν, οὐδ' ὅλως τὰ τοιοῦτον οὐδέν. νῦν δ' ἅπαντ' ὤσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἐκπέπρακται ταῦτα· ἀντεισήκται ἡ ἀντὶ τούτων, ὑφ' ὧν ἀπόλωλε καὶ νενόσηκεν ἡ

Ἑλλάς. ταῦτα δ' ὅτι τί; ζῆλος, εἴ τις ἐλληφὸς πολλῶν, ἂν ὁμολογῇ. συγχωρῶ, τοῖς ἐλεγχομένοις. μῖσος, ἂν τούτοις τις ὀπαδὸς τἄλλα πάντα, ὅσα ἐκ τῆς ἀναισθησίας ἥκει. ἐπὶ, καὶ πείρατις γε καὶ σωμάτων πλῆθος, καὶ χρημάτων εὐπορία, καὶ τἄλλα οἷς ἄν τις ἰσχύειν τὰς πόλεις κρίνοι, νυνὶ ἅπαντα καὶ πλείω καὶ μείζω ὅτι ποτὲ πολλῷ. ἀλλ' ἅπαντα ταῦτα ἀλλοτρίοις, ἀφειμένα, ἀνόητα ὑπὸ τῶν πολιτῶν, γίγνεται. ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, τὰ μὲν νυνὶ ὁρᾶτε αὐτοὶ, καὶ ἀκούετε ἐμοῦ μαρτύρες· τὰ δ' ἐν τοῖς ἄνωθεν χρόνοις, ὅτι ταναντία τούτων εἶχεν, ἐγὼ δηλώσω, καὶ λόγοις ἐμαυτῷ λέγων, ἀλλὰ γράμματα τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων δείκνυσιν, ἃ ἐκεῖνοι κατέθεντο εἰς στήλην χαλκῆν γράψαντες εἰς ἀκρόπολιν· ἵνα αὐτοῖς ἦ χρήσιμα (καὶ γὰρ ἀνθ' τούτων τῶν γραμμάτων τὰ δέοντα ἐφρόνουν) ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς ἔχητε ὑποδείγματα καὶ παραδείγματα, ὡς χρὴ τῶν τοιούτων ἀπαλλάττειν προσήκει· τί ἂν λέγοι τὰ γράμματα; Ἀρθμιος, φησὶν, ὁ Πυθωνακτος, ὁ Ζελείτης ἄπιμος ἔστω καὶ πολέμιος τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῖς συμμάχοις, αὐτὸς καὶ γένος. εἰ δὲ μή τις προσγένηται, δι' ἣν τοῦτ' ἐγράφετο. Ὅτι τὸν χρυσὸν τὸν ἐκ τῆς Μήδων, εἰς τὸν Πελοπόννησον ἤγαγεν, ἐκ Ἀθηνῶν ἐξέζε. ταῦτ' ὅτι τὰ γράμματα. λογίζεσθε δὴ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, καὶ θεωρεῖτε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, τίς ἦν ποτε ἡ διάνοια τοῦ τότε

τε Ἀθωναίων ἢ ταῦτα ποιούντων, ἢ τί τὸ ἀξίωμα; ἐκεῖνοι Ζελείτῃ πνὰ Ἄρθμιον δῆλον βασιλέως, ἢ γὰρ Ζέλεια ὅτι τῆς Ἀσίας, ὅπ τῷ δεσπότῃ διακονῶν χρυσίον ἤγαγε εἰς Πελοπόννησον, ὃν Ἀθωάζε, ἐλθὼν αὐτῶν ἀνέσεαλαι καὶ τῶν συμμάχων, αὐτὸν καὶ γῆν Θ, καὶ ἀπιμυς ἔη). τοῦτο δ' ὅζιν ὑχ ἧν ἂν ὕτωσί πε φήσειεν ἀπιμίαν. τί γὰρ τῇ Ζελείτῃ τοῦτ' ἔμελεν, εἰ τῷ Ἀθωίῃ χοινῶν μὴ μεδέξειν ἔμελλεν; ἀλλ' ὃ τοῦτο λέγει, ἀλλ' ἐν τοῖς φονικοῖς γέγραπ Θ νόμοις, ὅσ' ἂν ἂν μὴ δικῶ δίκας, φόνε δικάσαν Θ. ἀλλ' ἐναγὲς ἦν τὸ ἀποκτεῖναι, καὶ ἄπιμος, φησὶ, τεθνάτω. τοῦτο δὴ λέγει, καθαρὸν ἢ τούτων πνὰ ἀποκτείναν[illegible] ἔη). ὑκοῦν ἐνόμιζον ἐκεῖνοι τ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας αὐτοῖς ὀπιμελητέον ἔη). ὃ γὰρ ἂν αὐτοῖς ἔμελεν, εἴ πς ἐν Πελοποννήσῳ πνὰς ὠνεῖ Θ, ἢ διαφθείρει, μὴ τοῦτ' ὑπολαμβάνυσιν. ἐνόλαζον δ' ὅτω καὶ ἐπιμωρήσ[illegible], ὃς ἂν αἴθοιντο διαφθακῆντας, ὥσε καὶ σκλίτας ποιεῖν. ἐν ᾧ τούτων εἰκότως τὰ τ Ἑλλήνων ἦν τῷ βαρβάρῳ φοβερά, ὑχ ὁ βάρβαρος τοῖς Ἕλλησιν. ἀλλ' ὃ νῦν. ὃ γὰρ ὅτως ἔχει ὑμεῖς, ὅτε πρὸς τὰ τοιαῦτα, ὅτε πρὸς τὰ ἄλλα. ἀλλὰ πῶς; ἴσε αὐτοί. τί γὰρ δεῖ, πρὸς πάντ' ὑμῶν κατηγορεῖν; καὶ παραπλησίως ἢ καὶ ἄδην βέλπον ὑμῶν ἅπαντες οἱ λοιποὶ Ἕλληνες. διόπρ, φημὶ ἔγωγε, καὶ πολλῆς πολλῆς καὶ βελῆς ἀγαθῆς τὰ παρόντα πρήγματα πεπρᾶχθαι. τίν Θ εἶπω; κελεύετε; καὶ ὑκ ὀργεῖσθε; ὐκ τῆ χαμ-

ματεῖς ἀναγίνωσκε. Ἀναγνῶσις γραμματεῖν. Ἔστι τοίνυν τις συνήθης λόγος παρὰ τῶν παραμυθεῖσθαι βουλομένων τὴν πόλιν, ὡς ἄρα ἔστιν Φίλιππος ὅδε τοιοῦτος, οἷοί ποτ' ἦσαν Λακεδαιμόνιοι, οἳ θαλάττης μὲν ἦρχον, καὶ γῆς ἁπάσης, βασιλέα δ' σύμμαχον εἶχον· ὑφίσταλο δ' ὑδὲν αὐτούς. Ἀλλ' ὅμως ἠμύναντο καὶκεῖνος ἡ πόλις, καὶ οὐκ ἀνηρπάσθη. ἐγὼ δὲ ἁπάντων, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πολλοὺ εἰληφότων ὀλίγου, καὶ ὑδὲν ὁμοίων ὄντων τοῦ τότε, οὐ τοῖς παροῦσιν, ὑδὲν ἡγοῦμαι πλέον, ἢ τὰ τῆς πολέμου κεκινημένα, καὶ ὁπωσδηποτοῦν. πρῶτον μὲν γὰρ ἀκούω Λακεδαιμονίους τότε, καὶ πάντας τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τέτταρας μοίρας, ἢ πέντε τοῦ ὅλου αὐτοὺς στρατεύειν, καὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἐμβαίνοντας εἶν, καὶ κακώσαντας τοὺς ἐναντίους χώραν ὁπλίτου, καὶ πολιτικοῖς στρατεύμασιν, ἀναχωρεῖν ἐπ' οἶκον πάλιν. οὕτω δ' ἀρχαίως εἶχον, μᾶλλον δὲ πολιτικῶς, ὥστε ὑδὲ χρημάτων ὠνεῖσθαι παρ' ὑδενὸς ὑδέν, ἀλλ' εἴ νόμιμόν τινα καὶ σεφανῆ τὸ πόλεμον. νυνὶ δ' ὁρᾶτε μὲν δήπου τὰ πλεῖστα τοὺ σεσδότας ἀπολωλεκότας, ὑδὲν δ' ἐκ παρασκευῆς ὑδ' ἐκ μάχης γινόμενον. ἀκούετε δὲ Φίλιππον, οὐχὶ τῷ φάλαγγας ὁπλιτῶν ἄγειν, βασίζοντ' ὅποι βούλεται· ἀλλὰ τοῖς ψιλοῖς ἱππεῦσι, τοξότας ξένους, τοιοῦτον ἐξηρτῆσθαι στρατόπεδον· ἐπειδὰν δὲ τούτοις κρατῇ; σεῖς νοσοῦντας ἐν αὐτοῖς καὶ τεταραγμένους σεφασόμεθα, καὶ μηδεὶς ὑμῶν τὴν χάριτος δ' ἀπιστίαν ἐξίτω, μη-

χανὴ-

χαν ήμαι· ὅπως ἂν σώσας, πολιορκεῖ. καὶ σιωπῶ δέος καὶ χειμῶνα, ὡς ἔδειν αὐτῷ διαφέρει, ἢ δεῖν ἐξαίρετος ἄρας, ἵν' διαλείπει. ταῦτα μὲν τοι πάντας εἰδότας δεῖ καὶ λογίζεσθαι, μὴ πρόσεδαι τὸν πόλεμον εἰς τὴν χώραν, μηδ' εἰς τὴν ἐυήδειαν τὴν τότε πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμῳ βλέποντας ἐκτρέφειν ἀλλ' ὡς ὃν πλείστῳ φυλάττεσθαι τοῖς πράγμασι, καὶ τῇ παρασκευῇ, ὅπως οἰκοθεν μὴ κινήσει σκοπῶντας, καὶ συμπλακέντας διαγωνίζεσθαι. πρὸς μὲν γὰρ πόλεμον πολλὰ φύσει πλεονεκτήματα ὑμῖν ὑπάρχει, ἂν τῳ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ποιεῖν ἐθέλωμεν ἃ δεῖ. ἡ φύσις τῆς ἐκείνου χώρας, ἧς ἄγειν καὶ φέρειν ὅτι πολλῶν, καὶ κακῶς ποιεῖν. ἄλλα μυρία. εἰς ἃ ἀγῶνα ἄμεινον ἡμῖν ἐκείνου ἢ πεπεῖσθαι. ἃ μόνον δὲ δεῖ ταῦτα μνάσκειν, ἀδὲ πρὸς ἔργοις ἔκεῖνον ἀμυνέσθαι πρὸς τὸ πολέμῳ, ἀλλὰ καὶ τῷ λογισμῷ, καὶ τῇ διανοίᾳ τοῦ παρ' ὑμῶν ὑπὸ αὐτὸ λέγοντας μισῆσαι, ἐνθυμουμένους, ὅτι ἐκ ἔνεστι τὴν ἔξω τῆς πόλεος ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλῃ κολάσωμεν ὑπηρετοῦντας ἐκείνῳ. ὃ μὰ τὴν Δία, καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς ἃ μὴ ἀδε ὑμεῖς ποιῆσαι, ἀδὲ βάλεσθε· μὴ εἰς τοῦτο ἀφίχθε μωρίας, ἢ παρανοίας, ἢ, ἐκ ἔχω τι λέγω. πολλάκις γὰρ ἐμοιγ' ἐπελήλυθε καὶ τοῦτο φοβεῖσθαι, μή τι δαιμόνιον τὰ πράγματα ἐλαύνῃ, ὥστε λοιδορίας, ἢ φθόνῳ, κώμαι τοῦ ἕνεκ' ἧς τινος ἂν τύχητε αἰτίας, ἀνθρώπους μαινομένους, ὧν

ἃ δεῖ

ὑδὶ ἂν ἀρνηθεῖεν ἕνιοι ὡς ὐκ εἰσὶ τοιῦτοι, λέγειν κελεύετε, κ) γελᾶτε ἂν πᾶν λοιδορηθῶσι. κ) ὑχὶ τοῦτό πω δεινὸν κ) τῶν ὂν δεινόν· ἀλλὰ κ) μὴ πλείονος ἀσφαλείας πολιτεύεσθαι δεδώκατε τούτοις, ἢ τοῖς ὑμῶν λέγουσι. καίτοι θεάσασθε, ὅσας ξυμφορὰς παρασκευάζει τὸ τὴν τοιούτων ἐθέλειν ἀκροᾶσθαι. λέξω ἃ ἔρχα, ἃ πάντες εἰσεσθε. ἦσαν ἐν Ὀλυνθῳ τῆς ἐν τοῖς πράγμασι, πνὲς μὲν τὰ Φιλίππε φρονοῦντες, κ) πάνθ' ὑπηρετοῦντες ἐκείνῳ· τινὲς δ' ὑπὸ τοῦ βελτίστε, κ) ὅπως μὴ δουλεύσουσιν οἱ πολῖται πρόπτοντες. πότεροι δ' τὴν πατρίδα ἀπώλεσαν; ἢ πότεροι τὴν ἵππον παρέδοσαν, ὧν. προδοθέντων Ὀλυνθος ἀπώλετο; οἱ τὰ Φιλίππε φρονοῦντες, καὶ ὅτ' ἐῶ ἡ πόλις, τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας συκοφαντοῦντες κ) διαβάλλοντες ὅτως, ὥστε τ γ' Ἀπολλωνίδην κ) ἐκβαλεῖν ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὀλυνθίων ἐπείσθη. ὃ τίνων παρὰ τούτοις μόνοις τὸ ἔθος τοῦτο πάντα κακὰ εἰργάσατο, ἀλλοδὶ δ' ὐδαμοῦ. ἀλλ' ἐν Ἐρετρείᾳ, ἐπειδή γε ἀπαλλαγὴς τοῦ Πλουτάρχε, κ) τῶν ξένων, ὁ δῆμος εἶχε τὴν πόλιν, κ) τ Πορθμὸν. οἱ μὲν ἐφ' ὑμᾶς ἦλθον τὰ πράγματα, οἶδ' ὅτι Φίλιππον. ἀκούοντες τούτων τὰ πολλὰ, μᾶλλον δ' πάντα. οἱ παλαίπωροι κ) δυσυχεῖς Ἐρετριεῖς τελευτῶντες ἐπείσθησαν τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς λέγοντας ἐκβαλεῖν· κ) γάρ τοι πέμψας Ἱππόνικον ὁ Σύμμαχος, κ) φίλος αὐτοῖς Φίλιππος, κ) ξένος χιλίους, τὰ τείχη περιεῖλε τοῦ Πορθ-

Πορθμῶ, καὶ τρεῖς κατέσπε τυράννους, Ἱππαρχον, Αὐτομέδοντα, Κλείταρχον. καὶ μὴ ταῦτ' ἐξελήλακεν ἐκ τῆς χώρας δίκης, ἣν βελομένους ζωγρεῖς. τότε μὲν πέμψας τοὺς μετ' Εὐρυλόχου ξένους· πάλιν δὲ τοὺς μετὰ Παρμενίωνος. καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ἀλλ' ἐν Ὠρεῷ, Φιλισκίδης μὲν ἐπρεσβεύσατο Φιλίππῳ, καὶ Μένιππος, καὶ Σωκράτης, καὶ Θόας, καὶ Ἀγαπαῖος, οἱ δ' ἀνωθεν ἔχουσι τὴν πόλιν· καὶ ταῦτ' ἤδεσαν ἅπαντες. Εὐφραῖος δέ τις ἀνδρωπος, καὶ παρ' ὑμῖν ποτ' ἐνδεδεμένος οἰκήσας, ὅπως ἐλεύθερος καὶ μηδενὸς δοῦλος ἔσοιτο, ὅτος τὰ μὲν ἄλλα ὡς ὑβρίζετο, καὶ θεραπαινίζετο ὑπὸ τῶν δήμων τῶν τῆς Ὠρειτῶν, πολλὰ ἂν εἴη λέγειν. ἐνιαυτῷ δὲ πρότερον τῆς ἁλώσεως, ἐνέδειξεν ὡς προδοίη τὴν Φιλισκίδου, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, αἰδοίους ὄντας πρᾶγμα. ζυγραφέντες δ' ἄνδρωποι πολλοί, καὶ χρημάτων ἔχοντες Φιλίππειν, καὶ φυγὰς διόμενοι παρ' ἐκείνου, ἀπάγουσι τὸν Εὐφραῖον εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὡς συνταράττοντα τὴν πόλιν. ὁρῶν δὲ ταῦτ' ὁ δήμος ὁ τῶν Ὠρειτῶν, ἀντὶ τοῦ τὸν μὲν βοηθεῖν, τοὺς δ' ἀποτυμπανίσαι, τοῖς μὲν ἐκ ὠργίζετο, τὸν δ' ὀπτήδειον ἔφη τῶν πραδεῖν ἔφη, καὶ ἐπέχαιρε. μὴ ταῦτ' οἱ μὲν ἐπ' ἐξουσίας ὁπόσης ἠβούλοντο, ἔπραττον, ὅπως ἡ πόλις ληφθήσεται, καὶ κατεσκευάζοντο τὴν θεραπείαν· ἡ δὲ πολλὰν εἴ τις αἴσθοιτο, ἐσίγα καὶ κατεπέπληκτο, τὸν Εὐφραῖον οἷα ἔπαθε μεμνημένος. ἔτω δ' ἀπλῶς ἔκειντο, ὥστε ὁ πρότερον ἐπόλμησεν ἄλλος τοιοῦτος κακῶς ποιῆσαι

τοῦ

τῶ ῥῆξαι φωνὴν, πρὶν διασκιδασάμενοι πρὸς τὰ τείχη προσῆσαν οἱ πολέμιοι. πίνουσι τὰ δ' οἱ μὲν ἐμιῶντο, οἱ δ' ὑπνώδουν. ἡ δὲ πόλεως ὕπνος ἀλύπως καὶ ἀκινδύνως, οἱ μὲν ἄρχοντες καὶ πυρφόροι, τοῦτ' ἐκεῖνοι ζωγοντας αὐτὸς, καὶ τὸν Εὐφραῖον, ἑτοίμους ὄντας ὅπῃ ποιεῖν, τοὺς μὲν ἐκβαλόντες, τοὺς δὲ ἀποκτείναντες. ὁ δ' Εὐφραῖος ἐκεῖνος ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν, ἔργῳ μὲν πυθόμενος, ὅτι δικαίως καὶ καθαρῶς ὑπὸ τῆς πολιτῶν ἀνθρωπίνης Φιλίππῳ. τί δ' ἦν ποτ' αἴτιον, θαυμάζετ' ἴσως τοῦ καὶ τοὺς Ὀλυνθίους, καὶ τοὺς Ἐρετριεῖς, καὶ τοὺς Ὠρεώτας ἥδιον πρὸς τοὺς ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντας ἔχειν, ἢ τοὺς ὑπὲρ ἑαυτῶν; ὅτι καὶ παρ' ὑμῖν. ὅτι, τοῖς μὲν ὑπὲρ τοῦ βελτίστου λέγουσιν, οὐδὲ βουλομένοις ἔνεστι ἐνίοτε πρὸς χάριν οὐδὲν εἰπεῖν· τὰ γὰρ πράγματ' ἀνάγκη σκοπεῖν, ὅπως ζωθήσεται· οἷς δ' ἐν αὐτῆς οὐκ χαίρουσι, Φιλίππῳ συμπράττουσιν. εἰσφέρειν ἐκέλευον· οὐδ' ἐδίδουν. δεῖν ἔφασαν πολεμεῖν, καὶ μὴ στασιάζειν· οὐδ' ἄγειν εἰρήνην, ἕως ἐξητελήθησαν. πάλαι δ' αὐτὸν τρόπον οἶμαι πάντ', ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγω. οἱ μὲν, ἐφ' οἷς ἥδη χαίρουσι, ταῦτ' ἔλεγον. οὐδ' ἐξ ὧν ἔμελλον ζωθήσεσθαι. πολλὰ δ' καὶ τὰ τελευταῖα, οὐχ ὅπως, ὅτε πρὸς χάριν, ὅτε δὲ ἀγνοιαν οἱ πολλοὶ προεῖντο, ἀλλ' ὑποκαταχλινόμενοι, ἐπειδὴ τοῖς ὅλοις ἠπάτηντο· ὑπώμνυον· ὃ νὴ Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω δέδοικα ἔγωγε μὴ πάθητε ὑμεῖς, ἐπειδὰν εἰδῆτε ἐξ λογισμοῦ μηδὲν ὑμῖν ἐνόν. καὶ τοὺς εἰς

εἰς τοῦτ' ἀπάγοντας ὑμᾶς ὁρῶν οὐκ ὀρρωδῶ· ἀλλὰ δυσωποῦμαι· ἢ γὰρ ἐξεπίτηδες, ἢ δι' ἄγνοιαν εἰς χαλεπὸν παράδειγμα ἀπάγουσι τὴν πόλιν. καί τοι μὴ γένοιτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ παράδειγματ' ἐν τούτῳ. πεπάνθαι γὰρ μυεία μᾶς χρεῖττον, ἢ κολακείᾳ τι ποιῆσαι Φιλίππῳ, καὶ πεύσεσθαι τὴν ὑπὲρ ὑμῶν λεγόντων τινάς. καλῶ γ' οἱ πολλοὶ νῦν ἀπειλήφασιν Ὠρεικὸν χάειν, ὅτι τις Φιλίππα φίλοις ἐπέβεψαν αὐτοὺς, τὴ δ' Εὐφραῖον ἐώθεν· καλῶ γ' ὁ δῆμος ὁ Ἐρετριέων, ὅτι τὸς ὑμετέρους μὲν παρέσβεις ἀπήλασε, Κλειταρχῳ δ' ἐνέδωκεν αὐτόν· δηλαδὴ γε μαστιγούμενοι, καὶ πεβλέμμενοι καλῶς Ὀλυνθίων ἐφείσατο, τῇ τε μὲν Λαοδάμαντι ὑπαρχον χειροτονησάντων, τὸν δ' Ἀπολλωνίδην ἐκβαλόντων. μωρία, καὶ κακία τὰ τοιαῦτα ἐλπίζειν, καὶ κακῶς βουλομένους αὐτοὺς, καὶ μηδὲν ὧν προσήκει ποιεῖν ἐθέλοντας. ἀλλὰ τὴν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λεγόντων ἀκροωμένους, πολλαχοῦ τὴν ἡγεμονίαν πόλιν οἰκεῖν τὸ μέγεθος, ὥστε μὴ δι' ἃν ὀπὴν ἡ δεινὸν πείσειν. καὶ μὴν ἐκεῖνό γε αἰσχρὸν, ὕστερον πεῖσαι, συμβάντος τινός· πῶς γὰρ ἂν φήσει ταῦτα γνώσεσθαι; μὴ τὰ Δία, ἔδει γὰρ τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι, καὶ τὸ μὴ ποιῆσαι. πολλὰ ἂν εἰπεῖν ἔχοιεν Ὀλυνθίοι νῦν, ἃ τότε εἰ προεῖδοντο, οὐκ ἂν ἀπώλοντο. πολλ' ἂν Ὠρεῖται, πολλὰ Φωκεῖς, πολλὰ τὴν ἀπολωλότων ἕκαστοι. ἀλλὰ τί τούτων ὄφελος αὐτοῖς; ἕως ἂν σώζηται τὸ σκάφος, ἂν τε μεῖζον, ἂν τ' ἔλαττον ᾖ, τότε χρὴ καὶ ναύτην, καὶ κυβερνήτην,

τίμι, καὶ πάντ' ἄνδρα ἐρεξῆς περόδυμον ἔῃ, καὶ ὅπως μήδ' ἐκὼν, μήτ' ἄκων μηδεὶς ἀναρρέψῃ, τοῦτο σκοπεῖτε· ἐπειδὰν δ' ἡ θάλαττα ἀρχῇ, πάτερ θ' ἡ ἀσφάλεια. καὶ ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἕως ἐσμὲν σῶοι, πόλιν μεγίστην ἔχοντες, ἀφορμὰς πλείστας, ἀξίωμα κάλλιστον, τί ποιῶμεν, πάλαι πεπόνθατε· ἢ οὐκ ἴσως ἐρωτήσων κάδηλος; ἐγὼ μὲν δὴ ἐρῶ καὶ γράψω δ', ὥστε, ἂν βάλησθε, χειροτονήσετε· αὐτοὶ πρῶτον ἀμυνώμεθα, καὶ παρασκευαζώμεθα πεζῇ καὶ ναυσὶ, χρήμασι, καὶ στρατιώταις λέγω. καὶ γὰρ ἂν ἅπαντες δικαίως ἡμῖν συγχωρήσωσιν οἱ ἄλλοι, ὑμῖν γ' ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιστέον. ταῦτα δὴ πάντα παρασκευασάμενοι καὶ ποιήσαντες τοῖς Ἕλλησι φανερὸν, τὰς ἄλλας ἤδη παρακαλῶμεν, καὶ τὰς πόλεις διδάξαντας ἐκπέμπωμεν πρέσβεις παντα χῇ, εἰς Πελοπόννησον, εἰς Ῥόδον, εἰς Χίον, ὡς βασιλέα λέγω· ἃ δὲ γὰρ ἐκείνῳ συμφερόντων ἀφέστηκε, τὸ μὴ θέλειν ἐᾶσαι πάντα καταρέχεσθαι· ἢν ἐὰν μὲν πείσητε, κοινωνοὺς ἕξητε καὶ τῶν κινδύνων, καὶ τῶν ἀναλωμάτων, ἂν τι δέῃ· εἰ δὲ μὴ, χρόνος γε ἐμποιῆτε τοῖς πράγμασιν. ἐπειδὴ γὰρ ὅδε πρὸς ἄνδρα, καὶ ἀρχὴ σωτηρίας πόλεως ἰσχυὸ πόλεμος, ἅδε τοῦτ' ἄρχειν, ἅδ' αἱ πρεσβεῖαι πρεσβεῖαι πρὸς τὴν Πελοπόννησον ἐκεῖναι, καὶ κατηγορίαι, ἃς ἐγὼ, καὶ Πολύδαμος ὁ βέλτιστος ἐκείνοσι, καὶ Ἡγήσιππος καὶ Κλειτόμαχος, καὶ Λυκοῦργος, καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις πρὸς ἅπαντας, καὶ ἐποιήσαμεν ὅπως ἐκεῖνον, καὶ μήτ' ἐκ-

ἐπ' Ἀμβρακίαν ἐλθεῖν, μήτ' ἐς Πυθόπολιν ὁρμῆσαι. ἃ μὲν τοι λέγω μηδὲν αὐτὸς ὑφ' αὑτῷ ἀναγκαῖον ἐθέλοντας ποιεῖν, τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν. καὶ γὰρ εὖ ἴσθ' ὅτι τὰ οἰκεῖα αὐτοὺς φοβεῖσθαι, τὰ δ' ἀμφοτέρων φάσκειν κήδεσθαι· καὶ τὰ παρόντα θεωροῦντας, ὑφ' ὧν μελλόντων τοὺς ἄλλους φοβεῖν. ἃ λέγω ταῦτα. ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐν χερρονήσῳ χρήμασ' ἀποχέλλειν φημὶ δεῖν, καὶ τἄλλα ὅσα ἀξιοῦσι ποιεῖν αὐτὸς ὑπάρχειν παρασκευάζεσθαι, καὶ θεάτας μὲν χρὴ ποιοῦντας, τότε καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας συμμαχεῖν, σωίζειν, διδάσκειν, νουθετεῖν. ταῦτ' ὄζει πόλεως ἀξίωμα ἐχούσης, πλέον ὑμῖν ὑπάρχει. εἰ δ' οἴεσθε χρημάτων τιμὴ Ἑλλάδα σώσειν, ἢ Μεγαρέας, ὑμεῖς δ' ἀποδράσεσθε τὰ θεάσματα, οὐκ ὀρθῶς οἴεσθε. ἀγαπητὸν γὰρ ἂν αὐτοῖς σώσαντι τούτων ἕνεκεν. ἀλλ' ὑμῖν τοῦτο θεατέον· ὑμῖν οἱ θεώμενοι τοῦτο τὸ γένος ἐκτήσαντο, καὶ κατέλιπον μὴ πολλῶν καὶ καλῶν, καὶ μεγάλων κινδύνων. εἰ δ' ὁ βέλεσι ζητῶν ἕκαστος καθεδεῖται, καὶ ὅπως μηδὲν αὐτὸς ποιήσει σκοπῶν, θεατὸν μὲν, ὅδε μὴ πόθ' εὑρὴ τὸς ποιήσαντας, ἔπειτα δέδοικα, ὅπως μὴ πάντα ὅσα ἃ βουλόμεθα, ποιεῖν ἡμῖν ἀνάγκη γένηται. εἰ γὰρ ἦσ', εὕρομεν ἂν πάλαι, ἕνεκα τοῦ μηδὲν ὑμᾶς αὐτοὺ ποιεῖν ἐθέλειν. ἀλλ' οὐκ εἰσίν. ἐγὼ μὲν δὴ ταῦτα λέγω, ταῦτα γράφω, καὶ οἶομαι καὶ νῦν ἔτ' ἐπανορθωθῆναι ἂν τὰ πράγματα τούτων γιγνομένων. εἰ δέ τις ἔχει τούτων τι βέλτιω, λεγέτω, καὶ συμβουλευέτω. ὅ, τι δ' ὑμῖν δόξειε, τοῦτ', ὦ πάντες θεοὶ, ζυνευέσκοι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Κατὰ Φιλίππου Λόγος δ'.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ
τοῦ κατὰ ΦΙΛΙΠΠΟΥ τετάρτου Λόγου.

Καὶ δὴ ὁ λόγος τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἔχει τῷ φθάνοντι, καὶ πλέον οὐδέν, ὅτε ἴδιον, πλὴν τὸ περὶ τὴν ὁμονοίας πολίτευμα. διαφερομένων γὰρ τῶν πολεων πρὸς τὰς πόλεις, ὁ Δημοσθένης καταπαύειν πειρᾶται τὰς στάσεις. τοῖς μὲν δήμοις παραινῶν, μὴ δημαγωγεῖν τὰς τῶν πλησίον οὐσίας· τοῖς δὲ πλουσίοις, μὴ φθονεῖν τοῖς ἀποροῦσι τοῦ δημοσίου λήμματος. πείθει δὲ πρὸς Ἀθηναίους, καὶ περὶ τῶν Περσῶν βασιλέα, περὶ συμμαχίας προσβεύεσθαι.

Καὶ πολλὰ νομίζων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ ὧν βουλεύεσθε, καὶ ἀναγκαῖα τῇ πόλει, πειράσομαι περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ἃ νομίζω συμφέρειν. ἐκ ὀλίγων ὄντων ἀμπλημάτων, οὐδ' ἐκ μικροῦ χρόνου συνηλεγμένων, ἐξ ὧν φαύλως ταῦτ' ἔχει, οὐδὲν ὄφελος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πάντων δυσκολώτατον εἰς τὸ παρὸν, ἢ ὅπερ τὴν γνώμας ὑμᾶς ἀφεστήκατε τῶν πραγμάτων· καὶ πολὺν χρόνον ἀκροάζεσθε, ὅσον ἂν κάθησθε ἀκούοντες, ἢν προσάγγελθῇ τι νεώτερον. εἶτ' ἀπελθὼν ἕκαστος ὑμῶν, ὁ μόνον οὐδὲν φροντίζει περὶ αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ μέμνηται. ἢ μὴν ἥ

ἀσέλγεια,

ἀσέλγειαν, καὶ πλεονεξίαν, ἣν ἅπαντας ἀνθρώπους Φίλιππος ἔχθει), ποσοῦτον τὸ πλῆθος, ὅσον ἀκούετε. ὅτι δ' οὐκ ἔνι ταύτης ἐκείνην ὑπερέχειν ἐν λόγοις καὶ δημηγορίαις, ἴσθι ἀγνοῶν δήπου· καὶ γὰρ εἰ μὴ δ' ἄρ' ἐνὸς τῶν ἄλλων τοῦτο μαθεῖν δύναιτό τις, ὧδ' λογισάσθω· ἡμεῖς ἅπαντες πώποτε, ὅτε περὶ τῶν δικαίων εἰπεῖν ἐδέησεν ἢ τῶν δικίων, ἀδικεῖν ἐδόξαμεν· ἀλλὰ πάντων πανταχοῦ κρατοῦμεν, καὶ πείσομεν τῷ λόγῳ. ἆρ' οὖν διὰ ταῦτ' ἐκείνῳ φαύλως ἔχει τὰ πράγματα, ἢ τῇ πόλει καλῶς; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἐπεὶ δὴν γε, ὁ μὲν λαβὼν μὴ ταῦτα βαδίζῃ τὰ ὅπλα, πᾶσι τοῖς ὅσιν ἑτοίμως κινδυνεύων· ἡμεῖς δ' καθώμεθα, οἱ μὲν εἰρηκότες τὰ δίκαια, οἱδ' ἀκηκοότες, εἰκότως οἶμαι τὸ ἔργα τοῦ λόγου παρέρχεσθαι· καὶ προσέχουσιν ἅπαντες, ὡς οἷς εἴπομέν ποθ' ἡμεῖς δικαίως, ἢ νῦν ἂν εἴποιμεν, ἀλλ' οἷς ποιοῦμεν. ἔστι δ' ταῦτα, ὑπέρ τῶν ἀδικουμένων σώζειν δυνάμενα. ὑπὲρ γὰρ δεῖ πλείω περὶ αὐτῶν λέγειν. τὸ γάρτοι διεσκόπτων εἰς δύο μέρη ταῦτα, τὰ ἐν τῇ πόλει, τῶν μὲν εἰς τὸ μήτε ἄρχειν βίᾳ βλέπειν μηδενός, μήτε δικαδίκειν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν ἐλευθερίᾳ, καὶ νόμοις ἐξ ἴσου πολιτεύεσθαι· τῶν δ' εἰς τὸ ἄρχειν μὲν τῆς πολιτῶν ὀρθοῦσθαι, ἑτέρῳ δ' ὑπακούειν, ἢ ὅτι ποτ' ἂν οἴωνται τοῦτο δυνήσεσθαι ποιῆσαι· οἱ τὰ ἐκείνου προαιρέσεως, οἱ τυραννίδων καὶ δυναστειῶν ὀρθουμένης, κεκρατήκασι παντὸς· καὶ πόλις δημοκρατουμένη βεβαίως, ὑπ οἶδ' εἴ τις

ὅτι μὲν πασῶν λοιπὸν, πλὴν ἢ ὑμετέρα, κεκρατήκασιν οἱ δ' ἐκείνης τὰς πολιτείας ποιήμενοι πᾶσιν, ὅσοις προσῆκεν προέστηκεν. προέστηκε μὲν πάντων, καὶ πλείστων, τῶν τὰς βελομένας χρήματα λαμβάνειν, ἔχειν δ' ὑσιστα ὑπὸ αὐτῶν. διὰ τέρας δ' ἂν καὶ δεῖν ἐλάττονι τούτῳ, τῇ δυνάμει τῇ καταστρεφομένῃ τὰς ἐναντιμένας αὐτοῖς, ἐν οἷς ἂν αἰτήσωσι χρόνοις, παρεῖναι. ἡμεῖς δὲ ὁ μόνον τούτοις ὑπολειπόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' οὐδ' ἀνεγκλητοι δυνάμεθα· ἀλλὰ μανδραγόραν πεπωκόσιν, ἢ τι φάρμακον ἄλλο τοιοῦτον ἐοίκαμεν ἀνθρώποις. εἶτ' οἶμαι, (δεῖ γὰρ ὡς ἐγὼ κρίνω λέγειν τἀληθῆ) ὅταν διαβεβλήμεθα καὶ καταπεφρονήμεθα ὑπ' αὐτῶν, ὥστε πᾶν ἐν αὐτῇ τῇ κινδυνώδει ὄντων, οἱ μὲν ὑπὸ τῆς ἡγεμονίας ἡμῖν ἀπεπλέγκασιν· οἱ δ' ὑπὸ τῶν πέ σωσεφθάσασι· πρὸς ὃ τι καθ' ἑαυτοὺς ἀμυνέσθαι μᾶλλον, ἢ μαθ' ὑμῶν ἐγνώκασι. τῶν χρεῶν δ' αὖ τί λέγω καὶ διεξέρχομαι; ὃ γὰρ ἀπεχθάνεσθαι μὰ τὴν Δία καὶ πάντας τοὺς θεοὺς ἀφαιρεῖται· ἵνα ὑμῶν ἕκαστος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο γνῷ καὶ ἴδῃ, ὅτι ἡ καθ' ἡμέραν ῥᾳστώνη, καὶ ῥᾳθυμία, ὥσπερ τοῖς ἰδίοις βίοις, οὕτω καὶ τὴν τῆς πόλεως, ἐκ ἀφ' ἑκάστου τῶν ἀμελουμένων ποιεῖ τοὺς αὐθαδεστάτους ἐνθένδε, ἵνα ὅτι τῷ κεφαλαίῳ τῶν πραγμάτων ἅπαντα. ὁρᾶτε Σέρριον καὶ Δαείσιον, ταῦτα γὰρ πρῶτον ὠλιγωρήθη μετ' εἰρήνης, ἃ πολλοῖς ὑμῶν οὐδὲ γνώριμά ὅστιν ἴσως. ταῦτα μὲν τοι τότ' ἐᾶσθέντα καὶ παροφθέντα,

τα, ἀπώλεστε Θρᾴκην, καὶ Κερσοβλέπτην συμμαχὸν ὄντα ὑμῖν. πάλιν ταῦτ' ἀμελήσαντα εἶδεν, καὶ ἀδεμιᾶς βοηθείας τυγχάνοντα παρ' ὑμῶν, καλέσκαπτε Πορθμόν, καὶ τυραννίδα ἀπλᾶν ἀντὶ τῆς Ἀττικῆς ἐπελπίσαν ὑμῖν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ. ταύτης ὀλιγωρήσης, Μίγδα ἑάλω παραμικρόν. ὑδὲν ἐφροντίσατε, οὐδ' ἐπεστράφητε ἐπ' οὐδενὶ τούτων, οὐδ' ὀνειδίζω τοῦθ' ὅτι οὐκ ὀκνήσετε ταῦτα ποιεῖν αὐτῷ. Ἀνδρῶνας ἐπείατο, καὶ μέλ' ὁ πολὺν χρόνον, τὰ ἐν Ὠρεῷ πεφίλμαι εἰλήφει. πολλὰ δ' καὶ παραλείπω, Φερρᾶς, τὴν ἐπ' Ἀμβρακίαν ὁδὸν, τὰς ἐν Ἠλιδι σφαγὰς, ἄλλα μυρία. ὁ γὰρ ἵν' ἐξαπειθήσωμαι τοὺς βεβιασμένους, καὶ τοὺς ἡδικημένους ὑπὸ Φιλίππου ταῦτα διεξῆλθον· ἀλλ' ἵνα τοῦθ' ὑμῖν ὀνειδίζω, ὅτι ὁ φήσει πάντας ἀνθρώπους ἀδικεῖν, τὰ δ' ὑφ' αὑτῷ ποιούμενος Φίλιππος, εἰ μή τις αὐτὸν κωλύσει. εἰσὶ δέ τινες, οἳ πρὸ τῶν πραγμάτων λόγους, εὐθέως εἰώθασιν ἐρωτᾶν, τί δὴν χρὴ ποιεῖν; οὐχ ἵνα ἀκούσαντες ποιήσωσι, χρησιμώτατοι γὰρ ἂν εἶεν ἁπάντων, ἀλλ' ἵνα τὸ λεγόμενον ἀπαλλαγῶσι. δεῖ δ' ὅμως εἰπεῖν ὅ, τι χρὴ ποιεῖν. πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο παρ' ὑμῶν αὐτοῖς βεβαίως γνῶναι, ὅτι τὴν πόλει Φίλιππος πολεμεῖ, κ' τὴν εἰρήνην λέλυκε· καὶ κακόνους μὲν καὶ ἐχθρός ὅστιν ὅλῃ τῇ πόλει, καὶ τῆς τῆς πόλεως ἐδαφος· πρεσβεύσω γὰρ, καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει θεοῖς, οἵ μου αὐτὸν ἐξολέσειαν. ὑδενὶ μὲν τοι μᾶλλον, ἢ τῇ πολιείᾳ

πολεμεῖ· ἀλλ' ὅπως ἀλλήλοις καὶ σκοπεῖ μᾶλλον ἢ ὑμῖν καὶ ἁπάντων, ἢ ὅπως ταύτῃ καταλύσει. καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης πρόπαν πνὰ νῦν γε δεῖ ποιεῖσθαι λογίζεσθε γάρ, ἄρχειν βούλεται· τοῦτο δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπείληφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ πολλοὺς ἤδη χρόνον, καὶ τοῦτ' αὐτὸς ἄεισα σαφῶς ἐαυτῷ. οἷς γὰρ ἂν ὑμεῖς ἔχει χρῆσθαι, τούτοις ἅπαντα τἄλλα βεβαίως κέκτηται. εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν, καὶ Ποτίδαιαν περιεῖλο, ἀλλ' ἂν ἐν Μακεδονίᾳ μένειν ἀσφαλῶς ἠγεῖτο. ἀμφότερα δ' ἔν οἶδε, καὶ αὐτὸν ὑμῶν ὀκνηρόν, καὶ ὑμᾶς εὐθαρσοῦντας. ἓν φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, δικαίως μισεῖν αὐτὸν ἡγεῖται. πρὸς δὲ τούτοις τοσούτοις ὄντοις, οἷόν ἐστιν ἐκεῖθεν, ὅπ ἀλλ' ἂν ἁπάντων τῶν ἄλλων ἡττηθῇ κύριος, ἀλλ' ἐς αὐτὸν βεβαίως ἔχειν, ἕως ἂν ὑμεῖς δημοκρατῆσθε. ἀλλ' ἐάν ποτε συμβῇ τι πάθημα, (πολλὰ δ' ἂν γένοιτο ἀνθρώποις,) ἥξει πάντα τὰ νῦν βεβιασμένα, καὶ καταφλέξει πρὸς ὑμᾶς. ἐκὲ γὰρ ὑμεῖς ἂν αὐτὸν πλεονεκτῆσαι, καὶ καταφεῖν ἄρχειν ἕν πεφυκότες· ἀλλ' ἕτερον λαβεῖν κωλύσαι, καὶ τὸ ἔχειν ἀφελέσθαι, καὶ ὅλως ἐνοχλῆσαι τοῖς ἄρχειν βουλομένοις, καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθερίαν ἐξεγεῖραι δεινοί. ἂν οὖν βούλεται τοῖς ἄλλοις καιρεῖς τὴν παρ' ἡμῶν ἐλευθερίαν ἐρεθρίζειν, ἢ κακῶς, ἢ ἀργῶς ταῦτα λογίζομαι. πρῶτον μὲν δὴ τούτου δεῖ χάριν ἐχθρὸν ὑπειληφέναι τὴν πολιτείαν, καὶ τὴν δημοκρατείαν ἀλλάλοιν ἐκεῖνον. δεύτερον δὲ εἰδέναι σαφῶς, ὅτι πάντ' ὄπ

ὅσα πεπραγματευ-, καὶ κατασκευάζε- νυν, ἐπὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν παρασκευάζε-. ὃ γὰρ ὅπως εὐήθης ἔστιν ὑμῶν ἀκούειν, ὥσθ' ὑπολαμβάνειν τ' Φίλιππον, τῶν μὲν ἐν Θρᾴκῃ κακῶν (τί γὰρ ἂν ἄλλο τις εἴποι, Δερσαίλον, καὶ Καβύλην, καὶ Μάστειραν, καὶ ἃ τούτοις φασὶν αὐτὸν ἔχειν;) τοῦτον μὲν ἀπαλλαγῆναι, καὶ ὑπὲρ τούτων λαβεῖν, καὶ πόνους, καὶ χειμῶνας, καὶ τοὺς ἐφ' ἅπασι κινδύνους ὑπομένειν· τῶν δ' Ἀθηναίων λιμένων, καὶ νεωρίων, καὶ τειχῶν, καὶ τῶν ἔξωθεν ἁπάντων ἀπεχεσθαι, καὶ τοσούτων πεπτωκέναι, καὶ τόπου, καὶ δόξης (ὧν μήτ' ἐκείνῳ, μήτ' ἄλλῳ γένοιτο μηδενὶ, χειροτονήσαντι τὴν πόλιν τὴν ὑμετέραν πρεσβεύσαι) οὐκ ἀπαλλαγῆναι· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑμᾶς ἐάσειν ἔχειν. ὑπὲρ δὲ τῆς μιγινῶν, καὶ τῆς ὀλυρῶν τῶν ἐν τοῖς Θρᾳκίοις Σιρρέοις, ἐν τῷ Βαράθρῳ χειμάζειν; οὐκ ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ καὶκεῖνα ὑπὲρ τὰ τούτων γενέσθαι κύριος, καὶ τἆλλα πάντα πεπραγματεύεται. ταῦτα τίνων ἕκαστον ἐάσετα, καὶ γιγνώσκοιτα παρ' αὐτῷ, δεῖ μὰ Δί' ὑμᾶς πόλεμον τὸν τὰ βέλτιστα ὅπλα ἔχοντα κωλύειν πολέμου τὸν τὰ βέλτιστα ὅπλα ἔχοντα δικαίοις συμβαλόντα. τοῦτο μὲν γάρ ἐστιν ὅτῳ μὴ πολεμήσετε λοιδορεῖν βουλομένῳ, οὐκ ἂν τῇ πόλει συμφέρει πράττειν. ὁρᾶτε δή, εἰ δὶ ἃ πεπόνθατε παρεσπόνδησε Φίλιππος, ἢ δι' ἕτερα, ἢ τίνα, πολλὰ γάρ ἐστιν ἐφεξῆς, ἕνεκά τινος αὐτῷ πολεμεῖν, ὃν ὁμοίως ἅπασι νῦν ὁ γράφοντος Ἀθηναίων ἁπάντων πολεμίων, Καρδιανοῖς ἐβοήθει, οὐκ ἀπιστήσων ἂν ἦν ὁ ταῦτα γράψας,

καὶ

καὶ διὰ τοῦτο ἅπαντες ἠπῶντο ἂν αὐτὸν Καρδιανοῖς βεβοηθηκέναι; μὴ τίνων ζητεῖτε ὄν τινα, ἀνθ' ὧν Φίλιππος ἐξαμβλύνει, μισήσετε, καὶ τοῖς παρ' ἐκείνου μαθηταῖς, διαπαύσεσθε παρακαλεῖτε· μηδ' αὐτοὶ χειροτονήσαντες πόλεμον, βάλεσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς εἰζειν εἰ δέον, ἢ μὴ δέον ὑμᾶς τοῦτο ποιηκέναι. ἀνὴρ ὃν ἐκεῖνος πολεμεῖ τρόπον, τοῦτον ἀμυνεῖσθε· τοῖς μὲν ἀμυνομένοις ἤδη, χρήματα καὶ τἄλλα, ὧν ἂν δέον ᾖ, διδόντες· αὐτοὶ δ' εἰσφέροντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ καταναλίσκόμενοι στρατεύμασι, στρατηγοῖς ταχείαις, ἵπποις, ἱππαγωγοῖς, καὶ τἄλλα ὅσα εἰς πόλεμον. ἐπεὶ νυνὶ γε γέλως ἔσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασι καὶ Φίλιππον ἡ αὐτὴν οἴμαι, οὐδὲν ἂν ἄλλο ποιοῦντ' ἰδεῖν ἐξαίφνης ποιεῖν τὴν πόλιν, ἢ ταῦτα, ἃ νυνὶ ποιεῖτε. ὑστεροῦντες, ἀναλίσκεσθε, ὅτῳ παρασκευάσεσθε τὰ πράγματα ζητεῖτε, δυσχεραίνετε, ἀλλήλους αἰτιᾶσθε. ἀφ' ὅτου δ' ταῦτα γίγνεται, ἐγὼ διδάξω, καὶ ὅπως παύσεται, λέξω. οὐδὲν πώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πραγμάτων ἐξ ἀρχῆς ἐνεκήσατε, οὐδὲ κατεσκευάσασθε ὀρθῶς, ἀλλὰ τὸ συμβαῖνον ἀεὶ διώκετε. εἶτ' ἐπειδὰν ὑστερήσητε, παύεσθε. ἕτερον πάλιν ἐὰν συμβῇ τι, παρασκευάζεσθε, καὶ θορυβεῖσθε. τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει. οὐκ ἔνεστι βοηθείας χρωμένους οὐδὲν τῶν δέοντων πώποτε πράξαι· ἀλλὰ καταναλίσκοντας δεῖ δικαίως, καὶ τροφὴν ταύτην ποιήσαντας, καὶ ταμίας δημοσίους, καὶ ὅπως ἔνι τὰ τῶν χρημάτων φυλακὴν ἀκειβε-

ἀκριβεστάτῳ γιγνέσθω. οὕτω ποιήσαντας, ἢ μὴ
δεῖ χρηματίσαι λόγον παρὰ τούτων λαμβάνειν· ἢ ὃ τ' ἔργον, παρὰ τὸ στρατηγοῦ. καὶ μη-
δεμίαν σκῆψιν τοῦ πλεῖν ἄλλοσε, ἢ στρατ-
τειαν ἄλλο τι τοῦ στρατηγοῦ καταλείπειν. ἂν δ'
οὕτω ποιήσητε, καὶ τὸ ἐπιτελήσητε, ὡς ἀληθῶς
ἄγειν εἰρήνην δικαίαν, καὶ μένειν ὅπου τὸ αὐτοῦ
Φίλιππον ἀναγκάσετε, ἢ πολεμήσετε ἐξίσου.
καὶ ἴσως ἂν ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἅπερ
ὑμεῖς νῦν σωφρονεῖτε, τί ποιεῖ Φίλιππος; καὶ
σοῖ σοφιεῖ; ὅπως ἐνεῖνος φενήσεται, ποῖ πορεύ-
σεται. εἰ δ' τοῦ δοκεῖ ταῦτα, καὶ δι' ἅπαντος πολ-
λοῦς, καὶ πάνυ πολλοῦ, καὶ στρατιάς εἶναι, καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ. ἀλλ' ἐὰν λογίσησθε
τὰ τῇ πόλει μὴ ταῦτα γιγνόμενα, ἐὰν ταῦ-
τα μὴ ἐθέλῃ ποιεῖν, εὑρήσει, λυσιτελοῦν τὸ ἐκόν-
τας ποιεῖν τὰ δέοντα. εἰ μὲν γὰρ ὅτι τις ἐγγυη-
τὴς ἡμῖν θεῶν, ἢ δι' ἀνθρώπων γε ἐδεῖς ἂν
γένοιτο ἀξιόχρεως τηλικούτου στράγματος,
ὡς ἐὰν ἄρχητ' ἡσυχίαν, καὶ ἅπαντα σωθή-
σεται, ἂν ἐπ' αὐτοῦ ὑμᾶς τελοῦντα ἐνεῖνος ἥξει.
αἰσχρὸν μέν, νὴ τὸν Δία καὶ πάντας τοὺς θεούς,
καὶ ἀνάξιον ὑμῶν, καὶ τῶν ὑπαρχόντων τῇ πό-
λει, καὶ τῶν προγεγραμμένων τις προγόνοις, τ
ἐδίας ῥᾳδυμίας ἕνεκα τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἅ-
παντας εἰς δουλείαν καθέζεσθαι. καὶ ἔγωγε αὐ-
τὸς μὲν πεῦσθαι μᾶλλον ἂν, ἢ ταῦτ' εἰρηκέναι
βουλοίμην. ἀλλ' εἰ τις ἄλλος λέγει,
καὶ ὑμᾶς πείθει, ἔστω, μὴ ἀμύνεσθε, ἅπαντα
πράξεσθε.

σφέσθε. εἰ γ μηδενὶ τοῦτο δοκεῖ, τἀναντία δὲ σοῦϊσμεν ἅπαντες, ὅτι ὅσῳ ἂν πλείονων ἐάσωμεν ἐκεῖνον γενέσθαι κύριον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθα ἐχθρῷ. τί ἀναδυόμεθα, ἢ τί μέλλομεν, ἢ πότε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δέοντα ποιεῖν ἐπελησόμεθα; ὅταν νὴ Δί' ἀνάγκη τις ᾖ; ἀλλ' ἐμοὶ μὲν οὐκ ἄν τις ἐλευθέρων ἀνδρῶν ἀνάγκην εἴποι, ἃ μόνον ἤδη πάρεστιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε· τὴν γ' ἧν δέλων, ἀποδέχεσθε ἥτις μὴ γενέσθαι δεῖ. διαφέρει γ τί; ὅτι ὃ μὲν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνδρὶ πᾶσι ἀνάγκη, ἢ ὑφ' ἧν γεγενήμεθα αἰσχύνη, καὶ μείζω ταύτης οὐκ οἶδα, εἴ τινα ἂν εἴποι τις· δέλῳ δ', πληγαί, καὶ ὁ τοῦ σώματος αἰκισμός· ὃ μήτε γένοιτο, ὅτε λέγειν ἄξιον. τὸ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεοὺς τὰ τοιαῦτα ὀκνηρῶς διακεῖσθαι, ἃ δεῖ τοῖς σώμασι, καὶ τοῖς ὑπὲρ λειτουργῆσαι ἕκαστον, ἔστι μὲν οὐκ ὀρθῶς ἔχον, ἔστ' γ πολλὴ δεῖ, ἔστι μέντ' ἀλλ' ἔχει γέ τινα σφόδρα σύγνωμον. τὸ δὲ μὴ δ' ὅσα ἀκοῦσαι δεῖ, μὴ δ' ὅσα βουλεύσασθαι σεσῶσθαι, μὴ δὲ ταῦτ' ἐθέλειν ἀκούειν, τοῦτ' ἤδη πᾶσαν ὑπερδέχεται κατηγορίαν. ὑμεῖς τοίνυν ἅτ' ἀκούειν σεῖν ἀεί, ὥσπερ νυνί, αὐτὰ παρῆτε τὰ σφάγματα, ἅτε βουλεύεσθε σεῖ ἀδεῶς εἰώθατ' ἐφ' ἡσυχίας· ἀλλ' ὅταν μὲν ἐκεῖνοι σπουδάζωσιν ἐφ' ὑμᾶς, ἀμελήσαντες τοῦ ποιεῖν τοῦτο, καὶ ἀνυπερβαστάζεσθε, ῥᾳδυμεῖτε. κἂν τ λέγῃ τις, ἐνοχλεῖσθε· ἐπειδὰν γ ἀπολωλὸς, ἢ πολιορκούμενόν τ πύθησθε, τότ' ἀκηκοῦτ'

πίωι καὶ τ' ἀκροᾶσθε καὶ παρασκευάζεσθε. ἐμοὶ δ' ἀκηκοέναι μὲν, καὶ βεβουλεῦσθαι τότε καιρός, ὅθ' ὑμεῖς ἂν ἐθελήσητε· πρᾶξαι δὲ καὶ χρῆσθαι τοῖς παρεσκευασμένοις, νυνὶ ἡνίκ' ἀναγκάζετε. τοιγαροῦν ἐμοὶ μὲν τούτων ἐθῶν μόνοι πάντων ἀνθρώπων ὑμεῖς τυγχάνετον τοῖς ἄλλοις ποιοῦντες. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι φεύγουσι μὲν τὰ πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τοῖς βουλεύεσι· ὑμεῖς δ' μὴ τὰ πράγματα. ὃ δὴ λοιπόν ὅτι, καὶ πάλαι μὲν ἔδει, διαφέρει δ' ἄδηλον νυνί, τοῦτ' ἐρῶ. ἅπασι μὲν πάντων ἕνεκα ὡς χρημάτων δεῖ τὴν πόλιν πρὸς τὰ νυνὶ ὄντα πράγματα. συμβέβηκε δ' εὐτυχήματα ἀπὸ τοιούτου, οἷς ἂν χρησώμεθα ὀρθῶς, ἴσως ἂν γένοιτο τὰ δέοντα. πρῶτον μὲν γὰρ οἷς βασιλεὺς πιστεύει, καὶ συνεργέτας ὑπείληφεν αὐτῷ, ἢ τοι μισοῦσι, καὶ πολεμοῦσι Φιλίππῳ. ἔπειθ' ὁ πρᾶττων, καὶ συμπαιδεύσας πάντ' ὅσα Φίλιππος τοῦ βασιλέως παρασκευάζεται. ἔτι ἀνάρπαστος γέγονε, καὶ πάσας τὰς πράξεις βασιλεύς, οὐχ ἡμῶν καταγιγνώσκουσιν ἀκούσεται, ὃς τῷ συμφέροντι ἂν ἡγήσατο τοῦ ἴδιά λέγειν· ἀλλὰ τῷ πράξαντι αὐτῷ, καὶ διοικοῦντι, ὡς ἐν πιστὰς τὰς καταγορείας, καὶ λοιπὸν λόγον ἐν τοῖς παρ' ὑμῶν πρέσβεσιν, οὓς βασιλεὺς ἤδιστα ἂν ἀκούσαιτο, ὡς τἀμφοτέρους ἀδικοῦντα κοινῇ πιμωρήσασθαι δεῖ· καὶ ὅτι πολὺ τῷ βασιλεῖ φοβερώτερος ἔσθ' ὁ Φίλιππος, ἂν πρότερος ἡμῶν ὁπλίσηται. εἰ γὰρ ἐγκαταλειπόμενοί τι πεισόμεθ'

ἡμεῖς

ἡμᾶς, ἀδελφῶς ἐπ' ἐκεῖνον ἤδη πορεύεσθαι. ὑπὲρ δὴ τούτων ἁπάντων, οἶμαι δεῖν ὑμᾶς πρεσβείαν ἐκπέμψαι, ἥτις πρὸ βασιλέως διαλέξεται, καὶ πῶς ἀβελτερείαν ἀποδείξει, εἰ μὴ πολλάκις ἠλαττώθητε. καὶ δὴ Βάρβαρος, καὶ κοινὸς ἅπασιν ἐχθρὸς, καὶ ἅπαντα τὰ τοιαῦτα. ἐγὼ γάρ, ὅταν ἴδω τινὰ τῶν μὲν ἐν Σάρδεσι καὶ ἐν Ἐκβατάνοις δεδοικότα, καὶ κακόνουν ἔχοντα τῇ πόλει φάσκοντα, ὃς καὶ πρότερον ζωπυρήσας τὰ τῆς πόλεως πράγματα, καὶ νῦν ἐπαγγέλλεται. εἰ δ' μὴ ἐδέχεσθε ὑμεῖς, ἀλλ' ἀπενηνόχασιν, ἃ τὰ γε ἐκείνης ἦν. ὅτῳ δὲ τὸ ὅπλα τῆς θύρας ἐγγὺς ὑπῆρχε ἐν μέσῃ τῇ Ἑλλάδι αὐξανομένης τῆς Ἑλλήνων, ἄλλο τι λέγοιμι, θαυμάζω, καὶ δέδοικα τοῦτον, ὅστις ἂν ᾖ, μὴ ποτ' ἔγωγ', ἐπειδὴ οὐχ ὅτῳ Φιλίππου. ἔστι τοίνυν τι πρᾶγμα καὶ ἄλλο ὃ λυμαίνεται τὴν πόλιν, ὑπὸ βλασφημίας ἀδίκως καὶ λόγων ὑπὸ πεπονηκότων διαβεβλημένον εἶτα τοῖς μηδὲν τῆς δικαίου ἐν τῇ πόλει βουλομένοις ποιεῖν, πρόφασιν παρέχει. καὶ πάντων, ὅσα ἐκλείπει, δέον παρά τινα τοῦτο γίγνεσθαι, ἐπὶ τοῦθ' εὑρήσετε τὴν αἰτίαν ἀναφερομένην. φεῦ δ' πάνυ μὲν φοβοῦμαι λέγειν, ἃ μέλλω δ' ἐρῶ. οἶμαι γὰρ ἔξειν, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων τὰ δίκαια ὑπὲρ τῆς συμφέροντα τῆς πόλεως εἰπεῖν πρὸς τοὺς ἀπόρους, καὶ ὑπὲρ τῶν κεκτημένων τὰς οὐσίας πρὸς τοὺς ὀπλίτας, εἰ ἀνέλοιμην ἐκ μέσου τὰς βλασφημίας, ἃς ὑπὲρ τῆς θεωρικῆς πολιτεύονται τινες, οὐκ δικαίως. καὶ τὸν φόβον, ὡς ἔστιν τοῦτο

τοῦτο ἄνδρ μεγάλης πηδὸς κακῆς, ἢ ὑδὲν ἂν εἰς τὰ θεάτρατα μεῖζον ἐπεπεπαίμεθα, ὑδ' ὅτι κοινῇ μᾶλλον ἂν ὅλλω ὑπερῤῥώσειε τ πόλιν. ὅτως ἢ σκοπεῖτε. ἐρῶ δὲ ὑμῖν ὧν ἐν χειρὶ δοκέσλων εἶ θεωτέρων. ὧν ποτ' ἐ πάλαι παρ ἡμῶν, ὅτ' ἐ θεσπίκει τῇ πόλει, τάλαντα ὑμῖν τειάκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ ὑδεὶς ὧν πω τειπεραρχεῖν δωαμένων, ὑδὲ πω εἰσφέρειν, ὅσις ἐκ ἠξίε τὰ καθήκοντα ἀφ' ἑαυτῦ ποιεῖν, ὅπ χρήματα ἐ θεῖν· ἀλλὰ καὶ τειήρεις ἔπλεον, ἢ χρήματα ἐγίγνετο, ἢ πάνθ' ἑποιεῖτο τὰ δέοντα. μὴ ταῦτα ἡ τύχη κλυῶς ποιῆσα, πολλὰ πεποίηκε τὰ κοινά. ἢ τεθρακόπα αὖτ πω ἑκατὸν ταλάντων θεσέρχε, ὑδενὸς ὑδὲν ζημιωθόν πω τὰς ὑσίας ἐχόντων, ἀλλὰ καὶ θεσλαμβανόνλων· οἱ γὰρ εὐπορεῖ πάνλες ἔρχονθ' ἡμεθέξονλες τύτων, καὶ κλυῶς ποιῆσι. τί ἂν παθόντες, τῦτο ὀνειδίζομεν ἀλλήλοις; ἢ θεφάσει χρώμεθα τῦ μηδὲν πω δεόνλων ποιεῖν; πλὴν εἰ μὴ τῇ παρὰ τ πύλης βοηθείᾳ χεγονύῖα τοῖς ἀπόροις φθονεῖμεν, ὃς ὅτ' ἂν αἰπασαίμεν ἔγωγε, ὅτ' ἀξιῶ. ὑδὲ γὰρ ἐν τ ἰδίαις οἰκίαις ὁρῶ τ ὀν ἡλικίᾳ θεὸς τὸν θεσβυτέρως ὕτω διακείμενον, ὑδ' ὕτως ἀγνώμονα, ὑδ' ἄτοπον τ ὄνλων ὑδένα, ὥστε, εἰ μὴ ποιήσειν ἅπανλες, ὅσ' ἂν αὐτὸς, ὑ φάσκοντα ποήσειν ὑδὲν ὑδ' αὐτόν. καὶ γὰρ ἂν τοῖς τ κακώσεως εἴη νόμοις ὀφλὼν τότε ἔνοχος. δεῖ γὰρ, οἶμαι, τοῖς γονεῦσι τ ὠφελιμύτερον εἶς ἀμφοτέρων ἔρχεσθαι, ἢ παρὰ τ φύσεως καὶ παρὰ τῦ νόμυ δι-

καίως φέρειν, καὶ ἐκόντα ὑποτρέχειν. ὥσπερ πίνων, ἐνὸς ἡμῶν ἑκάστου τίς ὅτι χρηδῶς, ὕτω συμπάσης τῆς πόλεως κοινὸς δεῖ χρεώστας τοὺς σύμπαντας ἡγεῖσθαι. καὶ προσήκει τούτους ἀεὶ ὅπως ὧν ἡ πόλις δίδωσιν ἀφθόνως π. ἀν᾽ ἐὰν μηδὲν ἐν τούτων, ἀλλοθεν σκοπεῖν ὅπως μηδενὸς ὄντος ἐνδεεῖς προσοφθήσον). τοὺν μὲν πίνων ἐμπόρους ταύτην χρωμένους τῇ γνώμῃ, ἃ μόνον ἡγοῦμαι τὰ δίκαια ποιεῖν ἂν, ἀλλὰ καὶ τὰ λυσιτελῆ. τὸ γὰρ τὴν ἀναγκαίων πηγὰς ἀποστερεῖν, κοινῇ κακόνους ὀξὶ ποιεῖν πολλοὺς ἀνθρώπους τῆς πόλεως. τίς δ᾽ ἐν ἐνδείᾳ, δ᾽ ὃ δυσχεραίνουσι τὸ πρᾶγμα οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες, καὶ κατηγοροῦσι δικαίως, τοῦτ᾽ ἀφελεῖν ἂν συμβουλεύσαιμι. δίκαιον γὰρ ὥσπερ ἅρπ, ἀν᾽ αὐτὸν τρόπον καὶ ὑπὲρ τῆς εὐπορων, ἃ καπικήσας εἰπεῖν τὰληθῆ. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ ὅπως ἄθλιος, ἀδ᾽ ἀμὸς ἔτ) δοκεῖ ἀν γνώμων, ὅκιν Ἀθηναίων γε οἶμαι, ἀνὰ δὲ τῆς ἄλλων, ὥστε λυπεῖσθ, ταῦτα λαμβάνοντας ὀργὴν τοὺς ἀπόρους, καὶ τῆς ἀναγκαίων ἐνδεεῖς ὄντας. ἀλλὰ πῶς (συγχωρεῖσθ) τὸ πρᾶγμα, καὶ πῶς δυσχεραίνετ) ; ὅταν τὸ ἀπὸ τῆς κοινῶν ἔθος ὅτι τὰ ἴδια μεταβιβάζ)ντας ὁρῶσί πνας, καὶ μέγαν μὲν ὄντα παρ᾽ ὑμῖν εὐδόκως ἀν λέγοντα, ἀδύνατον δ᾽ ἔνεκ᾽ ἀσφαλείας· ἑτέρων δ᾽ τὸν κρύβδην ψῆφον τοῦ φανερῶς δορύβου ταῦτ᾽ ἀπεῖναι, ταῦτ᾽ ὀργὴν ἔχει. δεῖ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαίως ἀλλήλοις ἀν πολιτείας κοινωνεῖν. τοὺς μὲν εὐπόρους, εἰς μὲν βίον ἀν ἑαυτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν νομί-

νομίζοντας, καὶ περὶ τούτων μὴ διαδικάσας· εἰς ὃ τὸς κινδύνους κοινὰ τῆς σωτηρίας τὰ ὄντα τῇ παρεσκευῇ παρέχηλας· τὰς δ' λοιπὰς, τὰ μὲν κοινὰ, κοινὰ νομίζοντας, καὶ μετέχηλας τὸ μέρος· τὰ δ' ἐκάστου, ἴδια τῶν κεκτημένων. οὕτω καὶ μικρὰ πόλις μεγάλη γίγνεται, καὶ μεγάλη σώζεται. ὡς μὲν οὖν εἴποι τις ἂν ἃ παρ' ἑκατέρων ἐστὶ δίκη, ταῦτ' ἴσως ἔστιν ὡς ὃ κ' ἡδύνατ' ἂν ἐννέμως, διορθώσασθαι δεῖ. τὴν δ' παρόντων πραγμάτων, καὶ τῆς παρασκευῆς, πολλὰ πρόρρωθέν ὅτι τὰ αἴπα, ἃ εἰ βουλομένοις ὑμῖν ἀκούειν ἔστιν, ἐθέλω λέγειν· ἐξέσητε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ' ὑποθέσεως, ἐφ' ἧς ὑμᾶς οἱ πρόγονοι κατέλιπον, καὶ τὸ μὴ πρεῖσασθαι τῶν Ἑλλήνων, καὶ δύναμιν σωσεσκευῆαι ἔχοντας πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν, πρέπον ἐστὶν ἐπείσθητε ἐμοί), καὶ μάταιον ἀνάλωμα, ὑπὸ τ' ταῦτα πολλὰ δυσμόρων. τὸ δὲ ἐν ἡσυχίᾳ διάγειν καὶ μηδὲν τῶν δεόντων πράττειν, ἀλλὰ πρεῖεσθαι καθ' ἕν ἕκαστον πάντα ἕτερος ἐᾶσαι λαβεῖν, θαυμαστὴ εὐδαιμονίαν καὶ πολλὴ ἀσφάλειαν ἔχειν οἴεσθε. ἐκ δὲ τούτων παρελθὼν ἐπὶ τ' τάξιν, ἐν' ἧς ὑμῖν τετάχθαι πρέπον ἦν, ἕτερος, ὅστις εὐδαίμων, καὶ μέγας, καὶ πολλῶν κύριος γέγονεν, εἰκότως· πρᾶγμα γὰρ ἔνπιμον, καὶ μέγα, καὶ λαμπρὸν, καὶ περὶ ἅπαντα τ' χρόνον αἱ μίσησαι τῶν πόλεων πρὸς αὐτὸς διεφέροντο, Λακεδαιμονίων μὲν ὑπυχνούντων, Θηβαίων δ' ἀρχόντων διὰ τ' Φωκικὸν πόλεμον γιγνομένων, ὑμῶν δ' ἀμελούντων, ἔρημον ἀνεί-

λετο. τοιγάρτοι, τὸ μὲν φοβεῖσθαι, τοῖς ἄλλοις· τὸ δ' συμμάχους πολλοὺς καὶ δυνάμιν μεγάλην ἔχειν, ἐκείνῳ προσῆκεν. καὶ τοσαῦτα πρόγματα καὶ τοιαῦτα ἤδη πεποίηκε τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας. ὥστε μήδ' ὅ, τι χρὴ συμβουλεύειν ἔτι ῥᾴδιον ἐστίν. ὄντων δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν παρόντων πραγμάτων πᾶσιν ὡς ἐγὼ κρίνω φοβερῶν, ὅμως ἐν μείζονι κινδύνῳ τοῦ πάντων εἰσὶν ὑμεῖς, ἢ μόνον τοῦ μάλιστα ὑμῖν ὀφειλέσθαι Φίλιππον· ἀλλὰ καὶ τοῦ πάντων ἀρχέπαλα αὐτοὶ διακεῖσθε. εἰ τοίνυν τὸ τοῦ ὠνίου πολλῆς ὀρῶντες, καὶ τοῦ εὐπειθείαν πρὸς τοῦ ἀγορᾶν, τούτοις κεκλήσθε, ἃς ἐν ὑμέτερᾳ δεινῷ τ' πόλεως ὄσης· ὅτε προσηκόντως, ὅτ' ὀρθῶς τὸ πρᾶγμα κρίνετε. ἀγορᾶν μὲν γὰρ ἄν τις καὶ παιήσειεν ὁπότερον, ἢ φαύλως, ἢ καλῶς παρεσκευάσθαι κείνοι. πόλεν δ' ἣν ὑπάιλημφεν ὃς ἂν τοῦ Ἑλλήνων ἄρχειν ἀεὶ βάλεσθαι, μόνῳ ἂν ἀναπιστωθῆναι, καὶ τ' πάντων ἐλευθερίας προστῶναι, ὃ μὰ Δί' ἐκ τοῦ ὠνίου, εἰ καλῶς ἔχει, δοκιμάζειν δεῖ, ἀλλ' εἰ συμμάχων εὐνοίᾳ πεσθεῖ, καὶ πῖς ὅπλοις ἰσχύει. ταῦθ' ὑπὲρ τ' πόλεως δεῖ σκοπεῖν, ἃ φαύλως ὑμῖν, καὶ ὃ καλῶς, ἅπαιν ἔχει. γοίπτ' δ' ἂν εἰ σκέψαιτε ἐκεῖνος, πότε μάλιστα ἐν παρόχῃ τὰ τοῦ Ἑλλήνων γέγονε πρᾶγματα; ὁπόταν γὰρ χρόνον ἄλλον, ἢ τ' νυνὶ παρόντα, ὑφ' ἓν ἦν εἷς ἅπαι. τ' μὲν γὰρ ἄλλον ἅπαιλα, εἰς δύο ταῦτα διήρηιτο τὰ τ' Ἑλλήνων, Λακεδαιμονίους, καὶ ἡμᾶς· τ' δ' ἄλλων Ἑλλήνων, οἱ μὲν ἡμῖν, οἱ δ' ἐκείνοις

ἐκείνοις ὑπήκουον. Βασιλεὺς δὲ, καθ' αὑτὸν μὲν ἅπασιν ὁμοίως ἄπορος ἦν· τοῦ δὲ κρατοῦντος τῷ πολέμῳ προσλαμβάνων, ἄλλοις ἢ πίστεσι ἑτέροις ἐξ ἴσου ποιήσασθαι. ἔπειτ' οὐκ ἦττον αὐτὸν ἐμίσουν ὃς σώσειε, τοῦ ἀπολλύντων ἐχθρῶν ὄντων ἐξ ἀρχῆς. νῦν δ', πρῶτον μὲν ὁ βασιλεὺς ἅπασι πίστις Ἕλλησιν οἰκείως ἔχει, καὶ πάντων ἥκιστα ἡμῖν, ἂν τι μὴ νῦν ἐπανορθωσώμεθα. ἔπειτα πρόσεισι πολλαὶ, καὶ παντα-χόθεν γίγνονται, καὶ τὸ προσδέχεσθαι μὲν ἀντιποιοῦνται ἅπαντες, ἀφεστᾶσι δ' ἕνιοι, καὶ φθονοῦσι, καὶ ἀπιστοῦσιν ἑαυτοῖς οὐκ ὡς ἔδει· καὶ γιγάνασι καθ' αὑτοὺς ἕκαστοι, Ἀργεῖοι, Θηβαῖοι, Κορίνθιοι, Λακεδαιμόνιοι, Ἀρκάδες, ἡμεῖς. ἅμα δ' ὅμως εἰς τοσοῦτα μέρη, καὶ τοσούτας δυνάστειας διηρημένων τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, εἰ δεῖ τἀληθῆ μὴ παρρησίας εἵνεκεν, τὰ παρ' ἑκάστοις τούτων ἀρχεῖα καὶ βουλευτήρια ἐμμοτέρα ἄν τις ἴδοι τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, ἢ τὰ παρ' ὑμῖν, εἰκότως. ὅτε μὲν φιλῶν, ὅτε πρὸς μῖσος, ὅτε φιλοτιμούμενος ἕκαστοι ὑμῖν διαλέγονται. αἴτιον δὲ τούτων οὐχ ἕν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι (ῥᾴδιον μὲν ἂν ἦν ἡμῖν μεταδεῖναι) ἀλλὰ πολλὰ καὶ παντοδαπὰ ἐκ παντὸς ἡμαρτημένα τοῦ χρόνου. ὧν τὸ καθ' ἕκαστον ἐάσας, ἐν εἰς ὃ πάντα συστείνει, λέξω· δεινοὶ ὑμῶν, ἂν λέγω τἀληθῆ μὴ παρρησίας, μηδὲν ἀχθεσθῆναί μοι. ἐκπέφευγε τὰ συμφέροντα ἐφ' ἑκάστου τοῦ καιροῦ· καὶ μετειλήφατε ὑμεῖς μὲν τὴν σχολὴν, καὶ τὴν ἡσυχίαν, ὑφ' ὧν κεκτημένοι τοῖς ἀδι-

κῶσιν ὁ πικρῶς ἔχει τ' ἕτεροι δὲ τὰς πυλὰς ἔχουσι. καὶ τὰ μὲν δεῖ ταῦτα, ὅτι ἄξιον ἐξετάσαι γιῶ, μὴ ἐπειδάν τ' τῶν πρὸς Φίλιππον ἐμπίσῃ, ευδὺς ἀναστὰς τις λέγει, ὡς ὁ δεῖ λῆρῶν, ὁδὲ χρᾶσθαι πόλεμον, παραδεὶς ευθέως ἑξῆς, τὸ δ' εἰρήνην ἄγειν ὡς ἀγαθὸν, καὶ τὸ χρῆσθαι δυνάμιν μεγάλην ὡς χαλεπὸν, καὶ διαπάζειν πνὲς τὰ χρήματα βέλον). καὶ ἄλλους λόγους, ὡς οἶον), ἀληθεστάτους λέγουσιν. ἀμὰ δεῖ δύο, τ' μὸ εἰρήνην ἄγειν ὑμᾶς πείθειν, οἵγε πεπεισμένοι καθήνδε· ἀμὰ δ' τὰ τῦ πολέμυ πρᾶτ)ονλα. ἂν δὲ ἐκεῖν Θ πειθῆ, τά γε ἀφ' ὑμῶν ὑπάρχει. νομίζειν δ' δεῖ χαλεπὰ, ὑχ ὅσα ἂν εἰς σωτηρίαν διαπονῶμεν, ἀλ' ἀπεισόμεθα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλωμεν ποιεῖν· καὶ τὸ διαπαθήσειν τὰ χρήματα, τῶ φυλακὴν εὑρεῖν δ' ἧς σωθήσε), κωλύειν· ὑχὶ τῶ τὰ συμφέροντος ἀφεῖσθαι. καίτοι ἔγωγε ἀναγκαῖον κ) αὐτὸ τῦτο, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυπεῖ πνας ὑμῶν εἰ διαπαθήσε), ἃ καὶ φυλάττειν, καὶ κολάζειν τὸν ἁρπάζοντας ἐφ' ὑμῶν ὄζι. τ' δὲ Ἑλλάδα ἅπασ' ἐφεξῆς ὕτωσὶ Φίλιππος ἁρπάζων ὁ λυπεῖ, κ) ταῦτα ἐφ' ὑμᾶς ἁρπάζων· τί πο)' ἔν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ' μὲν ὕπω φανερῶς ἀδικῆνα, κ) πόλεις καταλαμβάνονλα ἁδεὶς πώποτε τῦτον εἶπεν ὡς ἀδικεῖ, κ) πόλεμον ποιεῖ, τὸν δ' μὴ ὀπτρέπειν, μηδὲ πρεῖσθαι ταῦτα συμβαλλόντας, τύτυς πόλεμον ποιεῖν φασιν; ὅτ' δ' αἰτίαν τ' ἐκ τῦ πολέμυ ξυμβησομένων δυσ-

χερῶν

χερῶν (ἀνάγκη γὰρ πολλὰ λυπηρὰ ἐν τῷ πολέμῳ γίγνεσθαι) τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν τὰ βέλτιστα λέγειν εἰδισμένοις, ἅπαντες ἀναδεῖναι βάλλον. ἦγεν γὰρ, ἐὰν μὴ ὑμεῖς ὁμοθυμαδὸν ἐκ μιᾶς γνώμης Φιλίππου ἀμυνεῖσθε, καὶ κεῖνος κρατήσειν ὑμᾶς, καὶ αὐτοῖς ἐκ ἔσεσθαι μαθαρνεῖν. ἐν δ' ἀπὸ τῶν τοιούτων διορύξων αὐτοσάμενοί τινας πρὸς τὸ κεῖνον τροφὰς δε· αὐτοὶ μὲν τούτων κατηγορεῖν ἅμφοτερα ἔξειν, καὶ παρ' ὑμῖν εὐδοκιμήσειν, καὶ παρ' ἐκείνῳ χρήματα λήψεσθαι· ὑμᾶς δ' ὑπὲρ ὧν δεῖ παρὰ τούτων δίκην λαβεῖν, παρὰ τῶν ὑπὲρ ὑμῶν εἰρηκότων λήψεσθαι. αἱ μὲν ὑπάρξεις αἱ τούτων, αὗται· καὶ τὸ κατασκεύασμα τὸ τῶν αἰτιῶν, ὡς ἄρα βέλονταί τινες πόλεμον ποιῆσαι. ἐγὼ δ' οὐ οἶδα καὶ ἀκριβῶς, ὅπου γε φανερὸν Ἀθηναίοις ἅπασι πόλεμον ποιῆσαι, καὶ ἄλλα πολλὰ Φιλίππου ἔχει τῆς πόλεως, καὶ νυνὶ εἰς Καρδίαν πέπομφε τὴν βοήθειαν. εἰ μὲν τι βέλομεθ' ἡμεῖς μὴ πρεσβευτὰς πολεμεῖν ἡμῖν ἐκεῖνον, ἀνόητοι πάντων ἂν εἶεν, εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι. ὅταν γὰρ οἱ ἀδικούμενοι ἀρνῶνται, τί τῷ ἀδικοῦντι πρεσβεύειν; ἀλλ' ἐπειδὰν ἐφ' ἡμᾶς αὐτὸς ἴῃ, τί φήσομεν τότε; ἐκεῖνος μὲν γὰρ ὁ πολεμεῖν, ὥσπερ ἐπὶ Ὠρείτας τὴν στρατιὰν ὅντων ἐν τῇ χώρᾳ. ἐπὶ Φερραίοις στρατεύειν, οὐκ ἐν πρεσβείαις πρεσβεύειν. ἐπὶ Ὀλυνθίοις ἐξ ἀρχῆς, ἕως ἦν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ τὸ στράτευμα παρὼν ἔχων. ἢ καὶ τότε τοὺς ἀμυνεῖσθαι κελεύοντας πόλεμον ποιεῖν φήσομεν; ἐκὸν ὑστέρειν δικαίως,

λάβειν, ἢ γὰρ ἄλλο γε οὐδὲν ἔστι. καὶ μὰ τοὺς θεοὺς τοὺς τῶν ὑμῶν, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλων ἀνθρώπων ἅπαντ' ὀμνύς, οὐκ ἂν ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν ἐβουλήθην, οὐδ' ἂν ἐπεχείρησα λέγειν. οἶδα γὰρ ἀκριβῶς, ὅτε δικαίως μὲν ὑμεῖς ὅτε ἐβουλήσατε, ὅτ' ἂν ἐβούλησθε, ὀργισθήσεσθε. ἄρχειν γὰρ εἰώθατε. πρᾶγμα δ' ἐστὶ παρασχεῖν αὐτῷ, ἂν καιρὸν λάβητε, πολλῶν τοὺς ἄλλων ἀνθρώπων ἀπάντων δυνήσεσθε. διὰ ταῦτα ὑμῖν οὐκ ἀφίσει, εἰ μὴ ἐγκρατὴς γένηται. ὡς ἂν ὑμῶν τοὺς ἐκάστων ἐσομένους τοῖς ἀγῶσιν ὑμῖν, οὕτω φυσικὴν γνώσεσθε, καὶ τοὺς πεπρακότας αὐτοὺς ἐκείνῳ φανερῶς μισεῖν καὶ ἀποτυμπανίσαι. ἃ γάρ ἐστιν, ἃ ἔστι τῇ ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πολὺ ἂν μᾶλλον ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσαι τοὺς ἐχθροὺς· ἀλλ' ἀνάγκη τισὶ τοῖς μὲν πέρα βάλλοις πεπιστεύκατε, ὑποζεύγνυσθαι ἐκείνων. ἐπεὶ, πόθεν οἴεσθε νῦν αὐτὸν ὑποζεύγνυσθαι εἰς ὑμᾶς; ἃ δὲν γὰρ ἔμοιγε ἄλλο δοκεῖ ποιεῖν ἢ τοῦτο, καὶ τὰς μὲν ἄλλας εὖ ποιοῦντα, εἰ μηδὲν ἄλλο, ἐξαπατᾷν, ὑμῖν δ' ἀπειλεῖν ἤδη, οἷον Θετταλὰς πολλὰ δοὺς, ὑπάγεται εἰς τὸν νῦν παρόντα δυναστείαν. ἃ δ' ἂν εἰπεῖν δύναιτο ἃ δεῖ, ὅτι τὰς ταλαιπώρους Ὀλυνθίους, μετὰ τοσοῦτον δὲς Ποτίδαιαν, ἐξηπάτησε, καὶ πολλὰ ἕτερα. Θηβαίους τανῦν ὑπάγεται, τὴν Βοιωτίαν αὐτοῖς παραδοὺς, καὶ ἀπαλλάξας πολέμου πολλοῦ καὶ χαλεποῦ. ὥστε καρπωσάμενοί τινα ἔγωγε τούτων πλεονεξίαν, οἱ μὲν ἤδη πεπόνθασιν, ἃ δὴ πάντες ἴσασιν.

σιν· οἶδ' ὅ, τι ἂν πόλε συμβῇ, πίσυνοι. ὑμεῖς δὲ ὧν μὲν ἀπεστέρησθε, ζηλωτῶ. ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι, πόσα ἐξηπάτησθε; πόσων ἀπεστέρησθε; ἠχὶ Φωκέας; ἠ Πύλας; ἠχὶ τὰ ὅπλα Θρᾴκης; Δόεισκον, Σέρδον, ἢ Κερσοβλέπτην αὐτόν; ἠ νῦν Καρδίαν ἔχει καὶ ὁμολογεῖ; πῶς ἂν ἐκεῖνος τοῖς ἄλλοις, καὶ ὑμῖν ἐπ' αὐτὸν τρόπον περισφέρει; ὅπου ἐν μόνῃ τῇ πασῶν πόλεων τῇ ἡμετέρᾳ, ἄδεια ἦν τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδοται· καὶ λαβόντα χρήματα αὐτὸν ἀσφαλὲς ὅτι λέγειν παρ' ὑμῖν, κἂν ἀφῃρημένοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἦτε. ἐκ μὲν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Ὀλυνθῷ τὰ Φιλίππου, μὴ ζημιωθῆναι δόντων τῶν πολλῶν Ὀλυνθίων, τῷ Ποτίδαιαν καρπῶσθαι· ἐκ μὲν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Θετταλίᾳ τὰ Φιλίππου, μὴ ζημιωθῆναι δότῳ τῷ πλήθει τῶν Θετταλῶν, τῷ τὸς τυράννους ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς, καὶ τὴν Πυλαίαν ἀποδῶναι· ἐκ μὲν ἐν Θήβαις ἀσφαλὲς, φεῦ ἢ τὴν Βοιωτίαν ἀπέδωκε, καὶ τὸς Φωκέας ἀνεῖλεν. ἀλλ' Ἀθήνησιν, ἃ μόνον Ἀμφίπολιν, καὶ τὴν Καρδιανῶν χώραν ἀπεστερηκότος Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ κατασκάπτοντος ἡμῖν ὀπτεύσασθαι τὴν Εὔβοιαν, καὶ νῦν ἐπὶ Βυζάντιον παιόντος, ἀσφαλὲς ὅτι λέγειν ἐστὶ Φιλίππου. καὶ γάρ τι τῶν μὲν ἐκ πολλῶν ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι γεγόνασι, καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων ἔνδοξοι καὶ γνώριμοι. ὑμεῖς δὲ, τοὐναντίον. ἐκ μὲν ἐνδόξων ἄδοξοι, ἐκ δ' εὐπόρων ἄποροι. πόλεως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον ἡγοῦμαι,

ἡγοῦμαι, Συμμάχους, πίστιν, εὐνοιαν, ὧν πάντων ἐστὲ ὑμῖς ἄποροι. ἐκ δὲ τούτων ὁλιγώρως ὑμᾶς ἔχειν, καὶ ἐὰν τοῦτον τὸν τρόπον τὰ πράγματα φέρεσθαι, ὁ μὲν εὐδαίμων, καὶ μέγας, καὶ φοβερὸς πᾶσι τοῖς Ἕλλησι καὶ βαρβάροις ὄζειν· ὑμεῖς δ' ἔρημοι, καὶ ταπεινοὶ τῇ μὲν ἀληθείᾳ τῇ ἀπ' ἐκείνου ἀνεπιφθονίᾳ λαμπροὶ, τῇ δ' ὧν ἔσεσθε παρασκευῇ, καταγέλαστοι. ἐκ τοίνυν τούτων δῆλον ὅτι τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τότε ὑμῖν, καὶ νῦν αὐτοῖς ἑτέροις τοῖς λεγόντων ὁρῶ βελτίονας. ὑμᾶς μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἄγειν φασὶ δεῖν κἂν τις ὑμᾶς ἀδικῇ· αὐτὸς δ' ὁ Φίλιππος πρὸς ὑμῶν ἡσυχίαν ἄγειν, ὡδενὸς αὐτοῦ ἀδικοῦντος. καίτοι, λοιδορίας χωρὶς εἴ τις ἔροιτο, εἰπέ μοι, τί δὴ γιγνώσκων ἀκριβῶς Αἰσχίνης (οὐδεὶς γὰρ τὰ τοιαῦτα ἀγνοεῖ) τὸν ἐλεύθερον βίον ἀσφαλῆ, καὶ ἀπράγμονα, καὶ ἀκίνδυνον ὄντα τῷ πολιτευομένῳ, φιλάνθρωπον, καὶ σφαλερὸν, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀγώνων καὶ κακῶν μεστὸν, τὸν ἥσυχον καὶ ἀπράγμονα, ἀλλὰ τὸν ἐν τοῖς κινδύνοις αἱρῇ; τί ἂν εἴποις; εἰ γὰρ ὃ βέλτιστον εἰπεῖν ἂν ἔχοις, τοῦτό σοι συγχωρήσαιμ' ἂν ἀληθὲς λέγειν, ὡς ὑπὸ φιλοτιμίας καὶ δόξης πάντα ταῦτα ποιεῖς. θαυμάζω τί δήποτε σαυτῷ μὲν ὑπὸ τούτων ἄπαντα ποιητέον εἶναι νομίζεις, καὶ πονητέον, καὶ κινδυνευτέον, τῇ πόλει δὲ πρόσθεν ταῦτα διὰ ῥᾳθυμίαν συμβαλλόμενος. ὁ γὰρ ἐκείνου γ' ἂν εἴποις, ὡς σὲ μὲν ἐν τῇ πόλει δεῖ πένα φαίνεσθαι, τὴν πόλιν δ' ἐν τοῖς Ἕλλησι μηδενὸς ἀξίαν εἶναι. καὶ μὴν ὅδ' ἐκεῖνο

ἐκεῖνό γ' ὁρῶ, ὡς τῇ πόλει μὲν ἀσφαλὲς τὸ τὰ αὐτῆς πράττειν, σοὶ δ' ὁπωσιν δυνατὸν εἰ μηδὲν τῶν ἄλλων πλέον περιεργάσῃ. ἀλλὰ τἀναντίον, σοὶ μὲν δὲ ὧν ἐργάζῃ καὶ περιεργάζῃ, τοὺς ἑκάστοτε ὄντας κινδύνους, τῇ πόλει δὲ ἐκ τῆς ἡσυχίας. ἀλλὰ νὴ Δία, παππῴα καὶ πατρῴα δόξα σοι ὑπάρχει, ὧν αἰσχρὸν ὅτι ἐν σοὶ καταλῦσαι· τῇ πόλει δ' ὑπῆρξεν ἀνώνυμα καὶ φαῦλα τὰ πρὶν περιόντων; ἀλλ' ἀλλ' τοῦθ' ὅπως ἔχει σοὶ μὲν δὴ ὧν κλέπτης ὁ πατὴρ, εἴπερ ὧν ὅμοιός σοι. τῇ πόλει δ' ἡμῶν, ὡς πάντες ἴσασιν οἱ Ἕλληνες, δι' ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων ὑπὸ τῶν περιόντων ἡμῶν σεσωσμένοι. ἀλλὰ γὰρ ἴσως, ἀλλ' πολιτικῶς ἔνιοι τὰ καθ' ἑαυτοὺς, καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν πολιτεύονται. πῶς γάρ ὄντιν' ἕτον, τούτων μέν τινας ἐκ τῶν δεσμωτηρίων περιόντας, ἑαυτοῦ ἀγωνεῖν, τὴν πόλιν δ' ἢ περιεῖναι τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τέως, καὶ τὸ πρωτεῖον εἶχε, νῦν ἐν ἀδοξίᾳ πάσῃ, καὶ ταπεινότητι καὶ δεσπόταις πολλὰ πίνουσ' ἔχον ἔπ, καὶ περὶ πολλῶν εἰπεῖν, παύσομαι. καὶ γὰρ ὁ λόγων ἐνδεία μοι δοκεῖ τὰ πράγματα ὅτε νῦν, ὅτε ἄλλοτε πώποτε φαύλως ἔχειν. ἀλλ' ὅταν πάντ' ἀκούσητε ὑμεῖς τὰ δέοντα, καὶ ὁμογνώμονες, ὡς ὀρθῶς λέγεις, γνώσεσθε, τῶν λυμαινέσθαι καὶ διαστρέφειν ταῦτα βουλομένων, οὐκ ἴσως καθαρῶς ἀκηκοότων, ἀλλ ἀγνοούντων αὐτούς. ἴστε γὰρ εὐθὺς ἰδόντες ἀκριβῶς, τίς μισθὸν λέγει, καὶ τίς ὑπὸ Φιλίππου πολιτεύεται, καὶ τίς ὡς ἀληθῶς ὑπὲρ τῶν βελτίστων. ἀλλ' ἵν' αἰτιασάμενοι

σάνθροι τύτες, καὶ τὸ πρᾶγμα εἰς γέλωτα καὶ λοιδορίαν ἐμβαλόντες, μηδὲν αὐτοὶ τῶν δεόντων ποιῆτε. ταῦτ' ὀξὶ τἀληθῆ μὲν πάσης παρρησίας ἁπλῶς ἕνεκα τὰ βέλτιστα εἰρημένα. ἃ κολακείας, καὶ βλάβης, καὶ ἀπάτης λόγος μεστὸς, ὀργίλον μὲν τῷ λέγοντι ποιήσων, τὰ δὲ πράγματα τῆς πόλεως τοῖς ἐχθροῖς ἐγχειρίσων. ἢ ἓν παυστέον τύτων τῶν ἐθῶν, ἢ μηδένα ἄλλον αἰτιατέον τὸ πάντα φαύλως ἔχειν, ἢ ὑμᾶς αὐτύς.

ΤΕΛΟΣ.

TRINITY COLLEGE LIBRARY. CAMBRIDGE